

Dumitru Lețcae Teodor Țuchel
Nicolae Lețcae

**DATE MONOGRAFICE
DESPRE CRĂIEȘTII DE COVURLUI,
COMUNA VÂRLEZI,
JUDEȚUL GALAȚI**

EDITURA
Muzeului de Istorie Galați

Dumitru Lețcae
Teodor Țuchel
Nicolae Lețcae

DATE MONOGRAFICE
DESPRE CRĂIEȘTII DE COVURLUI,
COMUNA VÂRLEZI,
JUDEȚUL GALAȚI

**Dumitru Lețcae
Teodor Țuchel
Nicolae Lețcae**

**DATE MONOGRAFICE
DESPRE CRĂIEȘTII DE COVURLUI,
COMUNA VÂRLEZI,
JUDEȚUL GALAȚI**

**EDITURA
Muzeului de Istorie Galați
Galați
2022**

Copyright: EMIGI 2022.

Toate drepturile asupra acestei ediții sunt rezervate Editurii Muzeului de Istorie Galați.

Orice preluare, parțială sau integrală, a textului sau a materialului grafic din această lucrare se face numai cu acordul scris al Editurii.

Editor: Cristian Dragoș Căldăraru

Coperta: Alexandru Șeitan

Redactare și îngrijire ediție: Ovidiu Nedu

Tehnoredactare: Ovidiu Nedu

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

LEȚCAE, DUMITRU

Date monografice despre Crăieștii de Covurlui, comuna Vârlezi, județul Galați / Dumitru Lețcae, Teodor Țuchel, Nicolae Lețcae. - Galați : Editura Muzeului de Istorie Galați, 2022

Conține bibliografie

ISBN 978-606-8769-50-9

I. Țuchel, Teodor

II. Lețcae, Nicolae

908

© 2022 Editura MUZEULUI DE ISTORIE GALAȚI

Galați, str. Alexandru Ioan Cuza, nr. 80, cod 800010

Redacția: tel.: 0236 460797, Fax/Mail: 0336-880008

E-mail: muzeuistoriegalați@yahoo.com

Web: <http://migl.ro/>

ISBN: 978-606-8769-50-9

Cuprins

Notă asupra ediției.....	7
Cuvânt înainte.....	11
Introducere.....	13
Capitolul I. Despre poziția satului și a teritoriului său	19
1.Poziția geografică.....	19
2.Vecinătăți și legături cu lumea înconjurătoare	21
Capitolul II. Relieful, solul și clima	25
Capitolul III. Așezarea satului și câteva caracteristici tehnice.....	31
Capitolul IV. Despre originea, denumirea și vechimea satului	37
Capitolul V. Despre originea și vechimea unor familii de răzeși din satul Crăiești	51
Partea introductivă	51
Prezentarea unui număr de 14 familii de răzeși din Crăiești	53
1.Familia Bâlculeștilor	54
2.Familia Crăiță	74
3.Familia Trifăilă	81
4.Descendenți colaterali, coborâtori din Sora	85
5.Familia Bogdan	88
6.Familia Crăiescu.....	90

7.Familia Sava.....	96
8.Familia Toma.....	101
9.Familia Cârcoță	103
10.Familia Ursu	105
11.Familiile Grosu și Donie	106
12.Familia Huhulea.....	107
13.Familia Buhociu	115
14.Familia Nistor.....	128
Capitolul VI. Despre evoluția satului	145
1.Mișcarea populației.....	145
2.Evoluția organizării administrative a satului	178
3.Despre școală și învățământ	183
4.Despre religie și biserică	195
Capitolul VII. Despre viața economică.....	203
Anexă. Documente	227
Direcția Județeană a Arhivelor Naționale Iași, Pachet 353/134, Fără dată.....	227
Direcția Județeană a Arhivelor Naționale Iași, Colecția Litere, K. 386 din 1825 Iulie 6	229

Notă asupra ediției

Manuscrisul lucrării, redactată în perioada anilor 70, de trei autori originari din satul Crăești, ne-a parvenit de la urmașii acestora, în formă fotografiată. Autorii înșiși nu mai sunt astăzi în viață astfel că sarcina îngrijirii prezentei ediții ne-a revenit în totalitate.

Textul conține destul de mulți termeni arhaici; în general, s-a încercat menținerea lor, pentru a păstra stilul lucrării. Totuși, s-au operat unele actualizări, în cazurile în care era vorba de cuvinte devenite atipice în româna actuală sau de ortografieri învechite. Astfel, „cea de a” a fost transformat în „cea de-a”, „sînt” în „sunt”, „trebuieșc”, „trebuiește” în „trebuie”, „răzășesc” în „răzeșesc”, „mănăstirei” în „mănăstirii”, „fieșticăruia” în „fiecăruia”, „Indicațiune”, „indicațiuni” în „indicație”, „indicații”, „împărțitor”, „împărțitoare” (cu referire la o moșie) în „împărțit”, „împărțită”, „diplomat” (al unei școli) în „absolvent”.

Autorii „abuzează” de utilizarea majusculilor, în varianta originală, ortografiindu-se cu majusculă punctele cardinale, lunile anului, adjectivele provenite din nume proprii, cum ar fi numele de popoare. În această ultimă situație, am ales totuși revenirea la litera mică („Turcii” a devenit „turcii”).

Punctele cardinale, inclusiv Apusul și Răsăritul, erau ortografiate inconstant, când cu majusculă când fără. Au fost scrise în mod uniform, cu majusculă.

Titlurile și pozițiile social-profesionale (postelnic, medelnicer, căpitan, velpitar, preot) erau scrise când cu majusculă când fără. S-a optat pentru scrierea lor uniformă, fără majusculă. Totuși, s-a menținut scrierea cu majusculă atunci când, în cazul personajelor din perioade mai vechi, titlul devenea parte din nume. Evident, nu a fost tocmai ușor de decelat între cele două situații și poate că unele identificări nu permit o decizie univocă, numele de familie derivând adesea, în mod natural, din titlu.

Numeralele ordinale erau ortografiate într-un mod mai rar utilizat astăzi și anume cu ajutorul cifrei urmate de litera „a”. Am preferat rescrierea

ordinalelor de până la 10 în litere („a șaptea” în loc de „a 7-a”), păstrând ortografierea originală doar pentru numeralele de peste 10.

Cea mai importantă intervenție gramaticală asupra textului a fost că s-a eliminat frecvența virgulei dintre subiect și predicat, specifică stilului interbelic.

Au fost păstrate unele formule frecvente și totodată ușor specifice, gen „este arătat ca”, „este indicat ca”. A fost menținută utilizarea pronumelui de politețe „dânsul” pentru anumite personaje la care se face referire.

S-au păstrat unele denumiri arhaice, gen frecvent întâlnita formă „Bujoru” ca denumire a localității Târgu-Bujor. S-au păstrat și alte denumiri topografice care nu mai sunt actuale, gen „Șoseaua Județeană”.

Numele unor instituții a fost păstrat așa cum apăreau la vremea respectivă.

În alte cazuri, unde era vorba de instituții menționate frecvent în lucrare, s-a actualizat denumirea. De ex., am scris „Academia Română” în loc de „Academia Republicii Populare Române”, „Direcția Județeană a Arhivelor Naționale Iași” în loc de „Arhivele Statului Iași”, „Arhivele Naționale ale României, București” în loc de „Arhivele Statului București”.

Fiind redactată în perioada anilor 70, lucrarea poartă o ușoară amprentă a ideologiei vremurilor și astfel făcea uz de unii termeni istorici mult prea subiectivi, cum ar fi „dictatura regelui Carol al II-lea” sau „dictatura antonesciană”. Pentru a elimina nuanță ideologică a textului, oricum, nu foarte accentuată, am preferat reformularea lor într-un limbaj mai neutru.

Deși este temeinic documentată, lucrarea nu conține foarte multe note. Din păcate, manuscrisul suferă de un important neajuns în această privință. Cu excepția unui mic capitol, restul capitolelor au notele la final, numerotate, însă fără ca textul să aibă inserați și indicii corespunzători notelor. Drept urmare, nu putem ști unde se intenționa plasarea lor. Drept urmare, am fost nevoiți să le lăsăm acolo unde sunt, adică la sfârșit. Pentru uniformizare, am lăsat la sfârșit chiar și puținele note care aveau indice în text. Am păstrat numerotarea notelor și redarea lor în gruparea originală, întrucât fiecărui număr îi corespunde, în mod cert, un grupaj documentar focalizat asupra unei tematici unitare. Deși nu știm precis ce informații sunt justificate pe baza unui anumit set de documente știm totuși că fiecare set, în parte, se referă la o anumită situație unitară.

O importantă intervenție editorială a fost gruparea în paragrafe a propozițiilor manuscrisului care, fiecare, începea cu alineat. Grupajul reflectă abordarea și sistematizarea tematică a editorului, fiindu-ne necunoscut stilul de a sintetiza al autorilor.

O operațiune similară a fost și gruparea și modalitate de redare a enumerărilor, astfel încât să facă cât mai ușor de urmărit succesiunea generațiilor sau enumerarea membrilor unei aceleiași generații. Manuscrisul original îi enumera pe toți în același mod, scriindu-i unii sub alții. Am încercat să dăm în mod diferențiat membrii contemporani ai unei familii și pe cei ce aparțin unor generații successive.

Au existat și câteva cuvinte practic ilizibile pe manuscrisul original, care fie au fost reconstituite pe baza contextului, fie au fost omise din prezenta ediție. Pentru a nu întrerupe cursivitatea textului, pasajele ce au conținut astfel de situații au fost reformulate, fără cuvântul neidentificat. Din păcate, manuscrisului original îi lipsește o pagină (104, conform paginației originale), care, evident, nu a putut fi reconstituită. Am semnalat într-o notă de subsol, la locul potrivit, acest neajuns.

Cele două documente din „Anexă” au, de asemenea, lipsuri chiar și pe manuscrisul original. Având în vedere că micile lipsuri sunt grupate compact, cel mai probabil, a fost vorba de dificultăți de citire a unor porțiuni ale documentului original pe care le-au întâmpinat înșiși autorii lucrării. Acești au lăsat, sporadic, spații goale în interiorul documentelor iar contextul sugerează clar că este vorba de cuvinte lipsă și nu de probleme de culegere a textului la mașină. Am indicat atât în text cât și în note aceste situații.

Lucrarea conține unele informații care nu mai sunt actuale, cum ar fi situația transporturilor din acea vreme. Capitolul III abundă în astfel de date, referitoare la drumurile ce străbat satul, adeseori cu referire la gospodării care sunt luate ca puncte de reper. Cel mai probabil, proprietarii acestor gospodării-reper nu mai sunt astăzi în viață. De asemenea, conformația reliefului (râpe surpate etc.), practicabilitatea drumurilor ar putea să fi suferit modificări. Foarte frecvente sunt referințele la situația unor personaje la momentul redactării lucrării (anii 1970). Evident, acestea nu mai sunt actuale. Se întâlnesc chiar și situații în care este descris climatul social-politic al epocii în care a fost redactată lucrarea („Astăzi, problema învățământului de toate gradele și calificarea cadrelor la niveluri cât mai ridicate, în toate domeniile de activitate, a devenit problemă de stat, întrucât repartizarea și folosirea cadrelor

se urmăresc la nivel de interes național iar toate documentele privind evidența mutațiilor pentru o cât mai justă repartiție teritorială, depășesc cu mult nivelul unor informări monografice.” ; „Moșia respectivă a fost cumpărată în devălmășie și a fost folosită ca izlaz al comunei până în zilele noastre, fiind menținută și în prezent tot ca izlaz, de către C.A.P.”)

Mai mult, autorii formulează sugestii de îmbunătățire a unor situații caracteristice momentului când a fost scrisă cartea („S-ar putea ca, pe anumite porțiuni, traseul șanțului colector să se depărteze de drum, în vederea asigurării unei pante continue de scurgere, cât și pentru a nu constitui el însuși un baraj în calea deversării apelor.”). De asemenea, se fac și alt gen de sugestii, cum ar fi premierea unor personalități locale (Ștefan A. Bâlcu..... Se află în viață, având respectabila vârstă de aproape 90 de ani. Ca semn de deosebită stimă și dragoste din partea noastră, a tuturor, propunem să-l alegem „Decanul de vârstă al fiiiilor satului”, cum este, de fapt.). Am păstrat toate aceste pasaje întrucât ele relevă implicarea vivace a autorilor în viața comunității, sugerând ceva din spiritul comunitar al Crăieștilor.

Ovidiu Cristian Nedu

Cuvânt înainte

Ca urmași coborâtori dintre răzeșii satului Crăieștii de Covurlui, născuți în jurul începutului celui de-al nouăsprezecelea veac, ne amintim că bunicii noștri și alți contemporani de-ai lor erau fiii sau fiicele unor țărani răzeși, care nu au avut ranguri și titluri onorifice civile sau militare, ca acelea de polcovnici, căpitani, poroșnici și poroșnicei, comiși, logofeți ș.a. Aceste titluri onorifice sunt menționate în documentele civile ale satului, în unele documente juridice de la nivelul ținuturilor Covurlui și Tutova, precum și în pricinile puse în fața Divanurilor domnești. Purtătorii acestor titluri onorifice aparțineau contribuabililor privilegiați, scutiți de dări, de corvezi și de alte angarale.

La recensământul populației întocmit în anul 1832, se găsesc înregistrați ca locuitori ai satului Crăiești din Ținutul Covurluiului un număr de 196 familii de răzeși, din care 26 familii aparțineau categoriei privilegiaților.

Aflarea temeiurilor existenței unor asemenea structuri în cadrul așezărilor răzeșești, ai căror locuitori se bucurau de originea lor, de privilegiul de a fi liberi și stăpâni pe moșiile pe care le munceau ca agricultori și crescători de vite, constituie obiectul studiului de față. Satul Crăiești a făcut parte din ghirlanda lanțului de așezări răzeșești din Moldova de Jos. Pe lângă datele cu caracter monografic, aspectele prezentate în lucrare contribuie la cunoașterea în mai mare măsură și la justa valoare a rolului răzeșilor în structura statală a Moldovei și a mijloacelor prin care s-a creat, s-a păstrat și s-a putut valorifica, în orice împrejurare, o asemenea forță populară monolitică, cu caracter național, atât din punct de vedere economic cât și din punct de vedere strategic și militar.

Toate informațiile despre originea și vechimea satului Crăiești, atât scrise cât și orale, au caracter legendar, cam până în jurul anului 1700. Abia de la această perioadă începe să se găsească indicații cu privire la existența *Satului Crăiești*, situat în vecinătatea Adamului, a Drăgușenilor și a Smulților.

Față de lipsa datelor documentare, prin care să se ateste când au luat ființă satele Crăiești, Bursucani și Vârlezi, ne-am propus ca, folosind metoda retroversă a cuantificării numărului de generații care s-au succedat cu continuitate de la noi către începuturile satului, să putem stabili data acestor începuturi.

În acest scop, am ales câteva dintre familiile mai reprezentative din sat, coborâtoare din acei răzeși privilegiați, menționați la recensământul din anul 1832, admitând că s-ar putea ca ei să fie coborâtori de la acei răzeși care s-au stabilit printre primii aici și care au pus bazele satului nostru.

Urmărind familia Bâlculeștilor, din care ne tragem și noi pe linie colaterală, am obținut o serie de verigi cu ajutorul cărora am putut realiza un lanț continuu de generații, până am ajuns la primul locuitor Bâlcu, care a apărut în sat ca ginere al aceluși Bogdan Craiu, despre care se spune că a fost, dimpreună cu frații săi, întemeietorul satului.

Folosind aceeași metodă și pentru alte familii, cum a fost cazul cu familiile Bogdan, Crăiță și Trifăilă, am găsit același număr de generații care s-au succedat pe scara timpului de la noi și până la Prosie Craiu, care a fost frate cu Bogdan Craiu. De asemenea, am aflat că cei trei frați Bogdan, Ion, Prosie și Sora, au fost fiii boierului răzeș Ion Craiu care, la rândul său, era fiul boierului răzeș, Căpitanul Sârbu Craiu.

Prin metoda folosită de noi în vederea stabilirii vechimii satului, studiul nostru a ajuns foarte încărcat cu elemente genealogice, ce nu se întâlnesc în monografiile obișnuite. Sperăm că unii cercetători, călăuziți de dorința de a desăvârși o lucrare cu nivel de monografie răzeșească, vor putea să folosească câte ceva din tot acest material informativ.

Introducere

Despre satul Crăiești, din fostul județ Covurlui, profesorul Moise Pacu, în lucrarea sa, *Despre județul Covurlui*, arată că această așezare, dimpreună cu aceea a Vârlezilor, au fost, încă de la originea lor, *curat răzeșești*. Celelalte așezări răzeșești din jurul lor: Smulții, Jorăștii, Rădeștii și Bursucanii sunt arătate ca fiind, la început, amestecate cu clăcași. În *Marele Dicționar Geografic al României*, se arată că, în anul 1899, Crăieștii era o comună situată pe dealul Crăieștilor și formată dintr-un singur *sat vechi răzeșesc*. Mai departe, în legătură cu originea și denumirea satului, se arată că o legendă populară spune că denumirea de „Crăiești” ar veni de la un „Craiu”, așezat aici, în timpurile vechi, și care ar fi avut un fiu cu numele de *Bărbante*, căsătorit cu *Bița*, una din fiicele Bănesei din Băneasa. Însă altă versiune atribuie întemeierea satului Crăiești la trei „bătrâni”: Prosie, Bogdan și Sora, ce aveau porțiuni însemnate de pământ, ale căror hotare se cunosc și astăzi.

Printre bătrânii satului este acreditată și o altă legendă, care spune că privilegiul de răzeș – boier l-ar fi dobândit un anume *căpitan Sârbu Craiu*, din partea voievodului Ștefan cel Mare, drept răsplată pentru vitejia și credința cu care acest căpitan s-a luptat cu turcii la Vaslui. Astfel, el a devenit întemeietorul satului, care a preluat denumirea de Crăiești.

Toate aceste indicații sunt din surse legendare și nu au la bază o atestare documentară. Tot așa, în volumul II al *Marelui Dicționar Geografic al României*, este menționat un uric al lui Petru Rareș, din anul 1546, în legătură cu satul Crăiești din Ținutul Tecuciului, care mai înainte se numea Pojorâta, după numele pârâului lângă care se afla. Iată o parte din acest uric, unde se vorbește de un anume „Craiu”:

„Înștiințare facem prin această carte a noastră, tuturor când și-ar căuta asupra-și, sau și-or auzi rostindu-se pentru acești adevăratu sluga noastră Trifu și surorile lui Marina și Stana, fiii lui Ioan Craiu, că le-am miluitu-le cu osebita noastră milă, de le-am dat și le-am întărit în țara noastră a Moldovei, drept ocină a lor și cumpărătură din ispisocul de cumpărătură, ce l-a avut tatăl

lor Ioan Craiu, de la moșul Domniei-sale, de la Bogdan Voievod, un sat anume Pojorâta, care și l-a fost cumpărat de la Lascu Leghediș, drept opt sloți tătărești și în obârșia Pojorâtei în Silista, loc de mănăstire...”

După cum se vede, prin acest document se atestă existența familiei Craiu, în ținutul Tecuciului, din Moldova de jos, încă din vremea voievodului Bogdan II, tatăl lui Ștefan cel Mare.

Datele monografice cu referire la caracteristicile majore ale satului și ale locuitorilor săi au putut fi urmărite și aflate în trecut, în special cu ajutorul studiilor genealogice asupra câtorva dintre familiile mai reprezentative și cu continuitate, din sat. Urmărind cercetările în această direcție, s-a găsit, în Arhivele Statului de la Iași, un document, cu data de 1 Ianuarie 1819, în care se arată că doi răzeși din Crăiești, în calitate de urmași ai unui anumit Dumitru Craiu, fac danie unui nepot al lor, logofătul Ioniță Ștefănașe, toate pământurile stăpânite de neamurile ce se trag din Dumitru Craiu, conform arățărilor dintr-o spiță prezentată de ei, care se găsește anexată la documentul respectiv.

În această spiță (Copie după spița prezentată de răzeșii Ion Coadă și Ion Tangău, în anul 1819, odată cu împuternicirea dată nepotului lor, Logofătul Ioniță Ștefănașe, pentru a dezbate și lua în stăpânire moșiile se trăgeau de la Dumitru Craiu), sunt prezentate două ramuri de urmași, coborâtori din Dumitru Craiu, considerat ca întemeietorul acestor spițe. Ca urmași direcți ai lui Dumitru Craiu, sunt arătați cei doi fii ai săi: Bogdan, cu rang de vel-agă, și Ion Proșie. De asemenea este arătată și fiica sa, „Sora”. În continuare, ramura lui Bogdan este prezentată prin fiica acestuia, Tudosa, căsătorită cu un anume Bâlcu. De aici înainte, ramura Bogdan devine ramura Bâlculeștilor și este prezentă pe scara a încă cinci generații. Ramura din Ion Proșie este continuată prin cele două fiice ale sale, Barbara și Dochia. În spița respectivă, se arată că Dochia a fost căsătorită „Trifăilă”. Descendenții ei sunt prezentați tot pe scara a cinci generații.

În alt document (Copie după spița prezentată de răzeșii Ion Coadă și Ion Tangău, în anul 1819, odată cu împuternicirea dată nepotului lor, Logofătul Ioniță Ștefănașe, pentru a dezbate și lua în stăpânire moșiile se trăgeau de la Dumitru Craiu), care va fi menționat la timpul său, se arată că și cea de-a doua fiică a lui Ion Proșie, Barbara, a fost căsătorită „Crăiță”, prezentându-se și în acest caz urmașii săi pe cinci generații, spre noi.

Printre puținele documente oficiale cu caracter civil-administrativ care s-au găsit în arhive, remarcăm înregistrările recensămintelor populației satului pe anii 1773-1774, 1832, 1839 și 1846, unde sunt trecuți, nominal, locuitorii satului, pe categorii și cu multe indicațiuni de înrudire între ei. Aceste documente se află la arhivele Statului de la Iași, unde se găsesc, de asemenea, și unele mitrici de stare civilă ale satului Crăiești de Covurlui, amestecate și fără continuitate, pentru perioada până la 1847. Asemenea înregistrări în registrele de stare civilă, pentru perioadele mai apropiate, se găsesc și la arhivele Statului de la Galați și de la primăria comunei Vârlezi. Lipsesc datele de stare civilă între anii 1857-1867.

Informații de interes major în legătură cu ramificațiile genealogice ale familiilor, grupate pe interese comune, cât și după relațiile de interese cu ceilalți răzeși din Crăiești și din Bursucani, nu s-au putut găsi studiindu-se o seamă de documente cu caracter juridic-patrimonial, privind pricini de judecată sau acțiuni de vânzări și cumpărări, donații sau schimburi de moșii, acțiuni de hotărnicie și delimitări de hotare, ca și pentru comasări și partaje. În unele dintre aceste documente, se găsesc precizări foarte importante în legătură cu originea moșiilor respective și cu drepturile de stăpânire ale celor în cauză, ca urmași ai înaintașilor lor, nominalizați pe mai multe generații în urmă. Un număr de asemenea documente s-au găsit și la fondul de documente al mănăstirii Adam, de la Arhivele Statului din București, iar altele se află în pachetele de documente, grupate pe litere, de la Arhivele Statului din Iași.

Informații în legătură cu existența unor asemenea documente, cât și a unor studii de specialitate aparținând unor istorici moldoveni, am găsit și în lucrarea preotului Gheorghe Bârsan, din anul 1944, intitulată *Schitul Zimbru - Covurlui*, capitolul 2, pp. 13-23. Această lucrare, modestă ca prezentare, are mult conținut documentar în legătură cu istoricul satului și al Schitului Zimbru, cât și despre Bursucani.

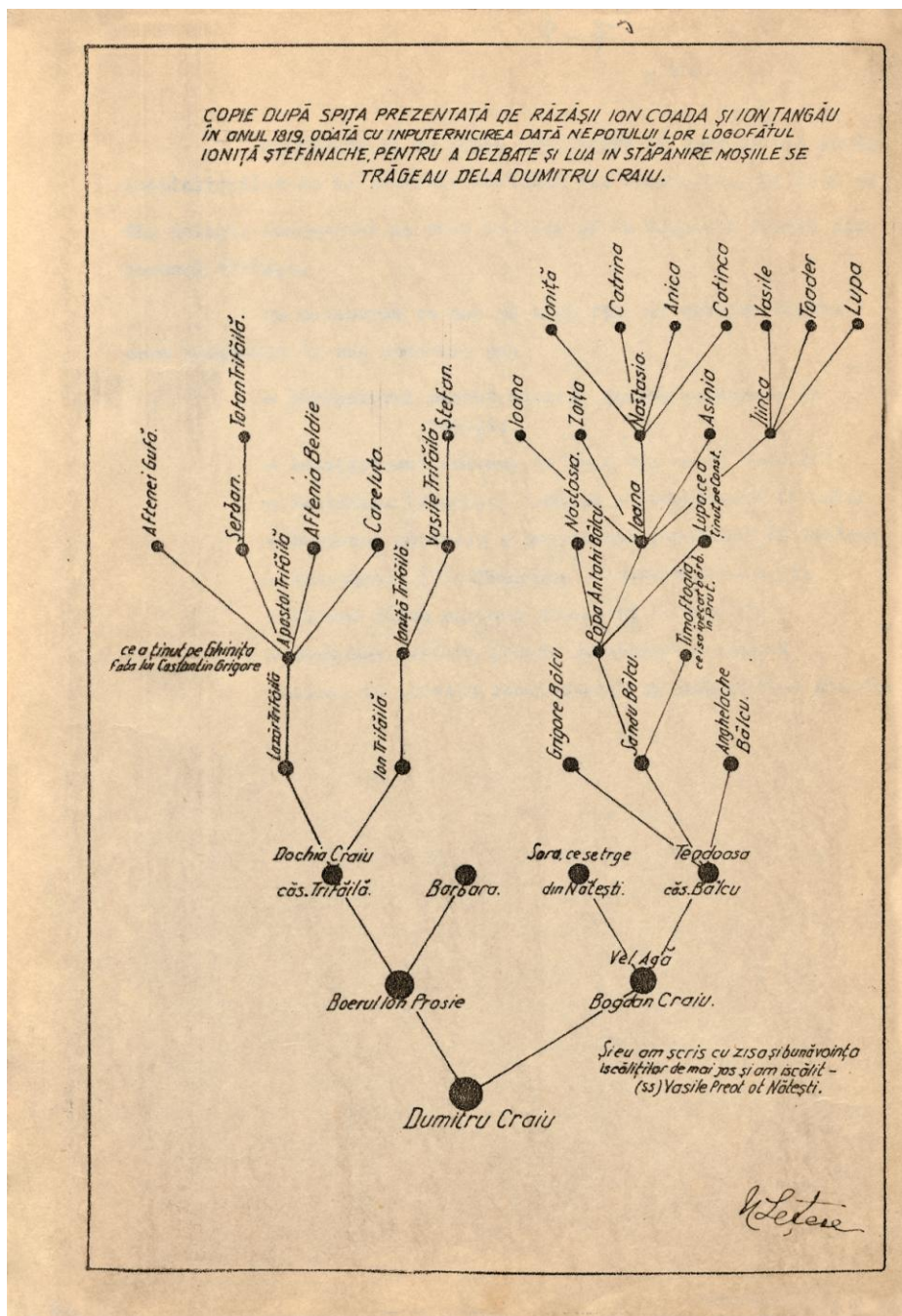
Menționăm că am găsit înțelegere și sprijin din partea specialiștilor de la Arhivele Statului din București, din Iași și din Galați. De asemenea, am fost ajutați și de organele locale ale comunei Vârlezi.

Au colaborat cu noi și alți fii ai satului, dintre care menționăm în mod deosebit pe:

- Învățătorul emerit Nicolae Nestor, pensionar în Galați;
- Învățătoarea Sultana Butunoi din satul Crăiești;
- Ecaterina (Tincuța) N. Bâlcu, funcționară în Galați;

- Iordache Mititelu, cooperador pensionar în Crăiești;
- Constantin (Ticu) Buhociu, pensionar în București;
- Tănase Bâlcu, agronom pensionar, București;
- Costache C. Bâlcu, jurist pensionar, București.

Tuturor le adresăm recunoștința și mulțumirile noastre.

Copie după spița prezentată de răzeșii Ion Coadă și Ion Tangău, în anul 1819, odată cu împuternicirea dată nepotului lor, Logofătul Ioniță Ștefănache, pentru a dezbate și lua în stăpânire moșiile se trăgeau de la Dumitru Craiu.

Surse documentare:

Direcția Județeană a Arhivelor Naționale Iași, Pachet 618, Doc. nr. 51 din 1 Ianuarie 1819.

Direcția Județeană a Arhivelor Naționale Iași, Doc. nr. 353/134, fără dată (aproximativ 1819).

Direcția Județeană a Arhivelor Naționale Iași, Colecție *Litere*, doc. nr. K.386, 1825 Iulie 6, pp. 108-114, poziția 7 din sumar nr. 59.

Arhivele Naționale ale României, București, Fond *Mănăstirea Adam*, Pachet VU/131, fi. 72, doc. nr. 590, 1825 Aprilie 23.

Ion Iordan, Petre Gâștescu, D.I. Oancea, *Indicatorul localităților din România*, București, 1977, p. 121, „Crăiești, comuna Vârlezi, jud. Galați”.

George Ioan Lahovari, C.I. Brătianu, Grigore G. Tocilescu, *Marele Dicționar Geografic al României*, vol. II, București, p. 756, „Crăiești, jud. Covurlui”.

Moisă N. Pacu, *Dicționar geografic și statistic al Jud. Covurlui*, Galați, 1892.

Capitolul I. Despre poziția satului și a teritoriului său

1. Poziția geografică

Satul Crăiești este așezat în zona din apropierea obârșiei colinelor Covurluiului, obârșie marcată de prezența unui mare deal, cu direcția de la Est spre Vest, și care se întinde de la Răsărit de Berești și până la Apus de Adam.

Culmea acestui deal, având o altitudine de peste 280 m deasupra nivelului mării, este un adevărat podiș, care se prelungește spre Sud pe câțiva kilometri, până încep să apară undulațiile din care se formează suita de dealuri și văi, orientate pe direcția Nord-Sud, din partea centrală a Nordului Covurluiului. Înspre Nord, această culme de deal se racordează cu văile principale ale Juravățului și ale Bârladului, printr-un versant aproape abrupt, brăzdat de multe depresiuni secundare, având direcția generală de scurgere spre Nord și Nord-Vest, către râul Bârlad. Denumirea locală a acestui deal, în zona de la Nord de Crăiești, este aceea de „Dealul Bălăbăneștilor”, iar porțiunea de podiș din care iau naștere dealurile și văile din zona respectivă este cunoscută sub denumirea de „Podișul Bursucanilor” sau „Podișul Adamului”.

Crăieștii se găsesc la 65 km Nord de municipiul Galați și la 35 km Sud de Bârlad. Este atins, tangențial, pe latura sa de Vest, de șoseaua județeană care leagă cele două municipii.

Teritoriul său răzeșesc a fost, încă de la început, fragmentat în mai multe trunchiuri de moșii, situate atât în ținutul Covurluiului, cât și în acela al Tutovei. Partea principală de moșie a fost aceea din ținutul Covurluiului, care se desfășura din firul văii Covurluiului, spre Răsărit, și până în zarea dealului Cruciu, Mița și Bălțați, spre Apus, formând un lot unitar, cu o lungime de circa 7 km pe direcția Nord-Sud, așa cum a fost cunoscut către sfârșitul secolului trecut.

Cam în mijlocul acestui lot de teritoriu, în suprafață de circa 2400 hectare, s-a organizat satul Crăiești, pe versantul de Apus al dealului

Crăieștilor, având ca ax compozițional excentric drumul de pe creasta acestui deal. Suprafața destinată ca vatră de sat, inclusiv siliștea obștească, însumează cam 100 de hectare. O altă suprafață de circa 120 hectare a fost acoperită cu viile din partea de Nord și de Răsărit a satului, inclusiv coastele Breahna și Dohla, din apropiere.

Tot în ținutul Covurluiului, crăieștenii au mai stăpânit un lot de moșie răzeșească, cunoscut sub denumirea de „Potroci”, care a fost despărțit de lotul principal, de la început și până în anul 1918, printr-o limbă de moșie boierească denumită „Uncarii și Tălpăloaia”, care aparține de Târgu Drăgușeni. Potrocii se află în partea de Nord a satului și se întinde până la hotarul cu teritoriile Bursucanilor și cu cele ale Rădeștilor, iar pe direcția Est - Vest se întinde din firul văii Covurluiului Sec, până în zarea dealului Potroci, însumând o suprafață de circa 300 hectare, folosită în întregime ca teren arabil.

Un alt lot de moșie răzeșească din ținutul Covurluiului care a aparținut de Crăiești încă din vechime a fost acela denumit „Tâmpa Bursucanilor”. Acest lot, situat la circa 10-12 km la Nord de sat, se află încadrat în masivul „Turcinul”, proprietatea satului, și în pădurile boierești din Drăgușeni, iar pe latura de Nord se hotărniceste cu teritoriul Bursucanilor. Din acest lot, Crăieștenii mai stăpâneau, până în anul 1918, circa 100 de hectare, terenul fiind aproape în întregime acoperit cu pădure lăstăriș, din care sătenii își procurau nuiele și araci pentru vie.

Conform unor indicații din documente juridice, reiese că, la originea sa, din zestrea răzeșească a Crăieștilor, aflată în ținutul Covurluiului, a făcut parte și moșia „Zăganca”, aflată la Sud de Crăiești, dincolo de teritoriul Vârlezilor și al Bălenilor, dar care, prin schimburi și vânzări, a trecut pe seama altor proprietari, încă din vechime.

În ținutul Tutovei, răzeșii din Crăiești au avut loturi de moșii în zona Sârbilor și Dumitreștilor, pe Juravăț. Aceste loturi, deși importante, erau amestecate cu ale altor proprietari, țărani de prin satele Balosești, Pupezeni, Bursucani și Bălăbănești, sau cu unele fâșii de moșii boierești. Cu timpul însă, răzeșii din Crăiești au schimbat, au donat sau au vândut aceste loturi îndepărtate de interesele lor și au cumpărat sau obținut în schimb loturi din moșiile boierești sau mănăstirești, ca și de la stat, aflate în ținutul Covurluiului, în hotar cu dânșii.

În total, întreaga suprafață a teritoriului Crăieștilor, la recensământul din anul 1898, a fost înregistrată statistic ca fiind de 2736 hectare, din care, arabilă, era o suprafață de 2162 hectare.

2. Vecinătăți și legături cu lumea înconjurătoare

Satul Crăiești se învecinează spre Sud cu comuna Vârlezi, de care este legat prin șoseaua județeană Galați-Bârlad. Distanța dintre aceste două localități este de 6-7 km, pe șosea. Însă, în mod obișnuit, sătenii folosesc drumurile de câmp, care scurtează distanța cu circa 2 km.

Către Nord, satul Crăiești se învecinează cu satul Bursucani, cu care, de asemenea, este legat prin aceeași șosea județeană. Distanța dintre cele două sate, măsurată pe șosea, este de 12 km.

La Apus, Crăieștii are ca vecină comuna Smulți, care este așezată chiar în dreptul Crăieștilor, pe ambii versanți ai văii pârâului Suhurlui, aproape de izvoarele acestuia. Gospodăriile Smulților se întind pe versantul de Răsărit al văii Suhurluiului, până în zarea dealului Smulților, care închide orizontul Crăieștilor, spre Apus. În această situație, seara, către apusul Soarelui, orizontul apare ca un ecran, pe care se proiectează cele patru mori de vânt, biserica din dealul Smulților și cele câteva pâlcuri de gospodărie marginală, încadrate între arbori aliniați pe direcția Nord – Sud.

Legătura Smulților cu Crăieștii se realizează prin șoseaua secundară care se bifurcă din șoseaua județeană, în dreptul laturii de Sud a satului Crăiești. Această șosea secundară a suferit, pe parcurs, diverse îmbunătățiri de profil, iar în prezent este modernizată. Distanța dintre Smulți și Crăiești, pe această șosea, pe care smulțenii o numesc „Șoseaua Bujorului”, este de circa 6 km.

Tot spre Apus, dar mai spre Nord de Smulți, Crăieștii au ca vecini, satele Diocheți și Târgul Drăgușenilor. Legătura dintre Crăiești și aceste localități se realiza prin drumul vicinal de coastă, care urcă în diagonală, pe direcția N-V, din Valea cea Mare până în zarea dealului Cruciului și apoi coboară până în cele două localități. Distanța totală parcursă pe acest drum era de circa 5 km. În prezent legătura dintre Crăiești și Drăgușeni se realizează pe un drum modernizat, ce pornește din drumul județean Galați-Bârlad, la circa 7 km Nord de Crăiești.

Comuna Jorăști și satul Lunca sunt vecinele dinspre Răsărit ale satului Crăiești. Aceste localități sunt așezate pe ambii versanți ai văii Covurluiului și sunt udate de pârâul Covurlui, care izvorăște la câțiva kilometri mai spre Nord de Jorăști. Între Crăiești și Jorăști, legătura se face prin drumuri vicinale de câmp, care traversează toate dealurile și văile dintre cele două localități. Pe

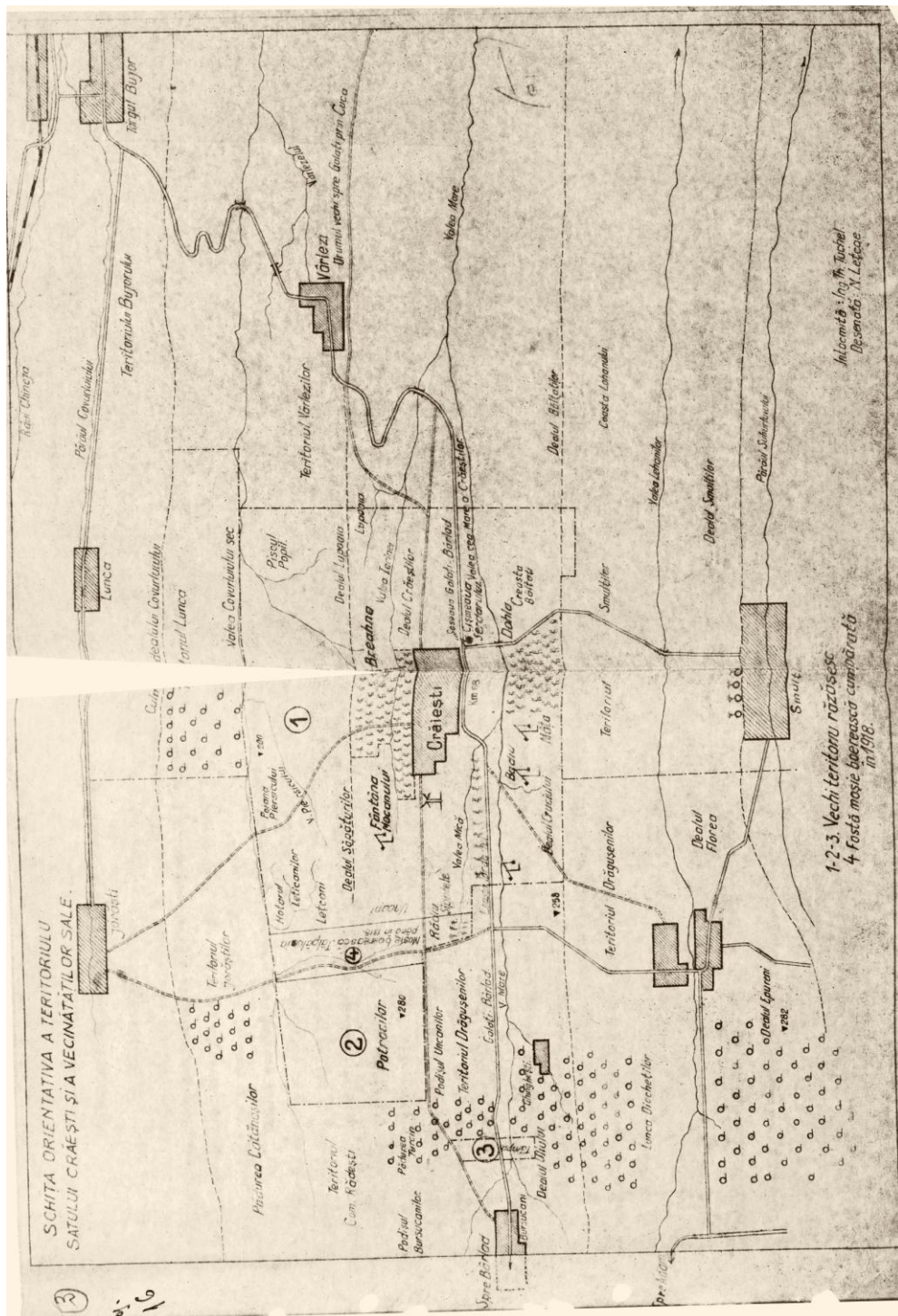
cel mai scurt dintre aceste drumuri, distanța dintre ele este de circa 6 km (vezi schița orientativă nr. 1).

Încă din vechime, legătura satului Crăiești cu orașul Galați se realizează prin marele drum ce mergea de la Galați spre Nord, urmărind un traseu de-a lungul podișului, până în dreptul Bălenilor și al Vârlezilor, unde se bifurcă, fie către Băleni și, mai departe, spre Nord, de-a lungul Văii celei Mari a Crăieștilor, fie atingând tangențial Vârlezii, pe latura sa vestică, și, de aici, prin Lupoiaia, către Crăiești. Acest drum avea o singură depresiune ușoară, în dreptul satului Cuca, care, de altfel, era singura localitate pe care o întâlnea în cale. Varianta prin Vârlezi era mai scurtă decât aceea prin Băleni și cu aproape 10 km mai scurtă decât traseul șoselei județene de mai târziu, motiv pentru care crăieștenii au folosit acest drum și multă vreme după darea în funcțiune a șoselei județene.

Către Nord, spre Bârlad, pe porțiunea până la Bursucani, se foloseau, în primul rând, drumul de pe creasta dealului Crăieștilor și, în continuare, de pe dealul Potrocilor și al Bursucanilor, ca fiind ceva mai scurt decât drumul de pe Valea cea Mare, care, mai târziu, a devenit un tronson al șoselei județene pe toată distanța dintre Crăiești și Bursucani.

După executarea șoselei județene Galați-Bârlad, pe la sfârșitul secolului trecut, crăieștenii au beneficiat de această șosea, mai ales pentru legătura cu Bujoru, situat la Sud-Est de Crăiești, la o distanță de 14 km. Drumurile erau făcute atât din rațiuni juridic-administrative, Bujoru fiind reședință de plasă, cât și pentru târgurile săptămânale care se țineau acolo.

Odată cu punerea în exploatare a căii ferate Galați-Bârlad, în primul deceniu al secolului nostru, stația de cale ferată Bujoru a devenit unul din cele mai mari centre din Sudul Moldovei, pentru colectarea și valorificarea cerealelor. Târgu Bujor, devenit oraș în ultima vreme, își păstrează importanța economică în ceea ce privește colectarea și dirijarea mai departe a produselor din regiune. A căpătat însă o importanță deosebită în ceea ce privește asigurarea transportului călătorilor pe căi rutiere și auto, deservind o arie mult mai întinsă decât cea a intereselor locale din trecut. În prezent, autogara Bujoru asigură circulația pe o rețea rutieră modernizată până la Tecuci, la Pechea, la Adam și la Rădești, toate cu trecere prin Crăiești, la care se adaugă și cursele directe Galați-Bârlad. S-a creat astfel, pentru Crăiești și Vârlezi, situația că beneficiază de transport în comun cu o frecvență zilnică, aproape ca la orașe, pe direcția Vârlezi-Bujoru.

Schița orientativă a teritoriului satului Craiești și a vecinătăților sale.

Capitolul II. Relieful, solul și clima

Întregul teritoriu al satului Crăiești are un relief foarte fragmentat, începând din podișul Uncanilor, o prelungire spre Sud a podișului Bursucanilor, la o distanță de circa 5 km spre Nord de sat, se formează trei văi cu direcția de scurgere spre Sud, văi care în întregime iau naștere și se pierd pe teritoriul satului. Dintre acestea, Valea cea mică a Crăieștilor, pe partea de Apus, și Valea Tarinei, pe partea de Răsărit, sunt adiacente Dealului Crăieștilor. Amândouă debușează în Valea cea mare a Crăieștilor, prima chiar din fața satului, la botul dealului Piscul de Mijloc, iar cea de-a doua la circa 3 km spre Sud de sat, după botul de deal al Crăieștilor. Lățimea acestor văi, în medie este de 80 – 100 metri.

Cea de-a treia vale, care se formează din podișul Unconilor, este Valea Piersicului, care colectează apele din bazinul de Răsărit al teritoriului satului și debușează în Valea Covurluiului Sec, ocolind pe la Sud micul podiș Poiana Piersicului.

Încadrat între Valea Tarinei, la Apus, și Valea Piersicului, spre Răsărit, se află dealul Săpăturilor, cel mai înalt deal de pe teritoriul Crăieștilor, care închide orizontul satului, spre Răsărit.

Către partea de Sud a teritoriului Crăieștilor, acest deal capătă denumirea de „Dealul Lupoaei” și se continuă mai departe, spre Sud, sub denumirea de „Dealul Vârlezilor”, până se pierde în marele deal al Bălenilor.

În afară de aceste dealuri și văi formate din podișul Uncanilor, teritoriul satului este străbătut, pe toată lungimea sa, de Valea cea Mare a Crăieștilor. Această vale, cu o lățime medie de 100-150 m, își are obârșia lângă Bursucani, direct în podișul mare al Bursucanilor și este încadrată spre Apus de Dealul Diocheților, care, în dreptul Crăieștilor, primește denumirea de „Dealul Cruciului” și, mai departe, spre Sud, de „Dealul Bălțați”, până în apropierea Bălenilor.

Spre Răsărit, această vale are ca versant coasta dealului Poiana Mare, până în dreptul podișului Uncanilor, unde primește denumirea de „Dealul Troasca” și se continuă apoi spre Sud sub denumirea de „Dealul Piscul de Mijloc”, cu coasta sa de pod numită „Coasta Jordanei”, care se pierde în dreptul satului răzeșesc.

După unirea Văii celei mici cu Valea cea mare, versantul de Răsărit al Văii celei mari devine însuși coasta de Apus a dealului Crăieștilor, pe care se află satul și se continuă la Sud de sat până la capul dealului Crăieștilor, unde se unesc Valea cea Mare și Valea Tarinei. Prin poziția și legăturile sale cu văile secundare, Valea cea Mare colectează și dirijează apele din bazinul de Apus al teritoriului Crăieștilor, către Sud și, mai departe, spre Sud-Est, prin legătura cu alte văi, până în Valea Siretului.

Culmea continuă de deal, care marchează cumpăna apelor între cele două bazine ale teritoriului satului, este culmea Dealului Săpăturilor, continuat cu Dealul Lupoei și Dealul Vârlezilor.

La limita de Răsărit a teritoriului satului se află Valea Covurluiului Sec, care ia naștere din podișul Rădeștilor și merge spre Sud, mult mai departe de Crăiești, până se întâlnește cu Valea și pârâul Covurluiului, lângă satul Puțichioaia.

Versantul său de Apus, adică acel care aparține teritoriului Crăieștilor, este format din coastele dealurilor Potroci, Tălpăloaia, Lețcani, Poiana Piersicului, Brățoiul și Piscul Popii. Aceste coaste sunt brazdate de văi secundare înguste, cu direcții întâmplătoare, care ocolesc unele mameloane destul de înalte, cum sunt acelea de pe coasta Tălpăloaia, de pe coasta Lețcanilor și de pe Piscul Popii. Asemenea ondulații neregulate se află și pe versantul de Apus al dealului „Lupoei”, formând un lanț de mameloane sinuoase, cu coastele abrupte, greu accesibile.

La o asemenea configurație a reliefului, aplicându-se sistemul de parcelare a loturilor răzeșești, după vechiul obicei al pământului, adică „Din vale până în zare”, „Din vale până în vale” sau „din zare până în zare”, vechii răzeși ai Crăieștilor și-au împărțit loturile pe direcția Est-Vest, adică din Valea Covurluiului Sec până în zarea Dealului Cruciu. În această situație, loturile lor traversau toate dealurile și văile cuprinse între aceste limite extreme.

Cu timpul, generațiile de urmași ai primilor răzeși au respectat același sistem de parcelare a loturilor ce le reveneau, din ce în ce mai înguste, încât s-a ajuns, pe la începutul secolului nostru, ca unele parcele să aibă o lățime de

numai 10-30 m și chiar mai puțin pe toată lungimea lor dintre cele două limite extreme. Într-o asemenea situație, executarea arăturilor de către fiecare răzeș, individual, nu se poate realiza decât trăgând brazdele pe direcția deal-vale, ceea ce implica multe neajunsuri. În primul rând, aratul era mult mai dificil; pe de altă parte, terenul se degrada prin formarea făgașelor de scurgere a apelor, de-a lungul brazdelor, și prin spălarea straturilor de sol roditor de la suprafață. Toate aceste neajunsuri s-ar fi înlăturat aproape total dacă s-ar fi convenit, între răzeși, la o comasare a loturilor sau, cel puțin, la o întovărășire între mai multe familii vecine, pentru a putea realiza arăturile pe direcția curbelor de nivel, în special acolo unde urma să se semene aceleași culturi. Nu se cunoaște să fi existat o asemenea înfrățire, în schimb, multe din coastele mai înclinate s-au degradat și și-au pierdut din valoarea lor. După cooperatizarea agriculturii, s-a realizat comasarea loturilor și s-a dat o orientare nouă, cu mult superioară, întregii munci a țărănimii din satul nostru.

În ceea ce privește caracteristicile geologice ale solului de pe teritoriul Crăieștilor, ca și în cazul caracteristicilor climei, un colectiv de cadre didactice din sat a studiat aceste elemente și, pe baza observațiilor pe teren, cât și a investigațiilor printre înaintași, au formulat următoarele concluzii:

„Solurile întregului teritoriu sunt diferite, după cum și roca mamă este diferită.” Dealurile sunt constituite prin formații terțiare mai noi, reprezentate prin nisipuri, marne și argile ce aparțin Sarmaticului sau Subsarmaticului, depuse în straturi orizontale, acoperite în Cuaternar de loess. Loessul se găsește pe terenuri netede, pe versanți, cât și pe văi, în grosimi variabile și neregulate.

Pe unii versanți, eroziunile naturale, provocate de vânturi și de scurgerea apelor de suprafață, au scos la iveală roca mamă. Pe unele locuri, lutul este roșu, cu argilă nisipoasă până la nisipo-argiloasă, iar pe unii versanți apar la suprafață nisipuri albicioase sau ruginii și, în rare cazuri, luturi argiloase sau nisipoase.

Clima Crăieștilor este caracteristică zonelor dintre stepă și silvostepă.

Vântul dominant care bântuie în regiune este Crivățul din direcția de Nord. Crivățul aduce toamna schimbarea temperaturii și precipitații. Iarna aduce viscol cu zăpadă și scăderea temperaturii până la -30° . Primăvara aduce ploi, iar vara este uscat.

Austrul bate dinspre Vest și Sud-Vest, cu viteză mare, ca și Crivățul, atingând 25 m pe secundă. Este un vânt cald și uscat. Iarna aduce înseninări,

urmate de geruri mari, provocate de pierderea căldurii pământului prin radiațiuni.

Băltărețul este vântul de Sud, care provoacă ploi, ca și vântul de Est și Sud-Est. Vântul de Nord-Est, de asemenea, aduce ploi, în special toamna.

Pe întregul teritoriu al satului Crăiești nu se află niciun curs de apă cu caracter permanent sau vreun iaz format de marile vânturi. Există însă pâraiașe care se formează de la unele izvoare de suprafață, aflate pe coastele unor dealuri, cum sunt acelea de la rădiul Uncanilor, de la Șchiopu, de la Cruciș, în hotar cu Drăgășenii, de la groapa Badiului, de la Mița, Dohla, Bălțați și altele. Niciunul din aceste pâraiașe nu trece de câteva sute de metri lungime. Ele se pierd în stratificația absorbantă a solului.

Planul schematic al satului Crăiești.

Capitolul III.

Așezarea satului și câteva caracteristici tehnice

Satul Crăiești, încă de la început, a fost așezat pe versantul de Apus al dealului cu același nume, ceva mai la Sud de locul unde Valea cea Mică deșeză în Valea cea Mare. Orientarea principală a satului este spre Apus, având ca priveliște, în față, coasta acoperită cu vii de la Dohla, de pe versantul de Răsărit al Dealului Cruciu, iar mai departe, în fund, culmea Dealului Smulților, care închide orizontul spre Apus.

Lungimea satului este pe direcția Nord-Sud și are ca ax compozițional excentric drumul principal de pe creasta Dealului Crăieștilor, de-a lungul căruia s-a dezvoltat un front de gospodării pe aproape 3 km lungime.

Pe direcția Est-Vest, din deal spre vale, coasta nu este acoperită în întregime cu gospodării, astfel că latura de Apus a satului, pe mai bine de 2/3 din lungimea sa, este discontinuă și fără o aliniere organizată. Numai porțiunea care aparține mahalalei de jos are front continuu, la șoseaua din vale.

Din întreg intravilanul satului, în suprafață de circa 100 hectare, aproape un sfert nu poate fi folosit pentru noi gospodării, fiind complet degradat de cele șase râpe mari din incinta satului, ca și de cea de-a șaptea râpă, din siliște.

Începând cu secolul nostru, noile gospodării, ca și unele din cele distruse de râpe, total sau parțial, s-au dezvoltat spre Nord, de-a lungul drumului de coastă, sau spre Răsărit, de-a lungul drumurilor dintre vii, perpendiculare pe drumul de creastă.

Ca aspect general, satul este format din două mahalale, despărțite prin Râpa cea mare, care se întinde pe toată coasta din vale și până în creasta dealului. Singura legătură dintre cele două mahalale se realizează prin drumul principal de pe creastă și, de asemenea, pe la coada râpei, în vale și prin șosea. Cele două mahalale, denumite încă din vechime, „mahalaua din sus” și „mahalaua din jos”, după cum se află, spre Nord sau spre Sud de Râpa cea

Mare, au constituit tot timpul o singură așezare răzeșească, cu denumirea de „Crăiești”.

Teritoriul mahalalei de jos este o coastă continuă, din deal și până în vale, fără niciun fel de terasări odihnitoare. Din această cauză, cele câteva drumuri și huiđițe care se găsesc aici sunt realizate la întâmplare, fără o concepție unitară.

În afară de problema căilor de acces, necorespunzătoare atât ca trasee cât și ca profil, se mai ridică și problema apei necesare gospodăriilor. Toate sursele de apă se găsesc în afara teritoriului de coastă al mahalalei. Pentru deservirea acestei zone, se folosesc cele 2-3 fântâni care se găsesc în fundul râpei celei mari sau o fântână cu debit suficient la suprafață, aflată la câteva sute de metri spre Sud de sat, în câmp.

Mahalaua din Sud ocupă cam 2/3 din întreaga suprafață a satului, din care mai bine de 15 ha reprezintă râpi și terenuri degradate nefolositoare. Ca așezare, această mahala a fost de la început ceva mai organizată, datorită configurației sale de profil pe coastă, aferentă acestei mahalale.

Pe un profil transversal, pe direcția Est-Vest, închipuit în dreptul centrului civic al satului, se evidențiază, în afară de platoul de pe creasta dealului, încă două terase de câte 100-150 m lățime, diferențiate între ele ca nivel cu 10-15 metri, legate prin taluze relativ ușor înclinate, de 100-150 metri lungime.

După cornișa celei de-a doua terase, coasta începe să fie abruptă și cu puține posibilități de a se acoperi cu gospodării, atât din cauza înclinației prea mari, cât și, mai ales, din cauza celor patru râpe mari, întinse și periculoase. Dintre acestea, Râpa lui Gociu, cu întindere mai mică, dar adâncă și activă, ajunsese, în anii 1910-1912, până la drumul de pe cornișa a doua, după ce distrusese casa lui Iordachi Gociu, prin 1908, și o parte din gospodăria fraților Ene și Ion Păiu. Râpa lui Prăjanu sau a lui Costin, cum i se mai spune, amenința cu distrugerea, pe direcția Nord-Est, gospodăriile lui Ion Grecianu și Ion Lupașcu, situate pe marginea de Apus a celei de-a doua terase. Cea de-a treia râpă de pe teritoriul mahalalei din sus, denumită „Râpa lui Grecianu”, avea, pe la începutul secolului nostru, o tendință foarte pronunțată de distrugere spre colțul său extern, din Sud-Est. Prin 1914, a fost evacuată și dărâmată construcția comunală care servise ca local pentru primărie și, parțial, școală primară, în jurul anului 1908, erau destul de amenințate gospodăriile fraților Costache, Vasile și Anton Pralea, care, cu timpul, au fost

mutate. Ultima dintre cele patru râpe de pe teritoriul mahalalei din sus, cunoscută sub denumirea de „Râpa lui Pruteanu”, este destul de întinsă și intrată adânc, cu frontul său de Răsărit, până la drumul de cornișă, amenințând direct acest drum și gospodăriile aflate de-a lungul său.

Cele mai importante distrugerii constatate până în prezent, precum și acelea cu care este amenințat teritoriul mahalalei din sus, în continuare, sunt acelea venite din partea râpei celei mari. Această râpă, stabilizată pe direcția Sud pe toată întinderea malului său, unde s-a realizat o taluzare naturală, încă înainte de începutul secolului nostru, a început să se întindă spre Nord și spre Nord-Est, astfel că, în prezent, este ajunsă până la drumul median pe porțiunea lui de coastă, totalizând un front de înaintare spre Răsărit de circa jumătate de kilometru. Peretele acestui mal frontal este aproape vertical și are peste 10 m înălțime. În aceeași situație se găsește și peretele malului nordic al acestei râpe, pe mai bine de 300 m, din deal spre vale.

Surparea malurilor în felii verticale este provocată de subspălarea straturilor de nisip de la bază, prin căderea în cascadă a șuvoaielor de apă care se scurg cu viteză de-a lungul depresiunilor longitudinale la suprafață și se aruncă de la înălțimi din ce în ce mai mari, perforând straturile subțiri argiloase dintre straturile de nisip. În ultimii 50-60 de ani, această râpă a avansat foarte mult în direcția Nord-Est, distrugând câteva hectare bune din teritoriul ocupat de gospodăriile lui Ghiță Gociu, Vasile Gociu, Andrei Buhociu, Dumitrache Gheorghiu, Ștefan Toderășcu, Ion Crăiță, Costică Buhociu, Costache Sârbu, din a cărui gospodărie nu a mai rămas nimic, Ion Crăescu și Anton Oprișan.

Dacă s-a insistat prea mult în evidențierea existenței râpelor din sat, într-o lucrare informativă ca aceea de față, aceasta se datorează convingerii noastre, *ca specialiști*, că procesul întinderii acestor râpe trebuie neapărat oprit, că trebuie să se valorifice, prin terasări și plantații, toate porțiunile unde malurile râpelor s-au taluzat în mod natural și s-au stabilizat. Pentru oprirea întinderii distrugătoare a fronturilor active trebuie întocmit un proiect de perspectivă, în care să se prevadă, eșalonat, rezolvarea captării tuturor apelor de suprafață și dirijarea lor pe terase impuse, către anumite puncte de deversare în râpe, acolo unde se pot amenaja unele lucrări de construcții care să rupă forța de cădere a apelor și să oprească distrugerile de fund.

O primă măsură ar fi aceea de a se capta și dirija toate apele, printr-un șanț colector de-a lungul drumului median, cam din dreptul gospodăriilor lui

Vasile Lefteriu și Gh. Șușnea și până la cooperativa de consum, precum și apele care vin din direcția opusă, începând din dreptul gospodăriei lui Măluță Oprișan, până la cooperativa de consum de lângă monument. Șanțul colector longitudinal trebuie să fie dimensionat corespunzător și amplasat pe partea din amonte (spre cub) a dresului. Bineînțeles că șanțul colector va trebui să fie zidit la început, cel puțin peste trecerile depresiunilor transversale, pentru a nu permite apelor să apuce pe fâgașele existente.

S-ar putea ca, pe anumite porțiuni, traseul șanțului colector să se depărteze de drum, în vederea asigurării unei pante continue de scurgere, cât și pentru a nu constitui el însuși un baraj în calea deversării apelor. Prin realizarea unui asemenea șanț colector s-ar opri scurgerile forțate de pe drumul lateral dintre Lefteriu și Sava, care, în momentul de față, a început să apară ca o râpă, pe care nu se mai poate circula și, de asemenea, a celor de pe drumul din fața monumentului dintre gospodăriile lui Todirașcu și Sălceanu, complet degradat, până la fântana lui Costin. Apele colectate pe tot traseul șanțului de gardă propus ar urma să fie dirijate, prin tuburi cu diametrul corespunzător cerințelor, pe unul sau două trasee, către râpa lui Gociu sau către cea a lui Costin, acestea fiind cele mai indicate pentru executarea lucrărilor de construcții necesare descărcării apelor și protecției fundului. Prin aceste lucrări de inginerie, s-ar opri înaintarea distrugătoare a râpei celei mari pe direcția N-E, cea mai periculoasă dintre toate, precum și stabilizarea râpei lui Gociu, a râpei lui Costin și a râpei lui Grecianu. Urmează ca măsurătorile și studiile ingineresti de teren și de calcul să indice soluția cea mai corespunzătoare, atât ca traseu, ca profil longitudinal și transversal, cât și sub aspect economic (Vezi Schița orientativă a teritoriului satului Crăiești și a vecinătăților sale).

Primele gospodării cu care s-a început popularea mahalalei din sus a satului s-au așezat în zona corespunzătoare celor două terase. Pe platoul de pe creasta dealului, la început, s-au așezat puține gospodării și, dintre acestea, mai mult pe latura de Apus a drumului de coastă.

Pentru legătura fluentă dintre cele două mahalale ale satului, s-a organizat, încă de la început, drumul median, de-a lungul mahalalei din sus. Acest drum, ramificându-se din drumul din fața bisericii din mahalaua de jos, cobora în diagonală, pe direcția Nord-Vest, până la platoul primei terase, cam până la locul unde se află în prezent monumentul. De aici, pe direcția Nord, acest drum păstra traseul pe la piciorul pantei dintre platoul de coastă și

platoul primei terase, până aproximativ în dreptul răspântiei încadrată de cele trei prăvălii apropiate (prăvălia lui Ghiță a lui Ștefănică Nistor, prăvălia lui Ghiță Isac și prăvălia lui Constantin Tenie). De aici, mai departe, drumul urca pe direcția N-E, până se unea din nou cu drumul de pe creastă, la răspântia de la capătul cimitirului.

Ax compozițional al așezărilor din zona teraselor a devenit drumul cu direcția Nord-Sud de pe terasa întâia, menținut și astăzi ca cel mai important drum central al satului, cu legături în toate direcțiile. Pe acest drum s-a organizat și centrul civic al satului. Drumul principal, cu direcția N-S, de pe cea de-a doua terasă, cu timpul, a devenit secundar, de interes local, pentru gospodăriile din această zonă.

Dintre toate drumurile secundare pe direcția Est-Vest, care asigurau legăturile dintre drumurile longitudinale și, respectiv, ieșirile din sat spre Răsărit și spre Apus, numai câteva mai pot fi folosite și astăzi, pe vechile lor trasee.

Singurul drum care asigură legătura satului cu șoseaua din vale este acela care urcă coasta pieptiș, de-a lungul râpei celei mari, până la fosta gospodărie a lui Iordache Gociu, dinspre cea de-a doua terasă, și care, de aici, după ce trece pe la capătul râpei lui Gociu, urcă din nou pe vechiul său traseu, până la răspântia fântânei lui Costin, de unde cotește în pantă până se leagă cu drumul principal de pe terasa întâia și cu drumul median. Acestui drum i s-au făcut unele ușoare îmbunătățiri de profil și a fost ușor pietruit.

Celălalt drum de coastă, care leagă satul cu Valea mică, este încă în funcțiune, dar, după ce ajunge la drumul de pe terasa a doua, nu mai poate fi folosit pe traseul către terasa întâia, printre biserică și școală, deoarece porțiunea dintre gospodăria lui Constantin Bogdan și drumul de pe terasa întâia a fost complet degradată și închisă.

Se păstrează în funcțiune și drumul de legătură dintre platoul de creastă, de-a lungul cimitirului, și drumul de pe terasa întâia, în dreptul fântânei lui Bâlcu. Acestui drum i s-au făcut unele îmbunătățiri de traseu, pe porțiunea din spatele fostei gospodării a lui Ghiță Ciuhureanu, unde fusese degradat.

***

În afară de condițiile de relief oferite de undulațiile celor două terase de pe coastă, un alt motiv major pentru care primii răzeși și-au așezat

gospodăriile în această zonă l-a constituit posibilitatea de a-și procura apa necesară în cantități suficiente, prin puțuri de mică și medie adâncime. Și astăzi mai sunt în funcțiune fântânile lui Costin Crăiescu și a lui Popa Ioniță Bâlcu, primite și renovate de cei cărora le poartă numele, de la înaintașii lor, urmașii direcți ai primilor răzeși. Tot în această zonă a terasei întâi, mai este și astăzi în funcțiune fântâna lui Alecu Bâlcu, preluată de la Popa Ioniță Bâlcu. De asemenea, se găsesc fântâna lui Năstase Ciuhureanu și fântâna lui Alecu Crăiescu Tapu, bunicul după mamă al urmașilor lui Vasile T. Buhociu.

Dintre fântânile vechi, se mai află în funcțiune fântâna lui Antohi Sava, de pe platoul cimitirului, preluată de Alexandru Oprișan și apoi de fiii acestuia, cunoscută azi sub numele de „fântâna lui Luca”.

Pe măsură ce satul se întindea, s-au mai executat și alte fântâni, din inițiativa familiilor, dar, dintre acestea, n-au rezistat decât acelea de pe coasta siliștei din afara satului, de unde gospodarii aduceau apă cu butoaiele.

În ultimii ani, se observă o tendință accentuată din partea locuitorilor satului, de a-și rezolva problema apei prin acțiuni individuale. Unii dintre ei și-au executat puțuri forate de diametru redus, cu tuburi de beton, în sistemul așa-zis „american”, dar apa, găsindu-se la adâncimi prea mari și în cantități insuficiente, în multe cazuri fiind și neplăcută la gust, nu favorizează o extindere a acestei metode.

Metoda experimentată de câțiva gospodari, de captare a apei de ploaie căzută pe acoperișul caselor și depozitarea ei în rezervoare betonate subterane, pare că rezolvă în bună măsură problema spălării rufelor și a altor necesități gospodărești.

Totuși, problema apei reprezintă o problemă vitală a întregului sat, atât în prezent, cât și, mai ales, în perspectivă. De aceea, trebuie acționat colectiv pentru a se realiza, la nivel obștesc, captarea și aducțiunea apei de la unele izvoare de suprafață existente în afara satului, la distanță de maximum 5 km de sat. În primul rând, ar trebui respectate posibilitățile de debit și de aducțiune a izvoarelor de la șipotele rediului Uncani și ale altor izvoare de coastă, de-a lungul văii mici, cum ar fi Șchiopu, chiștelele lui Bâlcu și altele. În paralel, trebuie prospectate și posibilitățile izvoarelor de pe coasta Cruciului, de la fosta gospodărie a inginerului Teodor Dumitrescu, de pe coasta Jordanei și de la groapa Badiului, care ar putea fi aduse printr-un traseu, de-a lungul Văii celei Mari. După aprecieri, se evaluează că fiecare din cele două grupe de surse ar echivala cu volumul de apă valorificat astăzi în sat.

Capitolul IV. Despre originea, denumirea și vechimea satului

În legătură cu vechimea satului Crăiești din ținutul Covurluiului, nu s-au găsit documente care să ateste un început al acestei așezări.

Printre puținele documente în care se pomenește totuși, în mod indirect, de existența satului Crăiești înainte de anul 1700, s-au reținut trei mențiuni găsite pe unele documente din fondul Mănăstirii Adam, aflate la Arhivele Statului din București. Este vorba de un document din anul 1677, în care se găsește trecut numele unui deac (grămătic), Grigoraș din Crăiești, arătat ca fiind fiul preotului Grigoraș din Crăiești. Într-un alt document din 1 Septembrie 1681, referitor tot la mănăstirea Adam, se arată că un anume Ion Tălăbascu, fost pârcălab, împreună cu oamenii din prejurul locului și căpeteniei din ținuturi, printre care este nominalizat și Crăiești, au ales și au stălpit hotarele moșilor Mănăstirii Adam, din Codrii Ghenghii, aflate în ținuturile Covurluiului și Bârlad. De asemenea, într-un alt document din 1699, privitor la o altă hotărnicie a unor moșii de pe teritoriul codrilor Ghenghii, este arătat că a participat și a semnat ca martor, un anume „Ursu” din Crăiești.

Toate aceste trei mențiuni din perioada 1677-1699 nu suscită un interes deosebit cu privire la vechimea satului, deoarece, după cum se va vedea în cele ce urmează, satul a fost organizat ca așezare răzeșească cu cel puțin 150 de ani mai înainte.

În ceea ce privește originea și data când au fost realizate aceste prime așezări ale satului, cercetările necesare, au fost îndreptate spre cele două versiuni de legendă menționate în *Marele Dicționar Geografic al României*, vol. II, întocmit de George Ion Lahovari și tipărit în anul 1899. În prima versiune de legendă, marele nostru savant arată că denumirea satului s-ar trage de la un anume „Craiu”, așezat în aceste părți în timpurile vechi, și care a avut un fiu cu numele de „Bărbante”, căsătorit cu Sița, una din fiicele Bănesei din Băneasa. În cea de-a doua versiune de legendă locală, menționată în aceeași lucrare, se arată că satul a fost întocmit de trei bătrâni: Ion Prosie, Bogdan și

Sora, care au stăpânit mult pământ prin aceste părți, din care unele hotare se cunosc și astăzi.

Urmărind firul celor arătate în prima legendă s-au găsit unele precizări într-un document intitulat *Carte de Judecată, Uricarium X*, din anul 1800, la p. 139. În acest document se arată că înaintea divanului s-a dezbătut un proces între jălbarii Lazăr Dabijă și Gavrilă Dabijă, mazili din ținutul Covurluiului, și reclamații: preotul Constantin, Ion Gociu și Constantin Gane, pentru dreptul de stăpânire a moșiei de pe apa Kinejei, care se numește „Hotarele Berbanței”. Din multiplele documente cuprinse în această carte de judecată reiese că primul, căruia i s-a spus în versurile de demult „Bărbantți”, a fost un anume „Murgul Vornicul”, căruia i-a revenit unui din cei patru bătrâni, în care a fost împărțită în vechime, moșia Kinejei. Ceilalți trei bătrâni erau denumiți: „Bătrânul Cianejii”, atribuit Kikiului, înaintașul Dabijeștilor, „Bătrânul Berpeștilor”, revenit lui Macău, și „Bătrânul Calotă”. Din documente reiese că acest Barbanți din vremea de demult ar fi plătit numai el pentru ceilalți trei bătrâni și astfel a rămas singur proprietarul întregii moșii.

În anul 1760, luna Iulie, 10, ultimul Barbanți, anume Neculai Barbanți, neavând copii, a donat împreună cu femeia sa, Sabina, și feciorii săi, Alexandru, Iancu și Tudose, dreapta lor ocină și moșie de pe apa Kinejei, ce se numește hotarul Berbanței, preotului Constantin și nepoților lor: Kirvasi Ion Gociu și Constantin Gane. În documente se specifică că acest hotar al Berbanței merge spre Apus, până unde se hotărniceste cu Zarneștii, ce se numește „Moșia Domniței”, în obrața Bănesei.

În concluzie, din documentele aflate în această *Carte de judecată*, nu reiese că acel Murgul Vornicul, căruia, în vechime, i s-a spus „Bărbantți”, ar fi fost urmașul unui „Craiu”, care ar fi putut stăpâni moșii și în Crăiești. Moșiile stăpânite de dânsul sunt arătate pe Valea Kinejei, cu mult mai la Răsărit de Crăiești și chiar și de moșiile Jorăști și Băneasa, cu care se hotărniceste spre Apus.

***

În ceea ce privește a doua versiune de legendă menționată de către George Ion Lahovari, în vol. II al *Marelui Dicționar Geografic al României*, în legătură cu originea satului Crăiești din ținutul Covurluiului, aceasta se bazează pe elemente mai apropiate de adevăr. Existența celor trei bătrâni: Ion

Prosie, Bogdan și Sora, pe care George Ion Lahovari îi consideră întemeietorii satului, se găsește confirmată în multe acte juridice privind relațiile dintre răzeșii din Crăiești și răzeșii din Bursucani, sau dintre răzeșii din ambele sate și mănăstirea Adam. Toate moșiile răzeșești ale Crăieștilor și Bursucanilor, aflate în hotarele ținutului Covurluiului și ale ținutului Bârladului, s-au transmis în timp între generații, însoțite de indicativul că aparțineau de unul sau altul dintre cei trei bătrâni, după cum fusese stabilit la delimitarea acestora. Acest sistem de evidență cadastrală a moșiilor răzeșești a fost de o importanță majoră, aproape la nivel de carte funduară, atât în ceea ce privește identificarea moșiilor, dar mai ales pentru apărarea drepturilor de precețiune ale familiilor și ale obștilor răzeșești.

Urmărind temeinicia acestor indicații de legendă pe baze documentare, s-au găsit, la Arhivele Statului de la Iași, unele documente care confirmă existența celor trei personaje ale căror nume le poartă loturile de moșii, după împărțirea în bătrâni. Într-unul din documente, care poartă data de 1 Ianuarie 1819, pachetul 618, p. 51, doi răzeși din Crăiești, în calitate de urmași ai lui Craiu, pe cele două ramuri de la Bogdan și de la Ion Prosie, fac danie unui nepot al lor, Logofăt Ioniță Ștefănache, toate pământurile stăpânite de neamurile ce se trag din Dumitru Craiu, conform unei spițe prezentate de ei, care se găsește anexată la document.

Iată, în copie, acest document:

„Această spiță din neamurile sus-arătate, ce trag moșii din Dumitru Craiu de la Moșia Crăiești, ținutul Covurluiului, cum și din toate hotarele sale, s-au făcut după a noastră bună știință precum curge neamul nostru, pe care spiță, am încredințat-o nepotului nostru Domniei Sale Logofăt Ioniță Ștefănachi și-l facem vechil deplin din partea noastră, spre a dezbate toate hotarele de moșii, precum se arată mai jos, adică: Cursacul din Vatra satului, Zăganca, Potroci, Bursucani și Dumitrești, cum și altele.

Dumnealui să fie volnic a le pune sub toată stăpânirea și spre a avea nestrămutată stăpânire, am iscălit eu, Ion Coadă, am iscălit, neștiind carte, cu punerea degetului”.

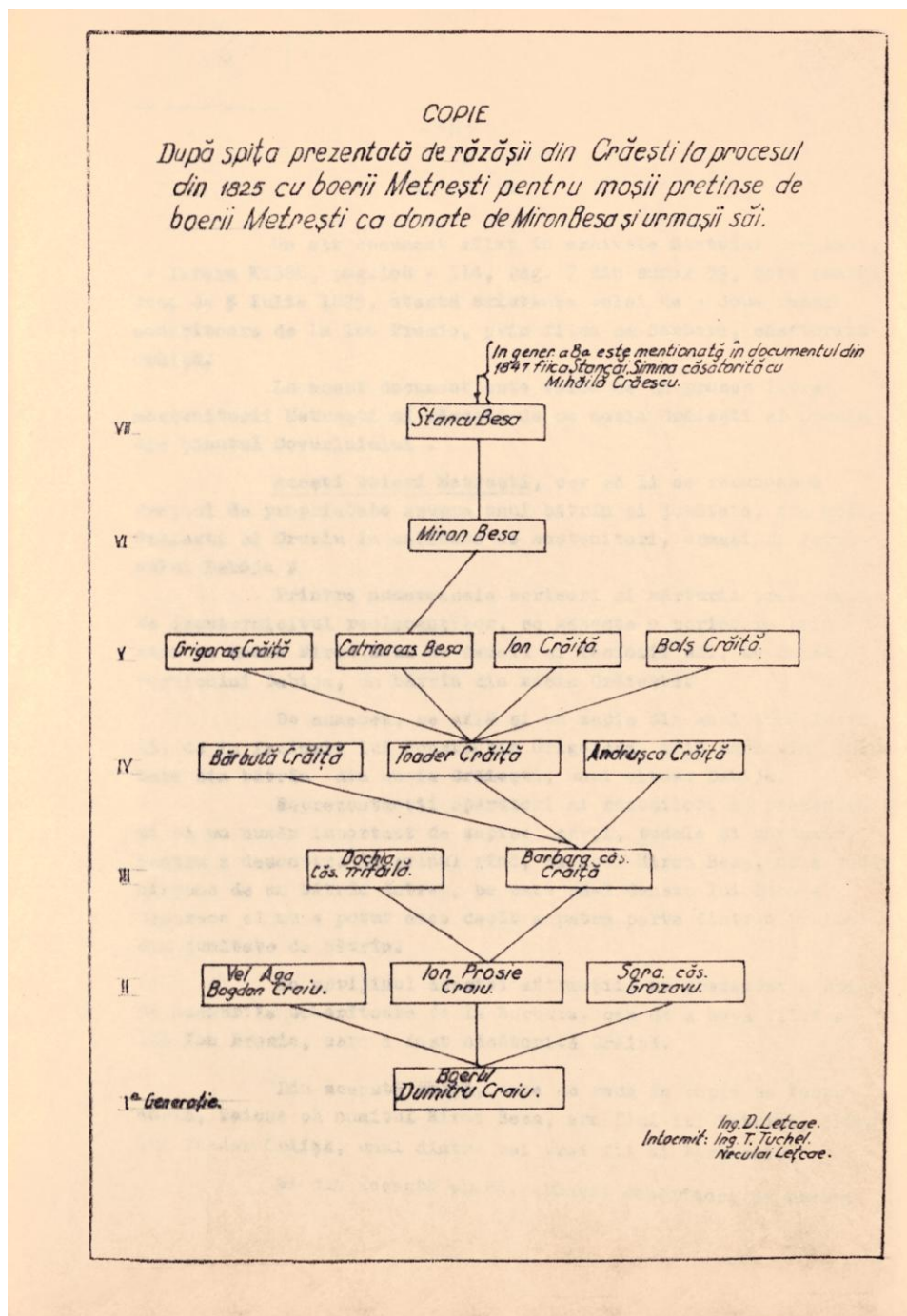
1819 Genare 1

„Eu Ion Tingău, nepotul preotului Antochi, am iscălit cu punerea degetului”.

Spița despre care se vorbește în acest document, o redăm de asemenea în copie, cu indicativul „Copie după spița prezentată de răzeșii Ion Coadă și Ion Tangău, în anul 1819, odată cu împuternicirea dată nepotului lor, Logofătul Ioniță Ștefănache, pentru a dezbate și lua în stăpânire moșiile se trăgeau de la Dumitru Craiu”. Ea nu este nici completă și nici nu redă la aceeași scară generațiile curgătoare de la Dumitru Craiu, pe cele două ramuri: de la Bogdan și de la Ion Prosie, arătați ca fii ai lui Dumitru Craiu. În timp ce ramura lui Bogdan, continuată prin fiica sa, Tudoasa, căsătorită Bâlcu, este reprezentată pe scara a opt generații, de la Dumitru Craiu, ramura lui Ion Prosie este redată numai cu urmașii uneia dintre cele două fiice ale sale, Dochia, căsătorită Trifăilă, și numai pe scara a șapte generații, de la același Dumitru Craiu. De asemenea, în spița respectivă, se arată în mod eronat că Sora, pe care a ținut-o Grozavu, ar fi fost fiica lui Bogdan. Această situație nu s-a mai întâlnit în alte documente. Peste tot, ea este arătată ca fiică a lui Dumitru Craiu.

Cu toate aceste nepotriviri și lipsuri din documentul prezentat de cei doi răzeși în anul 1819, el își păstrează importanța în ceea ce privește atestarea existenței și a originii celor trei frați: Ion Prosie, Bogdan și Sora, arătați ca urmași direcți ai aceluși Dumitru Craiu, de la care au rămas toate moșiile răzești ale Crăieștilor și Bursucanilor, aflate în ținutul Bârladului și Covurluiului. Existența celor trei frați, Bogdan, Ion Prosie și Sora, căsătorită Grozavu, este atestată mai temeinic și în alt document aflat la Arhivele Statului din Iași, în pachetul 353/13, al cărui rezumat, așa cum se găsește în pachet, îl redăm la sfârșitul prezentei lucrări. În acest document se arată categoric că moșia răzeșească a Crăieștilor se trage de la cei trei bătrâni: Bogdan, Ion Prosie și Sora. Se arată, în plus, în mod clar, că tatăl celor trei frați a fost boierul Ion, care, la rândul său, era fiul lui Sârbu Craiul. Prin această precizare, trebuie reținut că atestarea documentară cu numele părintelui celor trei frați a fost acela de boierul Ion, și nu acela de Dumitru Craiul, cum, în mod eronat, se arată în spița întocmită de cei doi răzeși în anul 1819.

Pentru a evita corecturile în textul documentar, am păstrat ambele nume peste tot unde se vorbește de părintele celor trei frați.

Copie după spița prezentată de răzeșii din Crăiești, la procesul din 1825, cu boierii Metrești, pentru moșii pretinse de boierii Metrești ca donate de Miron Besa și urmașii săi.

***

Un alt document aflat în Arhivele Statului din Iași, la litera K.386, p. 108-114, p. 7, din sumar 59, care poartă data de 6 Iulie 1825, atestă existența celei de-a doua ramuri coborâtoare de la Ion Prosie, prin fiica sa, Barbara, căsătorită Crăiță. În acest document este vorba de un proces între moștenitorii Metrești și răzeșii de pe moșia Crăiești și Cruciu, din ținutul Covurluiului. Acești boieri Metrești cer să li se recunoască dreptul de proprietate asupra unui bătrân și jumătate din moșia Crăiești și Cruciu, în calitate de moștenitori, urmași ai Vornicului Dabija. Printre numeroasele scrisori și mărturii prezentate de împuternicitul reclamanților, se găsește o scrisoare prin care un anume Miron Besa, cu femeia și feciorii săi, au donat Vornicului Dabija un bătrân din moșia Crăiești. De asemenea, se află și un zăpis din anul 1686, Iunie 15, de la feciorii lui Constantin Grigorcea, prin care aceștia vând jumătate din bătrân din moșia Crăiești unui clucer, Dabija. Reprezentanții apărători ai răzeșilor au prezentat și ei un număr important de zapise, cărți, țudule și mărturii pentru a demonstra, în primul rând, că acel Miron Besa nu a putut dispune de un bătrân întreg pe care să-l doneze lui Dabija, deoarece el nu a putut avea decât a patra parte dintr-o treime din jumătate de bătrân. În sprijinul acestei afirmații, au prezentat o spiță de neamurile coborâtoare de la Barbara, cea de-a doua fiică a lui Ion Prosie, care a fost căsătorită Crăiță. Din această spiță, care se redă în copie ca foaia anexă, reiese că numitul Miron Besa, era fiul lui Catrina, fiica lui Toader Crăiță, unul dintre cei trei fii ai Barbarei. Și din această spiță, urmașii coborâtori pe ramura Barbarei sunt prezentați pe scara a șapte generații, începând de la Dumitru Craiu și până la urmașii direcți ai lui Miron Besa, inclusiv (vezi Copia după spița prezentată de răzeșii Ion Coadă și Ion Tangău, în anul 1819, odată cu împuternicirea dată nepotului lor, Logofătul Ioniță Ștefănache, pentru a dezbate și lua în stăpânire moșiile se trăgeau de la Dumitru Craiu).

***

O deosebită importanță pentru lucrarea noastră prezintă o indicație din lucrarea preotului Gheorghe Bârsan, din anul 1944, intitulată *Schitul Zimbru - Covurlui*. În această lucrare, se arată la capitolul „Istoricul Comunei Bursucani și al satului Zimbru” că, în anul 1843, s-a efectuat alegerea pământului din moșia Bursucani, cuvenit postelnicului Constantin Bogdan cu

ai săi din Crăiești, conform celor arătate la poz. 43 din extractul după condica de alegere a moșiei Bursucani, care se găsește la tribunalul județului Covurlui.

În hotărârea care stabilește drepturile postelnicului Constantin Bogdan și ale rudelor sale din Crăiești, se menționează în mod separat drepturile de baștină cuvenite soției sale, Vitora, și, separat, drepturile sale de baștină, cuvenite după mama sa, Maria. Soția sa, Vitora, este arătată ca fiică a căpitanului Nicolae Crăiescu, care era fiul lui Ioniță Crăiescu, coborâtor din Simina și fiu al lui Mihăilă Crăiescu, din spița Stancăi lui Ion Prosie. Maria, mama lui Constantin Bogdan, este arătată ca fiică a lui Ioniță Săvescu, coborâtor din Gafița, fiica Sofiei-Ana Grigorcea, din spița Ioanei Grigorcea, a bătrânului Bogdan.

Schițând grafic aceste indicații pe cele două ramuri și, luând ca punct de plecare anul 1843, corespunzător postelnicului Constantin Bogdan și a soției sale, Vitora, și urmărind înapoi, spre începuturi, înaintașii fiecăruia dintre ei, indicați în actul de alegere a pământului, se constată că, la a cincea generație, se află Stanca, fiica lui Miron Besa, pentru spița Crăiescu, de care aparține Vitora, și, tot la a cincea generație, se găsește Ioana Grigorcea, de la care s-a tras spița Grigorceștilor, de care aparține Maria, mama postelnicului Constantin Bogdan.

În spița familiei Crăiță, coborâtoare din Barbara, fiica lui Ion Prosie, așa cum a fost prezentată la procesul cu boierii Metrești, în anul 1825, Stanca, fiica lui Miron Besa, este arătată în cea de-a șaptea generație de la Dumitru Craiu încoace. Tot în generația a șaptea, se găsește și Ioana Grigorcea, în spița familiei Bâlcu, prezentată la răzeșii Ion Coadă și Ion Tingău, în anul 1819.

Însumând cele două serii de generații care s-au succedat pe întreaga perioadă dintre anii 1843 și până la Dumitru Craiu, se realizează un număr de unsprezece generații coborâtoare cu continuitate în această perioadă, așa cum se vede în spița combinată întocmită de noi.

Socotind în medie, conform uzanțelor, un număr de 33 de ani între două generații, reiese că Dumitru Craiu a trăit cu circa 330 de ani înainte de anul 1843, adică pe la 1500-1513 (vezi Spița orientativă generală, cu ajutorul căreia s-au stabilit, cu continuitate, cele 11 generații de urmași din perioada dintre anul 1847 și înapoi până la Dumitru Craiu).

Rezumând concluziile trase din expunerea documentelor de până aici, în legătură cu originea și vechimea satului Crăiești de Covurlui, reiese că:

1. Moșiile răzeșești ale Crăieștilor și Bursucanilor din toate hotarele, aflate în ținutul Covurluiului și în ținutul Bârladului, au aparținut prima oară

lui Dumitru Craiu, respectiv boierul Ion, care a trăit prin aceste părți în jurul anului 1500.

2.Urmașii săi direcți au fost cei doi fii: Ion Prosie și Bogdan, dimpreună cu fiica sa, Sora, căsătorită Grozavu.

3.Toate moșiile răzeșești stăpânite de Dumitru Craiu, respectiv de către boierul Ion, s-au transmis urmașilor săi direcți, împărțite în trei părți, purtând denumirea de „Bătrânul Ion Prosie”, „Bătrânul Bogdan” sau „Bătrânul Sora”, după cum au aparținut unuia sau altuia dintre urmașii lui Dumitru Craiu, respectiv ai boierului Ion.

4.Spița familiei Craiu din Crăieștii de Covurlui s-a stins odată cu cei doi fii ai lui Dumitru Craiu, boier Ion, dar s-a continuat prin ramurile coborâtoare ale celor două fiice ale lui Ion Prosie și a fiicei lui Bogdan, respectiv:

- Ramura Trifăilă, coborâtoare din Dochia, una din fiicele lui Ion Prosie;
- Ramura Crăiță, coborâtoare din Barbara, cea de-a doua fiică a lui Ion Prosie și
- Ramura Bâlculeștilor, coborâtoare din Todoasa, fiica lui Bogdan.

Toate aceste trei ramuri s-au dezvoltat cu continuitate în Crăiești, până în timpurile noastre.

***

Din lipsă de alte atestări cu privire la originea lui Dumitru Craiu, boierul Ion, fiul lui Sârbu Craiu, s-a admis ipoteza că el a aparținut de familia acelor „Craiu” din ținutul Tecuciului, căreia i s-au acordat privilegiile încă de pe timpul voievodului Bogdan II, tatăl lui Ștefan cel Mare, privilegiile întărite de voievodul Petru Rareș, prin uricul său din anul 1546, după cum arată George Ion Lahovari, în *Marele Dicționar Geografic al României*, când vorbește despre originea satului Crăiești, din ținutul Tecuciului (fost Pojorâta). O parte din conținutul acestui uric a fost redată în partea introductivă a prezentei lucrări.

Asupra modului prin care Dumitru Craiu, respectiv boierul Ion, fiul lui Sârbu Craiu, a ajuns să stăpânească aceste moșii ale Crăieștilor și Bursucanilor, în suprafață de peste 2000 fălcii, aflate în ținutul Covurluiului și Tutovei, nu s-au putut găsi indicații documentare. Se găsesc multe indicații din vremea lui Ștefan cel Mare, din vremea lui Petru Rareș și chiar din vremea lui Petru Aron, din care rezultă că s-au acordat moșii și sate în toată zona de

Apus a Crăieștilor și Bursucanilor, în hotar cu acestea, ca și în alte zone mai îndepărtate, dinspre Răsărit și Sud.

Astfel:

Voievodul Petru Aron, prin *Uricul* său din 15 Iulie, anul 6596, respectiv 1448, donează și întărește lui Pan Cernat Ploscaru și fratelui său, Ștefu, printre altele, multe sate și moșii: Smulții, la Suhurlui, și mai jos, unde este jude Micul, anume Milești și Cernăteștii, la obârșia Gerului, și Siliștea lui Lațul Furul, la Suhurlui etc.

Ștefan cel Mare confirmă boierului Ștefan Cernătescu 15 proprietăți în anul 1468.

Nici în aceste documente și nici în acelea ale lui Petru Rareș, de mai târziu, prin care întărește drepturile de stăpânire ale Cernăteștilor în această zonă a Suhurluiului, nu se face niciun fel de mențiune despre învecinarea lor cu Vârlezi, Crăiești sau Bursucani. De altfel, toate așezările și moșiile respective, de-a lungul văii Suhurluiului, cum au fost Mileștii, Smulții, Deocheți, Fundeanu, Ghingheștii și, mai spre Nord, Cernăteștii, au avut, de la origine, privilegii boierești. Bălțații, Vârlezii, Crăieștii și Bursucanii s-au bucurat de la început de privilegii răzeșești, primite direct din partea voievozilor epocilor respective, pe teritorii nepopulate, care erau proprietăți domnești.

În partea de Nord a satului Crăiești, intercalate între moșia Crăieștilor și a Bursucanilor, s-au aflat încă din vechime mai multe moșii și mici sate boierești care, cu timpul, au dispărut. Printre acestea se găsesc mențiuni despre Onoani, Răspopi, Hulubești și Brăiești.

În anul 1592, Aron Vodă, tiranul, întărește lui Predovici pârčalabul a patra parte din satul Oncani, a treia parte din satul Răspopi și a patra parte din Hulubești și din Brăiești, moșii de cumpărături.

Voievodul Constantin Movilă, în anul 1609, întărește lui Prebici, fost logofăt, moșia Oncani și Lețcani, cumpărate de la Taloșca și Bârlădeanca, cu 50 taleri bătuți. Printre urmașii lui Prebici sunt arătați ca nepoți de fiice, Dabijeștii, respectiv cei din neamul lui Gabăr. Se menționează documentele privind relațiile dintre aceste familii.

Cu timpul, dabijeștii au transmis rudelor lor, „metreștii” întreaga moșie pe care Ecaterina Mitre a trecut-o ca zestre unuia din ginerii săi, „paharnicul Costache Sion”, arătat la recensământul din anul 1838-1839 și în anul 1846 ca proprietar al moșiei Uncani și al satului respectiv, care purta denumirea de „Slobozia Uncani”, având înregistrați un număr de 10 birnici și

2 vătafi, respectiv 9 birnici, un bătrân și o văduvă, doi privilegiați, precum și un număr de 9 bejenari hrisovoluți. Tot ca proprietate a paharnicului Costachi Sion, la recensământul din 1832, se găsește înregistrat și satul Slobozia Tălpăloaia, cu un număr de 5 birnici și doi bătrâni. Urme ale așezării Uncanilor, sunt vizibile și astăzi în apropierea șipotelor din Rediul Uncanilor de astăzi.

De asemenea pe teritoriul satului Crăiești se găsește înregistrat și satul Slobozia Bălțați, proprietatea Banului Vasili Tuduri, cu un număr de 23 birnici, un bătrân și un privilegiat (Catagrafia din 1832). Dintre aceste așezări și moșii, întărite în anul 1592 de Aron Vodă pârcălabului Predovici, Brăieștii a devenit cu timpul proprietatea statului și, în urma reformei agrare din 1861 a fost vândută țăranilor, între care au fost și crăieșteni.

În ceea ce privește Vârleziul, veche așezare răzeșească, aflată hotar în hotar, în partea de Sud a Crăieștilor, s-au găsit unele date în legătură cu originea și vechimea sa. În lucrarea preotului Gh. Bârsan, intitulată *Schitul Zimbru - Covurlui*, se arată că niște răzeși din Vârlezi au întocmit un document în legătură cu moșia Vârlezilor, după cuprinderea episocului de la Măria Sa, Petru Voievod, din anul 7041, și că această moșie este împărțitoare în doi bătrâni: Grozavu și Vișan. Acest document cuprinde o spiță cu 406 ramuri, cu arătarea fiecăruia, din ce „bătrân” se trage. Tot în lucrarea intitulată *Schitul Zimbru - Covurlui* se spune că această spiță a fost depusă la judecătoria ținutului Tutova sub nr. 325, din 1 Iulie 1837, și o copie certificată de judecătorie a fost încredințată tribunalului ținutului Covurlui, ca urmare a cererii unei părți dintre răzeșii părtași în moșia Crăiești și Bursucani, înregistrată la nr. 1988, din 14 April 1858, la Tribunalul Covurlui.

Ca întocmitori ai acestui document sunt arătați următorii răzeși frunțași din Vârlezi:

- Petru Cernat, răzeș din Vișan și Grozavu;
- Vasile Cernat, medelnicer, răzeș din Vișan și Grozavu;
- Gheorghe, fiul polcovnicului Neculai Vârgolici, răzeș din Vișan;
- Gavrilă Vârgolici, poroșnic, răzeș din Vișan și Grozavu;
- Vasile Vârgolici, răzeș din Vișan și Grozavu;
- Gheorghe Plesnilă, răzeș din Vișan și Grozavu;
- Grigore Plesnilă, răzeș din Vișan și Grozavu;
- Toader Caraman, preot, răzeș din Vișan și Grozavu;
- Esei Alexandru Caraman, răzeș din Vișan și Grozavu;
- Ion Barbu, răzeș din Vișan și Grozavu;

- Mihalachi Macarie, clucer, răzeș din Crăiești, jumătate „bătrân” Vișan și a cincea parte din „bătrânul” Grozavu.

Acest document nu a putut fi găsit la arhivele celor două tribunale unde se spune că a fost transferat sau evacuat, fără a se avea o evidență precisă. Mențiunea că acest document a fost întocmit după cuprinderea episocului de la Măria Sa, Petru Voievod, din anul 1533 (7041), reprezintă o chezașie că moșia Vârlezilor, din toate hotarele sale, a fost dăruită cu privilegiu răzeșesc, de către Petru Rareș, în anul 1533, unuia dintre oamenii săi de credință, care s-a distins în mod special.

Având în vedere că unul dintre „bătrânii” împărțitori ai moșiei Vârlezilor poartă denumirea de „Grozavu” s-ar putea ca beneficiarul privilegiului răzeșesc acordat de Voievodul Petru Rareș să fi fost acel vornic „Grozavu”, care a comandat oastea moldovenilor în lupta de la Feldioara, la 22 Iunie 1529, și a reperțat o strălucită victorie contra armatelor lui Ferdinand de Habsburg. Acest vornic, Grozavu, a fost contemporan cu Dumitru Craiu; este posibil ca și Craiu să se fi distins în acea bătălie și, la rândul său, să fi primit privilegiile de răzeșie pentru moșia Crăieștilor și Bursucani, din partea voievodului Petru Rareș. Această prezumție se bazează și pe faptul că armata comandată de vornicul Grozavu era din Sudul Moldovei, cât și pe faptul că cei doi s-au înrudit prin căsătoria fiului lui Grozavu cu fiica lui Dumitru Craiu, Sora. În cele arătate de către răzeșii Vârlezilor de mai sus, se specifică că denumirile de „Vișan” și de „Grozavu”, date celor doi bătrâni, se trăgeau de la Vișan, nepotul lui Baniț, și de la Grozav, fostul bărbat al Sorei din Crăiești, după cum arată în ispisocul lui Petru Vodă, din anul 1533, un anume Toader Pisaru, care era fiul Sorei și nepot al Stanciului, mare comis al lui Petru Voievod. Din aceste precizări, reiese că Sora, căsătorită Grozavu, care era fiica boierului Ion Craiu și soră cu Bogdan și cu Prosie, a făcut parte din generația anului 1500. Dacă această precizare documentară rămâne valabilă, atunci data înființării satului Crăiești este în jurul anului 1500.

***

La extremitatea de Sud a hotarului de Apus al moșiei Crăieștilor și la Apus de moșia Vârlezilor, a existat moșia răzeșească a Bălțaților. Această moșie a fost împărțită în cinci bătrâni și anume:

- Bătrânul Tetiului, pe care l-au stăpânit răzeșii din Crăiești și Bursucani, prin familiile Crăiță, Nicoară și Zavilic.

- Bătrânul Simion, stăpânit de răzeșii din Vârlezi,
- Bătrânul Crucian, pe care l-a stăpânit clucerul Ion Cârje și care a devenit proprietatea clucerului Manolachi Tudori, prin schimb de moșii.

Au mai existat bătrânii „Crăciun” și „Zabulichi”, baștină și cumpărături ale clucerului Manolachi Tudori, până la hotarul de Apus al moșiei Bălțați, spre Urlești.

Pe această moșie a existat o așezare cu același nume, care, cu timpul, odată cu întreaga moșie, a devenit proprietatea Tudorilor. La recensământul din anul 1832, această așezare a fost înregistrată ca proprietate a banului Vasile Tudori, cu denumirea de „Slobozia Bălțați”, având 23 birnici, un bătrân și un privilegiat. Ca urmare a unei serii întregi de procese între răzeșii din Crăiești și din Vârlezi cu boierii Tudori, această așezare a fost desființată.

În ceea ce privește amplasamentul, satul Crăiești, după toate indicațiile locale, a fost încă de la început acolo unde se află și în prezent. Satul s-a dezvoltat simultan în cele două mahalale care au aparținut teritorial de bătrânul lui Ion Prosie („mahalaua din jos”), respectiv de bătrânul Bogdan („mahalaua din sus”).

Surse documentare:

1. *Catalogul Documentelor Moldovenești*, Vol. IV. 1676-1700, București, 1970, doc. nr. 661, p. 160, din 1681 (7190), Septembrie 1, Fundeanu.

Arhivele Naționale ale României, București, Fond *Mănăstirea Adam*, VIII/2.

2. Arhivele Naționale ale României, București, Fond *Mănăstirea Adam*, Pachet III/9, 7 Noiembrie 1699.

3. Teodor Codrescu, *Uricariul*, X, p. 139, doc. din 1800, Mai 27.

Idem, *Uricariul*, XV, pp. 257-259, doc. din 1760, Iulie 1.

Ibidem, pp. 307-308, doc. din 1797, Sept. 26.

Ibidem, pp. 356-360, doc. din 1818, Iulie 31.

Ibidem, pp. 250-252, doc. din 1818, August 8.

4. M. Costăchescu, *Documentele moldovenești înainte de Ștefan cel Mare*, Iași, 1932, Vol. I, doc. LXXVI, p. 129, pp. 323-341.

Ioan Bogdan, *Documentele lui Ștefan cel Mare*, Suceava, doc. din 24 Septembrie 1468.

Gh. Ghibănescu, *Surete și Izvoare*, Vol. XIX, Iași, 1927, p. 159.

5. Arhivele Naționale ale României, București, Fond *Mănăstirea Adam*, Pachet VI/4, 1592.

6. Arhivele Naționale ale României, București, Fond *Mănăstirea Adam*, Pachet VI/9, 17 Iulie 1609, Iași.

7. Arhivele Naționale ale României, București, Fond *Mănăstirea Adam*, Pachet VI/31, 7 Ian. 1741; Pachet VI/61, 17 oct. 1742; Pachet VI/27, 2 Ian. 1691 Iași; Pachet VI/39, 24 Ian. 1743; Pachet VI/60, 10 Iunie 1771; Pachet VII/b/23, 12 Iunie 1610; Pachet VI/60, p. 147, 30 Sept. 1742.

8. Direcția Județeană a Arhivelor Naționale Iași, *Catagrafia ținutului Covurlui*, Ocolul Mijlociu, sat Crăiești – Slobozia Bălțați și Slobozia Tălpăloaia pe anul 1832, nr. 116, tr. 885, opis 10/1, fila 144-146.

Ibidem, Ocolul Horincea, sat Crăiești și sat Uncani, 1838-1839, nr. 1249, Tr. 1316, opis 1488, pp. 135-141.

Ibidem, ocol Horincea, sat Crăiești și Slobozia Uncani pe 1846, nr. 955, Tr. 1243, opis 1619, pp. 71-73.

9. Preot Gheorghe Bârsan, *Schitul Zimbru – Covurlui*, Tipografia „George Jorică”, Galați, 1944, cap. 2, pp. 13-23.

10. Leon Simaschi (redactor coordonator), *Petru Rareș*, Editura Academiei, 1978, cap. 3, p. 96.

11. Direcția Județeană a Arhivelor Naționale Iași, Pachet 618, doc. nr. 51, din 1 Ianuarie 1819.

Direcția Județeană a Arhivelor Naționale Iași, Colecție *Litere*, doc. K.386, 1825, Iulie 6, pp. 108-114.

Arhivele Naționale ale României, București, Fond *Mănăstirea Adam*, Pachet VI/131, f.1, f.2, doc. nr. 590, 1825, Aprilie 23.

Direcția Județeană a Arhivelor Naționale Iași, Document nr. 353/134, fără dată (aproximativ 1819).

12. Teodor Codrescu, *Uricariul*, XX, 1892, p. 345, doc. din 5 Iunie 1826.

Direcția Județeană a Arhivelor Naționale Iași, doc. K.381, 15 Febr. 1823, p. 55.

Direcția Județeană a Arhivelor Naționale Iași, doc. K.381, 13 Apr. 1823, p. 76.

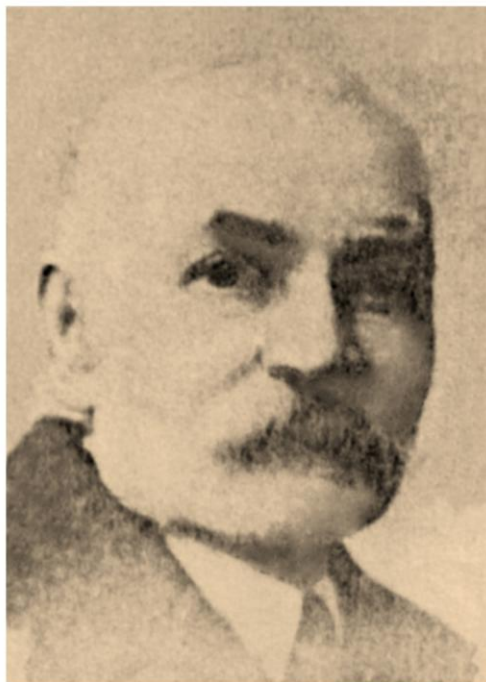
Direcția Județeană a Arhivelor Naționale Iași, doc. K.381, 1 Dec. 1823, p. 37.

Direcția Județeană a Arhivelor Naționale Iași, doc. K.389, 4 Febr. 1826, Fila 59, nr. 12.

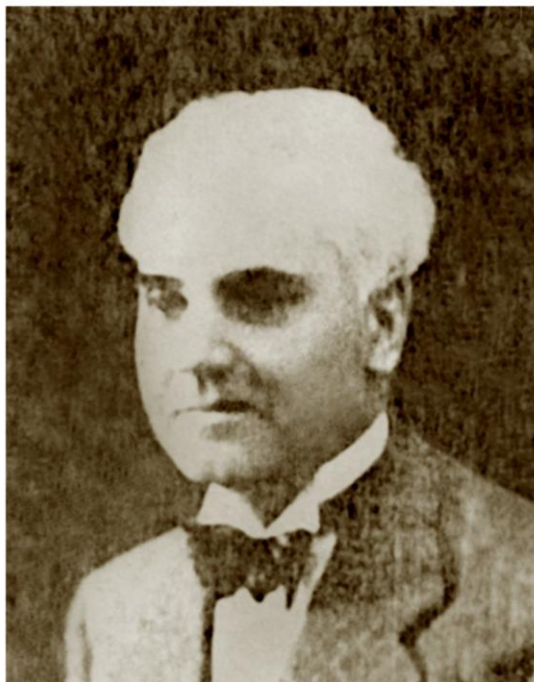
Direcția Județeană a Arhivelor Naționale Iași, doc. K.389, 25 Febr. 1826, Fila 67 Verso, nr. 33.

Direcția Județeană a Arhivelor Naționale Iași, doc. K.389, 3 Mai 1826, Fila 80, nr. 72.

Direcția Județeană a Arhivelor Naționale Iași, doc. K.389, 28 Iunie 1826, Fila 83 verso, nr. 92.

Alecu Bâlcu (Tetea),
(n. 1886, m.1945)

Dr. Ștefan Bâlcu
(n. 1891)

Manolache Bâlcu
(n. 1879, m. 1954)

Costache Bâlcu

Ing. Ioan Bâlcu
(n. 1888, m. 1936)

Capitolul V

Despre originea și vechimea unor familii de răzeși din satul Crăiești

Partea introductivă

În capitolele precedente, s-a arătat că aproape toate sursele de informații în legătură cu originea și vechimea satului nostru au putut fi urmărite, cercetându-se și reținându-se toate elementele privind trecutul unora dintre familiile cele mai vechi care au avut continuitate dovedită în sat, pe întreaga perioadă, de la începuturi și până în zilele noastre.

În categoria de familii vechi, cu continuitate în sat, s-au identificat cele trei familii coborâtoare colateral din familia „Craiu” și anume: familia Bâlcu, familia Crăiță și familia Trifăilă. Aceste trei familii își afirmă prezența în sat începând din jurul anilor 1550-1580, corespunzător celei de-a treia generații curgătoare din spița lui Dumitru Craiu (respectiv boierul Ion), în calitate de gineri ai celor doi fii ai boierului Ion Craiu, Bogdan respectiv Ion Proșie, care au aparținut de generația a doua a spiței lui Dumitru Craiu (a boierului Ion Craiu).

Folosind toate datele în legătură cu dezvoltarea în timp a acestor familii, atât pe linia urmașilor direcți cât și a unora dintre urmașii lor colaterali, s-a putut întocmi grafic câte o spiță genealogică pentru fiecare dintre aceste familii. Cu ajutorul acestor spițe, se poate urmări, curgător, prezentarea familiilor respective, considerate dintre cele mai vechi și cu continuitate în satul nostru.

În spița familiei Bâlcu, este prezentată ca ramură colaterală a acesteia și familia Bogdan. Această familie, Bogdan, apare în cea de-a șasea generație a spiței, în urma căsătoriei lui Ioniță Bogdan cu Ioana, fiica preotului Antohi Bâlcu. Continuitatea acestei familii, pe linie directă, nu mai este arătată și în generația a șaptea. În schimb, continuitatea este asigurată în generația a

șaptea, prin fiica lui Ioniță Bogdan, cu numele tot de „Ioana”, care a fost căsătorită cu Constantin Grigorcea.

În generațiile opt și nouă, urmașii familiei Grigorcea, care au fost reținuți în spița respectivă, devin Săvescu, prin căsătoria Sofiei-Ana, una din fiicele lui Grigorcea, cu Săvescu. Abia în generația a zecea apare din nou familia Bogdan, când Maria, fiica lui Ioniță Săvescu, se căsătorește cu un alt Ioniță Bogdan, descendent probabil din aceeași spiță cu primul Ioniță Bogdan, din generația a șaptea. Din acest al doilea Ioniță Bogdan sunt coborâtori toți Bogdăneștii care se află în satul Crăiești și în zilele noastre.

O altă fiică de-a lui Constantin Grigorcea și a soției sale Ioana, anume Ilinca, a fost căsătorită cu protopopul Ion Kiru, care este arătat ca fiu al unei anume Chira. Această Chira era coborâtoare pe linie colaterală din Sora, fiica boierului Ion Craiu, căsătorită Grozavu, și se înrudea îndeaproape cu familia Zabulich, care a deținut moșii în Bălțați și de la care a preluat părțile de baștină cuvenite acestora din bătrânul Sora, pe moșia Bursucani.

Protopopul Ion Kiru și soția sa, Ilinca Grigorcea, sunt menționați de către obștia răzeșească din Crăiești și Bursucani în spița genealogică din 1825, care a stat la baza drepturilor de stăpânire ale numeroaselor neamuri, asupra părților ce li se cuveneau din moșiile răzeșești Crăiești și Bursucani, rămase de la Dumitru Craiu.

Prin Tofana, fiica protopopului Kiru, s-au dezvoltat familiile Drăguleanu și Balaban. Una dintre fiicele Tofanei, Safta Drăguleanu, a fost căsătorită cu Timofti Crăiescu și au avut ca urmași pe cele trei fiice de la care s-au tras familiile Dumitru și Macarie, din Crăiești, împreună cu familia Popa, din Bursucani.

Spița familiei Crăiță, cuprinzând un număr de 13 generații cu începere de la Dumitru Craiu și până la zilele noastre, nu are nominalizați pe linie directă reprezentanții din generația a șasea, iar cei din generația a șaptea sunt stabiliți pe bază de concluzii logice trase din unele date documentare. Continuitatea și exactitatea numărului de generații ale acestei familii sunt evidențiate însă prin ramura colaterală coborâtoare din Catrina, fiica lui Toader Crăiță, care este arătată în generația a cincea ca mamă a lui Miron Besa, din generația a șasea. Dintre urmașii lui Miron Besa, din generația a șaptea, s-au reținut în spița noastră urmașii din generațiile opt până la unsprezece inclusiv, coborâtori din Stanca, fiica lui Miron Besa, urmași care au trăit în satul nostru, deveniți Crăiescu prin căsătoria Siminei, fiica Stancăi, cu

Mihăilă Crăiescu, din generația a opta. Ceilalți urmași ai lui Miron Besa au trăit în afara satului nostru și s-au găsit prin unele documente ca aparținând familiilor Cristian și Buța, de prin părțile Tecuciului. În generația a unsprezecea a acestei ramuri colaterale, sunt arătați urmașii căpitanului Neculai Crăiescu, nepot de fiu al lui Mihăilă Crăiescu. Între acești urmași, se află și fiica sa, Vitora, căsătorită cu postelnicul Constantin Bogdan, fiul lui Ioniță Bogdan II, arătat în ramura spiței familiei Bogdan ca urmaș coborâtor de la preotul Antohi Bâlcu. Cu ajutorul acestor câtorva generații de urmași colaterali, adăugate la spița familiilor Bâlcu, respectiv la ramura coborâtoare din preotul Antohi Bâlcu, care, din punct de vedere al continuității urmașilor Bâlculești, se stinge odată cu dânsul, în generația a cincea, și, de asemenea, cu ajutorul celor câteva generații de urmași colaterali coborâtori din Toader Crăiță, adăugate la spița familiei Crăiță, s-a putut stabili numărul de generații care s-au succedat cu continuitate în perioada în care, atât pentru familia Bâlcu cât și pentru familia Crăiță, indicațiile documentare găsite prezentau unele incertitudini și trebuiau să fie verificate pe mai multe căi.

În spițele grafice întocmite pentru familia Bogdan și pentru familia Crăiescu, sunt incluse și aceste generații considerate colaterale aici, dar care fac parte din structura spițelor celor două familii.

În ceea ce privește familia Trifăilă, în spița întocmită pentru ea, nu am avut posibilitatea unei verificări și cu vreo ramură colaterală aparținând de această familie, astfel că titularii generațiilor opt și nouă sunt nominalizați pe baza interpretării unor documente juridice și a unor date statistice și de stare civilă, ca și în cazul urmașilor Crăițești și Bâlculești, din aceleași generații. Se menționează că este vorba de urmașii Bâlculeștilor coborâtori din Grigore Bâlcu, frate cu Sandu Bâlcu, tatăl preotului Antohi Bâlcu.

După prezentarea acestor familii, în textul ce urmează la acest capitol se va continua cu unele informații privind trecutul și originea și începutul altor familii mai vechi sau mai noi din sat, după cum reies din gruparea lor pe categorii și pe baza epocilor la care s-au făcut cunoscute.

Prezentarea unui număr de 14 familii de răzeși din Crăiești

Cele 14 familii ce vor fi prezentate mai detaliat sunt grupate după cum urmează:

Grupa celor trei familii coborâtoare din Dumitru Craiu:

- 1.Familia Bâlculeștilor
- 2.Familia Crăiță
- 3.Familia Trifăilă

Familii de răzeși privilegiați stabiliți în Crăiești prin înrudirea cu cele 3 familii coborâtoare din Dumitru Craiu, care au avut continuitate până în zilele noastre:

- 4.Unii descendenți, colaterali coborâtori din Sora, fiica lui Dumitru Craiu, căsătorită „Grozavu”
- 5.Familia Bogdan
- 6.Familia Crăiescu

Familii recunoscute ca țărani răzeși, dintre cele mai vechi din sat:

- 7.Familia Sava
- 8.Familia Toma
- 9.Familia Cărcotă
- 10.Familia Ursu
- 11.Familia Grecu și Donie

Familii stabilite în Crăiești și venite ca mazili emigranți din părțile Moldovei ocupate de puteri străine (habsburgice, țariste-ruse sau turcești):

- 12.Familia Huhulea
- 13.Familia Buhociu

Familie stabilită în Crăiești și venită ca mazili, prin înrudire cu unele familii din Crăiești:

- 14.Familia Nistor

1.Familia Bâlculeștilor

Primul Bâlcu care este arătat că a trăit în Crăiești este acela care s-a căsătorit în jurul anului 1580 cu Tudoasa, fiica lui Bogdan, unul din cei doi fii ai lui Dumitru Craiu, respectiv, boierul Ion Craiu. Despre originea și locul de baștină al acestui Bâlcu nu se găsesc informații, care să evedențieze spița neamului său și locul de unde a venit. Totuși, pentru a putea fi acceptat ca

ginere al lui Bogdan, care stăpânea multe moșii în ținutul Covurluiului și alte Tutovei, cu privilegiul de boier răzeș și care, în același timp, avea și rangul de vel-agă, acest Bâlcu nu putea avea o situație de răzeș de rând.

Cercetările în legătură cu trecutul mai îndepărtat al Bâlculeștilor, îndreptate pe linia categoriei de familii privilegiate din Moldova, s-au oprit asupra câtorva documente găsite în *Uricariu VII*, p. 1, din lucrarea *Documentele lui Ștefan cel Mare*, publicate de Ion Bogdan în vol. I din *Hrisoave și Cărți Domnești 1457-1492*.

Astfel:

- Documentul din 8 Octombrie 1472, prin care Ștefan cel Mare confirmă stăpânirea lui Petru, fiul lui Bâlcu, asupra satului Florești, pe Taslăul Mare, privilegiile avute de neamul lor de la Alexandru cel Bun și de la fiii săi, Ilieș și Ștefan, ce au ars în casa rusului din Florești.

- Documentul din 23 Septembrie 1477, prin care Ștefan Vodă confirmă lui Bâlco satul Bâlcăniei și Demireștii din Tazlăul Mare.

- Documentul din 25 Aprilie 1481, prin care Ștefan Vodă confirmă lui Petre Bâlco și fraților săi, Teodor și Andreicu, satul Petrești pe Zeletin, iar lui Muste, satele Drăgănești și Sinești, din apropiere.

- Documentul din 16 Ianuarie 1491, prin care Ștefan Vodă dăruiește mănăstirii Tazlăului, printre altele, și satul Flocești, cumpărat de la Petru, fiul lui Bâlco, cu 150 zloți, împreună cu feciorii săi, Iasico, Toma (Teodor), Andreicu și Ion, cât și cu fiicele sale, Sora, Sofieta și Mica.

S-a mai reținut, de asemenea, și indicația din lista marilor dregători ai secolelor XIV-XVII, unde Bâlcu este arătat ca pârcălab al Chilieii în anii 1468, 1469 și 1470, iar în anii 1470-1474, este arătat ca pârcălab de Cetatea Albă.

Urmărind datele din documentele arătate, se constată că trei dintre fiii lui Petru Bâlcu, acela care, în 8 Octombrie 1472, a obținut din partea voievodului Ștefan cel Mare confirmarea stăpânirii satului Flocești, pe Taslăul Mare, deținut de neamul său cu privilegiile de la Alexandru cel Bun și de la fiii acestuia, Ilieș și Ștefan, au obținut ei înșiși, în anul 1481, confirmarea din partea Marelui Ștefan asupra satului Petrești, pe Zeletin, în ținutul Tecuciului. Numele acestor trei frați: Ion, Teodor (Toma) și Andreicu, se găsesc și în documentul din 15 Iunie 1491, prin care voievodul Ștefan dăruiește Mănăstirii Tazlăului, printre altele, și satul Flocești, pe care l-a răscumpărat cu 150 zloți de la Petru, fiul lui Bâlcu, și de la fiii și fiicele acestuia. Identificându-i astfel pe Bâlculeștii din ținutul Tecuciului drept coborâtori din ramura privilegiată a

neamului Bâlcu din părțile Neamțului și admitând, a priori, că acel Bâlcu, căsătorit cu Tudoasa, trebuie să fie el însuși coborâtor dintr-o ramură cu privilegiați, concluzia logică care se desprinde este că el se trăgea din ramura celor din părțile Tecuciului.

Durata pe scara timpului, între anul 1481, dată la care cei trei frați Bâlculești au obținut confirmarea asupra satului Petrești, pe Zeletin, și anul 1580, anul probabil al căsătoriei lui Bâlcu cu Tudoasa, este de circa 100 de ani, care îl situează pe acesta la nivel de strănepot al unuia dintre cei trei frați Bâlcu nominalizați în documentul din 1481. În toată perioada de 100 de ani de la atestarea existenței Bâlculeștilor privilegiați în Ținutul Tecuciului și până la apariția primului Bâlcu din Crăiești, pe care l-am considerat strănepot al unuia dintre cei trei frați din ținutul Tecuciului, nu s-au mai găsit indicații cu privire la anumite situații ale unora dintre aceia din ținutul Tecuciului, ținutul Covurluiului sau al Bârladului.

Într-un document aflat la Arhivele Statului din București, la fondul de documente al Mănăstirii Adam în pachetul II/103, se arată că, în anul 1701, un preot, Gheorghe Bâlcu, fecior al lui Vasile Bâlcu, nepot al lui Bâlcu cel Bătrân și strănepotul lui Dumitru Bughii, face danie către Mănăstirea Adam toată partea sa de la Oziaci și din sat de la Baloșești, ce sunt în ținutul Tutovei. În același pachet de documente se găsește și un zapis dat în anul 1803 de către Ioniță Bâlcu, pentru o pricină cu moșia Popezeni, din ținutul Tutovei. Acest zapis dat de Ioniță Bâlcu în 1803 în calitate de strănepot al preotului Gheorghe Bâlcu a fost adevărat de Isprăvnicia Tutovei, către vechilul Mănăstirii Adam.

Dacă se consideră că în anul 1701, data când preotul Gheorghe Bâlcu a întocmit actul de danie către Mănăstirea Adam, acesta era deja un om bătrân, atunci el aparținea de generația dinaintea anului 1700, corespunzătoare anului 1670. În această situație, străbunicul său aparținea de generația celui Bâlcu căsătorit cu Sora, în jurul anului 1580.

Prin specificarea din actul de danie, unde preotul Gheorghe Bâlcu donează mănăstirii Adam toată partea sa de la bunicul său, Bâlcu cel Bătrân, reiese că întreaga avere a străbunicului său, acel Dumitru Bughii din ținutul Bârladului, a fost considerabilă și s-a transmis și la alți urmași în afară de Bâlcu cel Bătrân. Acești urmași nu puteau fi decât de același grad de înrudire cu Bâlcu cel Bătrân, adică urmași direcți ai lui Dumitru Bughii și ai Tudoasei.

Prin indicarea calității de strănepot al lui Ioniță Bâlcu, coborâtor din preotul Gheorghe Bâlcu, se realizează un lanț continuu de Bâlculești, pe

întreaga perioadă de la primul Bâlcu așezat în sat, în jurul anului 1580, și până la 1803, dată când Ionuț Bâlcu are dat zapisul adeverit de Isprăvnicia Tutovei.

Acel Bâlcu cel Bătrân arătat în setul de danie al preotului Gheorghe Bâlcu, din anul 1701, ca bunic al său nu putea fi decât unul din cei trei fii ai primului Bâlcu, căsătorit cu Tudoasa, fiica lui Bogdan Craiu, în jurul anului 1580. În spița prezentată de cei doi răzeși în 1819, acești trei fii sunt: Sandu, Anghelachi și Grigore. După aceștia, ca urmași în generațiile următoare, cei doi răzeși au reținut numai urmașii coborâtori din Sandu Bâlcu, din spița cărora făcea parte și Ion Tingău, unul din cei doi răzeși, după cum el însuși arăta că era nepot al preotului Antohi Bâlcu. Acest preot este arătat ca unic fiu al lui Sandu Bâlcu și, la rândul său, a avut o singură fiică, Ioana, care a fost căsătorită cu Ioniță Bogdan, după cum reiese din alte documente.

În continuare, sunt arătate cele două fiice ale Ioanei și anume:

- Ioana, căsătorită cu Constantin Grigorcea, care, conform mai multor date, a fost considerată cap de familie al unei ramuri cu numeroși urmași colaterali, care au stăpânit moșii din bătrânul Bogdan.

- Cea de-a doua fiică a Ioanei, căsătorită cu Ioniță Bogdan și deci nepoată de fiică a preotului Antohi Bâlcu, a fost Nastasia. De la această Nastasia, căsătorită Tingău, numărul urmașilor colaterali a fost mai numeros și ei au fost amestecați în mai multe familii, cu situații diferențiate și răspândiți în mai multe localități.

Este foarte probabil ca cei doi răzeși să fi urmărit în 1819 ca, prin nepotul lor, acel logofăt Ioniță Ștefănașche, să poată descurca drepturile de succesiune ale urmașilor din această ramură, coborâtoare de la bătrânul Bogdan.

***

În ceea ce privește ramura coborâtoare de la Anghelachi Bâlcu, unul din ceilalți fii ai Tudoasei Bâlcu, nu s-au găsit date că ar fi avut urmași pe linie bărbătească. Tot din documentele privind alegerea pământurilor de pe moșia Bursucani, se găsesc unele date despre familiile Donie și Grecu, arătate drept coborâtoare colateral din Anghelachi Bâlcu. Urmași ai acestor două familii se găsesc înregistrați în catagrafiile anilor 1832 și 1838-39, unde un postelnicel, Ioniță Grecu, este trecut la categoria privilegiaților și arătat ca fiu al lui Alexandru Grecu. Urmași de-ai acestuia au ajuns până în zilele noastre, prin

bătrânul Vasile Grecu, care a avut cinci feciori în sat: Gheorghe, Ion, Neculai, Alexandru și Vasile, cunoscuți sub porecla de „Greceanu”. De asemenea, în catagrafia recensământului din 1838-1839, se găsește înregistrat la categoria ruptașilor un Sandu Donie, arătat ca fiu al lui Gavrilaş Donie. Prin anii 1908-1910, se mai găsea în sat un Ion Donie, infirm și sărac.

***

Acela dintre cei trei fii ai Tudoasei Bâlcu care a asigurat continuitatea ramurii Bâlculeștilor până în zilele noastre, în satul Crăiești, a fost Grigore Bâlcu. De aceea conform obiceiului pământului, a fost denumit de către urmașii săi, „Bâlcu cel Bătrân”, recunoscându-i-se, prin această denumire, calitatea de cap de serie al tuturor urmașilor de după el. El a aparținut celei de-a patra generații din spița celor coborâtori de la Dumitru Craiu, corespunzătoare perioadei din jurul anului 1600. În același timp, împreună cu frații săi, Sandu și Anghelachi, au constituit prima generație de Bâlculești, coborâtori din Tudoasa Craiu, căsătorită Bâlcu.

În actul de danie din anul 1701 al preotului Gheorghe Bâlcu către mănăstirea Adam, acesta arăta că este fiul lui Vasile și nepot al lui Bâlcu cel Bătrân. Urmărind succesiunea generațiilor, după Bâlcu cel Bătrân, care, după cum s-a arătat, a aparținut de generația a patra, fiul acestuia, Vasile, a aparținut de generația a cincea, iar nepotul său, preotul Gheorghe Bâlcu, a aparținut de generația a șasea a spiței urmașilor coborâtori de la Dumitru Craiu. După acest preot, Gheorghe Bâlcu, din generația a șasea, nu se mai întâlnește niciun alt urmaș coborâtor de la dânsul, până în generația a noua, când un strănepot de-al său, Ioniță Bâlcu, dă zapisul din 1803 către mănăstirea Adam, în legătură cu pricina despre moșia Pupezeni.

În unele documente din fondul de documente al Tribunalului Covurlui, Secția a II-a, la dosarul nr. 49/1832, se găsesc menționați mai mulți Bâlculești, dintre aceia care au vândut sau au schimbat părți din moșiile lor de pe teritoriul Crăieștilor, de pe Cruciu și din Potroci, către serdarul Ion Macarie și jîtnicerul Iordachi Sălceanu. Acești doi cumpărători, prin jalba lor din 18 Iulie 1838, arată că nu pot intra în stăpânirea terenurilor cumpărate, din cauza șicanelor și greutăților ce li se fac de către Bâlculești, în urma acțiunii preotului Ioniță Bâlcu, prin care cere răscumpărarea vânzărilor făcute de rudele lui.

În mare, jălbarii arată că, prin zăpisiul din 1823, au cumpărat de la neamul Bălculeștilor 165 stânjani și, de asemenea, au mai cumpărat încă 250 stânjani de la Tănase și de la Neculai Bălcu, ca și de la Gheorghe Buțurcă, cumnat de soră cu acest preot. În urma cercetărilor și a înțelegerii dintre părți, s-a hotărât ca să rămână răscumpărați de preotul Ioniță Bălcu cei 250 stânjani vânduți de frații și cumnatul său. De asemenea, să rămână răscumpărați 21 stânjani, din cei 27 stânjani vânduți la 27 Septembrie 1858, de către Măriuța, fiica lui Toader Bălcu, și de fiica, Catrina. Tot în răscumpărare să rămână și cei 6 stânjani vânduți de Vasile, fiul Mariei, lui Lupu Bălcu, în 1833. Din vânzarea preotului Gheorghe Bălcu, fiul lui Ion, în anul 1824, către serdarul Constantin Vasiliu, a celor 80 stânjani pe care acesta i-a trecut asupra serdarului Ion Macarie, căpitanului Ștefan Nistor și răzeșilor din Crăiești, i-au revenit în răscumpărare preotului Ioniță Bălcu, 10 stânjani. Mai sunt menționați în documentul respectiv și alți Bălculești care au vândut sau schimbat pământ în Potroci, fără ca aceste vânzări sau schimburi să între în răscumpărarea preotului Ioniță Bălcu. Dintre aceștia, Gheorghe, fiul preotului Miron Bălcu, vinde în 1833, 6 stânjani, Dumitrache Bălcu vinde, în 1823, 3 stânjani și unii urmași ai lui Eni Bălcu fac schimb, în 1833, cu 50 stânjani.

Nu toți acești Bălculești implicați în problema vânzării și schimburilor în perioada dintre anii 1818 și 1835 se mai regăsesc și în alte documente ale timpului, din care să reiasă relațiile de înrudire dintre dânșii și, în special, cele ale înaintașilor lor.

În ceea ce privește pe cei trei frați: preotul Ioniță Bălcu, care a cerut răscumpărarea, polcovnicii Tănase și Neculai Bălcu, care, împreună cu cumnatul lor de soră, polcovnicul Gh. Buțurcă, au vândut cei 250 stânjani în anul 1823, sunt arătați și aici și în mai multe alte documente ca fii ai preotului Ștefan Bălcu.

De asemenea, preotul Gheorghe Bălcu, care vinde în 1824 cei 80 de stânjani și care a fost contemporan cu cei trei frați, este arătat și în alte documente ca fiu al lui Ion Bălcu, care a fost frate cu preotul Ștefan Bălcu. Calitatea de frate cu preotul Ștefan Bălcu reiese din unele mențiuni documentare, în care Ion Bălcu este arătat ca unchi al fiilor preotului Ștefan Bălcu. Acest Ion Bălcu este singurul Bălcu cu numele de Ion care a putut da zăpisiul din 1803, în calitate de strănepot al aceluși preot, Gheorghe Bălcu, din generația a șasea. Din grupa celor doi frați, preotul Ștefan Bălcu și Ion Bălcu, a făcut parte și Măriuța, fiica lui Toader Bălcu, care, împreună cu fiica sa,

Catrina, vinde în 1818 cei 27 de stânjeni. Faptul că vânzarea lor a fost trecută în răscumpărarea preotului Ioniță Bâlcu, cu toate că această vânzare a fost făcută înaintea vânzării celorlalți Bâlculești, este o indicație că între Măriuța și preotul Ioniță Bâlcu a existat un grad apropiat de înrudire.

După cum Catrina, fiica Măriuței, a fost contemporană și aparține de aceeași generație cu preotul Ioniță și frații săi, tot așa și Măriuța a fost contemporană și aparține de aceeași generație cu preotul Ștefan Bâlcu și fratele său, Ioniță Bâlcu, fiind soră cu aceștia. Pe de altă parte, Măriuța este arătată ca fiind fiica lui Toader Bâlcu, astfel că și cei doi frați ai săi au fost fiii aceluiași Toader Bâlcu, care a aparținut de generația a opta, corespunzătoare anilor 1744-1750.

Cealaltă grupă de vânzări este legată de urmașii lui Lupu Bâlcu, care este arătat ca bunic al celui Vasile, fiul Mariei, care vinde în 1833. Acest Lupu Bâlcu a aparținut, de asemenea, de generația a opta și nu putea să fie decât frate cu Toader Bâlcu. Cei doi frați, Gheorghe și Dumitrache Bâlcu, care au vândut în anii 1835, respectiv în 1823, și care sunt arătați ca feciori ai preotului Miron Bâlcu, de asemenea, fac parte din grupa coborâtoare din Lupu Bâlcu.

Cea de-a treia grupă de vânzători, care este intitulată „Curgătorii din Eni Bâlcu” și care au efectuat schimbul de stânjeni din Potroci, în anul 1833, cu siguranță erau doar urmași colaterali cu un grad de înrudire mai îndepărtat față de celelalte grupe. Astfel că acel Eni Bâlcu, de la care se trăgeau, a trăit cel puțin cu o generație înaintea fraților Toader și Lupu Bâlcu, care, după cum s-a arătat, au aparținut de generația a opta. Situându-l pe Eni Bâlcu în generația a șaptea, ca urmaș direct al preotului Gheorghe Bâlcu, din generația a șasea, acesta devine, în același timp, înaintașul direct al celor doi frați: Toader și Lupu Bâlcu.

Continuitatea Bâlculeștilor în Crăiești, începând cu generația a zecea, se afirmă numai prin cele două ramuri principale coborâtoare din preotul Ștefan Bâlcu și de la fratele său, Ion. Aceste două ramuri se dezvoltă însă diferențiat, astfel că, după generația a 11-a, doar urmașii coborâtori din preotul Ștefan Bâlcu sunt cei care asigură continuitatea familiei până în zilele noastre.

***

Ramura coborâtoare din Ion Bâlcu se continuă în generația a zecea, prin cei doi fii ai săi: preotul Gheorghe Bâlcu și ierodiaconul Ion, împreună cu fiica sa, Irina.

Preotul Gheorghe Bâlcu, are ca urmaș, în generația a 11-a, pe fiul său, Toderășcu, care nu mai are urmași în generația a 12-a. Ierodiaconul Ion Bâlcu are ca urmaș, în generația a 11-a, pe fiul său, Gheorghe Bâlcu, care, de asemenea, nu mai are urmași în cea de-a 12-a generație. Ecaterina, fiica ierodiaconului Ion Bâlcu, a fost căsătorită cu State Buhociu și urmașii săi au devenit Buhocști.

***

După cum s-a menționat mai înainte, ramura principală coborâtoare din preotul Ștefan Bâlcu este cea care a asigurat continuitatea familiei Bâlcu din Crăiești până în zilele noastre.

Urmașii direcți ai preotului Ștefan Bâlcu, care au aparținut de generația a zecea, au fost cei trei fii ai săi: polcovnicul Neculai, polcovnicul Tănase și preotul sachelar Ioniță Bâlcu. Preotul Ștefan Bâlcu a avut și o fiică, care a fost căsătorită în sat, cu polcovnicul Gheorghe Buțurcă. Începând cu generația a 11-a, descendenții din această ramură principală sunt urmăriți prin ramificațiile coborâtoare de la fiecare dintre urmașii direcți ai preotului Ștefan Bâlcu care, de asemenea, s-au dezvoltat în mod diferențiat.

1. După cum se va vedea, ramificația aparținând polcovnicului Tănase Bâlcu a fost cea mai numeroasă și a asigurat continuitatea familiei până în zilele noastre. Pentru această ramificație, datorită numărului mare de urmași direcți și colaterali, s-a întocmit Anexa nr. 1 la Spița familiei Bâlculeștilor, unde sunt arătate generațiile 11 - 15, inclusiv.

***

În generația a 11-a, sunt arătați urmașii direcți ai acestui polcovnic, Tănase Bâlcu, respectiv fiii și fiicele sale. Fii săi au fost: Gheorghe Bâlcu, Neculai Bâlcu, Ștefan Bâlcu, Hristache Bâlcu și Ioniță Bâlcu. Fiicele sale: Zoița, a fost căsătorită cu preotul Antoniu, la Slivna, iar Ileana a fost căsătorită cu preotul Costache Sava, din Crăiești.

În generația a 12-a, sunt arătați urmașii direcți ai celor din generația a 11-a, respectiv nepoții polcovnicului Tănase Bâlcu.

Iorgu Bâlcu a fost unicul fiu al lui Gheorghe Bâlcu;

Preotul Gheorghe Bâlcu a fost fiul lui Neculai Bâlcu, împreună cu surorile sale: Polixenia, căsătorită cu Iancu Lețcaie, la Bursucani, și cu Maghița, căsătorită cu Hristache Popa, la Galați.

Alecu Bâlcu (Tetea Alecu) și fratele său, Costache Bâlcu, au fost fiii lui Ștefan Bâlcu.

Ștefânachi Bâlcu și fratele său, Manolachi Bâlcu, au fost fiii lui Hristachi Bâlcu, împreună cu surorile lor: Zoia, căsătorită cu Gheorghe Nistor, Tinca, căsătorită cu Buțurca, la Corni (prima oară) și, a doua oară, cu Ghiță Nistor, în sat, iar cea de-a treia, Ileana, căsătorită Vârgolici, la Vârlezi.

Unica fiică a lui Ioniță Bâlcu, Ileana, a fost căsătorită cu Ion Gociu, în Crăiești.

Urmașii coborâtori de la cele două fiice ale polcovnicului Tănase Bâlcu se găsesc în spița familiei Sava, din Crăiești, și a Antoneștilor, din Slivna.

Urmașii direcți ai celor din generația a 12-a, respectiv strănepoții polcovnicului Tănase Bâlcu, din generația a zecea, sunt arătați în spița suplimentară, la generația a 13-a.

Inginerul Ion Bâlcu a fost singurul fiu al lui Iorgu Bâlcu, împreună cu surorile sale: Mândița, căsătorită în Crăiești, cu Caranfil Sava și Elena, căsătorită Veleşcu, la Focșani.

Mecanicul C.F.R. Costică Bâlcu a fost singurul fiu al preotului Gheorghe Bâlcu, împreună cu sora sa, Firița, căsătorită Tase, la Galați.

Ion Popa, din Galați, a fost fiul Maghiței Bâlcu, căsătorită la Galați cu Hristache Popa.

Neculai Bâlcu, picher de drumuri la Galați, Ștefan Bâlcu, medic la București, Ion Bâlcu, cooperador la Bujoru, Gheorghe Bâlcu, maistru de aviație, la Brașov, Alecu Bâlcu (Tetea cel mic), tehnician la București și Tănase Bâlcu, tehnician agricol la Crăiești, sunt fiii lui Alecu Bâlcu, împreună cu surorile lor: Safta, căsătorită Vârgolici, la Vârlezi, și Maria, căsătorită cu preotul Costache Crăiescu, din Crăiești. Acestea au trăit la Foltești.

Dumitru Bâlcu, învățător la Dor Mărunt, Eugen Bâlcu, inspector vamal la București, Petru Bâlcu, inginer agronom la București și Costachi Bâlcu, jurist la București, sunt fiii lui Costachi Bâlcu, împreună cu surorile lor: Florina, din București și Clemansa, căsătorită Gabor, la București.

Generația a 14-a, care corespunde cu generația anilor 1935-1950, începe să scadă ca număr comparativ cu generațiile anterioare, și niciunul dintre dâșii nu se mai află în Crăiești.

Păstrând aceeași ordine de prezentare ca la generațiile anterioare, începem cu urmașii coborâtori din Gheorghe Bâlcu, fiul polcovnicului Tănase Bâlcu.

Inginerul Dragoș Bâlcu și fratele său, doctorul Radu Bâlcu, ambii din București, sunt fiii inginerului Ion Bâlcu și strănepoți ai lui Gheorghe Bâlcu, ca și sora lor, Viorica, plecată în Italia. Niciunul din această grupă nu mai au urmași în cea de-a 15-a generație.

Urmașii Mândiței Bâlcu, căsătorită cu Caranfil Sava, din Crăiești, sunt arătați la spița familiei Sava, niciunul dintre dâșii nemaigăsindu-se în Crăiești, iar urmașii Tincăi Bâlcu, căsătorită Veleşcu, la Focșani, au fost încă de la început în afara satului și aparțin familiei Veleşcu.

Coborâtor din bătrânul Neculai Bâlcu, frate cu Gheorghe Bâlcu, este strănepotul său, Ion Bâlcu, care se află în București. El este fiul mecanicului CFR, Constantin Bâlcu, din Galați. Nu are urmași în generația următoare.

Tot strănepoți ai bătrânului Neculai Bâlcu, sunt urmașii coborâtori din Polixenia, una dintre fiicele lui Neculai Bâlcu, căsătorită cu Iancu Lețcaie, de la Bursucani.

Inginerul Dumitru Lețcaie, pensionar la Iași, și fratele său, Neculai Lețcaie, tehnician pensionar, la Cluj, sunt fiii lui Hristache Lețcaie, care a trăit în Crăiești, în gospodăria bunicului său, bătrânul Neculai Bâlcu, pe care l-a îngrijit până la moartea acestuia.

Costachi Gociu și fratele său, Ionel Gociu, ambii țărani în Crăiești, sunt fiii Ilenei Bâlcu, căsătorită cu Ion Gociu, ca și surorile Tița, căsătorită Clime, și Sofia, căsătorită D. Nistor.

Enuța Bâlcu, căsătorită cu Vasile Lefteriu, a fost fiica lui Ștefănachi Bâlcu, care nu a mai avut urmași.

Alexandru Bâlcu din Galați și Mitache Bâlcu, din București, sunt fiii lui Manolachi Bâlcu, împreună cu surorile lor: Aneta, căsătorită cu preotul Vasile Isac, din sat, în prezent aflându-se la București și Zoica, căsătorită cu învățătorul, G. Nistor, de asemenea, din sat. În prezent, este văduvă la Galați.

Costică Buțurcă, din Crăiești, este fiul, din prima căsătorie, al Tincăi lui Hristache Bâlcu, cu învățătorul Buțurca, din Corni, ca și sora sa Tinca, căsătorită cu Neculai Lefteriu, în sat.

Ion (Nică) Gh. Nistor, pensionar la Galați, Vasile Gh. Nistor, pensionar în sat, și preotul Alecu Nistor din Galați sunt fiii aceleiași Tinca Bâlcu, din cea de-a doua căsătorie cu Ghiță Nistor, cu care a mai avut și pe Polixenia, căsătorită Cazacu la Vârlezi, pe Mândița, învățătoare la Foltești și pe Zoica Podașcă, educatoare la Galați.

Colonelul Spiridon Nistor a fost fiul Zoitei lui Hristache Bâlcu, căsătorită în sat cu Gheorghe Nistor. A avut ca surori pe Vasilica, căsătorită Coman, la Jorăști, pe Simina, căsătorită Popoiu, tot la Jorăști, pe Penelopa, căsătorită Vârgolici, la Vârlezi, pe Maria, căsătorită Albineț, în sat, pe Aristița, la Galați, și pe Elena (Lina), căsătorită în sat cu Jorgu Oprișan.

***

Surorile lor sunt: Tinca, căsătorită Zaharia, care trăiește la Bârlad, și Joaneta, căsătorită Moscuță, care trăiește la Râmnicu-Sărat.

În general, urmașii colaterali de al doilea grad care nu au trăit în sat nu au fost cuprinși în spiță, astfel că, și în cazul urmașilor coborâtori de la polcovnicul Tănase Bâlcu, în mod deliberat ei nu sunt menționați.

Gheorghe Bâlcu, din București, și fratele său, Ioniță Bâlcu, din Galați, sunt fiii picherului Neculai Bâlcu, care a fost fiul mai mare al lui Alecu Bâlcu (Tetea Alecu), și nepoții lui Ștefan Bâlcu, care a fost al treilea fiu al lui Tănase Bâlcu. Surorile lor sunt: Tincuța Bâlcu, salariată la Galați, și Elena, căsătorită Manolescu, medic la Galați.

Neculai Bâlcu, inginer din București, este fiul doctorului Ștefan Bâlcu, cel de-al doilea fiu al lui Tetea Alecu Bâlcu. Surorile sale sunt: Anca, arhitectă în București, căsătorită cu arhitectul Pruncu, Ileana, profesoară cercetătoare în București, căsătorită cu profesorul Niculescu.

Costachi Bâlcu, salariat în Galați, cu frații săi, Gheorghe Bâlcu, de asemenea în Galați și Neculai Bâlcu, salariat în București, sunt fiii lui Ion Bâlcu, cooperador în Bujoru, care este cel de-al treilea fiu al lui Tetea Alecu. Surorile lor sunt: Elena, căsătorită Colacea, la București, Margareta, căsătorită Antoniu, Mariana, căsătorită Balaban, la Galați și Magdalena, căsătorită Tilicov, la Ivești.

Ștefan Bâlcu, salariat la București, și fratele său, Gheorghe Bâlcu, profesor la Brașov, sunt fiii lui Gheorghe Bâlcu, maestru aviator, cel de-al patrulea fiu al lui Tetea Alecu.

Ștefan Bâlcu, medic, conferențiar universitar în București, este fiul lui Alecu Bâlcu (Tetea cel Mic), care a fost cel de-al cincilea fiu al lui Tetea Alecu. Sora sa, Antoaneta Craioveanu, este farmacistă în București.

Constantin Bâlcu și fratele său, Neculai Bâlcu, ambii salariați în București, sunt fiii agronomului Tănase Bâlcu, ultimul dintre fiii lui Tetea Alecu. Acest agronom, Tănase Bâlcu, este singurul dintre frații Bâlculești din Crăiești care a rămas în sat, până acum doi ani. În cele din urmă, dorința de a fi împreună cu toți ai săi l-a dus și pe dânsul la București. El are și două fiice: Maria, căsătorită la Foltești, și Marieta, asistentă medicală la Brănești.

Safta Bâlcu, fiica mai mare a lui Alecu Bâlcu, căsătorită Vârgolici, la Vârlezi, a avut ca urmași pe fiica sa, doctor Ana Toader, și pe cei doi fii, Ionel și Constantin.

Maria, cea de-a doua fiică a lui Alecu Bâlcu, căsătorită cu preotul Costache Crăiescu, a avut ca urmași pe fiul său, Ionel, inginer la București, și pe fiica sa, Marilena, medic în București, căsătorită Vlasie.

Deși spița Bâlculeștilor se continuă în generațiile următoare, Tănase Bâlcu a fost singurul urmaș coborâtor din polcovnicul Tănase Bâlcu, care i-a purtat până astăzi numele acestui strămoș al lor, întemeietorul ramificației pe care am prezentat-o. A fost parcă predestinat să fie ultimul Bâlcu care a trăit în Crăiești, după cum străbunul său a fost capul de serie al ramificației sale.

Urmașii lui Costachi Bâlcu, frate cu Tetea Alecu Bâlcu, care au fost arătați în generația a 13-a, nu au urmași Bâlculești.

Dumitru Bâlcu, învățătorul din Dor Mărunt, a avut două fiice: pe Jenica, căsătorită cu medicul veterinar Stancu, la București, și pe Constanța, medic, căsătorită cu profesorul dr. Ciucă Alexandru, în București.

Costache Bâlcu, juristul, ultimul dintre cei patru fii ai lui Costache Bâlcu, are o singură fiică, pe Ligia, care este căsătorită în București, cu colonelul inginer, Mărgineanu.

Dintre fiicele lui Costache Bâlcu, numai Clemanșa, căsătorită Weber, are două fiice: arhitecta Coca Weber, în București, și Joara, căsătorită Lorin, în București.

Urmașii celui de-al patrulea fiu al polcovnicului Tănase Bâlcu, bătrânul Ioniță Bâlcu, sunt nepoții săi, copiii singurei sale fiice, Ileana Bâlcu, căsătorită cu Ion Gociu, din sat. S-a arătat că în generația a 13-a acești nepoți au fost Costache Gociu și fratele său, Ionel Gociu, țărani în Crăiești, împreună cu surorile lor, Tița, căsătorită Clime, și Sofia, căsătorită cu Dumitru Nistor.

În generația a 14-a sunt arătați copiii lui Costache Gociu, dintre care Nistor se află la Brașov, Vasile trăiește la Galați, în sat fiind numai Voicu Gociu, rămas în gospodăria lui Costachi Gociu.

În acest sat se mai găsește și unul din fiii Tiței Gociu, căsătorită cu Anton Climo. Acel fiu este Gh. Climo, unul dintre cei mai buni meseriași forjari ai satului.

De asemenea, este încă în viață Ionel Gociu, din generația a 13-a, care trăiește în gospodăria mamei sale, primită de la bătrânul Ioniță Bâlcu. Nu are urmași.

În generația a 14-a, nepoții bătrânului Hristache Bâlcu, ultimul dintre fii polcovnicului Tănase Bâlcu, nu au urmași Bâlculești. Dintre urmașii colaterali se mai află în sat Vasile Ghiță Nistor, care aparține de generația a 13-a și Lina Oprișan, de asemenea făcând parte din generația a 13-a, dar care nu are urmași.

Recapitulând situația numărului de Bâlculești care aparțin de ramificația coborâtoare de la Polcovnicul Tănase Bâlcu și până la generația a 14-a, inclusiv, situația se prezintă astfel:

- În generația a 11-a se găsesc cinci fii ai polcovnicului Tănase Bâlcu.
- În generația a 12-a se găsesc șase nepoți de fiu ai polcovnicului Tănase Bâlcu.
- În generația a 13-a se găsesc paisprezece strănepoți ai polcovnicului Tănase Bâlcu.

De remarcat că alături de cei paisprezece Bâlculești care aparțin de generația a 14-a, se mai găsesc în viață un număr de 9 Bâlculești care aparțin de generația a 13-a, fiind cu toții trecuți de vârsta de 60 de ani.

***

2. Grupa Bâlculeștilor din ramificația coborâtoare din preotul sachelar Ioniță Bâlcu, fiul preotului Ștefan Bâlcu și frate cu polcovnicul Tănase Bâlcu.

Ca și fratele său, polcovnicul Tănase Bâlcu, preotul Sachelar Ioniță Bâlcu a aparținut la cea de-a zecea generație a spiței Bâlculeștilor din Crăiești.

Urmașii săi direcți, care au aparținut de cea de-a 11-a generație, au fost cei trei fii ai săi și cele trei fiice. Ștefan (Ștefănache) Bâlcu, Iordachi Bâlcu și Temistocle Bâlcu, au fost cei trei fii ai săi, care au trăit în Crăiești, dar au murit relativ tineri și nu au lăsat în urma lor niciun urmaș direct, care să continue

numele de Bâlcu. Paraschiva, căsătorită Drăgan, împreună cu Simina, căsătorită Nistor, și Penelope, necăsătorită, au fost cele trei fiice ale preotului Ioniță Bâlcu.

În generația a 12-a se găsesc nepoții preotului Ioniță Bâlcu.

Polixenia, unica fiică a lui Ștefan Bâlcu, a fost căsătorită cu inginerul silvic Teodor Dumitrescu. A trăit la Galați și, către sfârșitul vieții, la București. A păstrat legătura cu satul până după Primul Război Mondial, când a lichidat moșia de circa 200 hectare pe care a stăpânit-o ca moștenire de la fostul său tutore „I. Liga”, din Tecuci, după ce acesta adăugase la partea cuvenită de la defunctul său tată, Ștefan Bâlcu, și părțile cumpărate de la Temistocle Bâlcu și de la surorile sale, Penelope și Paraschiva.

Maria (Marița) Bâlcu a fost unica fiică a lui Iordachi Bâlcu, cel de-al doilea fiu al preotului Ioniță Bâlcu, care, ca și fratele său, Ștefan Bâlcu, a murit de tânăr. Maria Bâlcu a fost căsătorită cu Alecu Bâlcu (Tetea Alecu), cu care era vară de gradul II.

Catinca, căsătorită Chirac, a fost fiica Paraschivei Drăgan, una dintre fiicele preotului Ioniță Bâlcu.

Gheorghe I. Nistor, împreună cu frații săi, Ion I. Nistor și Dumitrachi I. Nistor, au fost fiii Siminei Bâlcu, căsătorită cu Ion Nistor, din Crăiești.

Strănepoții preotului Ioniță Bâlcu aparțin de cea de-a 13-a generație a spiței. Dintre aceștia, urmașii Mariei (Mariței) Bâlcu, fiica lui Iordachi Bâlcu, sunt toți Bâlculești și au fost prezentați ca aparținând de ramificația coborâtoare de la polcovnicul Tănase Bâlcu, deoarece Alecu Bâlcu, soțul Mariei (Mariței), a fost nepotul de fiu al acestuia.

De asemenea, și urmașii Siminei Bâlcu vor fi prezentați la spița Nistoreștilor.

Urmează ca la această ramificație a preotului Ioniță Bâlcu să fie prezentați numai urmași din generațiile a 13-a și a 14-a, coborâtori din Polixenia Dumitrescu, fiica lui Ștefan Bâlcu, și nepoata de fiu a preotului Ioniță.

Acești urmași au fost: Petru Dumitrescu, avocat în București, și fratele său, Eugen Dumitrescu, colonel în București.

De asemenea, au mai fost și surorile lor: Florica Dumitrescu, căsătorită cu farmacistul Constantinescu, la Brăila, Natalia Dumitrescu, medic la Brăila, Clemansa Dumitrescu, farmacistă, căsătorită cu profesorul Stănescu, la București, Eliza Dumitrescu, căsătorită cu doctorul Eugen Resmeriță, la

București, Marilena Dumitrescu, căsătorită cu profesorul Cristescu, la București, și Goergeta Dumitrescu, în București.

În generația a 14-a situația se prezintă astfel:

Florica Dumitrescu, profesoară la Constanța, este fiica avocatului Petru Dumitrescu.

Mariana Constantinescu, căsătorită Nistor, la Brăila, este fiica Floricăi Dumitrescu și a farmacistului Constantinescu.

Veronica Dumitrescu, căsătorită Aizici, la Brăila, este fiica Nataliei Dumitrescu.

Sorin Stănescu, medic în Germania, și fratele său,

Octav Stănescu, inginer în București, sunt fiii Clemansei Dumitrescu, căsătorită Stănescu.

Radu Resmeriță, inginer în Belgia, și surorile lui, Mihaela Resmeriță, căsătorită cu inginerul Ionescu, din București, și Gabriela Resmeriță, din București, sunt copiii Elizei Dumitrescu, căsătorită cu doctorul E. Resmeriță.

Adrian Cristescu, inginer în București, și sora sa, Silvia Cristescu, căsătorită cu inginerul Ciobanu, din București, sunt copiii Marilenei Dumitrescu, căsătorită Cristescu.

În fine, Gabriel Dumitrescu, student în București, este fiul Georgetei Dumitrescu, ultima dintre urmașii Polixeniei Dumitrescu.

***

3. Grupa Bâlculeștilor din ramificația coborâtoare din polcovnicul Neculai Bâlcu, fiul preotului Ștefan Bâlcu, frate cu polcovnicul Tănase Bâlcu și preotul Ioniță Bâlcu.

Polcovnicul Neculai, ca și frații săi, a aparținut de cea de-a zecea generație. El a avut ca urmași în generația a 11-a numai pe cele două fiice ale sale: Maria Bâlcu, căsătorită cu preotul Gheorghe Buhociu și Ecaterina Bâlcu, căsătorită cu Gheorghe Macarie.

În generația a 12-a și în cele următoare se află numai urmașii colaterali, coborâtori din fiica sa, Maria, căsătorită cu preotul Gheorghe Buhociu, deoarece cealaltă fiică, Ecaterina, căsătorită cu Gheorghe Macarie, nu a avut urmași. În generația a 12-a au fost: Costache Buhociu (Costachi al Popii) și fratele său, Teodor Buhociu (fost notar), împreună cu sora lor, Frosina

Buhociu, căsătorită cu Ion Tuchel, venit de prin părțile Tecuciului și stabilit în sat.

De generația a 13-a aparțin strănepoții polcovnicului Neculai Bâlcu, urmași ai fiicei sale, Maria, căsătorită cu preotul Gheorghe Buhociu.

Profesorul Ioan C. Buhociu a fost unicul fiu al lui Costache Buhociu. El a trăit la Galați și nu a lăsat urmași. Către sfârșitul vieții, a donat averea pe care o moștenise de la tatăl său școlii din sat.

Alexandru T. Buhociu, pensionar la Galați, și surorile sale, Eliza care a fost căsătorită cu Hristache Lețcaie, Caliopia, căsătorită Cazacu la Vârlezi, Zinca, căsătorită Sava, în sat și Elena, căsătorită Vârgolici, la Vârlezi, au fost copiii lui Toader Buhociu (fost notar).

Inginerul Teodor Tuchel, pensionar în București, și surorile sale, Maria, căsătorită Albineț, în sat, Ruxandra, căsătorită Motca, în sat, Safta, căsătorită Toma, în sat și Ecaterina, căsătorită Motea, în sat, sunt copiii Frosinei Buhociu, căsătorită Tuchel.

Urmașii din generația a 14-a, coborâtori din Eliza Lețcaie, au fost prezentați printre urmașii ramificației polcovnicului Tănase Bâlcu, deoarece soțul său, Hristache Lețcaie, a fost nepot de fiică a bătrânului Neculai Bâlcu, unul dintre fiii polcovnicului Tănase Bâlcu.

Ca încheiere, după prezentarea șirurilor de urmași pe cele 14 generații ale spiței coborâtoare de la Dumitru Craiu, dintre care Bâlculeștii ocupă generațiile a treia până la cea de-a 14-a inclusiv, se poate concluziona că această familie a avut continuitate în satul Crăiești aproape 400 de ani, fără întrerupere.

O caracteristică specială a acestei familii a fost aceea că, pe parcursul lungii sale existențe, s-a menținut la nivel de fruntașă în sat, cu diferențieri între ramurile și ramificațiile sale, dar niciunul dintre membrii acestei familii nu a fost în situația de a nu dispune de suficient pământ, pentru nevoile sale.

Cei trei frați din generația a zecea care au constituit ramura coborâtoare din preotul Ștefan Bâlcu s-au bucurat de titluri onorifice și privilegii.

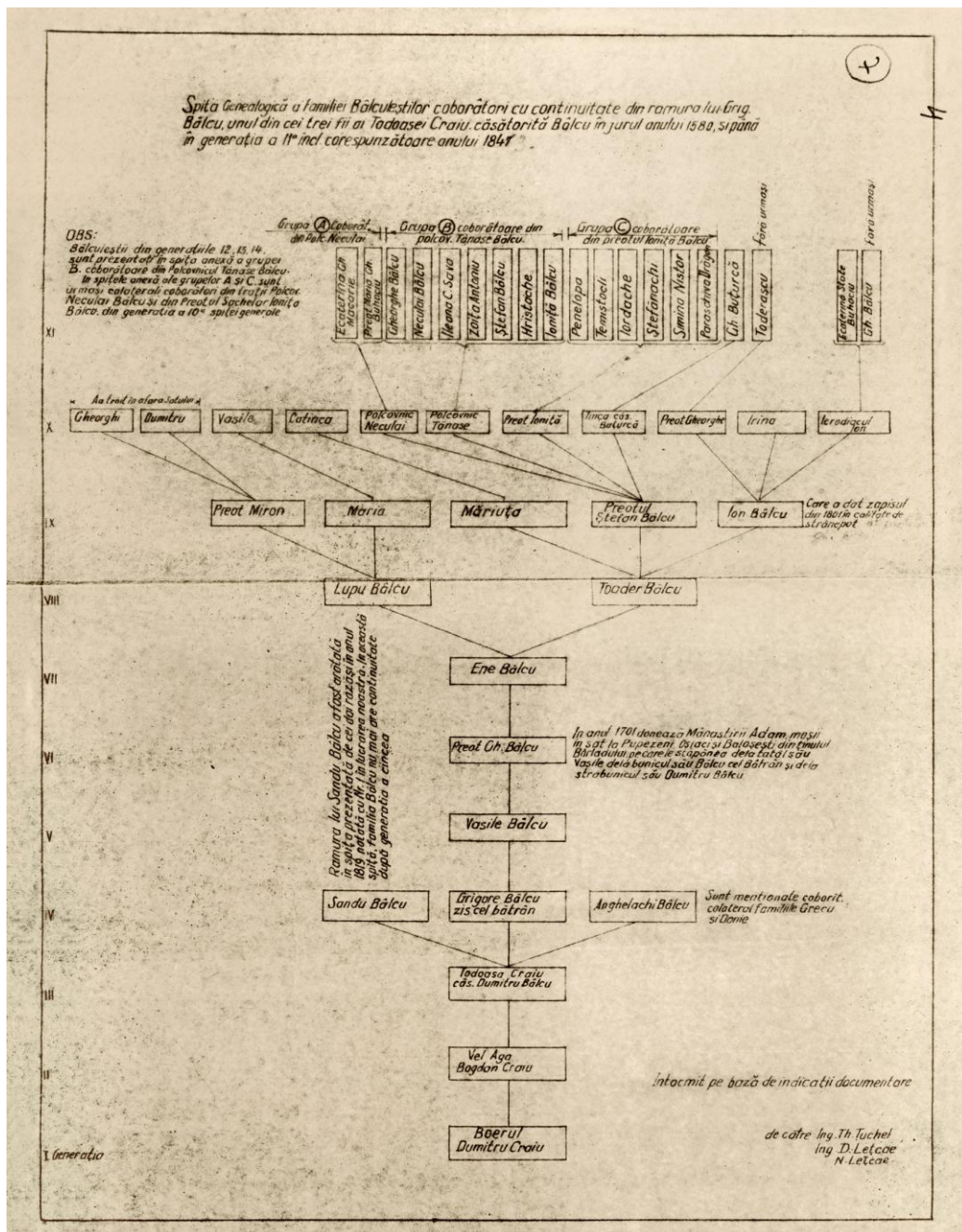
Frații Tănase și Neculai Bâlcu aveau titluri de polcovnici, iar preotul Ioniță Bâlcu avea rang de sachelar. De asemenea, și cumnatul lor de soră, N. Buțurcă, avea titlul de polcovnic.

În generația a 12-a, una dintre nepoatele de fiu ale preotului Ioniță Bâlcu, Polixenia Dumitrescu, stăpânea în sat, până la Primul Război Mondial,

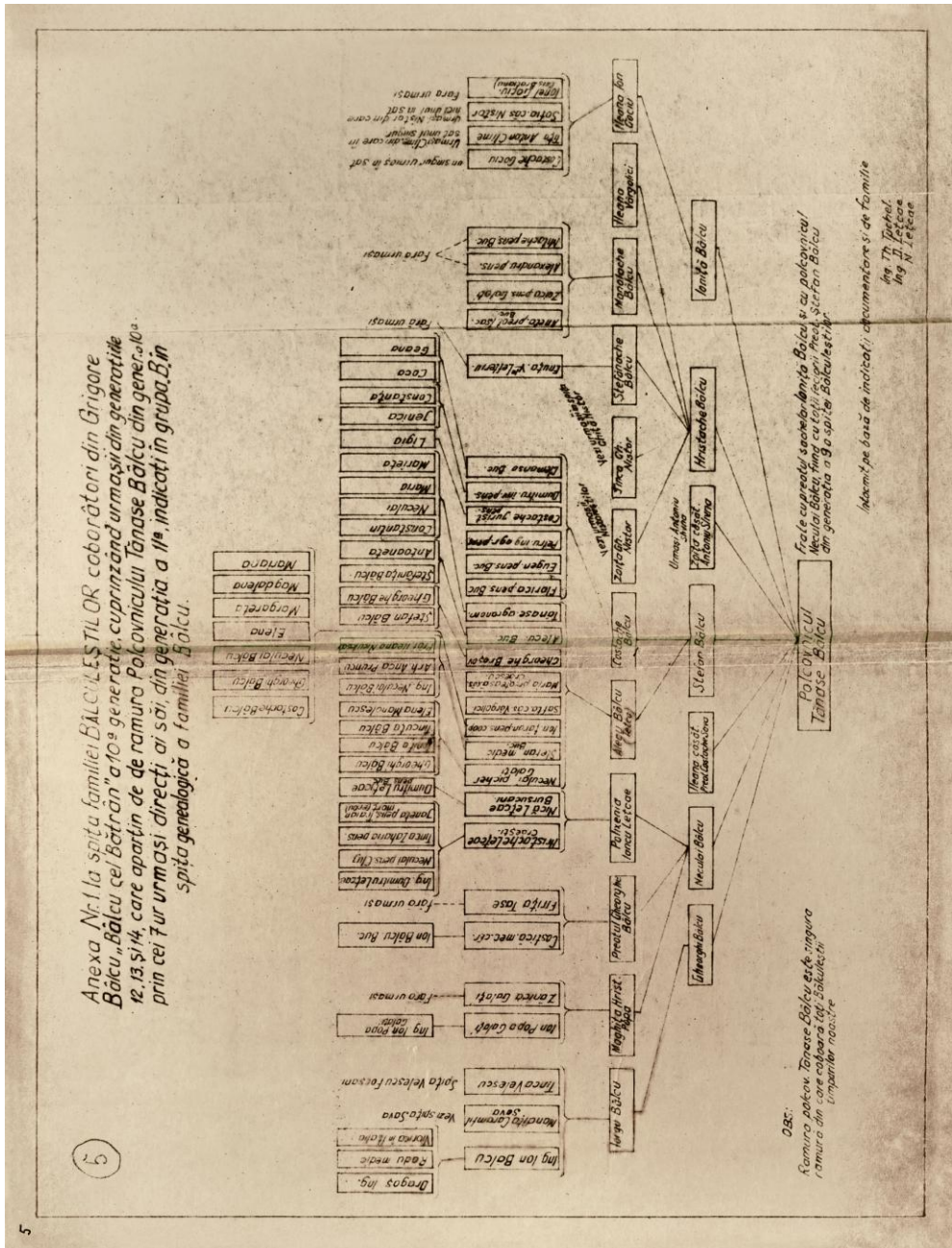
o moșie de circa 200 de hectare și aceasta reprezenta doar patru din cele șase părți ale întregii moșii stăpânite de preotul Ioniță Bâlcu.

Tot în generația a 12-a, unul dintre nepoții de fiu ai polcovnicului Tănase Bâlcu, Alecu Bâlcu, stăpânea circa 100 hectare, în care era cuprinsă și partea soției sale, Maria Bâlcu, în proporție de 1/6 din averea preotului Ioniță Bâlcu, a cărui nepoată de fiu era. Prin această situație, Alecu Bâlcu era țăranul răzeș cu cel mai mult pământ din sat, fiind recunoscut de toți Bâlculeștii, ca semn onorific, cu denumirea de „Tetea Alecu”.

Dintre Bâlculești s-au ridicat în sat primii intelectuali cu studii superioare, cum au fost inginerul Ion Bâlcu, fiul lui Iorgu Bâlcu, și doctorul în medicină, Ștefan Bâlcu, fiul lui Alecu Bâlcu, ambii aparținând de cea de-a 13-a generație, strănepoți de-ai polcovnicului Tănase Bâlcu. Tot de generația a 13-a au aparținut și profesorul Ion C. Buhociu, drept coborâtor colateral din polcovnicul Neculai Bâlcu, și, de asemenea, colonelul Spiridon Nistor, coborâtor din preotul Ioniță Bâlcu. Dintre aceștia, doctorul Ștefan Bâlcu se află în viață și se bucură de multă stimă și considerație din partea tuturor sătenilor, care au beneficiat de ajutorul său multilateral. Doctorul Ștefan Bâlcu, ca și venerabilul său părinte, Tetea Alecu, la timpul său, este considerat de toți intelectualii satului drept decanul nostru absolut.

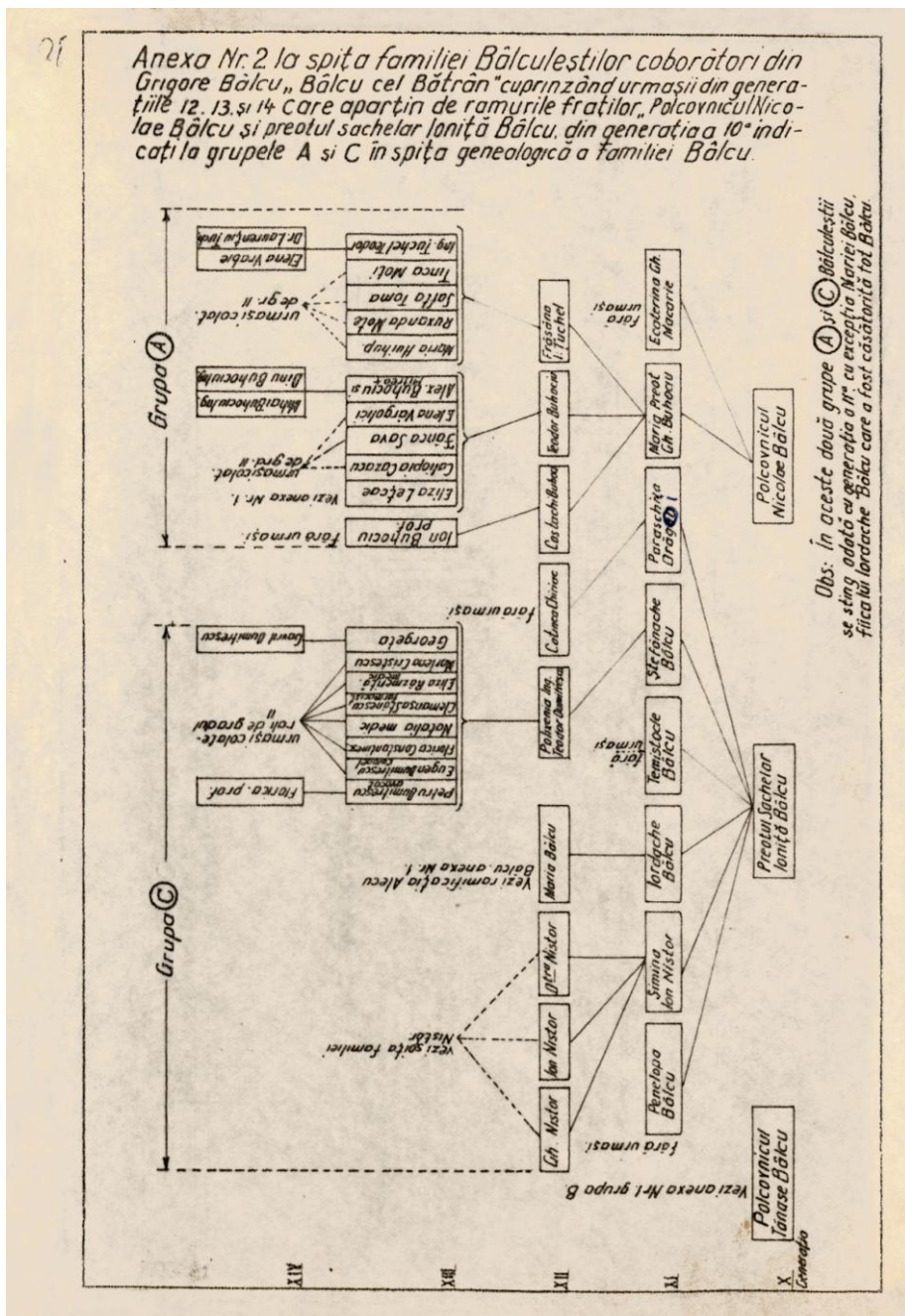
Spîta genealogică a familiei Bâlculeștilor, coborâtori cu continuitate din ramura lui Grigore Bâlcu, unul din cei trei fii ai Todoasei Craiu, căsătorită Bâlcu în jurul anului 1850, și până în generația a 11-a inclusiv, corespunzătoare anului 1841.

57

Anexa nr. 1 la Spița familiei Bălculeștilor coborâtori din Grigore Bălcu, „Bălcu cel Bătrân”, a zecea generație, cuprinzând urmașii din generațiile 12, 13 și 14, care aparțin de ramura Polcovnicului Tănase Bălcu din generația a zecea, prin cei șapte urmași direcți ai săi, din generația a 11-a, indicați în grupa B în spița genealogică a familiei Bălcu.

Anexa nr. 2 la Spîta familiei Bălculeștilor, coborători din Grigore „Bălcu cel Bătrîn”, cuprinzând urmașii din generațiile 12, 13 și 14, care aparțin de ramurile fraților „Polcovnicul Nicolae Bălcu și preotul sachelar Ioniță Bălcu, din generația a 10^a”, indicați la grupele A și C, în spîta geneologică a familiei Bălcu.

2.Familia Crăiță

Familia Crăiță, a cărei spiță generalologică o prezentăm în continuare, este coborâtoare, cu continuitate, din Ion Prosie, ca urmare a căsătoriei uneia dintre fiicele acestuia cu primul Crăiță apărut în sat, tot în preajma anilor 1550-1580. Atestarea existenței acestei familii în satul Crăiești, este dovedită prin acea spiță prezentată de răzeși la procesul cu boierii „Metrești”, în anul 1825. După cum s-a arătat în capitolul precedent, acești boieri Metrești cereau, în procesul cu răzeșii din Crăiești, să li se recunoască dreptul de stăpânire asupra unui bătrân și jumătate din moșiile Crăiești și Cruciu, pe care le moșteniseră de la ruda lor, Dabija. Dreptul de stăpânire al Dabijeștilor asupra acestor moșii, pe care le transcriseseră ca moștenire a Metreștilor, îl justificau ca fiind pe deplin legal, pe baza documentelor prezentate la proces. În primul rând, se arată că, în anul 1681, un anume Slujar Dabija cumpărase de la frații Grigorcea o jumătate de bătrân, iar mai târziu vornicul Dabija primise ca donație un bătrân întreg din partea unui anumit Miron Besa și a familiei sale, care erau coborâtori din Ion Prosie. În apărarea drepturilor lor, la dezbaterea procesului, răzeșii din Crăiești au prezentat acea spiță de neamuri coborâtori din Ion Prosie, prin care se arată că numitul „Miron Besa”, într-adevăr, era coborâtor din Ion Prosie, fiind nepot de fiică al lui Toader Crăiță, unul dintre cei trei fii ai Barbarei, care era fiica lui Ion Prosie. În această situație, acest Miron Besa nu a putut dispune de un „bătrân” întreg pe care să-l fi donat vornicului Dabija, deoarece lui nu i s-a convenit decât a patra parte dintr-o treime a unei jumătăți de bătrân, pentru că bătrânul întreg rămas de la Ion Prosie a fost împărțit între cele două fiice ale acestuia: Barbara, căsătorită Crăiță, și Dochia, căsătorită Trifăilă. Jumătatea de „bătrân” convenită Barbarei a fost împărțită între cei trei fii ai săi: Andrușca, Toader și Bărbuță, iar, mai departe, partea convenită lui Toader Crăiță, la rândul său, a fost împărțită între cei trei fii ai acestuia: Grigoraș, Balș și Ion, și fiica acestuia, Catrina, care a fost mama lui Miron Besa.

În spița prezentată la procesul din anul 1825, drept ultimii descendenți cu numele de Crăiță sunt arătați numai cei trei fii ai lui Toader Crăiță, din generația a cincea: Ion, Grigoraș și Balș, generație corespunzătoare anului 1645. Nu se arată dacă ceilalți doi frați ai lui Toader Crăiță, Bărbuță și Andrușca, au avut urmași și, de asemenea, nu se arată ce urmași au avut cei trei feciori ai lui Toader Crăiță.

S-ar putea ca acel preot cu numele de Grigoraș, arătat ca fiind tatăl grămăticului Grigoraș în documentul din anul 1677, aflat în fondul de documente al Mănăstirii Adam, să fi fost chiar fiul lui Toader Crăiță. Această ipoteză ar fi valabilă, pe de o parte, datorită obiceiului ca preoții să fie nominalizați numai după prenumele de botez, iar, pe de altă parte, întrucât perioada de timp a generației a cincea, de care a aparținut Grigoraș Crăiță, îi permite acestuia să fi fost părintele grămăticului menționat în documentul din anul 1677.

Din punct de vedere documentar, informațiile în legătură cu existența familiei Crăiță în satul nostru, pe întreaga perioadă de la cei trei fii ai lui Toader Crăiță, în jurul anului 1645, și până către sfârșitul secolului al 18-lea, lipsesc cu desăvârșire. De asemenea, primele informații, care apar în preajma anului 1800, sunt incomplete și nu se poate realiza o legătură sigură între generațiile de după 1800 și generațiile de înaintași din care coborau.

În schimb, pe linia colaterală, există informații care arată continuitatea generațiilor coborâtoare de la Catrina, fiica lui Toader Crăiță, care a fost mama lui Miron Besa. Dintre urmașii lui Miron Besa, numai acei coborâtori din Stanca, fiica sa, au prezentat un interes deosebit, deoarece au aparținut de familia Crăiescu și au avut continuitate dovedită până în zilele noastre în satul Crăiești, după cum s-a arătat în capitolul precedent. Ceilalți urmași coborâtori din Miron Besa au trăit în afara satului nostru.

În ceea ce privește familia Crăiță, există date cum că ea s-a dezvoltat în timp, atât în satul Crăiești cât și în Bursucani. Despre ramura din Bursucani, se atestă că era coborâtoare din Toader Crăiță, printr-un document aflat la arhiva Tribunalului Județean Covurlui, în dosarul nr. 77/1847. Acest document este o jalbă dată de către Neculai Crăiță și Andrei Crăiță, locuitori în Bursucani, în care se arată că sunt curgători din Toader Crăiță și reclamă că mătușa lor, Ștefania, soră cu părinții lor, nu a dat actul de danie către polcovnicul Tudorachi Buhociu și că acest act de danie este fals ticluit de Tudorachi Buhociu, cu sprijinul lui Ilie Sălceanu.

În fondul de documente al Mănăstirii Adam se găsește un act de vânzare din anul 1815, prin care mai mulți Crăiești, dimpreună cu rudele lor, „Nicoară”, vând lui Ion Jonu un număr de 22 stânjani în Milești și 11 stânjani în Smulți, pe care îi aveau moștenire de la străbunicul, „Tetiu”. Prin această mențiune, că stânjanii vânduți erau moștenire de la străbunicul lor, Tetiu, se confirmă că cei din neamul Crăiță erau coborâtori din acel boiernaș, Tetiu,

care a stăpânit moșii în Milești și în Bălțați, cam în aceeași perioadă cu familia Craiu, din Crăiești.

Se știe că moșia Bălțați a fost împărțită în cinci bătrâni, din care unul s-a numit „Bătrânul Tetiu” și, cu timpul, acest bătrân a revenit răzeșilor din Crăiești și din Vârlezi.

Pe actul de vânzare din anul 1815 se găsesc trecuți următorii Crăieșteni: Gheorghe Crăiță, Vasile Crăiță, Vasile, fiul lui Ion, Gheorghe zăt Crăiță, Matei zăt Crăiță. Dintre aceștia, niciunul nu se găsește înregistrat la recensământul populației satului Crăiești, din anii 1832 și 1838, probabil nemaigăsindu-se în viață la data respectivă. În această situație, s-ar putea admite că, în anul 1815, când au întocmit actul de vânzare, toți erau oameni în vârstă sau că toți acești Crăieșteni aparțineau de ramura celor din Bursucani.

Urmărind datele din recensământul populației satului Crăiești din anii 1832 și 1838, precum și unele elemente din matricole de stare civilă ale satului, din cea perioadă, apar unele nepotriviri de date, tocmai la generațiile care asigură legătura între trecutul dinaintea anului 1800 și generațiile contemporane. La recensământul din anul 1832 se găsește înregistrat, la categoria ruptașilor, singur, un anume Ion Crăiță, arătat ca fiind fiul lui Costin Crăiță. La recensământul din anul 1838, sunt înregistrați, pe lângă același Ion Crăiță, și Gavrilă Crăiță, arătat de asemenea ca fiu al aceluiași Costin Crăiță, precum și Alexandru Crăiță, fiul lui Gavrilă Crăiță. Din aceste date ale recensământului populației din anul 1838, se prezintă suita de trei generații și anume: generația lui Costin Crăiță, generația fiilor săi, Ion și Gavrilă Crăiță, și generația nepotului Alexandru Crăiță, fiul lui Gavrilă Crăiță.

Căutând să comparăm aceste trei generații cu generațiile dinaintea lui Costin Crăiță și cu generațiile care au urmat după Alexandru Crăiță, s-au găsit unele date cu caracter civil în matricole de stare civilă ale satului, dar care nu sunt total concludente. Dacă, pentru legătura cu generațiile contemporane, indicațiile de stare civilă sunt valabile, cele privindu-l pe Costin Crăiță și pe înaintașii săi sunt în parte eronate.

În registrul de nașteri pe anul 1833, se găsește trecut un Gheorghe Crăiță ca fiu al lui Alexandru Crăiță. Același Gheorghe Crăiță, în anul 1857 s-a căsătorit cu Sanda lui Costin Bejan din Smulți. În anul 1870, este trecut la nașteri Iancu Crăiță, unul din fiii acestui Gheorghe Crăiță. Acest Iancu Crăiță, cunoscut în sat sub denumirea de „poștașul”, dimpreună cu frații săi, Ion și

Alecu Crăiță, au fost singurii reprezentanți ai vechii familii de Crăițeșteni care se aflau în satul Crăiești la începutul secolului 20.

În ceea ce-l privește pe Costin Crăiță, care ne interesează, s-a găsit o indicație de stare civilă, cum că a fost născut în anul 1813, ca fiu al lui Matei Crăiță, născut, la rândul său, în anul 1785. Aceste date privind atât nașterea lui Crăiță Costin cât și pe cea a tatălui său, Matei Crăiță, nu pot fi juste, întrucât cineva născut în 1813 nu putea avea ca strănepot de fiu pe Gheorghe Crăiță, născut în anul anul 1833, cu o diferență de vârstă de numai 20 de ani între străbunic și strănepot.

Considerând că datele de stare civilă privind pe Gheorghe Crăiță sunt cele juste, deoarece se verifică pe mai multe căi, atunci, pornind de la anul 1833, data nașterii lui Gheorghe Crăiță, trebuie admis că străbunicul său, Costin Crăiță, s-a născut cu circa 100 de ani mai înainte, adică în anul 1733. În această situație, Matei Crăiță, tatăl lui Costin Crăiță, s-a născut în jurul anului 1700 și a fost contemporan cu Stanca, fiica lui Miron Besa, cât și nepot al unuia din fiii lui Toader Crăiță. Această situație ar explica și mențiunea de pe actul de vânzare din 1815, unde, printre vânzătorii, este arătat și Matei Crăiță ca „zăt Crăiță”.

În satul Crăiești se găsește însă și o a doua ramură de Crăițești, cu denumirea de „Toma Crăiță”. Datele din mitricile de stare civilă ale satului arată că, în anul 1853, s-a născut Constantin, fiul lui Toma, care, la rândul său, este arătat că s-a născut în anul 1823, ca fiu al lui Vasile și al Tudoasei. Acest Vasile Crăiță este arătat ca fiu al unui Neculai Crăiță, despre care se spune că a fost fiul lui Gheorghe Crăiță.

Din punct de vedere al contemporaneității cu ramura principală a Crăițeștenilor, Constantin Toma Crăiță a fost contemporan cu Gheorghe Crăiță, fiul lui Alexandru Crăiță, astfel că și străbunicul său, Neculai Crăiță, a fost contemporan cu Costin Crăiță, iar tatăl lui Costin Crăiță, acel Matei Crăiță, a fost contemporan cu tatăl lui Neculai Crăiță, acel Gheorghe Crăiță care și el este trecut pe actul de vânzare din anul 1815 ca „zăt Crăiță”.

Revenind la generațiile contemporane ale ramurii Toma Crăiță, alături de Toma I, fiul lui Vasile și al Tudoasei, se găsește și Toma II, care este arătat ca fiind tatăl lui Ion Toma Crăiță, născut în 1859. Acest Ion Toma Crăiță, cunoscut în sat sub porecla de „Chetroiu”, a trăit mulți ani ca olog de ambele picioare. El a avut ca urmași pe fiii săi, Neculai și Manoli, născut în 1886. Ambii au trăit până după al Doilea Război Mondial și au urmași în sat.

Constantin Toma Crăiță, fiul lui Toma I și al Voicii, a fost cunoscut în sat cu porecla de „Sușnea”. El a avut ca urmaș pe Gheorghe Toma Crăiță, care a lăsat urmași ce se găsesc în sat.

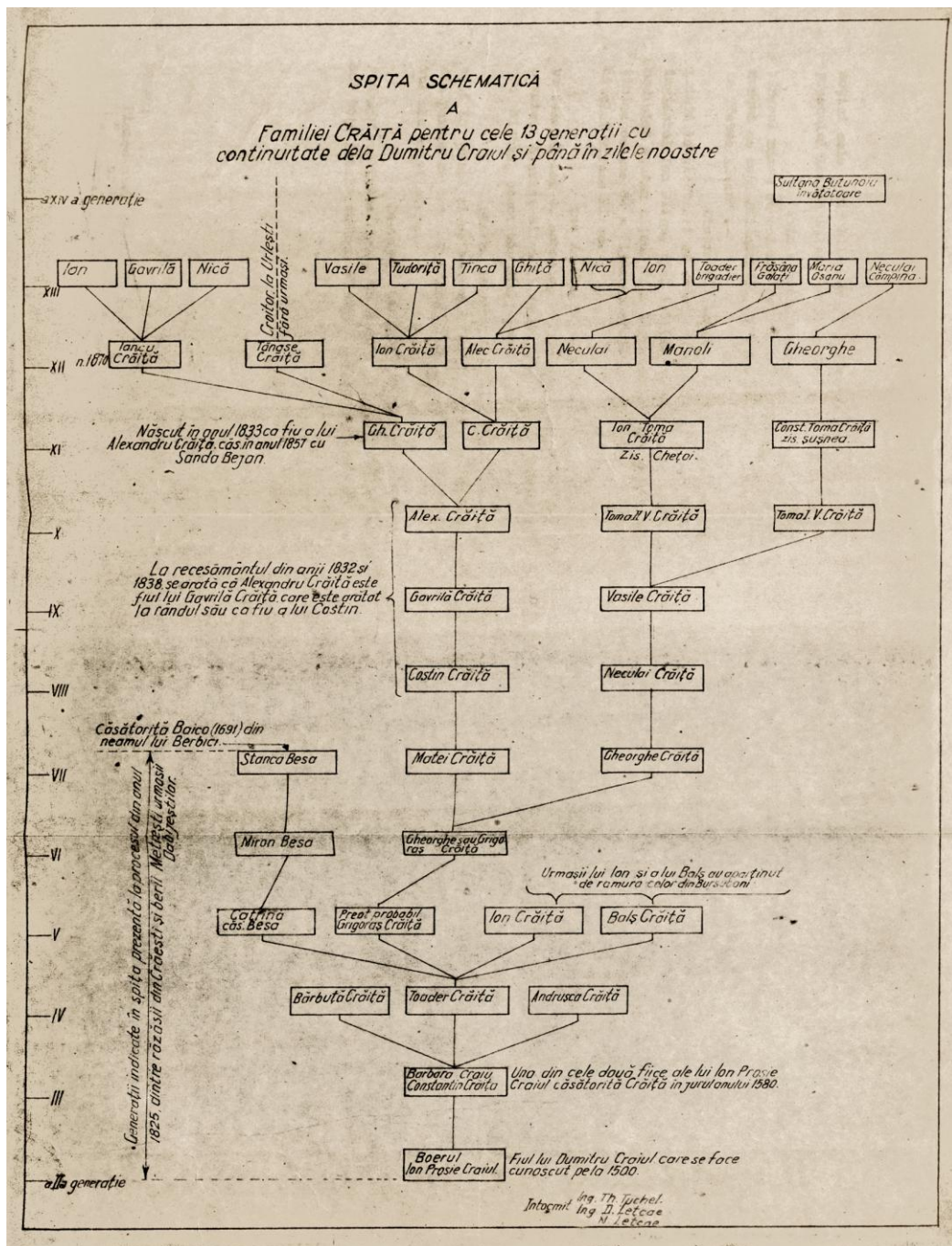
***

Familia Crăiță, după cum s-a arătat, a fost continuarea spiței lui Ion Prosie, pe ramura coborâtoare din Barbara, una din cele două fiice ale lui Ion Prosie. Despre originea acestei familii, s-au găsit acele specificații din actul de vânzare din anul 1813, prin care se arată că strămoșul lor (al acelor care vindeau în 1815) a fost acel boiernaș „Tetiu”, care a stăpânit moșii în Milești și în Bălțați, fiind contemporan cu familia Craiu, din satul nostru. După acel Toader Crăiță, fiul lui Barbara, care a aparținut de cea de-a patra generație a spiței, de la Dumitru Craiu, continuitatea familiei a fost asigurată direct prin fiii acestuia: Ion, Balș și Grigoraș și, colateral, prin fiica lui Toader Crăiță, Catrina, căsătorită Besa.

În generația a șasea, nu se întâlnește decât acel Miron Besa, fiul Catrinei, pe care l-am găsit implicat în procesul cu boierii Metrești, din anul 1825, în calitate de donator al unui bătrân din moșia Crăiești, către Vornicul Dabija. În generația a șaptea, sunt arătați urmașii acestui Miron Besa, printre care și fiica sa, Stanca. În generația a opta este arătată Simina, fiica Stancăi, care a fost căsătorită cu Mihalache Crăiescu. Acest Mihalache Crăiescu, cât și urmașii săi până la cea de-a 11-a generație, au deținut privilegiile și titlurile în sat, care i-au situat la nivel de fruntași pe unii dintre dâșii, chiar până în zilele noastre.

În ceea ce îi privește pe urmașii Crăițeșteni, începând de la a cincea generație, inclusiv, cu toate că s-au dezvoltat cu continuitate, atât în Crăiești cât și în Bursucani, nu s-au găsit informații care să indice pe acela dintre fiii lui Toader Crăiță care poate fi considerat capul de serie al generațiilor următoare.

Nu se cunosc reprezentanți ai familiei Crăiță care să se fi bucurat de privilegiile sau titlurile în sat. Nu s-au bucurat de prestigiul la care ar fi avut dreptul, în raport cu starea materială pe care au avut-o primele generații, ca urmași ai lui Ion Prosie și ai lui Tetiu. E inexplicabilă situația în care se găseau ultimele generații ale acestei familii, în care unii nu aveau nici pământ și nici vite de muncă, cu toate că erau oameni muncitori, cumiți și cinstiți.

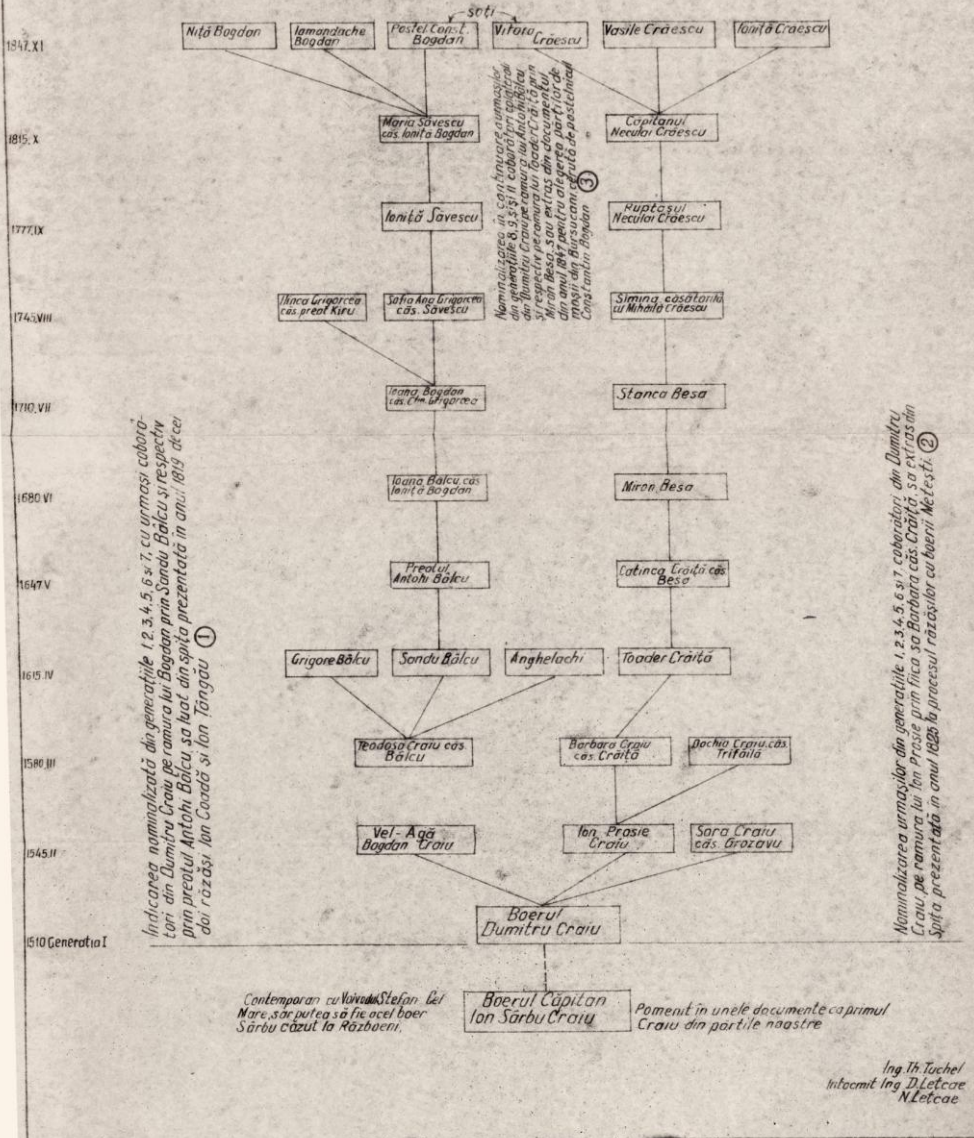

Spita schematică a familiei Craiță, pentru cele 13 generații cu continuitate de la Dumitru Craiul și până în zilele noastre.

8

SPÎȚA ORIENTATIVĂ GENERALĂ
 cu ajutorul căreia, folosind indicațiile documentare specificate
 în grupele ①, ② și ③ sau stabilit cu continuitate cele 11 generații de ur-
 mași pe perioada dintre anul 1847 înapoi până la Dumitru Craiu, din
 din această prezentare de generații, se constată că D^{tru} Craiu a aparținut de
 generația cu 330 de ani înainte de 1947, respectiv în perioada din jurul anului 1600

Spîta orientativă generală cu ajutorul căreia s-au stabilit, cu continuitate, cele 11 generații de urmași din perioada dintre anul 1847 și înapoi până la Dumitru Craiu.

3.Familia Trifăilă

Cea de-a treia familie de răzeși vechi, coborâtori de la Dumitru Craiu, cu continuitate în satul Crăiești până în zilele noastre, este familia Trifăilă.

Începuturile existenței acestei familii și continuarea ei pe scara a șapte generații de la Dumitru Craiu încoace sunt arătate în aceeași spiță de neamuri, prezentată în anul 1819 de către răzeșii Ion Coadă și Ion Tingău, în care era prezentată și familia Bâlculeștilor. În această spiță se arată că Dochia, una dintre cele două fiice ale lui Ion Prosie, aparținând de cea de-a treia generație a spiței, a fost căsătorită cu un anume „Trifăilă”.

Ca urmași, direcți în generația a patra, sunt arătați cei doi fii ai Dochiei Trifăilă și anume: Ion Trifăilă și Lazăr Trifăilă.

În generația a cincea, este arătat Ioniță Trifăilă, ca fiu al lui Ion Trifăilă, și Apostu Trifăilă, ca fiu al lui Lazăr Trifăilă.

La generația a șasea, pe ramura curgătoare de la Ion Trifăilă, este arătat Vasile Trifăilă, ca fiu al lui Ioniță Trifăilă, iar pe ramura coborătoare de la Lazăr Trifăilă este arătat Șerban Trifăilă, ca fiu al lui Apostu Trifăilă, alături de surorile sale: Aftenia Beldie, Cariuță, și Atenis Tufă.

Ultimele date din spița respectivă indică, în generația a șaptea, pe Ștefan Trifăilă, ca fiu al lui Vasile Trifăilă, coborâtori din ramura lui Ion Trifăilă, și, de asemenea, pe Tofan Trifăilă, ca fiu al lui Șerban Trifăilă, coborâtori din ramura Lazăr Trifăilă.

Această generație, a șaptea, după cum s-a arătat în cazul familiilor Bâlcu și Crăiță, a trăit în jurul anului 1685. De la această perioadă, lipsesc date documentare pe baza cărora să se poată nominaliza reprezentanții familiei Trifăilă, din generațiile a opta și a noua. În situațiile statistice ale recensământului din anul 1838-1839, la categoria mazilelor, este înregistrat doar Gheorghe Trifăilă, arătat ca fiu al căpitanului Ion Trifăilă. Verificându-se și mitricile de stare civilă ale satului Crăiești, s-a găsit că, în anul 1854, a decedat căpitanul Ion Trifăilă, născut în anul 1775. De asemenea, s-a găsit că, în anul 1813, s-a născut Gheorghe, fiul căpitanului Ion Trifăilă, iar în anul 1859, s-a născut Neculai, fiul lui Gheorghe Trifăilă. Acest Neculai Trifăilă a fost și primar în comună. El a trăit până după Primul Război Mondial și a lăsat urmași pe cei trei fii ai săi: Ghiță, Dumitru și Ion, care au aparținut de cea de-a

13-a generație a spiței, fiind singurii reprezentanți ai familiei Trifăilă, ajunși în sat până la această generație.

Cu ajutorul acestor date cu caracter statistic și de stare civilă, s-au putut nominaliza reprezentanții generației a zecea, în persoana căpitanului Ion Trifăilă, ai generației a 11-a, în persoana mazilului Gheorghe Trifăilă, ai generației a 12-a, în persoana primarului Neculai Trifăilă și, în fine, reprezentanții generației a 13-a, respectiv cei trei frați: Ghiță, Dumitru și Ion Trifăilă, dintre care ultimul se află încă în viață și trăiește în sat.

Au rămas, așadar, nenominalizați urmașii generațiilor nouă și opt, pentru a putea închide lanțul celor treisprezece generații ale ramurii coborătoare de la Ion Trifăilă, fiul Dochiei Trifăilă, din generația a treia a spiței.

După unele informații date de unii bătrâni din sat, pe tatăl căpitanului Ion Trifăilă l-ar fi chemat Vasile Trifăilă, iar pe bunicul său l-ar fi chemat tot Ion. În matricile de stare civilă ale satului, se găsește înregistrat la morți, în anul 1850, un anume Ștefan Trifăilă, născut în anul 1775. Acest Ștefan Trifăilă a fost contemporan cu căpitanul Ion Trifăilă, dar aparținea de ramura coborătoare de la Șerban Trifăilă, ca și răzeșul Ion Coadă, care, în anul 1819, împreună cu Ion Tingău, au împuternicit pe nepotul lor, logofătul Ioniță Ștefănachi, să dezbată și să ia în stăpânire moșiile rămase de la Dumitru Craiu. Urmașii acestui Ștefan Trifăilă s-au stins în cea de-a 11-a generație, astfel că spița familiei s-a continuat până în zilele noastre doar prin urmașii coborători de la căpitanul Ion Trifăilă. S-a arătat, la timpul său, că în spița prezentată de cei doi răzeși în anul 1819, sunt unele lipsuri și nepotriviri. Lipsurile constau în aceea că, în spița respectivă, cu toată intenția de cuprindere generală a tuturor neamurile coborătoare de la Dumitru Craiu, intenție care reiese din conținutul actului de împuternicire acordat de cei doi răzeși nepotului lor, Logofătul Ștefănachi, în realitate, se prezintă doar neamurile din ramurile de care aparțineau autorii ei și anume:

- Ramura coborătoare de la Lazăr Trifăilă, de care aparținea Ion Coadă și
- Ramura coborătoare de la preotul Antohi Bâlcu, de care aparținea Ion Tingău și nepotul său, Ioniță Ștefănachi.

Numai așa se poate explica de ce în spița respectivă nu este arătat căpitanul Ion Trifăilă, care era contemporan cu cei doi răzeși, cu toate că acest căpitan este menționat în alte documente ca reprezentant al intereselor

răzeșilor din sat. De asemenea, nu sunt arătați Bâlculeștii care existau în sat, destul de numeroși la acea dată, după cum nu se arată nimic de familia Crăiță sau de vreunii dintre urmașii colaterali ai acestei familii.

Dar și în privința celor două ramuri care au prezentat interes pentru cei doi răzeși, se constată că în spiță nu sunt arătați reprezentanții generațiilor opt, nouă și zece la ramura Trifăilă și, de asemenea, nu sunt arătați reprezentanții generațiilor nouă, zece și unsprezece, din ramura Bâlcu. Din această cauză, s-a lăsat să se înțeleagă că acei urmași arătați la generația a șaptea a ramurei lui Lazăr Trifăilă, respectiv cei de la generația a opta a ramurii coborâtoare de la preotul Antohi Bâlcu, ar aparține de generația a zecea, respectiv de generația a 11-a ale acestor ramuri. Ca nepotrivire mai importantă în cele arătate în spița respectivă, se constată că Sora este indicată ca fiică a lui Bogdan, când, în realitate, ea a fost fiica lui Dumitru Craiu, deci soră cu Ion Prosie și cu Bogdan.

Totuși, cu toate aceste lipsuri și nepotriviri, spița prezentată de cei doi răzeși în anul 1819 rămâne un document de importanță majoră, deoarece este singurul document în care este nominalizat „Dumitru Craiu” ca stăpânitor al moșiei răzeșești a satului Crăiești, cuprinsă în toate hotarele din ținutul Covurluiului și ale Bârladului, înainte ca aceste moșii să fie trecute asupra urmașilor săi direcți, Ion Prosie, Bogdan și Sora, și cunoscute apoi sub denumirile de „Bătrânul Prosie”, „Bătrânul Bogdan” și „Bătrânul Sora”.

***

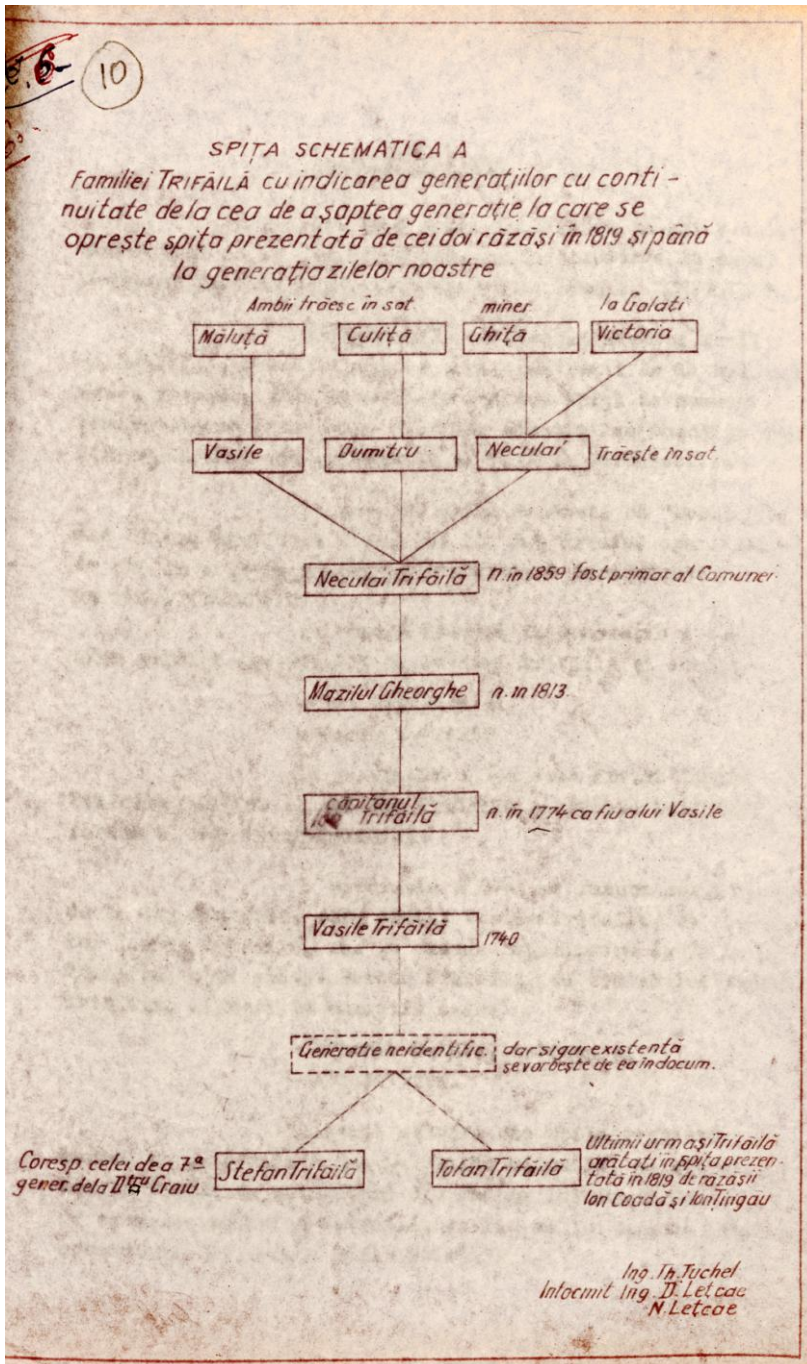
În legătură cu originea familiei Trifăilă, nu s-au putut găsi informații. S-a găsit o singură mențiune (*Uricariul IX*, p. 230) în extrasul din lista marilor dregători ai Moldovei secolelor XIV-XVII, de pe timpul domniei lui Bogdan (Orbul), fiul lui Ștefan cel Mare, din anul 1514.

„Rebelul Trifăilă se prinde lângă Vaslui și se ucide”.

Se știe că cei care au fost contra domniei lui Bogdan cel Orb au fost dintre boieri.

Dacă acel Trifăilă, căsătorit cu Dochia, fiica lui Ion Prosie, aparținea sau nu de aceeași familie cu a rebelului nu se poate ști, doar că, la fel ca și în cazul acelor Bâlcu și Crăiță, căsătoriți cu Tudoasa, fiica lui Bogdan, și cu Barbara, cealaltă fiică a lui Ion Prosie, acest al doilea ginere al lui Ion Prosie nu putea să aparțină de o familie de rând.

Spîță schematică a familiei Trifăilă, cu indicarea generațiilor cu continuitate de la cea de-a șaptea generație, la care se oprește spița prezentată de cei doi răzeși în 1819, și până la generația zilelor noastre.

4.Descendenți colaterali, coborâtori din Sora

După cum se cunoaște, moșia răzeșească a Crăieștilor și Bursucanilor, din toate hotarele sale, a fost împărțită în trei bătrâni și anume: bătrânul Bogdan, care s-a transmis ramurei Bâlculeștilor, coborâtori din „Todoasa”, unica fiică a lui Bogdan, bătrânul „Ion Prosie”, care s-a transmis ramurei Trifăilă prin Dochia, una din fiicele lui Ion Prosie, și ramurei Crăiță, coborâtoare din Barbara, cea de-a doua fiică a lui Ion Prosie, bătrânul „Sora”, care a aparținut fiicei lui Dumitru Craiu, ce a fost căsătorită cu Grozavu, el însuși deținătorul unuia din cei doi bătrâni în care a fost împărțită moșia răzeșească a Vârlezilor.

Nu se cunosc urmașii direcți coborâtori din Sora, dar s-au găsit unele documente juridice în care se evidențiază că anumite loturi de moșii din Crăiești și Bursucani, care au aparținut de bătrânul Sora, se aflau în stăpânirea familiilor „Kiru” și „Zăbulichi”, cu dreptul de baștină, încă dinaintea perioadei anilor 1690-1700, corespunzătoare celei de-a șaptea generații de la Dumitru Craiu.

Familia Zăbulichi a fost arătată și ea, în mai multe documente, ca deținătoare a unuia din cei cinci bătrâni în care a fost împărțită moșia răzeșească a Bălțaților.

Despre familia Kireștilor, se arată că era coborâtoare dintr-o anume Kira, care a fost mama protopopului Ion Kiru, din care se trăgeau toți Kireștii, direcți și colaterali, prin cei patru fii și o fiică pe care i-a avut acest protopop.

La fondul de documente al Tribunalului Covurlui, Secția a II-a, în dosarul nr. 18/1843, la nr. 860 din 5.XI.1843, se găsește jalba unui slujer, Vasile Kiru, și a epitropiei casei căminarului Kiru, pentru alegerea părților de moșii din hotarele Bursucanilor, adresată Judecătoriei Ținutului Covurluiului. Potrivit rezoluției acestei judecătorii, mergându-se la fața locului, la obștea răzeșească din Crăiești și la aceea din Bursucani, s-a dovedit că, după spița de neamuri de la 10 Ianuarie 1825, pentru împărțirea moșiei Bursucani și Crăiești, iscălită de toată obștea răzeșească, sunt și Kireștii părtași în jumătate de bătrân „Sora”, cu partea Chirei, mama protopopului Ion Kiru, căreia i-a revenit a cincea parte din jumătate din bătrânul „Sora”. De asemenea, Kireștii au fost găsiți părtași în aceeași spiță de neamuri și cu a patra parte din jumătate din bătrânul Grigorcea, de la bătrânul Bogdan.

Tot cu această ocazie, s-a arătat că la hotărnicia moșiei Bursucani, la 13 Octombrie 1814, de către căpitanii Nicolae Crăiescu și Niculae Savin, de asemenea iscălită de toți părtașii ce sunt însemnați în ea, la măsura de mijloc a moșiei, partea din bătrânul Sora era de 96 stânjeni gospod, iar partea din Grigorcea era de 123 stânjeni gospod, și că amândouă aceste hlize au fost lăsate în stăpânirea lui Ion Kiru și a căpitanului Ion Trifăilă.

Din dovezile prezentate de către părțile interesate în dezbaterile acestei situații, s-a scos în evidență că Chireștii, prin Ion Kiru, unul din cei patru fii ai protopopului, au rotunjit părțile ce li se cuveneau, prin cumpărături și schimburi de la Zubulichești, cât și de la alte rude ale lor, prin care și părțile uneia dintre fiicele Tofanei, Nastasia, căsătorită cu Grigore Balaban. Tofana a fost fiica protopopului Ion Kiru; a fost căsătorită Drăguleanu. Această Tofana a avut trei fiice: pe Nastasia, căsătorită Balaban, pe Safta, căsătorită cu Timofte Crăiescu, și pe Sofia.

Din Nastasia se trag alți Balaban din Crăiești, iar din Sofia se trag alte trei ramuri și anume:

- Ramura lui Iordachi Popa, din Bursucani, coborâtoare din Catrina, una din fiicele Saftei Drăguleanu, căsătorită cu Alexandru Ciopraga.

- Ramura familiei Dumitru, din Crăiești, coborâtoare din cea de-a doua fiică a Saftei Drăguleanu.

- Ramura serdarului Ion Macarie, din Crăiești, coborâtoare din Ilinca, cea de-a treia fiică a Saftei Drăguleanu, care a fost soția căpitanului Lupu Macarie, tatăl serdarului Ion Macarie.

Dintr-un alt document, aflat la Dosarul nr. 77/1847 al aceluiași Tribunal Covurlui, în referatul din 3 Mai 1847, al serdarului Iordachi Sălceanu și T. Logofăt Iordachi Huhulea, ca urmare a rezoluției Judecătoriei Ținutului Covurluiului, dată la cererea polcovnicului Gheorghe Dragomir din Galați și a lui Gheorghe Chicoș, din Cerțești, Ținutul Tutova, precum și a altor răzeși, asupra serdarului Ion Macarie, pentru a li se regulariza baștinile lor de moșii, se precizează că s-a procedat la cercetări la fața locului. La aceste cercetări, în fața Serdarului Ion Macarie și a celorlalte părți și anume Ioniță, fiul lui Gheorghe Dumitru, și Ioniță, ginerele lui Iancu Dumitru, din Crăiești, s-a constatat, în aceeași spiță de neamuri din anul 1825, întărită cu iscălitura tuturor răzeșilor acestor moșii, că jălbarii sunt curgători din Safta Drăguleanu și din bărbatul său, Timofte Crăiescu, și, după această spiță de neamuri, li s-au lămurit părțile.

Din conținutul documentelor menționate, a reieșit că neamul Kireștilor, coborâtori din Sora, prin acea Chira care a aparținut de cea de-a șaptea generație de la Dumitru Craiu, respectiv de cea de-a patra generație de la Sora, pe parcursul timpului și prin neamurile ce s-au dezvoltat din această ramură, până la cea de-a 12-a generație, de care a aparținut căpitanul Lupu Macarie, au achiziționat părțile de moșii care au aparținut de bătrânul Sora, aflate inițial în stăpânirea Zabulicheștilor sau ale altor neamuri din spița Kireștilor.

La cercetările din anii 1847 și 1849, au fost recunoscuți ca urmași coborâtori din Chira, pe lângă serdarul Ion Macarie din Crăiești, și reprezentanții familiei Dumitru, din Crăiești, împreună cu Iordachi Popa, din Bursucani, cu toții fiind situați pe același nivel de descendență din Safta Drăguleanu, nepoata protopopului Ion Kiru și fiica Tofanei. De asemenea, au fost recunoscuți ca urmași ai Tofanei și cei din neamul Balaban din Crăiești, coborâtori din Nastasia, fiica Tofanei. Marea majoritate a loturilor din bătrânul Sora aparțineau serdarului Ion Macarie, din Crăiești. Acesta, prin cumpărături și schimburi ale loturilor izolate, efectuate cu Timofte Crăiescu și, în special, cu socrul său, medelnicerul Vasile Cernat, din Vârlezi, a realizat o hliză de moșie, care, în lățime de 200-300 m, se întindea din dealul Bălțașilor până în Valea Covurluiului Sec, trecând pe lângă marginea de Sud a satului. La recensământul din anul 1890, această moșie a fost înregistrată ca aparținând Ruxandrei Macarie, cu o suprafață de circa 200 hectare. Așa s-a meținut până la Primul Război Mondial.

Familii care aparțin de grupa unor răzeși privilegiați stabiliți în Crăiești prin înrudire cu cele trei familii coborâtoare din Dumitru Craiu (Bâlcu, Crăiță și Trifăilă)

5.Familia Bogdan

Teodor N. Bogdan

Din punct de vedere documentar, familia Bogdăneștilor este cunoscută în Crăiești din perioada anilor 1660-1680, corespunzătoare celei de-a șasea generații, de la Dumitru Craiu. La această epocă este arătat Ioniță Bogdan ca soț al Ioanei Bâlcu, fiica preotului Antohi Bâlcu.

Ioniță Bogdan și soția sa Ioana, au avut două fiice: Nastasia, căsătorită Tingău, și Ioana, căsătorită cu Constantin Grigorcea. Una dintre fiicele Ioanei Grigorcea, Ilinca, a fost căsătorită cu protopopul Ion Kiru, așa cum s-a arătat la prezentarea urmașilor colaterali din „Sora”. Cea de-a doua fiică a Ioanei Grigorcea, Sofia Ana, a fost căsătorită „Săvescu”, - după cum a reieșit din documentul din 1843, pentru alegerea părților de moșii din Bursucani, cerută de postelnicul Constantin Bogdan. Fiul Anei Săvescu, Ioniță Săvescu, a fost tatăl Mariei, care s-a căsătorit cu un alt Ioniță Bogdan, apărut în cea de-a zecea

generație și de la care sunt coborâtori Bogdăneștii din Crăiești, ajunși până în zilele noastre. Acest al doilea Ioniță Bogdan, din generația a zecea, cu siguranță că aparține din aceeași spiță cu Ioniță Bogdan din generația a șasea, probabil ca urmași din ramura vreunui fiu a acestuia. În orice caz, la alegerea părților de moșii din Bursucani, cerută în 1843 de către postelnicul Constantin Bogdan, părțile atribuite lui au fost specificate drept baștină, după mama sa, Maria, și nu după tatăl său.

Urmașii direcți coborâtori din Ioniță Bogdan și soția sa, Maria Săvescu, au fost postelnicul Constantin Bogdan și frații Iamandachi și Niță, care au aparținut de generația a 11-a.

În generația a 12-a, ca urmași ai postelnicului Constantin Bogdan și ai soției sale Victoria Crăiescu, au fost fiii lor: Mitache Bogdan, născut în anul 1848, Enu Bogdan, născut în anul 1845.

Tot în generația a 12-a, urmașii lui Iamandachi Bogdan au fost: Neculai Bogdan, născut în anul 1850 și sora sa, Catinca Mândăchioaia, născută în anul 1851.

Niță Bogdan a avut un singur fiu, pe Constantin, născut în anul 1868.

În generația a 13-a, au fost urmașii lui Neculai Bogdan:

Toader Bogdan, care a fost notar în sat, căsătorit cu sora preceptorului șef Capotă C. Niciunul dintre urmașii săi nu se află în sat.

Vasile Bogdan, dascălul, a fost cântăreț bisericesc în sat; nu a avut urmași.

Ruxandra Toderașcu a avut un singur fiu, Vasile Toderașcu, care a fost înfiat de unchiul său, dascălul, și trăiește în sat, în gospodăria bunicului său.

Tot în generația a 13-a, au fost și urmașii lui Constantin Bogdan:

Vasile Bogdan, care a trăit în gospodăria tatălui său, și Tinca Bogdan, căsătorită cu Nică Rusu.

Tănase Bogdan, coborâtor din Enu Bogdan, a aparținut de generația a 13-a iar urmașii săi se găsesc în sat.

Spița genealogică este cuprinsă în Spița orientativă generală cu ajutorul căreia s-au stabilit, cu continuitate, cele 11 generații de urmași din perioada dintre anul 1847 și înapoi până la Dumitru Craiu.

6.Familia Crăiescu

Această familie, care ar fi putut fi considerată drept una dintre cele mai vechi din sat, având în vedere denumirea sa ce permite interpretarea că ar fi legată de denumirea satului sau de la Craiu, nu este cunoscută totuși în satul nostru decât din jurul anului 1700. Cele mai vechi informații despre existența acestei familii în satul Crăiești se găsesc în documentul juridic din anul 1843 privitor la alegerea pământului de pe moșia Bursucani, convenit postelnicului Constantin Bogdan și soției sale, Vitora, document care a fost menționat la capitolul precedent, „Despre vechimea satului”. În hotărârea judecătorească care stabilește dreptul asupra părților ce se cuvin celor doi soți, se arată că partea convenită Vitorei și celor doi frați ai săi, Ioniță și Vasile Crăiescu, sunt transmise de la tatăl lor, căpitanul Nicolae Crăiescu. În ceea ce-l privește pe căpitanul Nicolae Crăiescu, acesta este arătat ca fiind unul din fiii lui Ioniță Crăiescu, indicat, la rândul său, ca fiu al lui Mihăilă Crăiescu. Acest Mihăilă Crăiescu este primul Crăiescu care se face cunoscut în satul nostru, unde s-a stabilit după căsătoria sa cu Simina, fiica Stancăi lui Miron Besa, coborâtoare din Tudor Crăiță, unul din fiii Barbarei, cea de-a doua fiică a lui Ion Prosie.

Generația din care a făcut parte Mihăilă Crăiescu și soția sa, Simina, corespunde generației a opta de la Dumitru Craiu spre noi, astfel că urmașii lor sunt arătați în continuare, pe scara aceleiași spițe coborâtoare de la Dumitru Craiu, până la cea de-a 14-a generație, inclusiv. În documentele privind drepturile de proprietate ale urmașilor direcți sau colaterali, coborâtori din Mihăilă Crăiescu și soția sa Simina, când este vorba de bunuri moștenite ca baștină de la înaintașii lor, se menționează că aparțin de „bătrânul Ion Prosie”. Unul dintre urmașii direcți din generația a noua coborâtoare din Simina și Mihăilă Crăiescu a fost Ioniță Crăiescu, menționat și în documentele din 1843, pe care îl găsim înregistrat și la recensământul din anul 1773, împreună cu unul din fiii săi, Vasile, la categoria mazililor. La recensământul din anul 1832 se găsesc înregistrați doi dintre fiii mazilului Vasile Crăiescu, Iordachi și Gheorghii, trecuți tot la categoria mazililor. De asemenea, la recensământul din anul 1832, se găsește înregistrat Pintilie Crăiescu, la categoria bătrâni nevolnici, fiind arătat ca fiu al lui Ion. Cum nu se găsește niciun alt Ion la epoca corespunzătoare, s-ar putea ca și acest Pintilie să fi fost fiul aceluiași Ioniță Crăiescu, ca și căpitanul Neculai și mazilul Vasile.

Contemporani cu mazilul Ioniță, fiul lui Mihăilă Crăiescu, sunt menționați în multe documente: velcăpitanul Gheorghe Crăiescu și Timofti Crăiescu. Argumentul major pentru care i-am considerat ca fii ai lui Mihăilă Crăiescu a fost acela că baștina de moșii pe care le-a transmis-o urmașilor purta indicativul că aparține de bătrânul Ion Proșie, indicativ pe care nu-l purtau decât părțile rămase de la mama lor, Simina.

Velcăpitanul Gheorghe Crăiescu a avut ca urmaș, menționat în multe documente, pe fiul său, postelnicul Vasile Crăiescu, care însă, la recensământul din anul 1846, se găsește înregistrat cu titlul de căpitan, ca privilegiat.

Postelnicul Vasile Crăiescu a avut ca urmași pe cei cinci fii ai săi: Năstase, Ion, Mihalachi, Gheorghe și Ioniță, dintre care, pe Ioniță, Mihalachi și Năstase îi găsim înregistrați la recensământul din anul 1832, ca privilegiați, cu rangul de postelnici, cărora li se adaugă, la recensămintele din 1838 și din 1846, și ceilalți doi, Ion și Gheorghe, tot cu rang de postelnici.

Dintre toți aceștia, singurul care a avut urmași cu continuitate până în cea de-a 14-a generație a fost postelnicul Mihalachi, care, prin fiul său, Constantin, căsătorit în anul 1854 cu Sanda Tăpu din Jorăști, a lăsat ca urmași pe cei trei fii ai săi din generația a 13-a, Alecu, Iancu și Vasile Crăiescu, cunoscut în sat sub porecla „Tăpu”, după mama lor. Această grupă „Tăpu” a fost cea mai reprezentativă din întreaga familie Crăiescu din sat. După cum se va vedea, este divizată în alte cinci grupe.

O altă ramură a familiei, coborâtoare tot din Mihăilă Crăiescu, prin Ioniță și fiul acestuia, mazilul Vasile, a fost formată din urmașii mazilului Iordache, fiul lui Vasile. Acest Iordachi Crăiescu a avut un singur fiu, pe mazilul Ion Crăiescu, care, în anul 1854, se căsătorește cu Sanda lui Vasile Mote și au ca urmaș pe Ion și pe Mihalache, cunoscuți în sat ca o grupă aparte, cu porecla de „Buric”. Amândoi frații au urmași în generația a 14-a. Apar însă diferențiași ca stare între dânșii. Astfel, Vasile, fiul lui Ion, era sărac, fără pământ, în timp ce fratele său, Ștefan, avea gospodărie corespunzătoare și suficient pământ de muncă. Și ceilalți doi frați, Aristide și Andrei, fiii lui Mihalache, au fost diferiți ca situație, Aristide având o situație mai bună, iar Andrei fiind în categoria cu puțin pământ.

În ceea ce-l privește pe Timofti Crăiescu, pe care l-am admis ca fiu al lui Mihăilă Crăiescu numai pentru considerentul că, atunci când s-a făcut alegerea pământului din moșia Bursucani, cerută de urmașii Kirești și

Drăgulescu, s-a menționat clar că părțile de baștină cuvenite urmașilor de la Safta Drăguleanu aparțineau de bătrânul Sora, iar părțile de baștină cuvenite de la Timofti Crăiescu aparțineau de bătrânul Ion Prosie. Drăguleanu Timofti Crăiescu și soția sa, Safta Crăiescu, au lăsat ca urmași pe cele trei fiice ale lor, din care s-a tras familia Dumitru din Crăiești, familia Iordachi Popa din Bursucani și serdarul Ion Macarie, din Crăiești, a cărui mamă, soția căpitanului Lupu Macarie, era nepoată de fiică a lui Timofti Crăiescu și a Saftei Drăguleanu.

Înainte de a trece la prezentarea schematică a celorlalte ramuri ale familiei Crăiescu, vom arăta câteva aspecte în legătură cu originea acestei familii, după cum reies din unele documente. S-a arătat, la capitolul despre vechimea satului, că, la procesul din anul 1825, dintre boierii Metrești și răzeșii din Crăiești, a apărut implicat, velcăpitanul Gheorghe Crăiescu, ca martor, prin declarația care o dăduse în anul 1786, pentru un schimb de moșii cu Dabija. Acesta a dat moșii în Cârломănești, din ținutul Tecuciului, și a primit în schimb aici, la noi. Tot în acest proces, postelnicul Vasile Crăiescu, fiul velcăpitanului Gheorghe Crăiescu, a fost apărător al intereselor răzeșilor și a contestat declarația tatălui său privind schimbul de moșii. Însă un alt martor, Nistor Constantin, de prin părțile Tecuciului, coborâtor colateral din Miron Besa, a declarat că bunicul său a fost frate cu bunicul lui Gheorghe Crăiescu și că au stăpânit pământ în Cârломănești. Ori, bunicul lui Gheorghe Crăiescu nu a fost altul decât tatăl lui Mihăilă Crăiescu, astfel că acest Mihăilă Crăiescu a venit ca mazil de prin părțile Tecuciului, unde a avut și alți frați. Unul dintre acești frați s-ar putea să fi fost acel Constantin Crăiescu, care, la recensământul din 1773, este indicat ca fiind tatăl mazilului Gheorghe și al ruptașului Vasile Crăiescu, fără ca el să fie înregistrat. Cei doi fii ai săi, fiind contemporani cu Ioniță Crăiescu, fiul lui Mihăilă Crăiescu, înseamnă că părinții Constantin Crăiescu și Mihăilă Crăiescu, la rândul lor, au fost contemporani și poate chiar frați.

Urmărind ramura dezvoltată în satul nostru prin urmașii aceluia Constantin Crăiescu, se constată o continuitate până în zilele noastre, pentru fiecare dintre cei doi fii ai săi. Astfel:

Mazilul Gheorghe Crăiescu, aparținând de cea de-a noua generație, a avut ca urmaș, în generația a zecea, pe fiul său, Ilie Crăiescu. La recensământul din 1838, se găsește înregistrat la privilegiați, cu grad de

postelnicel, fiul lui Ilie, Mihalache Crăiescu, care a aparținut de cea de-a 11-a generație.

De la unul din cei trei fii ai postelnicului Mihalachi și anume de la Simion Crăiescu, care a aparținut generației a 12-a, a urmat fiul acestuia, Gheorghe Crăiescu, care s-a căsătorit, în anul 1856, cu Frosina din Vârlezi. Acest Gheorghe Crăiescu din generația a 13-a, a avut urmași pe cei doi fii ai săi, din generația a 14-a, Ghiță și Costin, cunoscuți în sat ca o grupă aparte, sub denumirea de „Ai Frăsinei”.

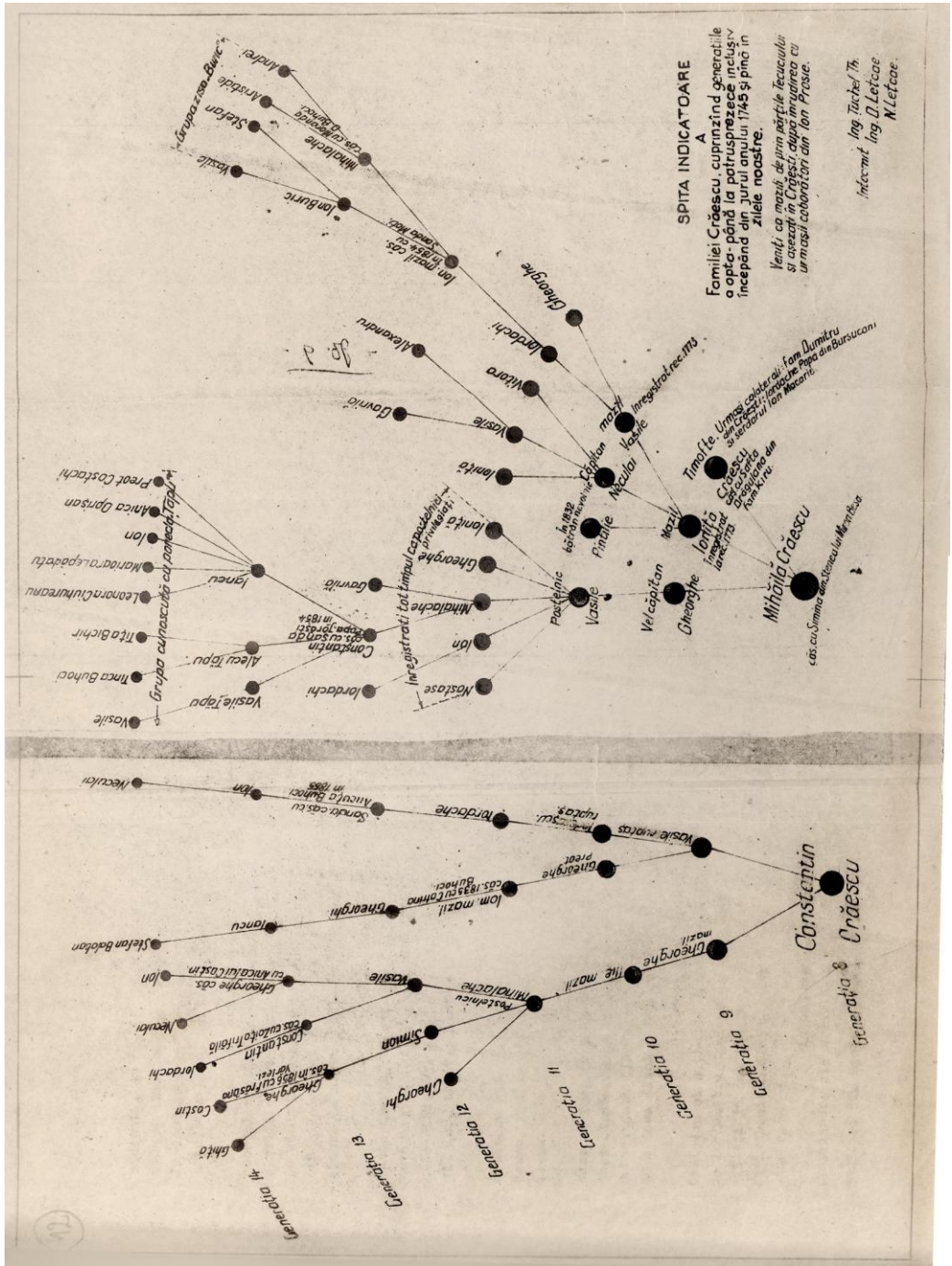
De la Vasile Crăiescu, unul din ceilalți fii ai postelnicului Mihalachi Crăiescu, au urmat, în generația...¹

După cum s-a arătat, ruptașul Vasile Crăiescu, din generația a noua, a avut ca urmași, pe lângă preotul Gheorghe Crăiescu, și pe ruptașul Todurașcu Crăiescu. Urmașul lui Toderașcu Crăiescu a fost Iordachi Crăiescu, care a aparținut de generația a 11-a. Acest Iordachi Crăiescu a avut ca urmaș pe fiul său, Sandu Crăiescu, care, în 1855, s-a căsătorit cu Ancuța lui N. Buhociu. Urmașul lor din generația a 13-a a fost Ion Crăiescu, care, la rândul său, a avut ca urmaș în generația a 14-a pe Neculai Crăiescu, cunoscut sub denumirea de „vătășelul”.

Cu aceste ultime grupe s-a încheiat prezentarea tuturor membrilor familiei Crăiescu, care, timp de peste 250 de ani, s-au dezvoltat ascendent din punct de vedere numeric, în satul Crăiești. Veniți de prin părțile Tecuciului, primii lor reprezentanți s-au stabilit ca mazili în satul nostru și s-au menținut ca fruntași până la cea de-a 12-a generație, când diferențierea dintre cele două ramuri principale s-a accentuat. De menționat că în cea de-a 11-a generație se găseau în sat un număr de 7 privilegiați din familia Crăiescu, cu ranguri de postelnic și postelnice, dintr-un total de 21 de privilegiați, câți au fost înregistrați în tot satul la recensământul din anul 1846.

---

¹ Din păcate, aici manuscrisul dactilografiat suferă de o incompletitudine, lipsind una din paginile sale (în forma originală, pagina 104) (nota ed.).

Spită indicatoare a familiei Crăiescu, cuprinzând generațiile de la a opta până la a 14-a inclusiv, începând din jurul anului 1745 și până în zilele noastre.

Vasile V. Crăescu (Țăpu)
(strănepotul postelnicului Mihalache Crăescu)

Grupa de familii de țărani răzeși identificați ca făcând parte dintre cei așezați în sat în perioada întemeierii satului

7.Familia Sava

Despre existența familiei Sava în Crăiești se găsesc informații documentare numai de ordin statistic de stare civilă.

La recensământul populației satului Crăiești, din anii 1773-1775, printre cei 11 locuitori înregistrați la categoria birnicilor, se găsește un anume Sava, nepot al unui Eftimie. De asemenea, se află înregistrați și un anume Pascal, arătat ca fiu al aceluiași Eftimie, și un anume Constantin, fiu al lui Gheorghe.

La recensământul din anul 1832, se găsesc înregistrați mai mulți din neamul Sava, aparținând de mai multe generații și anume: Ion Sava, înregistrat la categoria birnicilor, arătat ca fiu al lui Gavrilă Sava, dascălul Constantin Sava, indicat ca fiu al aceluiași Gavrilă Sava, Pavel Sava, înregistrat la categoria ruptașilor, și indicat ca fiu al lui Ion Sava, Safta Sava, văduva preotului Stan Sava, arătat ca fiu al aceluiași Ion Sava, frații Neculai și Gheorghe Sava, fiii preotului Stan Sava, înregistrați la categoria ruptașilor, Constantin Sava, înregistrat la categoria „bătrâni nevolnici”, cu indicația că tatăl său s-a numit tot Constantin, dascălul Toader Sava, arătat ca fiu al lui Gheorghe Sava și nepot al lui Gheorghită Sava. Acest Gheorghită Sava, bunicul lui Toader Sava, nu poate fi decât acela arătat în recensământul din anii 1773-1774 ca tatăl lui Constantin. În afară de Constantin, tatăl bătrânului nevolnic înregistrat în 1832, acest Gheorghită a fost și tatăl preotului Gheorghe Sava, care, la rândul său, în afară de dascălul Toader Sava, a mai avut un fiu, pe ruptașul Ioniță Sava.

La recensământul din anii 1838-1839, se găsesc înregistrați următorii: Pavel Sava, înregistrat la categoria ruptașilor, același de la recensământul din 1832, Gheorghe Sava – velpolcovnic, înregistrat la privilegiați, indicat ca fiu al dascălului – ipodiacon Constantin, Ilie Sava, fiul lui Pavel, înregistrat la birnici, care a avut și patentă de negustor în sat.

***

Urmărind spița acestei familii după datele statistice, se constată că familia Sava s-a dezvoltat în Crăiești pe două ramuri principale și anume:

- Ramura din Constantin, fiul lui Gheorghe,
- Ramura din Gavrilă.

Dacă se urmărește spița mergând înapoi pe ramura lui Gavrilă Sava și anume de la cei doi strănepoți ai săi, Gheorghe și Neculai, fiii preotului Stan și nepoții lui Ion Sava, și se ține cont de faptul că, pentru a se putea ca acești doi frați să fie înregistrați la recensământul din 1832, trebuia ca ei să fie născuți înainte de 1810, atunci străbunicul lor, Gavrilă Sava, a fost născut în jurul anului 1705-1710. În această situație, Gavrilă Sava se identifică cu acel Sava, înregistrat la recensământul din 1773-1774 și arătat ca nepot al lui Iftimie. În ceea ce îl privește pe Iftimie, la rândul său cu două generații anterior lui Gavrilă Sava, se admite că acesta a fost născut în jurul anului 1650. Aceasta este data care poate fi admisă drept cea mai veche atestare statistică despre familia Sava în satul Crăiești.

Ramura coborâtoare de la Gavrilă Sava, respectiv de la Eftimie, s-a stins odată cu cei doi fii ai lui Ilie Sava, Antohi Sava și dascălul Ion Sava, care nu au mai avut urmași după ei. Dascălul Ion Sava a murit foarte bătrân, prin anul 1910.

Cea de-a doua ramură, coborâtoare din Constantin, fiul lui Gheorghe, s-a dezvoltat cu continuitate până în zilele noastre.

Urmașii direcți ai acestui Constantin, considerat cap al spiței, au fost: Constantin Sava, înregistrat la recensământul din 1832 ca bătrân nevolnic, preotul Gheorghe Sava, Gheorghită Sava.

În generația a treia, sunt arătați: Ioniță Sava, înregistrat la ruțași la recensământul din 1832 și arătat ca fiu al preotului Gheorghe Sava, Constantin Sava, înregistrat ca ruțaș și indicat ca fiu al lui Gheorghită, la recensământul din 1832, Gheorghe Sava, fiul lui Gheorghită.

În generația a patra este arătat: dascălul Toader Sava, fiul lui Gheorghe Sava.

În cea de-a cincea generație sunt arătați cei trei fii ai dascălului Toader: preotul Costachi Sava, Gheorghe Sava și Petrachi Sava.

În a șasea generație se întâlnesc nepoții dascălului Toader Sava, coborâtori din cei trei fii ai săi și anume:

1. Urmașii preotului Costachi Sava și ai soției sale, Ileana, fiica polcovnicului Tănase Bâlcu: Temistocle Sava, Costachi Sava, Tinca Sava, căsătorită cu Mitriță Vasiliu, Vasilica Sava, căsătorită cu Ion Crăiescu, o fiică, căsătorită Hogaș.

2.Urmașii lui Gheorghe Sava: dascălul Neculai Sava, Iordachi Sava, Maranda Sava, căsătorită cu Andrei Bichir.

3.Urmașii lui Petrachi Sava: Zoița Sava, căsătorită cu Mitache Bichir, Tița Sava, căsătorită cu Ghiță Buhociu.

Din generația a șaptea, sunt urmașii celor 3 grupe de urmași din generația șasea și anume:

Grupa I-a

Temistocle Sava, cu soția sa, Tincea Nistor, fiica dascălului Gheorghe, a avut următorii urmași: Caranfil Sava, Ion Sava, Ghiță Sava, Costică Sava, Maria, căsătorită cu Vasile Motea, Profira, căsătorită cu Măluță Opreșan.

Cel de-al doilea fiu al preotului Costachi Sava, după cum s-a arătat, s-a numit tot Costachi. El a avut, împreună cu soția sa, Simina Motea, următorii urmași: Ion (Nică) Sava, Marioara, căsătorită Cârcoță.

Cele trei fiice ale preotului Costachi Sava au avut ca urmași colaterali familiile Vasiliu, Hogaș și Ion Crăiescu.

Grupa a II-a

Urmașii lui Gheorghe Sava, cel de-al doilea fiu al dascălului Toader, au fost cei doi fii și o fiică, arătați la generația a șasea.

Dintre aceștia, dascălul Neculai Sava a avut ca urmaș, în generația a șaptea pe, fiul său, Vasile Sava și o fiică, Mândița, căsătorită la Vârlezi.

Iordachi Sava, cel de-al doilea fiu al lui Gheorghe Sava, a avut un singur urmaș și anume pe Andrei Sava, care a fost cizmar în sat.

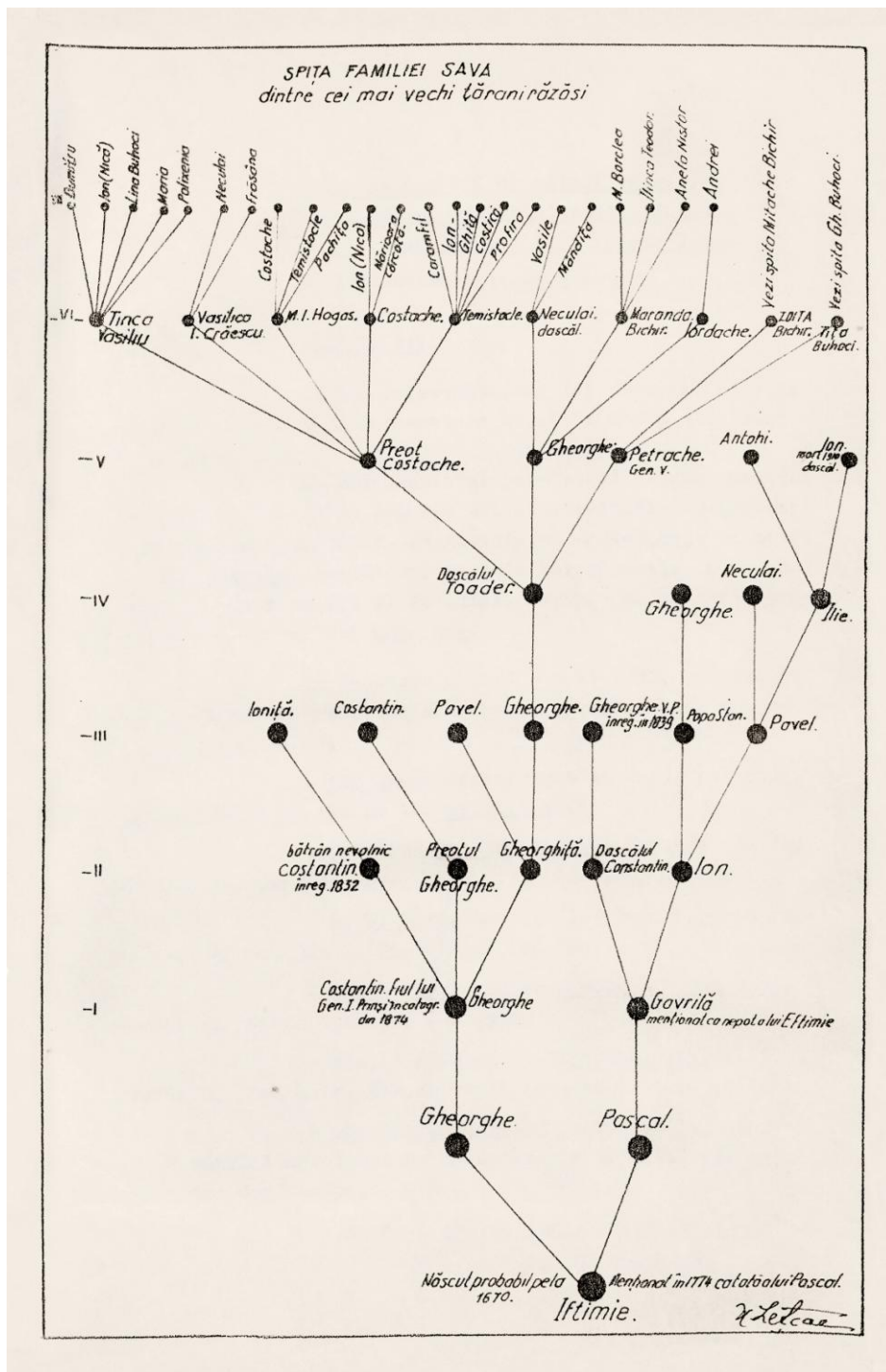
Maranda Sava, fiica lui Gheorghe Sava, căsătorită cu Andrei Bichir, a avut ca urmașe trei fiice ale căror urmași colaterali aparțin de familiile Teodoru și Nistor, din Crăiești, și Berdea.

Grupa a III-a

Urmașii celor două ramuri, fiicele lui Petrachi Sava, și anume Zoița Sava, căsătorită cu Mitache Bichir, și Tița Sava, căsătorită cu Ghiță Buhociu, aparțin de cele două familii respective.

În concluzie, această familie, Sava, este cunoscută că a trăit și s-a dezvoltat în Crăiești timp de aproape 350 de ani. În această perioadă de timp, reprezentanții săi au fost răzeși gospodari, muncitori pe pământul lor. În prezent, numai câțiva din cei din generația a opta se mai găsesc în sat. Marea lor majoritate sunt răspândiți în întreaga țară, ca specialiști cu pregătire superioară și medie, în diverse ramuri de activitate.

Spita familiei Sava, unii dintre cei mai vechi țărani răzeși.

Caramfil Sava
(n. 1875, m. 1958)

8.Familia Toma

Reprezentanți de-ai acestei familii se găsesc înregistrați la recensământul din anii 1772-1774, unde se află nominalizat, la „categoria birnicilor”, un anume „Vasile Toma”.

Alte recensăminte în care se găsesc înregistrați nominal locuitorii satului Crăiești sunt acelea din anii 1832, 1838, 1839 și 1846. La toate aceste trei recensăminte se găsesc înregistrați:

- Preotul Alexandru Toma, indicat ca fiu al lui Vasile Toma și
- Preotul Toderașcu Toma, indicat ca fiu al preotului Alexandru Toma.

Tot ca fiu al lui Vasile Toma, se găsește înregistrat, la recensămintele din 1832 și din 1838-1839, dascălul Constandachi Toma, iar la recensământul din anul 1846 este înregistrat fiul acestuia Ion Toma, tot ca dascăl. La recensământul din anii 1838-1839 se găsește, de asemenea, înregistrat un alt fiu al preotului Alexandru Toma și anume Ioniță Toma, la categoria ruptașilor.

Toți acești cinci „Toma” arătați mai sus aparțin de ramura coborâtoare din acel Vasile Toma înregistrat la recensământul din 1772-1774.

La recensământul din anul 1832 se găsește înregistrat la ruptași și un Alexandru Toma, arătat ca fiu al unui Gavrilă Toma. Prin această indicație, se constată că Vasile Toma și Gavrilă Toma au fost contemporani și poate chiar frați. Despre Gavrilă Toma nu se mai găsesc alte indicații, în timp ce, despre Vasile Toma, se arată că a murit în anul 1828.

Folosind aceste date statistice cât și unele indicații de stare civilă privind familia Toma, s-a putut stabili că această familie s-a dezvoltat cu continuitate, până în zilele noastre, pe cele două ramuri coborâtoare de la Vasile și de la Gavrilă Toma.

Ramura coborâtoare din Vasile Toma s-a dezvoltat prin fiul acestuia, preotul Alexandru Toma. Dintre urmașii acestui preot, Alexandru Toma, numai fiul său, preotul Toderașcu Toma, a avut ca urmaș direct un fiu, Ion, despre care se arată că s-a căsătorit în anul 1851 cu Ecaterina lui Ioniță Sălceanu, fiind cununați de către Ion și Maria Macarie. Acest Ion Toma, nepot al preotului Alexandru Toma și strănepot al lui Vasile Toma, a fost ultimul urmaș direct coborâtor din ramura lui Vasile Toma. Una din fiicele preotului Alexandru Toma, Ancuța, născută în anul 1822, a fost căsătorită cu Vasile

Todirașcu și a avut un fiu, pe Ion Todirașcu, născut în anul 1850. Acest Ion Todirașcu a fost tatăl lui Ștefan Todirașcu, cunoscut în sat sub numele de „Ștefan al lui Scărlătache”, care a murit în Primul Război Mondial. A lăsat urmaș pe fiul său, Vasile, care este cântăreț bisericesc în sat.

Ramura coborâtoare din Gavrilă Toma s-a dezvoltat cu continuitate până în zilele noastre, prin fiul acestuia, ruptașul Alexandru Toma, care a fost înregistrat la recensământul din anul 1832. Acest Alexandru Toma a avut ca urmași pe fiii săi, Gheorghe Toma, născut în anul 1828, și pe Simion Toma, născut în anul 1817. Gheorghe Toma, fiul lui Alexandru, a avut ca urmași pe fiul său Vasile Toma, născut cam prin anul 1856, și pe cele două fiice, Ruxandra, căsătorită cu Gheorghe Albineț, și pe Safta, căsătorită cu Niță Bogdan. Vasile Toma, care a murit tânăr, a avut ca urmași pe fiul său Ion (Nică) Toma, căsătorit cu Safta Tuchel, și pe fiica sa, Tinca, căsătorită cu Costache Motea, care a murit în Primul Război Mondial. Nică Toma a murit în anul 1978, la vârsta de 90 de ani. El a lăsat ca urmași pe fiul său, Vasile Toma, care trăiește în sat, ca șofer la C.A.P. Nică Toma a mai avut un fiu, pe Jean Toma, care a fost învățător la Pechea și a murit într-un accident în anul 1978, lăsând în urma sa un singur fiu minor.

Dintre cele șase fiice ale lui Nică Toma, numai una, Ortansa, trăiește în sat, căsătorită cu unul din fiii lui Tănase Bogdan. Celelalte surori au urmat cursuri secundare și medii, și s-au calificat ca învățătoare, economiste și asistente medicale. Trăiesc la București, la Tg. Jiu, Galați și Panciu.

Sora lui Nică Toma, Tinca Motea, a avut ca urmașe două fiice: una este învățătoare la Bujoru, unde a fost căsătorită cu preotul Ticuță Teodoru, iar cea de-a doua este căsătorită în sat, cu Iordachi Mititelu.

Celălalt fiu al lui Alexandru Toma, Simion, născut în anul 1817, a avut ca urmaș pe Neculai Toma zis „Titotu”, născut în anul 1865. Neculai Toma, ca stare socială, era sărac. El a avut ca urmași trei fii și trei fiice. Toader Toma a fost cel mai mare dintre fiii lui Neculai Toma. El a trăit în sat, în mahalaua din jos, căsătorit cu o fiică a lui Poroșnicu. Vasile, cel de-al doilea fiu al lui Neculai Toma, a murit în Primul Război Mondial. Neculai, cel mai mic dintre frați, în copilărie era puțin alienat. Fiicele lui Neculai Toma au trăit în sat.

9.Familia Cârcoță

Familia Cârcoță este una dintre cele mai vechi familii de răzeși muncitori din Crăiești. La recensământul din anul 1772-1774, se găsește înregistrat, la categoria birnicilor, un anume „Andrei Cârcoță”.

Informații statistice anterioare anului 1774 nu se găsesc, iar înregistrările recensământului din anul 1772-1774 s-ar putea ca, în mod deliberat, să nu fi fost complete, având în vedere că, prin acest recensământ, comandamentul armatelor rusești urmărea să stabilească pe ce volum de prestații, rechiziții și impozite se putea bizui din partea Moldovei, în războiul cu turcii. Altfel nu s-ar putea explica cum, după două sute de ani de la prima organizare a satului Crăiești, pe care am admis-o ca posibilă, și până la efectuarea acestui recensământ, să se găsească în Crăiești numai un număr de unsprezece răzeși birnici, doi preoți și nouă mazili și ruptași, iar, după 54, respectiv 56 de ani, de la acest recensământ și până la cele din anii 1828 și 1830, numărul locuitorilor să crească la 101, respectiv la 114 familii, fără slugile neplătitoare de bir.

În această situație, în care, la recensământul din anii 1772-1774, nu au fost înregistrați toți locuitorii satului, printre cei neînregistrați s-ar putea considera familiile: Pralea, Candrea, Melinte, Ifrosie și Paiu, ca să nu-i indicăm decât pe aceia care, la recensământul din anul 1832, au menționat de fii sau nepoți de-ai altor înaintași.

De altfel, este dovedit că, la acea epocă, a recensământului din 1772-1774, se aflau în Crăiești mulți Bâlculești, Trifăilă, Crăiță, Săvescu, Bogdan, Dumitru și Balaban, Donie și Grecu, Tingău și Coadă, descendenți colaterali, pe diverse ramuri coborâtoare din familia Craiu, care au realizat organizarea începuturilor satului Crăiești, în același timp cu Bursucanii. Totuși, niciun reprezentant al acestor familii nu se găsește înregistrat ca locuitor al Crăieștilor la recensământul din anii 1772-1774.

Înainte de a reveni la prezentarea familiei Cârcoță, din Crăiești, arătăm că se găsesc indicații documentare care arată că, în jurul anului 1600, a existat în Bârlad un anume Ilie Cârcoță, despre care se spune că a fost șoltuz al negustorilor din Bârlad, care ar fi putut avea o origine comună cu ramura celor din Crăiești. Indicații se găsesc în lucrarea lui Niculae Iorga, *Istoria Comerțului Românesc între anii 1540-1700*, cartea II, cap. V.

După acel Andrei Cârcoță, înregistrat la recensământul din anii 1772-1774, la recensământul din anul 1832, se găsesc înregistrați nominal, la categoria ruptașilor, ca reprezentanți ai acestei familii, următorii:

- Gheorghe Cârcoță, fiul lui Ion Cârcoță
- Enachi Cârcoță, arătat ca fiu al lui Ion Cârcoță
- Gheorghe Cârcoță, fiu al lui Gavrilă Cârcoță.

Nici Ion Cârcoță și nici Gavrilă Cârcoță nu sunt înregistrați ca fiind în viață și nici nu se găsește vreo indicație că se trăgeau din acel Andrei Cârcoță înregistrat la recensământul din anii 1772-1774. Din datele actelor de stare civilă se arată că Gheorghe, fiul lui Ion, a fost născut în anul 1796, Enachi, fiul lui Ion, a fost născut în anul 1805, iar Gheorghe, fiul lui Gavrilă, a fost născut în anul 1800. Față de datele la care au fost născuți copiii lor, reiese că atât Ion cât și Gavrilă puteau fi urmași direcți ai lui Andrei Cârcoță. De altfel, urmașii lor din cea de-a cincea generație după Andrei Cârcoță se considerau înrudiți, coborâtori din aceeași spiță.

Urmărind datele statistice și de stare civilă, se constată că această familie s-a dezvoltat cu continuitate în Crăiești, pe cele două ramuri coborâtoare de la Ion Cârcoță și de la Gavrilă Cârcoță. Ramura coborâtoare din Ion Cârcoță a fost mai numeroasă. În generația a treia a acestei ramuri, sunt arătați fiii ai lui Ion Cârcoță și anume: Ioniță, Gheorghe și Ianachi. Dintre aceștia, numai Ioniță și Gheorghe au avut urmași în generațiile următoare.

Ioniță, care, în anul 1838, nu mai era în viață, căci, la acea dată, a fost înregistrată la recensământ văduva sa, Maria, a avut ca urmaș, în generația a patra, pe fiul său Vasile, născut în anul 1822 și care a fost căsătorit cu Simina, fiica preotului Costachi Sava.

Gheorghe Cârcoță, fiul lui Ion, a avut ca urmași în generația a patra pe fii săi, Neculai, născut în anul 1833, și Gheorghe, născut în anul 1838.

Vasile, fiul lui Ioniță, a avut ca urmași în generația a cincea pe fiul său, Toader Cârcoță, născut în anul 1857.

Toader Cârcoță a avut mai mulți urmași în generația a șasea, însă au murit tineri și nu au avut copii. Singurul dintre urmașii săi care a fost sănătos, Ion (Nică), a murit în Primul Război Mondial, de asemenea, fără a lăsa urmași.

Neculai Cârcoță, fiul lui Ion Cârcoță, a avut ca urmași în cea de-a cincea generație pe fiii săi: Vasile, născut în anul 1858, și Ion, născut în anul 1871. Acești doi fii ai lui Neculai Cârcoță au fost frați numai după tată.

În generația a șasea, a avut urmași numai Vasile Cârcoță și anume pe Iordachi Cârcoță, care a fost foarte bun dulgher și a murit bătrân, la peste 80 de ani, prin anul 1970, Vasile, care a fost căsătorit cu Ileana lui Ghiță Nistor și a murit tânăr. Amândoi frații au lăsat urmași, dintre care unii se găsesc în sat iar alții sunt plecați din locurile de baștină.

Gheorghe, cel de-al doilea fiu al ruptașului Gheorghe Cârcoță și frate cu Neculai Cârcoță, a avut ca urmași pe fiii săi, Iordachi Cârcoță și Hristachi Cârcoță.

În generația a șasea, Iordachi Cârcoță a avut cei mai mulți urmași dintre toți membrii familiei Cârcoță. Cel mai mare dintre copiii săi a fost Ștefan, care a fost un bun cizmar în sat, unde a trăit cu soția sa, Marița, fiica lui Iordache Cârcoță. Ghiță, cel de-al doilea, a trăit la Brăila, unde a fost tot cizmar. Tinca a fost unica fiică a lui Iordachi Cârcoță. Trăiește încă în sat și a fost căsătorită cu Ghiță Prlea. Mihalachi și încă doi frați au rămas în sat. Hristachi Cârcoță a murit în Primul Război Mondial. A avut urmași cu soția sa, Voichița, fiica lui Costin Bichir.

Ramura coborâtoare din Gavrilă Cârcoță, în generația a cincea, este reprezentată prin fiul său, Gheorghe Cârcoță, care, după cum s-a arătat în actele de stare civilă, a fost născut în anul 1800 și a fost căsătorit cu Ecaterina lui Lazăr Vieru.

În generația a patra se găsește Ion Cârcoță, fiul lui Gheorghe, din generația a treia, și nepotul lui Gavrilă. Ion Cârcoță a fost născut în anul 1845. Fii săi, Stelian Cârcoță, Costache Cârcoță și fiica Ileana, căsătorită cu Ion Mote, au aparținut de cea de-a cincea generație.

În generația a șasea se găsesc în viață urmașii acestor trei frați.

10.Familia Ursu

Despre familia Ursu, s-a arătat la capitolul IV al acestei lucrări că, în anul 1699, pe un document privind lucrări de hotărnicie ale unor terenuri din Codrii Ghenghei, de pe moșia Mănăstirii Adam, se găsește semnat ca martor un anume „Ursu”, din Crăiești. Se găsesc dovezi că urmașii aceluia Ursu au stăpânit pământ în Crăiești și pe moșiile din Sârbi și Dumitrești, din ținutul Bârladului.

Într-un document cu data de 13 Octombrie 1785, aparținând fondului de documente al Mănăstirii Adam, vol. V/29, aflat la Arhivele Statului din București, se arată că un anume Vasilache Ursu, cu soția sa, Catrina, și copiii lor, Pavel, Ștefan, Apostol și Anița, din Crăiești, donează Mănăstirii Adam câțiva stânjeni de pământ din Sârbii și Dumitrești, de pe apa Hobanei, din ținutul Bârladului. Se menționează în actul de danie pe care îl face, ajuns la bătrânețe, că aceste părți de moșii proveneau de la tatăl său, Ion, urmaș al bătrânului Izbașa Ursu. Din această mențiune rezultă că acel Ursu, care a fost martor la hotărnicia din anul 1699, era tatăl acestui Vasilache Ursu, el însuși bătrân în anul 1785, iar bunicul său, bătrânul Izbașa Ursu, a aparținut de generația din jurul anului 1650, corespunzătoare celei de-a cincea generații a spiței urmașilor coborâtori din Dumitru Craiu.

În documentele statistice ale timpului, la recensământul din anul 1838-1839, se găsește înregistrat, la categoria ruptașilor, un Andrei Ursu, fiul lui Ștefan Ursu, deci urmaș cu continuitate în cea de-a cincea generație al bătrânului Izbașa Ursu. După acest Andrei Ursu, înregistrat la recensământul din 1839, nu se mai întâlnesc înregistrați urmași pe linie bărbătească în satul nostru. În mitricile de stare civilă din anul 1857 se găsește înregistrată căsătoria Nastasiei, fiica lui Andrei Ursu, cu Gheorghe Crăiescu, care a avut ca urmași în sat pe Mihalachi Crăiescu și pe fiica, căsătorită Buhociu, care a fost mama lui Vasile Buhociu, zis „Paiu”. Totuși, au existat urmași și pe linie bărbătească; ultimii dintre ei au fost cei doi „Ursu” căzuți în războiul din 1916-1918, care sunt menționați pe monumentul eroilor din sat.

11.Familiile Grosu și Donie

După cum s-a arătat la partea introductivă a acestui capitol, urmează prezentarea și a altor familii despre care se cunosc anumite date ce țin de originea și vechimea lor în sat. În categoria acelor familii așezate în Crăiești prin înrudirea lor cu urmași colaterali care au aparținut de spița familiei Craiu, s-au găsit familiile Grosu și Donie. Aceste două familii sunt arătate ca urmașe colaterale, coborâtoare din Anghelachi Bâlcu, unul din cei trei fii ai Tudoasei Bâlcu, fiica lui Bogdan Craiu. Mențiunea asupra situației lor, ca urmași ai lui Anghelachi Bâlcu, se găsește trecută în documentul privitor la

alegerea pământului din Bursucani, pe care a cerut-o postelnicul Constantin Bogdan, în anul 1843.

La recensământul populației satului Crăiești din anul 1832 se găsește înregistrat un anume Ioniță Grecu, ca fiu al lui Alexandru Grecu, având mențiunea de scutire cu cărțile cârmuirii. Din acest Ioniță Grecu, care se găsește înregistrat și la recensământul din 1838-1839 ca privilegiat cu rang de postelnic, s-a tras, ca urmaș, bătrânul Vasile Grecu, cunoscut în sat cu porecla de „Greceanu”. Acest Vasile Grecu (Greceanu) a avut ca urmași direcți pe cei cinci fii ai săi: Ion, Gheorghe, Neculai, Alexandru și Vasile, care au trăit în sat și au fost părinții tuturor Grecenilor care se găsesc în prezent în sat.

Reprezentanți ai familiei Donie se găsesc înregistrați la recensământul din anii 1773-1774, unde un anume Ioniță Donie este trecut ca mazil. La recensământul din 1838-1839, se găsește înregistrat la categoria ruptașilor un anume Sandu Donie, ca fiu al lui Gavrilaş Donie.

Ultimul reprezentant al acestei familii Donie în satul nostru a fost un anume Ion Donie, care era în viață la Primul Război Mondial și fusese scutit de serviciul militar ca infirm la un picior. A avut o soră, Stratia, care a fost căsătorită cu Gheorghe Greceanu și se înrudea și cu familia Albineț, iar o altă soră, Marița, a fost căsătorită mai întâi cu Mistocie Buhociu și, rămânând văduvă, s-a recăsătorit cu Iordache al lui Vasile Cărcotă, cu care a lăsat urmași atât în sat cât și prin alte părți.

12.Familia Huhulea

Ca o ultimă grupă de răzeși din satul Crăiești, aparținând de categoria celor veniți ca mazili și stabiliți în situații de privilegiați, am reținut un număr de trei familii ale căror genealogii sumare le redăm în continuare. Aceste familii sunt:

1. Familia Huhulea
2. Familia Buhociu
3. Familia Nistor.

Din datele statistice privind populația satului Crăiești, reiese că primii reprezentanți ai familiei Huhulea s-au așezat aici ca mazili, în cea de-a doua

jumătate a secolului al optsprezecelea. La recensământul populației din anul 1832 se găsesc înregistrați, la categoria mazililor, un anume Gheorghe Huhulea și un frate al său, Grigoraș Huhulea, arătați ca fii ai unui Ștefan Huhulea. De asemenea, se găsește înregistrat, la același recensământ și tot la categoria mazililor, și Toader Huhulea, arătat ca fiu al unui Vasile Huhulea. La categoria privilegiaților de la același recensământ al anului 1832, cât și la recensămintele din anii 1838 și 1846, se află înregistrat căpitanul Iordachi Huhulea, fără a se arăta al cui fiu era.

În mitricele de stare civilă ale satului, este arătat că mazilul Gheorghe Huhulea, fiul lui Ștefan, a fost născut în anul 1801 și a murit în anul 1849, iar fratele său, Grigoraș, a fost născut în anul 1803 și a murit în anul 1857. Despre căpitanul Iordachi Huhulea nu s-au găsit indicații privitoare la data nașterii și a morții. S-au găsit indicații că pe soția sa a chemat-o Vasilica Fulger și a fost născută în anul 1807. Din această mențiunea, reiese că acel căpitan, Iordachi Huhulea, ori a fost frate mai mare cu Gheorghe și Grigoraș, după cum s-ar fi putut să fi fost frate și cu Toader Huhulea, despre care, de asemenea, nu se găsesc indicații de stare civilă în mitricile satului.

Generațiile următoare, coborâtoare din cei patru Huhulești sunt următoarele:

Gheorghe, Grigoraș, căpitanul Iordachi și Toader s-au dezvoltat diferențiat. Au avut urmași numai aceia de pe ramura căpitanului Iordachi și de pe ramura lui Toader Huhulea.

Mazilul Gheorghe Huhulea a avut un singur fiu, care s-a numit tot Gheorghe, născut în anul 1826. Acesta, la rândul său, a avut trei fiice: Polixenia, Catrina și Maria, născute în jurul anului 1850. Urmașii Catrinei au aparținut de familia Sălceanu.

Grigoraș Huhulea a avut o singură fiică, Maria, născută în anul 1852. Urmașii acestei Maria au aparținut de familia Bogdan.

Căpitanul Iordachi Huhulea a avut ca urmași doi fii și o fiică. Fiica sa, Maria, născută în anul 1817, a fost căsătorită cu Neculai Jerebie și toți cu numele de „Jerebie” din Crăiești sunt coborâtori de la ea. Cel mai mare dintre fii căpitanului Iordachi Huhulea, născut în anul 1829, s-a numit tot Iordachi Huhulea. El a avut urmași cinci feciori și anume: Constantin, născut în anul 1858, Vasile, născut în anul 1864, Fotachi, născut în anul 1857, Nicolae, născut în anul 1869, și pe Ion.

Al doilea fiu al căpitanului Iordachi Huhulea s-a numit Gheorghe, fiind născut în anul 1835. El a avut ca urmaș pe Neculai, născut în anul 1855 și mort în anul 1901.

Ca urmași ai lui Toader Huhulea, se găsesc arătați trei fii și anume: Andrei, născut în anul 1835, Ion, născut în anul 1833, și Neculai, născut în anul 1837.

Cu toate că bunicul lui, căpitanul Iordachi Huhulea, a avut o situație de fruntaș, fiind privilegiat în sat, cei cinci nepoți coborâtori din fiul său, Iordachi, erau cei mai săraci Huhulești din sat.

Despre rolul de fruntaș pe care l-a deținut căpitanul Iordachi Huhulea în sat se vorbește într-un document care se află la fondul documentar al mănăstirii Adam, în care se arată că logofătul Iordachi Huhulea, dimpreună cu postelnicul Manoli Hogaș, din Crăiești, cercetează tăierea unei fâlcii și jumătate din pădurea Mănăstirii Adam, de pe moșia Milești, de către răzeși.

Într-un document al Judecătoriei Districtului Covurlui, din anul 1860, se arată că un anume Gh. Bejan este însărcinat să aleagă părțile de moșii ale lui T. Logofătul Iordachi Huhulea și Stolnic Tudorachi Buhociu, din Crăiești, aflate pe moșiile Gănești, Rugineni, Puricani și, separat, la Urechești. Pentru ca un reprezentant al familiei Huhulea și unul al familiei Buhociu să revendice asemenea drepturi, în comun, asupra unor moșii răspândite prin alte localități, în care răzeșii Crăieșteni nu au avut niciodată relații de proprietate răzeșească, trebuia ca drepturile pe care le solicită să decurgă de la unii înaintași de-ai lor, care au avut proprietăți prin acele părți înainte de a se stabili în Crăiești, ca mazili. Ar fi reprezentat pentru noi un volum de cercetări care ar fi depășit cadrul obiectivului propus (originea și vechimea satului Crăiești), dacă am fi încercat să găsim o legătură de continuitate între înaintașii mai apropiați ai mazililor din familia Huhulea care s-a stabilit în Crăiești, în jurul anului 1800, și acea mare familie de moldoveni „Huhulea”, pentru care se găsesc indicații documentare pe o perioadă de circa 165 de ani, înainte de anul 1635. Considerăm totuși util să redăm aici informațiile pe care le-am cules în legătură cu trecutul acestei mari familii și a rolului pe care l-au jucat în suprastructura Moldovei.

Gh. Ghibănescu în *Surete și izvoade*, vol. XXII, arată că, în secolele XVI și XVII, Huhuleștii au dat Moldovei mulți înalți demnitari. Primul dintre aceștia este arătat postelnicul Huhulea, care a fost ginerele vornicului Isaia, de sub Ștefan cel Mare. Acest postelnic a avut ca fii pe Dumitru Huhulea, care a

fost vornic sub Ilieș Vodă și a avut ca soție pe „Odochia”, fiica lui Toader Ion Tăutu, logofăt. Fiica postelnicului Huhulea a fost soția lui Isaico Hurul, tatăl vornicului Efren Hurul, al pârcălabului Danciu Hurul și al celor trei fiice, Maria, Marina și Stanca.

Vornicul Dumitru Huhulea l-a avut ca urmaș pe fiul său, Petru Huhulea, care a murit prin anul 1591. După Petru Huhulea, a rămas ca urmaș fiul său, pârcălabul Ionașcu Huhulea, care a fost căsătorit cu Măriuța, fiica logofătului Gheorghe. Una din fiicele lui Petru Huhulea, Varvara, a fost căsătorită cu Eremia Băseanu, din care, prin cele două fiice ale lor, se trag familiile Jora și Cuza.

Pârcălabul Ionașcu Huhulea a avut trei feciori: Vasile, Strat iar cel de-al treilea nu a fost nominalizat.

Într-un alt document, din anul 1591, dat în Iași de Petru Șchiopul, se arată că Petru Huhulea, la moartea sa, în anul 1591, stăpânea următoarele moșii și sate întregi: Răcești, Frățești, Rezina, Geamăna, Baloșești, Sofrănești și Novaci. De asemenea, stăpânea jumătate din satele Negrești, Slobozianu, Tudora, Schei, Malinești, Tăuțași și Oprișești, iar din Pașcani, a patra parte.

Valorificând informațiile lui Gh. Ghibănescu, se poate realiza o spiță genealogică cu continuitate pentru cinci generații, având drept cap de serie pe acel postelnic Huhulea, arătat ca ginere al vornicului Isaia, de sub Ștefan cel Mare, iar în generația a V-a (corespunzătoare anului 1635) pe cei trei fii ai pârcălabului Ionașcu Huhulea. După această dată, nu se mai găsesc date din care să rezulte că Huhuleștii noștri sunt sau nu coborâtori din acești înaintași, boieri din viță neoaș românească.

Considerăm că se pot organiza temeinic cercetările de către forurile de specialitate, atât din punct de vedere istoric cât și patrimonial, pentru a stabili dacă acei trei fii ai pârcălabului Ionașcu Huhulea au avut urmași, cine au fost ei și pe unde s-au stabilit în generațiile următoare.

Faptul că, din documentul din anul 1860, reiese că Iordachi Huhulea din Crăiești a cerut părți de moșii ce i se cuveneau în mai multe sate din Nord-Estul fostului județ Covurlui demonstrează că înaintașii săi au trăit și prin acele părți și că au fost oameni de bază la timpul lor.

La Arhivele Statului din Iași se găsește o jalbă a unui Gheorghe Huhulea, din Oancea, prin care cere Pârcălăbiei din Galați să i se pună la dispoziție, lui și moștenitorilor răposatului Constantin Onul, 60 stânjeni din

moșia Bujoru, pe care i-ar fi vândut săvârșitul Onul, postelnicului Grigore Ventura.

De aici rezultă că, în timp ce se făceau cunoscuți primii Huhulești în Crăiești, exista și în Oancea o altă ramură, de care aparțineau și primii mazili veniți la noi. Oancea se găsea în apropierea localității Manta, de peste Prut, de unde au venit ca mazili în Crăiești cei din neamul Buhociu, cu care se înrudeau.

În afară de indicațiile documentare arătate până aici, relevante ar mai fi și următoarele surse documentare²:

1.a. *Documente privind Istoria României. Veacul XVI-lea (1501-1550)*, Vol. I, Moldova, Academia Română, 1953, p. XXXI/425, doc. din 1546 (7054) Aprilie 20.

Petru Rareș nu întărește împărțeala satelor Zărgășani, Călășești și Panaști între fii lui Oana Huru, nepoții lui Pătru Huhulea.

și

b. Ghibănescu Gh., *Surete și Izvoade*, Vol. I, doc. 7054 din Aprilie 20 (1546).

2. Ghibănescu Gh., *Surete și Izvoade*, vol. III, p. 304, doc. 7142 din Iulie 14, Iași (1634).

Vasile Călugăru, fiul Huhulei, pârcaș, pune ca zălog o parte din moșie, jumătate de sat, de la tatăl său, și, în 1623, Strâmtura Scheilor intră în stăpânirea lui Jupân Petre Cehan - (Tăutaști sat). Jumătate sat a luat și Gh. Jora.

3.a. Ghibănescu Gh., *Surete și Izvoade*, vol. XVI, p. 7, Feroști-Vaslui, doc. din 1605, Febr. 7.

În *Uricul* lui Eremia Movilă se menționează așezări din Strâmtura, pe Vaslui, drept cumpărături ale lui Ionașco Huhulea, fost pârcaș, și Goga, fost clucer.

b. Idem, Vol. XVI, p. 2, doc. din 1606 Mai 11.

---

² Din păcate, lista de surse documentare ce urmează este destul de neclară, atât în privința referințelor cât și al conținutului documentelor. Am preferat să eliminăm cele câteva propoziții cu sens greu de elucidat, pentru a facilita urmărirea textului (nota ed.).

Tot ei capătă un nou *Uric*, pentru noi cumpărături, și Ionașco Huhulea este numit vel vatag (un fel de ispravnic de județ).

Vasile Huhulea amănetază moșiile pentru 65 taleri și le pierde – Pătru Cehan.

c.Ibidem, doc. 7111 Febr. 7 (1603)

d.Ibidem, doc. 7261 (1753) Iunie, Iași.

Carte de judecată a Divanului, în privința împărțirii averilor Racovițești. Petru Cehan cumpără de la Huhulea și de la alții.

4.a. Ghibănescu Gh., *Surete și Izvoade*, Vol. XVII, p. 113, doc. din 2 Febr. 1794 (Drăceni pe Prut).

Grigore Alinuș adeverește că, având parte din moșie în Gănești, după Ioniașco Aliuș, se trage din Dumitru Fulga³.

b.Idem, Vol. XVII, p. 107, doc. 7222, Iulie 3 (1764), Drăceni – Fălciu.

Se ordonă alegerea părților lui Toader Huhulea, ginerele lui Alinuș. Din părțile lui V. Burghel și ale lui Chiriac-Huhule, ține numai părțile cumpărate de la un moș al femeii lui Alinuș, de la Anghelina și de la feciorul său, Lazăr.

5.Idem, Vol. XIX, pp. 141 – 142, doc. 7089, Aprilie 21 (1581), Suceava.

Iancu Vodă întărește lui Condic Bucium, mare vornic din Țara de Jos, cumpărăturile de sate și târguri, făcute în Nănești, pe Răcădău, de la Neacșa Sturzoae, hătmăneasa.

6.*Catalog documente Moldovenești*, Vol. III, 1653 – 1675, București, 1968; 1694-1668 (7177), Oct. 12, Iași.

Tudosca, fiica uricariului din satul Todirești, vinde medelnicerului Apostol D. un sfert din satul Ivănești – Vaslui, Fundu, cu 80 lei. Tatăl Tudoscăi îl cumpărase de la Vasile Huhulea.

7. *Catalog Documente Moldovenești*, Vol. IV, 1676 – 1700, București, 1970; 1899-1697 (7205), Febr. 20, Armășeni.

Episcopia Huși cumpără satul Armășeni martori [...] ⁴ Stratulat, fiul Huhulei.

³ Un Grigore Huhule, este căsătorit cu Aximia, fiica lui Dumitru Fulga. Toader Huhulea, nepotul lui Grigore Huhulea, se căsătorește cu Tudosca, nepoată a lui Ionașco Aliuș, cca. 1720.

⁴ Manuscrisului pare să îi lipsească un cuvânt aici, presupunere susținută și de context (nota ed.).

Episcopia Huși, nr. XXIX/11.

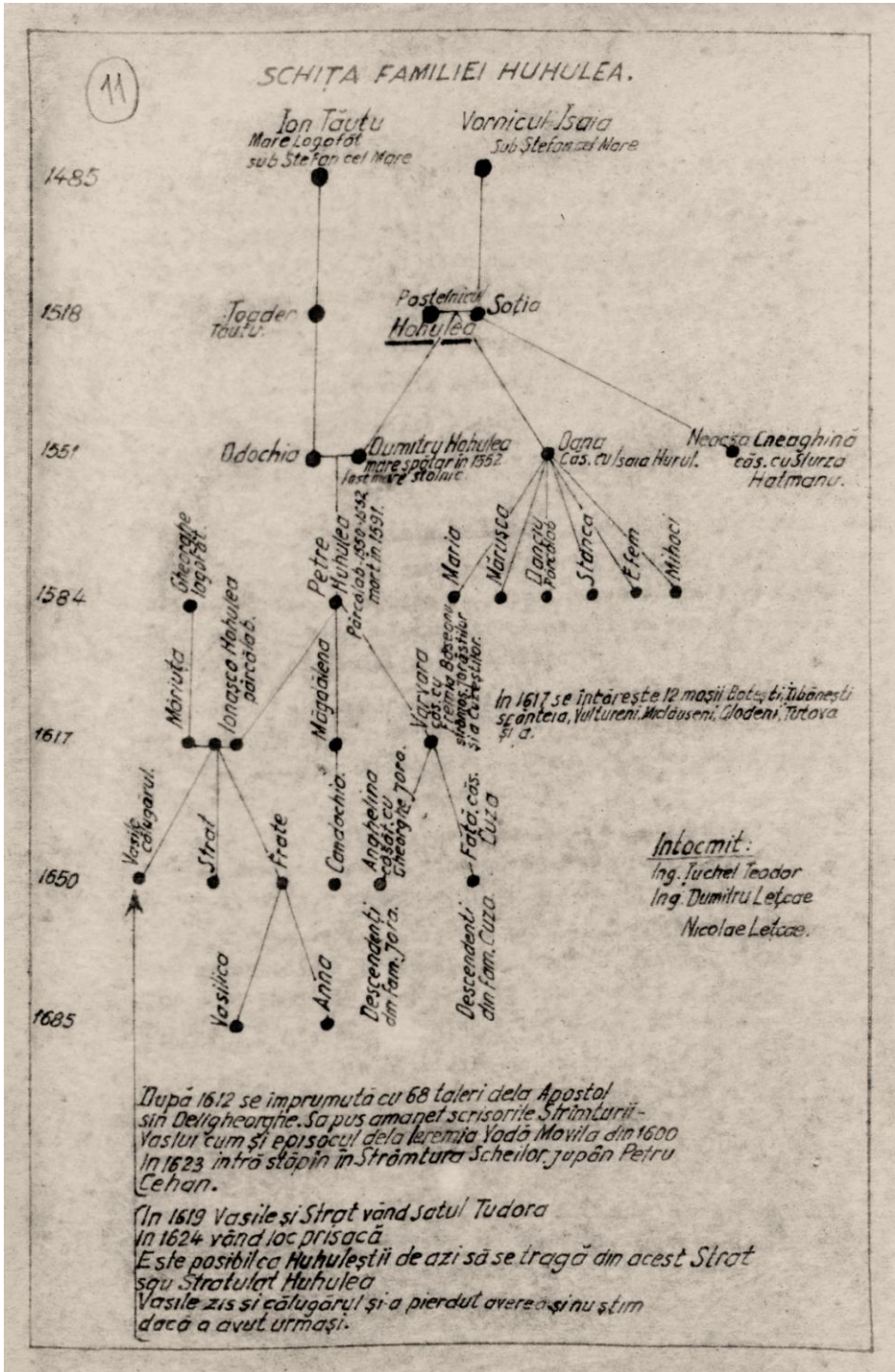
8. Idem, Vol. IV, 1676 - 1700, București, 1970; 1684 - 1694 (7203), Oct. 5, Huși.

Episcopia Huși, nr. XXIX/3-3a.

9. *Catalog Documente Moldovenești*, Vol. I, 1387 - 620, București, 1957, p. 176, doc. 686, 1581 (7059) Aug. 21, Suceava.

Candrea Bucium, mare vornic din Țara de Jos, cumpără un sfert din Satul Nănești, în Răcățău, de la Neacșa (neaghina lui Sturza hatman, fiica lui Huhulea, postelnic), cu 700 zloți tătarăști.

Ms. nr. 1364 (*Condica Documente*, fam. Sturza), f. 59-60.

Spîța familiei Huhulea.

13.Familia Buhociu

Familia Buhociu, deși destul de numeroasă, nu are o vechime prea mare în satul nostru. Primele indicații despre existența sa în Crăiești se găsesc în catagrafia recensământului din anul 1832. La acest recensământ, au fost înregistrați ca fiind în viață, la categoria privilegiaților, un număr de trei Buhoci și anume: polcovnicul Tudorachi Buhociu, polcovnicul Neculai Buhociu și poroșnicul Constantin Buhociu, toți trei fiind arătați ca fiii ai unui Ștefan Buhociu. Tot la acest recensământ, au fost înregistrați și preotul Vasile Buhociu și preotul Gheorghe Buhociu, de asemenea arătați ca fiii ai aceluiași Ștefan Buhociu.

Cum nu se găsesc alte mențiuni documentare din care să reiasă că Ștefan Buhociu ar fi urmașul altor Buhocești mai vechi care să fi trăit în satul nostru, considerăm ca valabile unele informații rămase de la profesorul Ion C. Buhociu din Galați, mort în anul 1944, prin care acesta arăta că familia Buhociu din Crăiești se trage de la acel Ștefan Buhociu care a venit în sat ca mazil, în preajma anului 1800. Tot din informațiile rămase de la profesorul Ion C. Buhociu, confirmate de o verișoară bună de-a sa, Eliza Lețcae, care a trăit 90 de ani, reiese că Ștefan Buhociu a venit în satul nostru de peste Prut, din localitatea Manta, aflată în ținutul Cahul.

Prin anul 1910, trăia încă în sat un bătrân Tănase Cirnici, care fusese argat la Gheorghe Buhoci, unul din fiii lui Tudorachi Buhociu. Acesta povestea că Gheorghe Buhociu avea mulți cai de rasă superioară, rasă care se găsea numai în părțile din Sudul Basarabiei. În afară de cai, Tudorachi Buhociu, dimpreună cu fratele său, preotul Vasile Buhociu, adusesese și multe vite, precum și o moară de vânt, de care își aminteau mulți oameni din sat. Acești primi Buhocești, la venirea lor în sat, au dispus de mijloace suficiente pentru a-și organiza aici gospodării, pentru a-și cumpăra pământ și pentru a-și planta întinse suprafețe cu vii.

Înrudirea lor cu familia Huhulea, așa cum s-a arătat la prezentarea familiei Huhulea, se pare că se realizase prin căsătoria unuia dintre Buhocești cu una dintre fiicele coborâtoare din Huhulea, înainte de venirea lor în Crăiești.

Faptul că se găsește, în județul Bacău, o localitate cu denumirea de „Buhociu”, localitate populată cu ceangăi, a îndreptățit pe mulți să creadă că Buhoceștii noștri, sunt, la origine, ceangăi. Totuși, cercetând evidențele

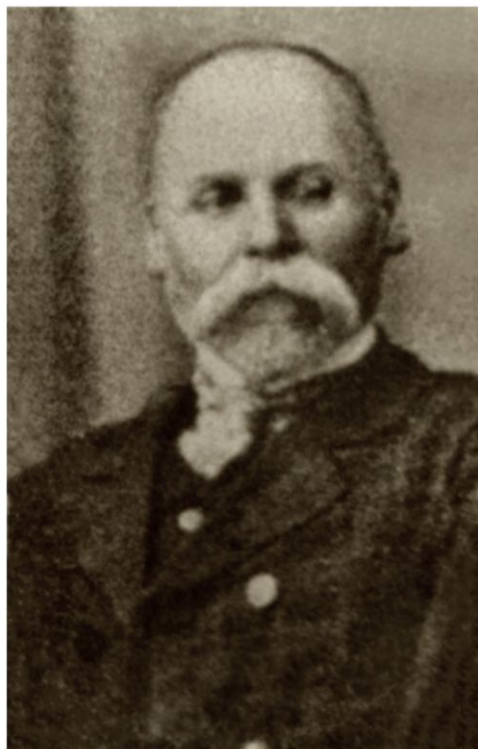

statistice referitoare la locuitorii acestei așezări, nu s-a găsit niciun fel de indicație despre existența unor Buhocști, nici în generațiile mai noi și nici în cele mai vechi. La fel ca în cazul altor localități populate cu ceangăi și a căror denumire este românească, cum ar fi, de exemplu, Hălăuceștii, din fostul județ Roman, Răducănenii, din fostul județ Fălciu, mahalaua Cornilor, de la Huși, și denumirea localității Buhoci, din județul Bacău, trebuie recunoscută ca românească, iar întemeietorii acestei așezări drept ceangăi, dar nu Buhocști. De altfel, se știe că ceangăii sunt de religie greco-catolică, iar Buhocștii au fost din totdeauna de religie ortodoxă.

În cele ce urmează vom prezenta spița familiei Buhociu din Crăiești, având ca întemeietor pe Ștefan Buhociu, din care sunt coborâtori toate generațiile până în zilele noastre. Bătrânul Ștefan Buhociu, întemeietorul spiței, a avut ca urmași care au trăit în Crăiești pe cei cinci fii ai săi, înregistrați la recensământul din anul 1832. De la acești cinci Buhocști, care au aparținut de generația a doua a spiței, s-au dezvoltat, în mod diferențiat, cele cinci ramuri de Buhocști.

a. Ramura coborâtoare din preotul Vasile Buhociu

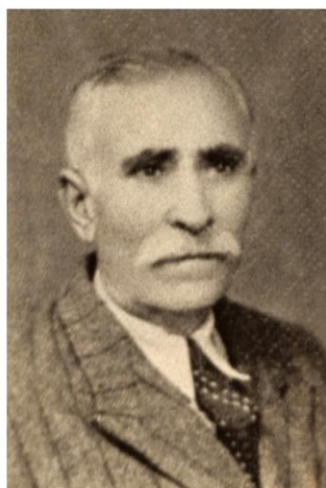
Preotul Vasile Buhociu, după toate indicațiile, a fost cel mai mare dintre fiii lui Ștefan Buhociu și a fost primul dintre Buhocști care s-a așezat ca preot în Crăiești. El a avut ca urmași în generația a treia a spiței, de la Ștefan Buhociu, un număr de trei feciori și trei fiice. După indicațiile din mitricile de stare civilă ale satului, reiese că una dintre fiicele sale, Ileana, a fost născută în anul 1814 și a fost căsătorită cu Dumitru Ciubureanu, din Crăiești, fiu de mazil, la rândul său. Acesta era dintre acei mazili veniți din Basarabia. Dintre cei trei fii ai preotului Vasile Buhociu, cel mai mare a fost Ion, despre care se găsește indicația că s-a căsătorit în anul 1833. Acesta a fost cunoscut în sat sub denumirea de „Ion Popa”. Al doilea fiu al preotului Vasile Buhociu a fost State (Nătache), născut în anul 1823. El s-a căsătorit în anul 1845 cu Ecaterina, fiica ierodiaconului Ion Bâlcu. Cel de-al treilea fiu al preotului Vasile Buhociu a fost preotul Gheorghe Buhociu, născut în anul 1824 și mort în anul 1899. El a fost căsătorit cu Maria, fiica polcovnicului Neculai Bâlcu, care a murit de holeră în 1866. Ilinca, una dintre celelalte fiice ale preotului Vasile Buhociu, a fost născută în anul 1825 și a fost căsătorită cu mazilul Ion Crăiescu. Ultima fiică, Catrina, a fost căsătorită Mihalache, fără a se găsi indicații despre data nașterii sale.

Costache Buhociu

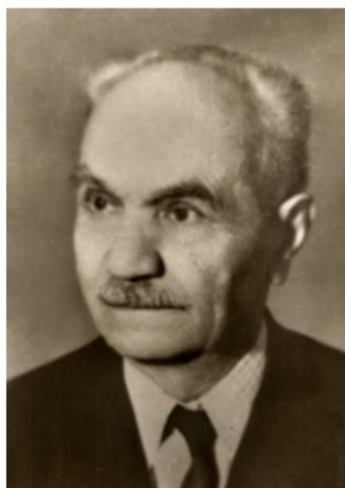
Prof. Ion Buhociu, muzician
(fiul lui Costache Buhociu)

Iorgu Buhociu
(n. 1880, m.1953)

Costică Buhociu
(n.1877, m.1939)

Alexandru T. Buhociu
(n. 1899)

În generația a patra, urmașii ruptașului Ion, fiul preotului Vasile Buhociu, au fost următorii:

-Ion, zis „Bacalu”. El a murit bătrân, fără a lăsa urmași.

-Petrachi, zis „Bedreag”; de asemenea, a murit bătrân, fără a lăsa urmași.

-Dumitrachi, născut în anul 1837, căsătorit cu Ileana Crăiescu.

-Toader Buhociu, zis „Toader al lui Ion Popa”, născut în anul 1851.

-Caliopia, căsătorită cu Dumitrachi Lepădatu, în sat.

Urmașii din generația a patra, coborâtori din State (Statachi), au fost fiul său, Ion, născut în anul 1851, și o fiică, Ioana, născută în anul 1854. Ambii frați au trăit la Galați.

Preotul Gheorghe Buhociu, cel de-al treilea fiu al preotului Vasile Buhociu, a avut ca urmași, în generația a patra, pe cei doi fii ai săi și o fiică. Costachi Buhociu, cunoscut sub denumirea de „Costachi al Popii”, născut în anul 1850, a trăit în sat, singur, după despărțirea de soția sa, Maria Pașcanu, din Bârlad. A fost cel mare dintre urmașii preotului Gheorghe Buhociu. Teodor Buhociu, cel de-al doilea fiu al preotului Gheorghe Buhociu, era cunoscut în sat, după moartea sa din 1904 drept „fost notar”, deoarece a fost, mai întâi, învățător și apoi notar în sat, până la moartea sa. Frosina, căsătorită cu Ion Tuchel, venit de prin părțile Tecuciului, a fost unica fiică a preotului Gheorghe Buhociu.

Urmașii celor trei fiice ale preotului Vasile Buhociu, în generația a patra, au aparținut de familiile Crăiescu, Ciubureanu și Mihalache și s-au dezvoltat pe aceste ramuri colaterale în sat, până în zilele noastre.

În generația a cincea se găsesc în sat, ca urmași coborâtori din preotul Vasile Buhoci, Anton Buhociu, fiul lui Toader al lui Ion Popa și nepot de-al ruptașului Ion. Cel de-al doilea fiu al lui Toader s-a numit tot Toader și a trăit în Galați.

De asemenea, aparținând tot de generația a cincea, a trăit în sat Vasile Buhociu, zis „Paiu”, care a fost fiul lui Dumitrache și nepot al aceluiași ruptaș, Ion.

Profesorul Ion C. Buhociu a fost fiul lui Costachi al Popii și nepot de-al preotului Gheorghe Buhociu, din generația a treia. Alexandru T. Buhociu este fiul lui Teodor Buhociu, fost notar. El se află în viață, este pensionar și are doi fii în Galați. Profesorul Ion C. Buhociu a trăit la Galați și a murit în anul 1944, fără a lăsa urmași.

Tot de generația a cincea a ramurii preotului Vasile Buhociu au aparținut și fiicele lui Toader Buhociu, fost notar, și anume: Eliza, căsătorită Lețcae, Caliopia, căsătorită Cazacu, Elena, căsătorită Vârgolici și Zinca, căsătorită Sava, singura care se mai află în viață și trăiește bătrână, în sat.

Ca ultimi reprezentanți din generația a cincea, ai ramurei preotului Vasile Buhociu, îi prezentăm pe urmașii Frosinei Buhociu, fiica preotului, care a fost căsătorită cu Ion Tachel. Frosina Buhociu a avut patru fiice și un fiu. Cea mai mare dintre fiice, Maria, a fost căsătorită prima oară Albineț și a doua oară Huihup. A avut mulți copii, din ambele căsătorii. Dintre aceștia, trăiesc în sat doi fii și o fiică: Neculai, Ion Albineț și Tinca, căsătorită cu Costică Bichir, care aparțin de generația a șasea.

Ruxandra, căsătorită Mote, a trăit în sat și a lăsat și ea urmași.

Safta, căsătorită Toma, trăiește încă în sat, fiind în vârstă de 86 ani. A avut și ea mai mulți copii, dintre care se găsesc în sat Vasile, cel mai mic dintre copii, și Ortansa, căsătorită Bogdan, cea mai mare dintre fete.

Ecaterina (Tinca), căsătorită Mote, trăiește încă în sat, împreună cu cel mai mic dintre copii săi, Dumitrel.

Teodor Tachel, singurul băiat în viață, este ultimul copil al Frosinei; a fost inginer și trăiește ca pensionar, la București.

b. Ramura coborâtoare din preotul Gheorghe Buhociu

După cum s-a arătat, Ștefan Buhociu a mai avut un fiu preot și anume Gheorghe, care a aparținut de cea de-a doua generație. Acest preot, Gheorghe Buhociu, a avut ca urmaș în cea de-a treia generație pe Toader, care a fost și el preot în sat. Preotul Toader Buhociu este arătat ca fiind născut în anul 1831. Una dintre fiicele preotului Gheorghe Buhociu, Sanda, născută în anul 1830, a fost căsătorită cu Iamandachi Bogdan, fiind mama lui Neculai Bogdan și bunica notarului Toader Bogdan.

În generația a patra a ramurii preotului Gheorghe Buhociu, sunt arătați numeroșii urmași ai preotului Toader Buhociu.

Ion Buhociu, cunoscut sub numele de Ion al Popii, a fost cel mai mare dintre cei trei fii ai preotului Toader Buhociu.

Andrei Buhociu, cunoscut cu denumirea de Andrei al Popii, a fost cel de-al doilea fiu al lui popa Toader. Acest Andrei al Popii, a rămas în amintirea noastră ca un adevărat animator al manifestării diverselor forme de folclor la petrecerile ocazionale, de tradiție, ale tineretului. Andrei al Popii era și un bun

veterinar. Multe din metodele și lecurile sale erau admise și de medicii veterinari cu diplomă. A murit în timpul Primului Război Mondial, răpus de tifos exantematic, în puterea vârstei.

Cel de-al treilea fiu al preotului Toader Buhociu a fost Gheorghe, cunoscut sub numele de Ghiță Dascălul al Popii. El a fost primul cântăreț bisericesc în sat. În timpul războiului, în perioada dintre anii 1916-1918, a fost și primarul comunei.

Tot de generația a patra au aparținut și cele cinci fiice ale preotului Toader Buhociu.

-Tinca, căsătorită cu preotul Costin, din Crăiești. Au trăit tot timpul la Galați. Nu au avut urmași.

-Marghioala, căsătorită cu Mihalachi Sălceanu, în sat. A avut ca urmașă pe fiica sa, Marița, căsătorită cu Costin Crăiescu.

-Sultana, căsătorită cu Vasile Cârcoță. Nu a avut urmași.

-Zoița, căsătorită cu Ghiță Nistor. A murit tânără, lăsând două fiice: pe Maria, căsătorită cu Tachi Nistor, și pe Ileana, căsătorită cu Vasile Cârcoță, care trăiește încă în sat.

-Cea de-a cincea fiică a preotului Toader Buhociu a fost Maranda, care a fost căsătorită la Slivna.

În generația a cincea, se găsesc în sat, ca urmași coborâtori din ramura preotului Gheorghe Buhociu, următorii: Ghiță A. Buhociu, fiul lui Andrei al Popii, Pavel Buhociu, fiul lui Ghiță dascălul, și două dintre surorile sale, Tinca, căsătorită cu Toader Bichir, și Zoica, căsătorită Cârcoță.

Dintre urmașii lui Ion al Popii, se mai află în sat o fiică de-a sa, Marioara, care a fost căsătorită Miron, și, în prezent, este văduvă bătrână, în sat.

De asemenea, trăiește și văduva lui Ștefănachi, unul dintre fiii lui Ion al Popii, care are o fiică, Maria, căsătorită cu Dumitrel Mote.

c. Ramura coborâtoare din polcovnicul Neculai Buhociu

Unul dintre cei cinci fii ai lui Ștefan Buhociu, care a aparținut de generația a doua a spiței sale, a fost polcovnicul Neculai Buhociu.

Acest Neculai Buhociu a avut ca urmași, în generația a treia, pe cei trei fii ai săi: Gheorghe, Neculai și Aristide. De asemenea, a avut și două fiice: Catinca și Ancuța.

Gheorghe Buhociu, dascălul, s-a născut în anul 1832 și a murit în anul 1899. El a trăit tot timpul în sat și a lăsat urmașii:

-Neculai Buhociu, care a avut tot rang de polcovnic, ca și tatăl său. El a fost născut în anul 1833. A trăit, de asemenea, în sat și a lăsat urmași:

-Aristide Buhociu, care s-a născut în anul 1846. A fost căsătorit cu Safta Bichir și au trăit în sat.

-Ancuța, cea mai mare dintre fiicele lui Neculai Buhociu, s-a căsătorit în anul 1855 cu Sandu Iordache Crăiescu, iar Catinca, cea de-a doua fiică, a fost căsătorită cu Vasile Gh. Mote.

În generația a patra, urmașii din ramura lui Neculai Buhociu au fost mai numeroși și, dintre ei, unii au trăit în afara satului.

Dascălul Gheorghe Buhociu a avut ca urmași, în generația a patra, pe următorii săi fii și fiice:

-Ion Gh. Buhociu, cunoscut sub numele de „Nică al Dascălului”. A fost născut în anul 1877 și s-a căsătorit cu Maranda Lepădatu.

-Mihalache Buhociu (Meluță). A trăit ca cizmar, la Galați.

-Măriuca, căsătorită cu Nică Nisip.

-Caliopia, căsătorită cu Ghiță Buhociu, dascălul.

-Polixenia, căsătorită cu Gheorghe Bosciu.

În generația a cincea a ramurii lui Neculai Buhociu sunt urmașii celor din generația a patra:

Ion Gh. Buhociu „Nică al Dascălului”, a avut ca urmași doi fii și o fiică.

Fiul său cel mai mare, Ghiță, este un bun tâmplar în sat. Este poreclit „Schiță Verde”. El este căsătorit cu Lina lui Ion Lepădatu.

Al doilea fiu al lui Nică al Dascălului este Iordachi Buhociu. Acesta trăiește în sat, căsătorit cu o fiică de-a lui Neculai Lefteriu. Fiica lui Nică al Dascălului s-a numit Caliopia.

Celălalt fiu al dascălului Gheorghe Măluță Buhociu, care a fost cizmar la Galați, nu a avut urmași.

Dintre fiicele dascălului Gheorghe, Polixenia, căsătorită Bosciu, nu a avut urmași. Celelate două au avut urmași, din familia lui Nică Nisip și a dascălului Ghiță al Popii.

De generația a patra a ramurei coborâtoare de la polcovnicul Nicolae Buhociu au aparținut și urmașii celorlalți fii ai săi: Neculai și Aristide.

Neculai Buhociu, din generația a treia, a avut ca urmași pe fiul său, Gheorghe (Ghiță), născut în anul 1870, și pe fiica sa, Smaranda, căsătorită în sat, cu Constantin Smernaitache, și care a trăit până în anul 1942. Neculai

Buhociu a mai avut un fiu, născut în anul 1872, care s-a numit tot Neculai și care a trăit în afara satului și, din câte se spune, chiar în afara țării.

Aristide Buhociu a avut ca urmași, în generația a patra, pe fiul său, Temistocle (Mistocli), care a fost căsătorit cu Marița Donie. A murit în Primul Război Mondial.

În generația a cincea nu s-au mai aflat în sat urmași Buhocești coborâtori Neculai și Aristide, frații dascălului Gheorghe.

d. Ramura coborâtoare din poroșnicul Constantin Buhociu

Poroșnicul Constantin Buhociu a aparținut și el de generația a doua, fiind unul dintre fiii bătrânului Ștefan Buhociu, considerat întemeietorul spiței sale. Urmașii poroșnicului Constantin Buhociu au trăit în afara satului Crăiești, astfel că nu avem alte informații despre acești urmași decât că un avocat, Mihalache Buhociu, din Galați, a aparținut de această ramură, corespunzător celei de-a patra generații.

e. Ramura coborâtoare din polcovnicul Tudorachi Buhociu

Buhoceștii care au aparținut de ramura polcovnicului Tudorachi Buhociu sunt cunoscuți ca fruntași în sat, începând cu primele generații și până în zilele noastre. Pe lângă rangul său de polcovnic privilegiat, Tudorachi Buhociu, capul de serie al acestei ramuri, a jucat un rol de frunte între răzeșii din sat. Numele său, ca și cel al fratelui său, preotul Vasile Buhociu, se întâlnește în multe documente, ca reprezentant al intereselor răzeșilor din sat. S-a găsit o indicație că el a fost născut în anul 1803, ca fiu al lui Ștefan Buhociu și al Irodiei.

Tudorachi Buhociu a avut ca urmași, în cea de-a treia generație, pe cei doi fii ai săi și anume: Gheorghe Buhociu și Tudoriță Buhociu. Amândoi acești frați au fost fruntași în sat și au fost în mai multe rânduri primarii comunei.

Gheorghe Buhociu a lăsat ca urmași, în generația a patra, pe cei doi fii ai săi: Constantin (Costică) și Iorgu, precum și pe fiica sa Maria, căsătorită cu profesorul Popovici, la Bârlad.

Costică Buhociu a fost căsătorit cu Elena Vasiliu, cu care a avut nouă copii. A fost cel mai înstărit dintre toți Buhoceștii din sat, bucurându-se de multă considerație și din partea multor fruntași din județ, fapt pentru care a fost ales consilier județean, în timp ce era și primar al comunei.

Costică Buhociu a militat pentru înființarea băncii populare în satul nostru, făcând parte din consiliul de conducere și fiind, mulți ani, casierul băncii.

Iorgu Buhociu, cel de -al doilea fiu al lui Gheorghii Buhociu, a fost căsătorit cu Anica, fiica cea mai mare a lui Mitachi Bichir, și au avut împreună patru fii și o fiică. A fost și el fruntaș în sat și, de mai multe ori, primar al comunei.

Maria, fiica lui Gheorghii Buhociu, după cum s-a arătat, a fost căsătorită cu profesorul Popovici, din Bârlad. A trăit tot timpul în afara satului, păstrându-și în sat partea sa de zestre, pe care i-o administrau frații săi.

În generația a cincea a spiței, se găsesc urmașii celor din generația a patra, dintre care urmașii coborâtori din Costică Buhociu formează majoritatea. Îi prezentăm mai întâi pe aceștia:

Constantin (Ticu) este cel mai mare dintre frați. S-a calificat ca economist cu studii superioare. Trăiește ca pensionar, la București.

Aurel Buhociu este medic la Brăila.

Gheorghe Buhociu trăiește ca economist pensionar, la Ploiești.

Dumitru (Mitică) a fost funcționar la Balintești, unde trăiește ca pensionar.

Octavian Buhociu a atins cel mai înalt nivel intelectual dintre toți frații și dintre toți fiii satului nostru. Licențiat al Facultății de Litere și Filosofie din țară, a obținut titlul de Doctor la Sorbona și apoi a activat ca profesor universitar în Germania, păstrându-și cetățenia română. S-a stins din viață în anul 1978, în vârstă de numai 59 ani. Conform dorinței sale, corpul neînsuflățit i-a fost adus și îngropat în cimitirul satului, alături de părinții săi.

Iulian Buhociu, cel mai mic dintre frați, este medic la Botoșani.

Elena și Corina au fost cele două fiice ale lui Costică Buhociu. Prima trăiește în sat, văduvă, în gospodăria rămasă de la părinți. A fost căsătorită cu Vasile St. Nistor. Cea de-a doua trăiește la Huși.

Urmașii coborâtori din Iorgu Buhociu, care aparțin de generația a cincea, sunt următorii:

-Alexandru Buhociu a fost învățător în afara satului. Trăiește ca pensionar, la Galați.

-Ghiță

-Eugen Buhociu s-a calificat și a activat ca C.F.R.-ist. Trăiește pensionar, la București.

-Viorel este cel mai mic dintre fii lui Iorgu Buhociu. Se află în Constanța, pensionar.

-Margareta, unica fiică a lui Iorgu Buhociu, trăiește la Galați, cu soțul său, preotul Alecu Nistor, care este parohul Bisericii Sfântul Neculai, post de mare cinste în ierarhia bisericească.

-Maria (Marița), fiica lui Gheorghe Buhociu, care a fost căsătorită cu profesorul Popovici, din Bârlad, a avut ca urmași, în generația a cincea, pe cele trei fiice ale sale: Clemansa, căsătorită Coman, Natalia, căsătorită Trandafirescu și Sebasta, căsătorită Ștefănescu.

-Tudoriță Buhociu, fratele lui Gheorghe Buhociu, a lăsat ca urmași, în generația a patra, pe cei patru fii ai săi: Ghiță, Constantin, Vasile și Ion (Nică). De asemenea, a avut și două fiice: Sultana și Ruxandra.

-Ghiță Buhociu, fiul mai mare al lui Tudoriță Buhociu, a fost un foarte bun meseriaș tâmplar. El a fost căsătorit cu Tița, fiica dascălului Petrachi Sava. A murit relativ tânăr și a lăsat ca urmași, în generația a cincea, pe cei trei fii ai săi: Toader, Ghiță și Dumitru, toți țărani cooperatori în sat, precum și pe cele două fiice ale sale, Dumitrița, căsătorită cu Costică Mihalache (Șchiopul), care a fost secretarul primăriei, și pe Maria, căsătorită cu Ghiță Ghiurcea (al Aristiței).

-Constantin Buhociu, a fost cel de-al doilea fiu al lui Tudoriță Buhociu. A fost căsătorit cu Marioara, fiica bătrânului Neculai Nistor, și a avut ca urmași doi fii și două fiice, care aparțin de generația a cincea. Cel mai mare dintre băieții lui Constantin Buhociu este Tache (Tăchiță), care a fost agent agricol și a trăit în afara satului. Al doilea fiu al lui Constantin Buhociu, Neculai (Culiță), este țăran cooperativ în sat. Fiicele lui Constantin Buhociu au fost: Elena, căsătorită Motea, în sat, și Virginia, căsătorită Cristea.

Vasile Buhociu, cel de-al treilea fiu al lui Tudoriță Buhociu, a fost căsătorit cu Tinca, fiica mai mare a lui Alecu Crăescu (Tăpu). A lăsat ca urmași, în generația a cincea, trei fii și o fiică. Toader este cel mai mare dintre fiii săi și este tehnician la Brașov (pensionar). Eugen este cel de-al doilea fiu al lui Vasile Buhociu și, de asemenea, este tehnician la Brașov. Aurel, cel mai mic dintre frați, este muncitor la Galați. Suzana, fiica lui Vasile Buhociu, trăiește la Brașov. Ultimul dintre fii lui Tudoriță Buhociu a fost Ion (Nică) Buhociu. Acest Nică Buhociu a fost căsătorit cu Lența Brudiu, din Băneasa, și, de aceea, era cunoscut în sat sub denumirea de „Nică a Lenței”. A murit tânăr, în Primul Război Mondial, și a lăsat ca urmași, în generația a cincea, doi fii și două fiice. Ghiță, unul dintre fii săi, trăiește în sat, fiind țăran cooperativ.

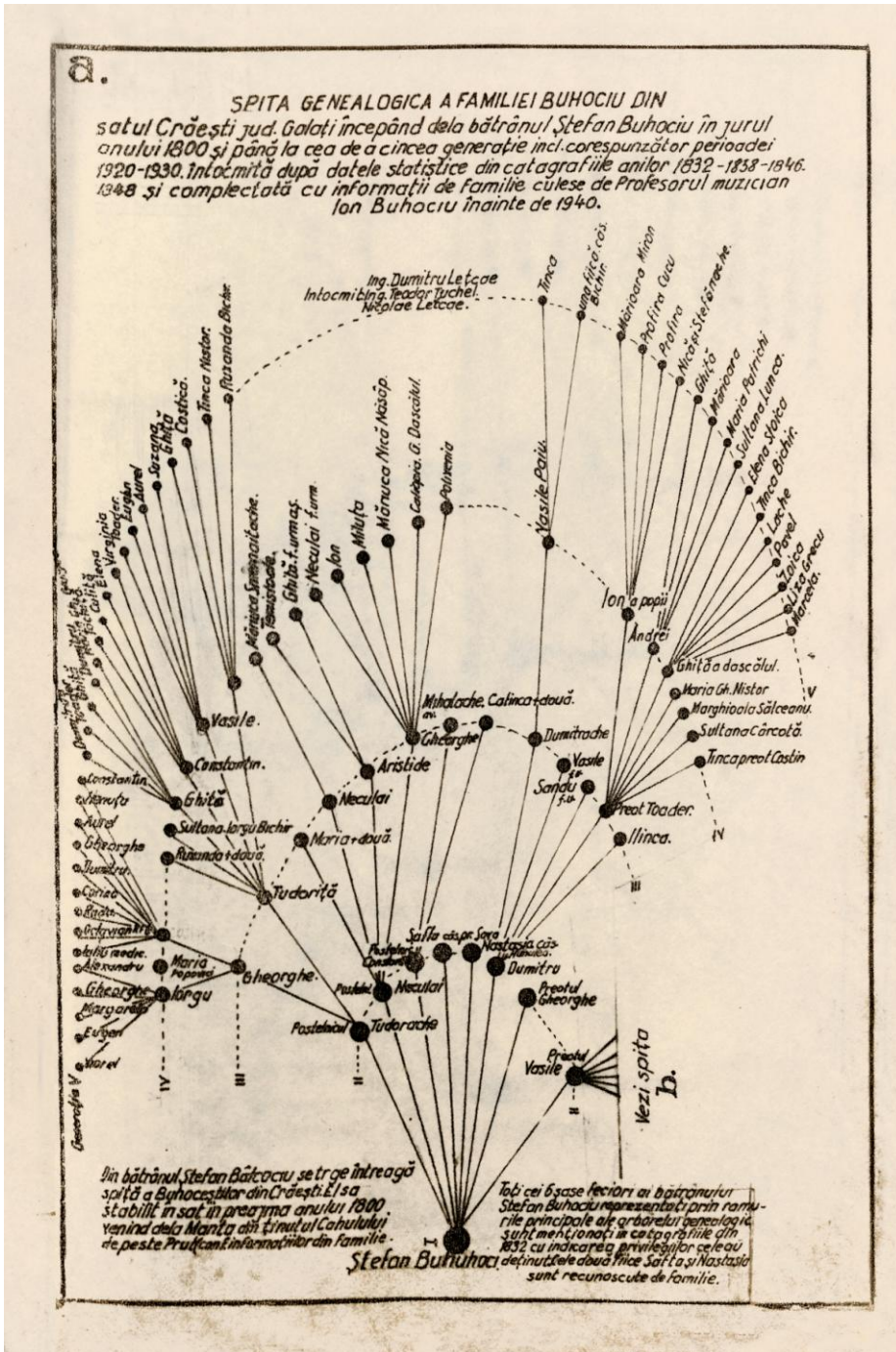
Locuiește în fosta gospodărie a bunicului său, Tudoriță Buhociu, pe care a renovat-o. Cu el a trăit și mama sa, până la peste 90 ani. Costică, cel de-al doilea fiu al lui Nică Buhociu, trăiește în București. Tincea, cea mai mare dintre fiicele lui Nică Buhociu, căsătorită cu Ghiță I. Nistor, picher de drumuri, a murit la Brăila. Ruxandra, cealaltă fiică, este căsătorită Bichir, în sat.

După cum s-a arătat, Tudoriță Buhociu a avut și două fiice:

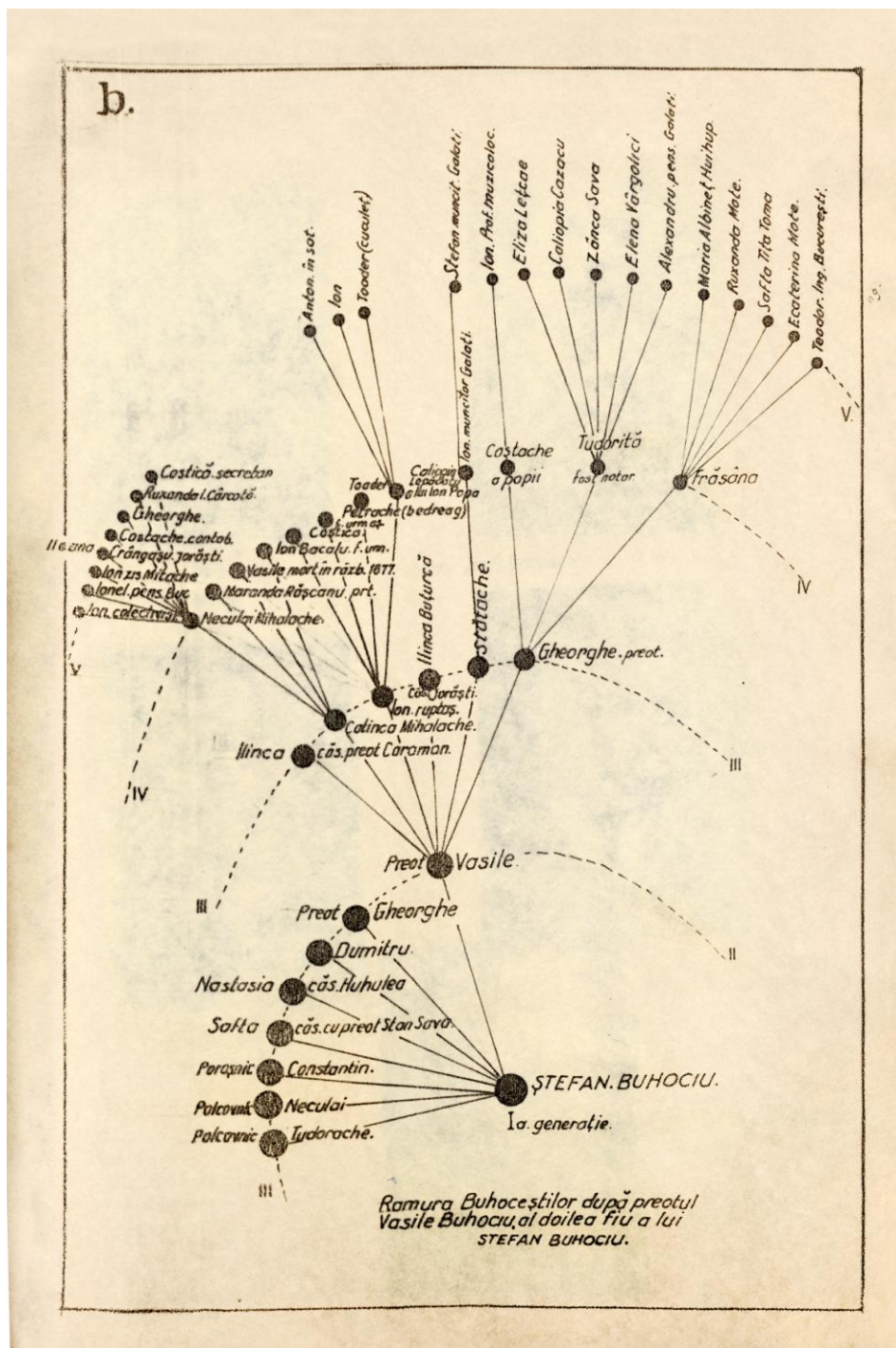
-Sultana, prima dintre fiicele sale, a fost căsătorită în sat, cu Iorgu Bichir, de la care au rămas, în generația a cincea, cei mai mulți Bichirești aflați în sat.

-Ruxandra, cea de-a doua fiică a lui Tudoriță Buhociu, a fost căsătorită Fulger și a trăit la Băneasa.

Menționăm că toți reprezentanții familiei Buhociu care se găsesc încă în viață și aparțin de generația a cincea, coborâtoare din spița lui Ștefan Buhociu, sunt oameni înaintați în vârstă, cei mai tineri având circa 60 de ani.

Spîta genealogică a familiei Buhociu, începând de la bătrânul Ștefan Buhociu, din jurul anului 1800, și până la cea de-a cincea generație inclusiv, corespunzătoare perioadei 1920-1930.

Ramura Buhocestilor, după preotul Vasile Buhociu, al doilea fiu al lui Ștefan Buhociu.

14.Familia Nistor

Nică N. Nistor

(n. 1876, m.1917)

Această familie a Nistoreștilor începe a fi cunoscută în satul nostru în cea de-a doua jumătate a secolului al optsprezecelea. Primul său reprezentant aici a fost un anume căpitan Lupu Nistor. În mitricile de stare civilă ale satului Crăiești, aflate la Arhivele Statului de la Iași, se găsesc indicații că doi dintre fiii săi, preotul Nicolae și mazilul Grigoraș, au fost născuți în Crăiești, în anii 1780, respectiv 1782.

Existența acestui căpitan, Lupu Nistor, în satul Crăiești este atestată și prin unele indicații cu caracter juridic-matrimonial sau administrativ. Astfel, se arată că, în anul 1804, căpitanul Lupu Nistor, din Crăiești, vinde 20 de stânjeni de pământ din moșia Milești paharnicului Ion Joja, alături de moșia

din bătrânul Corodeni, dinspre partea Tomii. În alte mențiuni, se arată că același căpitan Lupu Nistor, din Crăiești, schimbă unele pământuri din Dumitrești pe Jeravăț cu boierul Costachi Lion, primind de la acesta stânjeni din moșiile Uncani și Lețcani.

Din punct de vedere administrativ, se găsesc unele dispoziții ale Căimăcămiei și Isprăvniciei de Covurlui, prin care căpitanul Lupu Nistor, din Crăiești, este trimis să cerceteze pricini de neînțelegeri și hotărnicii între răzeși sau între răzeși, pe de o parte, și Mănăstirea Adam sau alți boieri, pe de altă parte.

În catagrafia recensământului populației din anul 1832 sunt înregistrați nominal, în satul Crăiești, trei Nistorești și anume: preotul Nicolae Nistor, mazilul Grigoraș Nistor și căpitanul Ștefan Nistor, toți trei fiind indicați ca fii ai căpitanului Lupu Nistor. Cel de-al treilea fiu, căpitanul Ștefan, în afară de mențiunile statistice prin care este confirmat ca fiu al căpitanului Lupu Nistor din Crăiești, este arătat în multe alte documente de interes răzeșesc ale Crăieștilor. Astfel:

Într-un document din anul 1823, se arată că acest căpitan Ștefan Nistor, dimpreună cu alți răzeși din Crăiești, revendică părți din moșiile Milești, Tipătoare și Tașlai (Lunca), din Covurlui, și din moșiile Sârbi și Dumitrești, din Tutova, pe Jeravăț. De asemenea, căpitanul Ștefan Nistor, din Crăiești, este indicat printre apărătorii răzeșilor, în procesele din fața Divanului Domnesc de la Iași, între anii 1819 și 1925.

În aproape toate aceste acțiuni juridice, căpitanul Ștefan Nistor este arătat alături de unii boieri Cernătești, din Vârlezi, alături de postelnicul Vasile Gh. Crăiescu, de căpitanul Ion Trifăilă și de serdarul Macarie, din Crăiești. Așadar, la acest înalt nivel de considerație se găsea căpitanul Ștefan Nistor în fața răzeșilor din Crăiești, contemporani cu dânsul, și această considerație a transmis-o neștirbită și urmașilor săi. După căpitanul Lupu Nistor, despre care s-a arătat că a fost primul dintre Nistorești care a trăit în Crăiești, sunt arătați ca urmași direcți ai săi cei trei fii: căpitanul Ștefan Nistor, preotul Neculai Nistor și mazilul Grigoraș Nistor, care au asigurat continuitatea familiei noastre, prin cele trei ramuri coborâtoare de la fiecare dintre ei.

Reținând indicațiile din matricile de stare civilă ale satului, prin care se arată că doi dintre fiii căpitanului Lupu Nistor s-au născut în anii 1780, respectiv în 1782, se poate admite că acest căpitan a fost născut în jurul anului

1750. În ceea ce privește originea sa și locul său de baștină, se găsesc indicații documentare din care reiese că el se trăgea din ramura Nistoreștilor, cunoscută prin partea de Sud a ținutului Tutovei.

La Arhivele Statului din București, în fondul de documente al Mănăstirii Adam, se găsește, printre altele, și un document din 1801. În acest document, este vorba de lucrările de hotărnicie ale moșiilor unei cucoane – Sultana Măcărescu -, soția maiorului Ion Măcărescu, din Balotești – Tutova. Lucrările de hotărnicie s-au întreprins la cererea cucoanei Sultana Măcărescu, care a dorit să i se aleagă înconjurarea moșiei sale, pentru a o proteja de amestecul cu alte proprietăți ale Mănăstirii Adam, ale răzeșilor și ale altor proprietari localnici. Cu ocazia verificării titlurilor și actelor de proprietate, de către comisia de hotarnici, cucoana Sultana Măcărescu a prezentat o învoială scrisă prin care, în anul 1798, doamna Sanda Nistor, mama pitarului Vasile Nistor, răposatul soț al cucoanei Sultana Măcărescu, trece în seama fostei sale nurori cea mai mare parte a moșiilor pe care Sultana Măcărescu le stăpânea în anul 1801. Învoiala respectivă, semnată de Sanda Nistor și de un ginere al acesteia, Iordachi Cristea, constituia un schimb de valori între soacră și noră, căci se arăta în documentul respectiv că toate moșiile cedate cucoanei Sultana Măcărescu reprezentau contravaloarea dotei pe care nora o adusese, în bijuterii și bani, la căsătoria sa cu căpitanul Vasile Nistor și pe care soacra le-a reținut.

Despre acest pitar, Vasile Nistor, se arată că, între anii 1785-1797, a cumpărat mulți stânjeni de pământ pe moșiile din Sârbi, Dumitrești, Dâncei și Fărăbușeni, după ce, înaintea sa, un anume vătaf Nistor este arătat că, între anii 1768-1785, a cumpărat mulți stânjeni pe aceleași teritorii ca și urmașul său, pitarul Vasile Nistor. Înglobarea cumpărăturilor de moșii făcute de vătaful Nistor și de pitarul Vasile Nistor într-un singur patrimoniu, rămas pe seama Sandei Nistor după moartea fiului său, pitarul, constituie o cheazășie că acel vătaf Nistor a fost soțul Sandei Nistor și deci tatăl pitarului Vasile Nistor. Pitarul Vasile Nistor, din Baloșești- Tutova, a fost contemporan cu căpitanul Lupu Nistor, din Crăiești, și cu un anumit stolnic Nistor, din Pupezeni – Tutova, care probabil a fost frate cu căpitanul Lupu Nistor. Nu se cunoaște gradul de înrudire dintre vătaful Nistor, din Baloșești, și părintele stolnicului Nistor și al căpitanului Lupu Nistor, din Pupezeni, dar, cu siguranță, se trăgeau din aceeași spiță de Nistorești cunoscută prin aceste părți ale ținutului Tutovei, ca răzeși privilegiați.

Sunt unele indicații că ramura Nistoreștilor din Pupezeni se înrudea cu familia Macarie din acele părți, prin bunicul lor comun, postelnicul Manolachi Lupu (Lupașcu). Acest postelnic, Manolachi Lupașcu, figurează printre proprietarii de pământ din perimetrul hotărnicit în 1801, la cererea cucoanei Sultana Măcărescu, și a consimțit la schimburi și comasări în zona Dumitrești, pe Juravăț, cerând anumite porțiuni izolate, intercalate între fâșiile stăpânite de cucoana Măcărescu. Relația de înrudire dintre familiile Nistor și Macarie din Pupezeni, pe de o parte, cât și înrudirea acestora cu postelnicul Manolachi Lupu (Lupașcu), reies dintr-un alt document din fondul Mănăstirii Adam, prin care se arată că doi frați, clucerul Mihalache Macarie și căpitanul de dorobanți Vasile Macarie, din ținutul Bârladului, dimpreună cu vărul lor, stolnicul Nistor, au cerut răscumpărarea unor părți de moșii din Pupezeni, pe care moșul lor, Manolachi Lupu (Lupașcu), le-a vândut Mănăstirii Adam.

La capitolele anterioare, privind familia Crăiescu, și, mai ales, la descrierea unor urmași colaterali coborâtori din Sora (cazul Kireștilor), s-a arătat că un anume căpitan Lupu Macarie s-a căsătorit cu nepoata de fiică a lui Timofti Crăiescu și a soției acestuia, Safta Drăguleanu. Prin această căsătorie, căpitanul Lupu Macarie a primit ca dotă, din partea soției, mulți stânjeni de pământ din moșiile Milești, Crăiești și Bursucani. Cu timpul, acest căpitan, Lupu Macarie, a cumpărat și alte părți convenite celorlalți urmași coborâtori din Timofti Crăiescu și Safta Drăguleanu, încât a reușit să realizeze o hliză de moșie, în partea de Sud a satului, care se întindea pe direcția Vest-Est, din dealul Bălțaților până în Valea Covurluiului Sec.

După stabilirea în Crăiești a acestui căpitan, Lupu Macarie, și a unui frate de-al său, Toader Macarie, a venit și s-a așezat în satul nostru și vărul lor, căpitanul Lupu Nistor, care, prin cumpărări și schimburi de moșii, a trecut direct în categoria răzeșilor fruntași cu privilegii.

S-a instalat în mod special asupra acestui aspect, referitor la condițiile în care a venit și s-a stabilit în satul nostru primul reprezentant al familiei Nistor, deoarece încă mai este acreditată printre unii membri ai acestei familii versiunea că primii Nistorești din acest sat au fost ciobani, veniți aici cu turmele de oi de prin părțile Vrancei. Este foarte posibil ca acest descălecat ciobănesc să se fi produs totuși, dar nu în părțile noastre, ci în părțile de Sud ale ținutului Tutovei, unde s-a dezvoltat, cu timpul, ramura de răzeși cu ranguri și privilegii deosebite, din care se trăgea și căpitanul Lupu Nistor, care a fost întemeietorul ramurei Nistoreștilor, din satul nostru.

În legătură cu originea și trecutul mai îndepărtat al familiei Nistor, se găsește menționat în lucrarea profesorului N. Iorga, *Istoria Comerțului Românesc*, în cartea a II-a, despre comerțul românesc între anii 1540-1700, la cap. V, că, în anul 1620, era șoltuz al negustorilor din Târgul Troțuș un anumit Nistor. Ca și în cazul celorlalți negustori români, Buhociu, Manta și alții care au plecat din Troțuș, după decăderea din calitate de târg a Troțușului, către alte vaduri neguțătorești și cei din neamul lui Nistor, care au deținut o situație mai de frunte, s-au îndreptat probabil spre părțile Vrancei, unde exista posibilitatea de a face negoț cu vite și mai ales cu oi, care erau foarte căutate. Probabil că în noua așezare ei au prosperat în așa măsură încât, mai târziu, au apărut în ținutul Bârladului, cu situația de răzeși bogați și cu privilegii.

La întocmirea spiței genealogice a familiei Nistor din Crăiești, s-au luat în considerare toate indicațiile documentare găsite cât și informațiile culese de la unii bătrâni ai satului. Ca arbore principal al spiței a fost considerat căpitanul Lupu Nistor, despre care s-au găsit indicații că a trăit și și-a format familia în Crăiești.

A doua generație a spiței este reprezentată prin cei trei fii ai săi: căpitanul Ștefan Nistor, preotul Neculai Nistor și mazilul Grigoraș Nistor, de la care s-au dezvoltat, în mod diferențiat, cele trei ramuri principale de urmași, până în zilele noastre.

I. Ramura căpitanului Ștefan Nistor

Căpitanul Ștefan Nistor, după toate indicațiile, a fost cel mai mare dintre fiii căpitanului Lupu Nistor, fiind născut înaintea celor doi frați ai săi, preotul Neculai Nistor și mazilul Grigoraș, a căror naștere este arătată în anii 1780, respectiv în 1872.

Urmașii săi direcți, care au aparținut de cea de-a treia generație de la căpitanul Lupu Nistor, au fost trei fii ai săi și anume: mazilul Vasile Nistor, despre care, în mitricile de stare civilă, se arată că a fost născut în anul 1804 și s-a căsătorit în anul 1835, ruțașul Ion Nistor, căsătorit în anul 1850 cu Simina, fiica preotului Ioniță Bâlcu, și privilegiatul Gheorghe Nistor, care este indicat că s-a căsătorit în anul 1856 cu Marghioala, fiica medelnicerului Iordachi Sălceanu.

Diferența de 21 de ani între căsătoria celor doi frați, Vasile și Gheorghe, face ca urmașii primului născut al mazilului Vasile să apară cu aproape o generație mai vârstnici decât ceilalți Nistorești, din aceeași generație.

Generația a patra a ramurei coborâtoare de la căpitanul Ștefan Nistor este reprezentată prin nepoții săi, copiii celor trei fii.

Mazilul Vasile a avut ca urmași direcți, în generația a patra, pe cei trei fii, Neculai, Iordachi și Ștefănică și pe fiica sa, Maranda, căsătorită cu Neculai Bogdan.

Ruptașul Ion a avut ca urmași pe cei trei frați, Gheorghe, Ion și Dumitrachi, iar privilegiatul Gheorghe a avut ca urmaș pe unicul său fiu, Ghiță Nistor.

De fapt, acești șapte nepoți de fiu ai căpitanului Ștefan Nistor au constituit ramura fruntașă a Nistoreștilor din Crăiești. Dintre aceștia, cei trei frați, Gheorghe, Ion și Dumitrachi, fiii ruptașului Ion, au moștenit, în afară de ce le-a rămas ca baștină de la tatăl lor, și câte aproximativ 20 hectare de loc cuvenit de la mama lor, Simina, care a fost fiica preotului Ioniță Bâlcu, cel mai înstărit dintre toți răzeșii satului.

Ghiță Nistor, fiul lui Gheorghe Nistor, a moștenit, de asemenea, partea mamei sale, Marghioala Sălceanu, fiica medelnicerului Iordachi Sălceanu, care i-a lăsat circa 15 hectare. În plus, partea tatălui său i-a revenit în întregime lui, ca singur urmaș. Fiecare din acești patru Nistorești au stăpânit peste 30 hectare de loc.

Dintre cei trei fii ai mazilului Vasile Nistor, cel mai mare, Neculai, cunoscut sub denumirea de „Bătrânul Neculai Nistor”, cu toate că stăpâna numai circa 20 hectare de loc, era cel mai înstărit dintre toți Nistoreștii din sat. În afară de munca câmpului, pentru care dispunea de toate mijloacele necesare, stăpâna singura moară din sat, acționată mecanic, și două garnituri de teren cu batoze și locomobile, care îi aduceau un venit substanțial și sigur, în fiecare an. În plus, și-a asociat, fără a diviza averea, pe cei doi fii din sat, Ion (Nică) și Vasile. Cel mai mare dintre ei, Ion (Nică) era foarte întreprinzător și priceput în realizarea celor mai eficiente investiții ale familiei. Se bucura și de un prestigiu deosebit, fiind mulți ani primarul comunei. Celălalt fiu al bătrânului Neculai Nistor se ocupa exclusiv cu munca câmpului și putem afirma, în cunoștință de cauză, că, la timpul său, era cel mai harnic și mai cuminte dintre toți răzeșii. Dintre ceilalți doi fii ai mazilului Vasile Nistor, Ștefănică avea și el o situație de fruntaș, pe care și-a menținut-o prin negustorie (cârciumă). Cel de-al treilea fiu, Iordachi Nistor, a murit de tânăr, lăsând urmașilor săi o situație mai modestă față de restul Nistoreștilor din ramura căpitanului Ștefan Nistor.

În generația a cincea, se găsesc urmașii direcți ai celor șapte nepoți ai căpitanului Ștefan Nistor, din generația a patra.

Bătrânul Neculai Nistor, cel mai mare dintre fiii lui Vasile Nistor, a avut ca urmași pe cei trei fii ai săi și o fiică. Costachi Nistor a fost cel mai mare dintre fiii lui Neculai Nistor. El a trăit la Bârlad, ca militar. Ion (Nică) Nistor, cel de-al doilea fiu al bătrânului Neculai Nistor, a trăit în sat și, după cum s-a arătat deja, el a fost adevăratul conducător al întregii gospodării nedivizate a tatălui său și a celuilalt frate mai mic, Vasile. A fost mulți ani primar al satului și s-a bucurat de multă considerație din partea locuitorilor. A murit relativ tânăr, în timpul Primului Război Mondial, răpus de tifosul exantematic care decima satele din Moldova. Vasile Nistor, cel mai mic dintre fiii bătrânului Neculai Nistor, a trăit tot timpul în sat, fiind foarte bun gospodar. Marioara, unica fiică a stolnicului Nistor, a fost căsătorită cu Constantin Buhociu și a trăit tot timpul în sat.

Iordachi Nistor, cel de-al doilea fiu al mazilului Vasile Nistor, după cum s-a arătat deja, a murit tânăr. El a lăsat ca urmași, în generația a cincea, pe fiul său, Toader Nistor, și pe cele două fiice, Profira, căsătorită cu Dumitru (Mitru) lui Gheorghii Mote, și pe Maria, căsătorită cu Toader Gh. Buhociu. Toți urmașii lui Iordachi Nistor erau cunoscuți în sat sub denumirea de „ai Stratiei”, după numele mamei lor, care i-a crescut ca văduvă. Toader Nistor al Stratiei a murit tânăr, în Primul Război Mondial.

Ștefănică Nistor, cel de-al treilea fiu al mazilului Vasile Nistor, a lăsat ca urmași, în generația a cincea, pe cei patru fii și pe cele trei fiice și anume:

-Ghiță, zis „al lui Ștefănică”, care a ținut prăvălie în sat, mulți ani, după care s-a mutat, tot ca negustor, la Tg. Bujor, unde a murit fără a lăsa urmași.

-Vasile, zis „al lui Ștefănică”, a făcut ucenicie de negustor la Galați, până la război, după care s-a întors și s-a așezat în sat, căsătorindu-se, prima oară, cu Mândița lui Ioniță Bichir. După moartea acesteia, s-a căsătorit, a doua oară, cu Elena lui Costică Buhociu. A lăsat urmași de la ambele căsătorii.

-Costică „al lui Ștefănică” a trăit tot timpul în sat, în aceeași gospodărie cu tatăl său. A murit tânăr.

-Ion (Nică) „al lui Ștefănică” a fost ultimul dintre copiii lui Ștefănică Nistor. A trăit tot timpul la Galați, ca funcționar judecătoresc. A murit pensionar, fără a lăsa urmași.

-Cea mai mare dintre fiicele lui Ștefănică Nistor și dintre toți copiii săi a fost Ileana, care s-a căsătorit cu N. Coraman, la Vârlezi. Trăiește în Galați, văduvă; are ca urmași un băiat și două fete.

-A doua fiică, Tasia, a fost căsătorită cu Ghiță Patrichi, tot la Vârlezi.

-Ultima dintre fiicele lui Ștefănică Nistor a fost Mândița, care a fost căsătorită cu Ion Bâlcu, în sat. A murit tânără.

***

Urmașii din generația a cincea, coborâtori din Gheorghii Nistor, cel mai mare dintre cei trei fii ai ruțașului Ion Nistor, au fost: colonelul Spiridon Nistor și cele șase surori ale sale, Vasilica, căsătorită Coman, la Jorăști, Simina, căsătorită Popoiu, tot la Jorăști, Penelopa, căsătorită Vârgolici, la Vârlezi, Maria, căsătorită cu Costică Albineț, în sat, Aristița, care a trăit la Galați, Ileana, căsătorită cu Iorgu Oprișan, în sat.

Cel de-al doilea fiu al ruțașului Ion Nistor s-a numit tot Ion. Căsătorit cu Ioana Manole, din Bursucani, a avut ca urmași, în generația a cincea, pe cei patru fii și pe cele trei fiice:

-Hristache (Tachi), căsătorit cu Maria lui Ghiță Nistor, în sat.

-Neculai, căsătorit cu Aneta lui Andrei Bichir, în sat. A fost cel mai gospodar dintre toți Nistoreștii din ramificația coborâtoare de la ruțașul Ion Nistor, bunicul său. Trăiește retras, bătrân, la Galați.

-Costică Nistor s-a calificat ca picher de drumuri și a trăit tot timpul la Tecuci, unde se află și în prezent, ca pensionar.

-Gheorghii (Ghiță), de asemenea, a fost picher de drumuri la Brăila, unde trăiește, ca pensionar.

-Tinca, cea mai mare dintre fetele lui Ion Nistor, a fost căsătorită Grozea, la Smulți.

-Anica, cea de-a doua fiică, a fost căsătorită Patrichi, la Vârlezi.

-Maria (Maghița), ultima dintre copiii lui Ion Nistor, trăiește singură, în sat.

Ultimul dintre fiii ruțașului Ion Nistor, Dumitrachi Nistor, a fost căsătorit cu Luța Negru, din Bălăbănești, și a avut ca urmași, în generația a cincea, pe cei doi fii și pe cele patru fiice:

-Ștefan, care trăiește în sat, văduv, în vârstă de 80 de ani.

-Dumitru (Dumitrel), care a fost jandarm. Trăiește la Galați, ca pensionar.

- Maria, care a fost căsătorită Tofan, la Jorăști.
- Maria (Maricica), căsătorită Papuc, la Galați.
- Tița, căsătorită Dinu, la Vârlezi.
- Elena, căsătorită Arhip, la Bălăbănești.

***

Urmașii din generația a cincea, coborâtori din Ghiță Nistor, unicul fiu al privilegiatului Gheorghe Nistor, cel de-al treilea fiu al căpitanului Ștefan Nistor, au fost cele două fiice din prima căsătorie și cei trei fii și cele trei fiice din cea de-a doua căsătorie a acestuia:

Pentru prima dată, Ghiță Nistor a fost căsătorit cu Maria, una din fiicele preotului Toader Buhociu, cu care a avut pe cele două fiice:

- Maria, căsătorită cu Tachi Nistor, cu care era vară de gradul II.
- Ileana, căsătorită cu Vasile Cârcoț. A trăit în sat, văduvă bătrână.

După ce a rămas văduv de tânăr, Ghiță Nistor s-a căsătorit a doua oară cu Ecaterina (Tinca), una din fiicele lui Hristachi Bâlcu, care, la rândul său, fusese căsătorită cu învățătorul Buțurca, la Corni, și rămăsese văduvă de tânără, cu doi copii mici. Din cea de-a doua căsătorie, Ghiță Nistor a avut ca urmași pe:

-Ion (Nică), care a fost funcționar la Galați, unde trăiește și în prezent, ca pensionar, fiind în vârstă de peste 80 de ani.

-Ghiță a fost cel de-al doilea fiu al lui Ghiță Nistor. A trăit tot timpul în sat, în gospodăria rămasă de la tatăl său. A fost mult timp secretarul comunei iar în prezent este pensionar.

-Alecu a fost cel de-al treilea fiu al lui Ghiță Nistor. S-a preoțit după căsătoria cu Margareta lui Iorgu Buhociu și a trăit tot timpul la Galați, unde oficiază și astăzi ca preot paroh la biserica Sf. Neculai.

-Polixenia, cea mai mare dintre fiicele lui Ghiță Nistor, din cea de-a doua căsătorie, a fost căsătorită Cazacu la Vârlezi. În prezent, trăiește văduvă, la Galați.

-Mândița trăiește la Foltești, unde a fost căsătorită cu preotul Cazacu.

-Zoica, cea mai mică dintre toți copiii lui Ghiță Nistor, trăiește la Galați, căsătorită Podașcă.

Ar mai fi de menționat că în casa lui Ghiță Nistor au crescut, alături de copiii săi, și cei doi copii din prima căsătorie a celei de-a doua soții a sa, Tinca Buțurcă, născută Bâlcu. Acești copii au fost Tinca Buțurcă, căsătorită cu

Neculai Lefteriu, și fratele său, Costică Buțurcă, căsătorit cu Ruxandra, unica fiică a lui Vasile Tacu. Acesta a trăit în sat, având o gospodărie foarte frumoasă.

Cu prezentarea urmașilor lui Ghiță Nistor, din cea de-a cincea generație, s-a încheiat prezentarea urmașilor coborâtori din căpitanul Ștefan Nistor, până la cea de-a cincea generație, inclusiv.

Având în vedere însă că, din cauza decalajului de vârstă al înaintașilor coborâtori din mazilul Vasile Nistor, în special al aceluia coborâtori din bătrânul Neculai Nistor, urmașii din generația a șasea ai acestei ramificații au devenit contemporani cu toți urmașii Nistorești din generația a cincea, vom prezenta în continuare și urmașii din generația a șasea, coborâtori din bătrânul Neculai Nistor.

După cum s-a arătat, bătrânul Neculai Nistor a avut ca urmași, în generația a cincea, pe cei trei fii și o fiică. Cel mai mare dintre fiii săi, Costache Nistor, care a trăit la Bârlad, ca militar, a avut ca urmași, în generația a șasea, pe cei doi fii ai săi:

-Vasile Nistor, care a fost ofițer. A murit fără a lăsa urmași.

-Aurel Nistor, care a fost profesor. Nici de la dânsul nu au rămas urmași.

Al doilea fiu al bătrânului Neculai Nistor a fost Ion (Nică) Nistor. La moartea sa, a lăsat ca urmași opt copii, toți minori. Aceștia au fost:

-Maria, căsătorită cu preotul Tăune, din Cavadinești. Au trăit împreună la Galați, iar în prezent trăiește, fiind văduvă și în vârstă de 80 ani, la una din fiicele sale, la București.

-Polixenia, căsătorită în sat, cu Nică al lui Iordachi Gociu. A murit tânăr.

-Anica (Aneta), căsătorită cu agronomul Râpă, din Smulți. Trăiește în Galați, cu familia sa.

-Ileana, căsătorită cu Iorgu al lui Ion Bichir, în sat, unde se găsesc și în prezent, ca pensionari cooperatori.

-Tinca, căsătorită cu preotul Cazacu, din Vârlezi, trăiește la Foltești, ca învățătoare pensionară.

-Profira, căsătorită Pascal, trăiește la Galați, fiind educatoare pensionară.

-Neculai Nistor este preot. Trăiește la Tulcea. Nu are urmași.

-Vasile Nistor este avocat la Galați.

Cel de-al treilea fiu al bătrânului Neculai Nistor a fost Vasile Nistor, care a trăit tot timpul în sat. A lăsat ca urmașă, în cea de-a șasea generație, pe unica sa fiică, Polixenia, care este căsătorită cu dascălul Ciubureanu. Trăiesc în sat, în gospodăria rămasă de la tatăl său.

Urmașii fiicei bătrânului Neculai Nistor, Marioara, care a fost căsătorită cu Constantin Buhociu, în sat, sunt prezentați în spița familiei Buhociu.

II. Ramura preotului Neculai Nistor

Preotul Neculai Nistor a fost cel de-al doilea fiu al căpitanului Lupu Nistor, născut, după cum s-a mai arătat, în anul 1780. În situațiile statistice ale recensămintelor din anii 1832, 1838 și 1846, este înregistrat ca preot în funcțiune, în satul Crăiești. El a avut ca urmași direcți, în cea de-a treia generație, pe cei doi fii ai săi, dascălul Gheorghe Nistor, cunoscut în sat sub denumirea de Gheorghe Popa, și pe Caranfil Nistor.

Prin acești doi fii, s-au dezvoltat mai departe, în mod diferențiat, cele două ramificații ale ramurii preotului Neculai Nistor, ajunsă destul de viguroasă până în zilele noastre.

Dascălul Gheorghe Nistor (Gheorghî Popa) a trăit în sat și a avut o situație mai bună decât fratele său, Caranfil, situație pe care a transmis-o urmașilor săi direcți din generația a patra și anume Ion Nistor, cunoscut sub denumirea de „Nică a lui Gheorghî Popa”, și fiica sa, Tinca, căsătorită cu Temistocli Sava, cunoscută sub denumirea de „Mistoclioae”, deoarece a trăit mulți ani văduvă.

Nică al lui Gheorghe Popa a fost gospodar fruntaș în sat, căsătorit cu Licheria Giurgea, soră cu Pachița lui Iancu Tapu. A lăsat ca urmași direcți, în generația a cincea, pe cei patru fii și o fiică, pe care îi prezentăm în continuare.

Neculai Nistor, cel mai mare dintre fiii săi, a fost învățător în sat și, mulți ani, director al școlii. A fost căsătorit cu Mândița, fiica mai mare a învățătorului Teodoru, cu care a avut două fiice, care sunt stabilite în Galați. În prezent, învățătorul Neculai Nistor, trăiește, fiind pensionar și văduv, la Galați.

Ion Nistor este cel de-al doilea fiu al lui Nică al lui Gheorghî Popa. Trăiește în sat, fiind cooperador al C.A.P..

Caranfil Nistor, cel de-al treilea dintre frați, a fost economist. A activat și a trăit la Bolintinul din Vale, fiind căsătorit cu Luța Albinet, tot din Crăiești.

A murit de curând, ca pensionar, și a lăsat ca urmaș pe unicul său fiu, Costel Nistor, doctor în biologie, la Cluj.

Gheorghe Nistor este ultimul dintre fiii lui Nică al lui Gheorghe Popa. El locuiește în sat, fiind cooperador la C.A.P..

Polixenia este unica fiică a lui Nică al lui Gheorghe Popa. Ea trăiește în sat, cu soțul său, Eugen Lefteriu, în gospodăria rămasă de la Enuța Bâlcu (Lefteriu), mama adoptivă a soțului său.

Urmașii Tincăi Sava, fiica dascălului Gheorghe Popa, sunt arătați la spița familiei Sava.

Caranfil Nistor, cel de-al doilea fiu al preotului Neculai Nistor, a trăit în sat și a lăsat urmași, în cea de-a patra generație, pe fiii săi avuți din două căsătorii.

Din prima căsătorie, a avut doi fii și o fiică și anume:

-Ion Nistor, cunoscut sub numele de „Ionică al lui Caranfil” zis și „al Blăgeascăi”, după soția sa, care era din Blăgești. A trăit tot timpul în sat, având o situație mai bună decât ceilalți frați ai săi.

-Maria, fiica lui Caranfil Nistor din prima căsătorie, a trăit în sat, căsătorită cu Vasile Gociu.

-Gheorghe, cel de-al doilea fiu din prima căsătorie, a trăit departe de sat, fiind agent de cultura tutunului prin județul Ilfov.

Urmașii lui Caranfil Nistor din cea de-a doua căsătorie, cu Floarea, au fost cunoscuți în sat sub denumirea de „ai Floarei”. Ei au format o ramificație aparte față de restul Nistoreștilor din sat, având o situație materială mult mai modestă decât ceilalți și fiind izolați din punct de vedere al legăturilor de înrudire. Cel mai mare dintre acești fii, din cea de-a doua căsătorie a lui Caranfil Nistor, a fost Neculai al Floarei, poreclit „Ghibanul” și care a trăit în sat, fără a lăsa urmași. Un alt fiu, Gheorghe al Floarei, poreclit „Vătășelul”, a trăit în sat, într-o gospodărie izolată, spre Valea Tarinei, fiind cel mai sărac dintre frați. Constantin al Floarei a fost ultimul dintre cei trei fii din cea de-a doua căsătorie a lui Caranfil Nistor. A trăit în gospodăria rămasă de la părinți.

În generația a cincea, urmașii lui Ionică al lui Caranfil Nistor au fost cei doi fii ai săi și o fiică.

-Ghiță Nistor, cel mai mic dintre fii săi, a fost învățător și a trăit în afara satului. A fost căsătorit cu Zoica, cea de-a doua fiică a lui Manolachi Bâlcu, din sat. A murit la Galați, unde se găsește soția sa, văduvă, dimpreună cu unica lor fiică.

-Tudoriță Nistor a trăit în sat, în gospodăria rămasă de la părinți. El a murit tânăr, în cel de-al Doilea Război Mondial, și a lăsat ca urmași doi fii, care trăiesc la oraș.

-Profira, fiica lui Ionică al lui Caranfil Nistor, a fost căsătorită Crăiescu și a trăit la Galați.

Cel de-al doilea fiu al lui Caranfil Nistor, Gheorghe, agentul de tutun, a trăit departe de sat și nu se cunoaște dacă a lăsat urmași în cea de-a cincea generație. Fiica sa, Maria, căsătorită Gociu, a avut urmași care aparțin de spița Gociu.

Dintre ceilalți fii ai lui Caranfil Nistor, avuți cu Floarea, în a doua căsătorie, Neculai al Floarei nu a avut urmași. Numai Gheorghe și Constantin au lăsat urmași în cea de-a cincea generație.

Constantin al Floarei a avut ca urmași doi fii și o fiică. Ion al lui Constantin al Floarei a fost milițian în sat. Vasile al lui Constantin al Floarei a fost învățător în județul Tecuci, iar Ileana, fiica sa, se găsește în sat.

III.Ramura mazilului Grigoraș Nistor

Mazilul Grigoraș Nistor a fost cel de-al treilea fiu al căpitanului Lupu Nistor. Ramura coborâtoare de la dânsul a fost mai puțin numeroasă și s-a stins odată cu urmașii din generația a patra. În afară de mențiunile din catagrafiile recensămintelor din anii 1832 și 1838, unde este arătat ca mazil, nu se găsesc alte indicații din care să reiasă dacă a jucat vreun rol deosebit în sat, după cum se arată despre frații săi, căpitanul Ștefan Nistor și preotul Neculai Nistor.

Grigoraș Nistor a avut ca urmași, în generația a treia, pe unicul său fiu, Andrei Nistor, care a trăit în sat. Acesta figurează, în multe situații, ca naș de cununie al unor răzeși din sat. El a avut ca urmași, în generația a patra, pe cei doi fii ai săi:

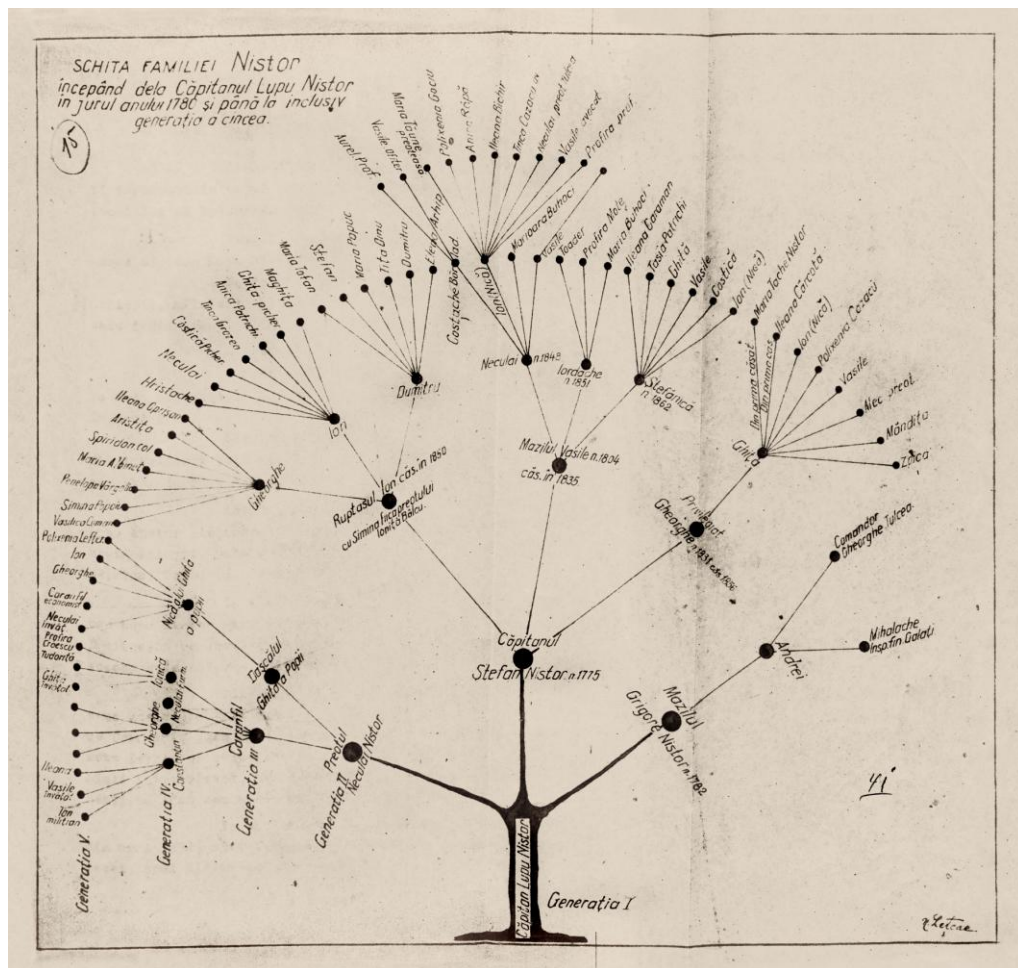
-Gheorghii Nistor, căpitanul portului Tulcea. A trăit tot timpul la Tulcea, bucurându-se de multă considerație. Nu a lăsat urmași după dânsul.

-Mihalachi Nistor. A fost inspector financiar la Galați și nici de la dânsul nu au rămas urmași.

Cu acești doi descendenți coborâtori din mazilul Grigoraș Nistor, care au aparținut de generația a patra și după care ramura lui Grigoraș Nistor se stinge, s-a încheiat prezentarea tuturor Nistoreștilor din Crăiești, coborâtori din căpitanul Lupu Nistor.

După cum s-a văzut din cele arătate, această familie s-a menținut circa 200 de ani cu continuitate în sat, fiind destul de numeroasă și cu situație de frunțași.

Deoarece marea majoritate a urmașilor din generația a șasea se găsesc în viață, am oprit prezentarea la cea de-a cincea generație, inclusiv. Un motiv în plus pentru această limitare a fost faptul că și din generația a cincea, unii se mai află încă în viață.

Spîța familiei Nistor, începând de la căpitanul Lupu Nistor, din jurul anului 1780, și până la generația a cincea, inclusiv.

Surse documentare:

1. Direcția Județeană a Arhivelor Naționale Iași, Fond *Tribunalul Covurluiului, Secția a II-a*, doc. nr. 18/1843, nr.117 și nr. 860, din 3 Noiembrie 1843.

Ibidem, doc. nr. 18/1843, 21-22 Mai 1846 - opisuri.

Ibidem, doc. nr. 98/1847, 18 Mai 1846 - jurnal.

Ibidem, doc. nr. 77/1847 - 1853 August 18 file 351 - jurnal.

Ibidem, doc. nr. 77/1847 - 1842 - file 110 - 112.

2. Ioan Bogdan, *Documentele lui Ștefan cel Mare*, Vol. I, Cap. C, p. 177, doc. din 8 oct. 1472.

3. Ibidem, Cap. CXVIII, p. 217, doc. din 23 Septembrie 1477.

4. Ibidem, Cap. CXV, p. 254, doc. din 25 Aprilie 1481.

5. Ibidem, Cap. CCXXIX, pp. 450-455, doc. din 16 Ianuarie 1491, Suceava.

6. N. Stoicescu, *Dicționar al Marilor Dregători din Țara Românească și Moldova. Secolul XIV-XVII*, 1971, p. 400.

7. Direcția Județeană a Arhivelor Naționale Iași, Fond *Tribunalul Covurluiului, Secția a II-a*, Dosar 49/1832 - 8 August 1847.

8. Ibidem, Dosar 49/1832 - 13 Iulie 1838.

Direcția Județeană a Arhivelor Naționale Iași, Fond *Colecție Litere*, p. 83, doc. K. 381, 22 Mai 1823.

Ibidem, doc. K. 381, fila 55, 15 Februarie 1823.

Direcția Județeană a Arhivelor Naționale Iași, Fond *Tribunalul Covurluiului, Secția a II-a*, document din 8 August 1847.

Arhivele Naționale ale României, București, Fond *Mânăstirea Adam*, pachet VI/125, 11 Iunie 1820.

9. Direcția Județeană a Arhivelor Naționale Iași, Fond *Colecție Documente*, pachet 355/76, document din Oct. 1824.

Direcția Județeană a Arhivelor Naționale Iași, Fond *Colecție Litere*, p. 14, doc. K.397, Art. 31, din 31 Ianuarie 1828.

10. Direcția Județeană a Arhivelor Naționale Iași, Fond *Colecție Litere*, pp. 108-114, doc. K.386, 1825 Iulie 6, poz. 7 din sumar nr. 59.

11. Direcția Județeană a Arhivelor Naționale Iași, Fond *Tribunalul Covurluiului, Secția a II-a*, Dosar 77/1847, din 17 Sept. 1847.

12. Arhivele Naționale ale României, București, Fond *Mânăstirea Adam*, pachet IX/83, 4 Ianuarie 1815.

Ibidem, pachet IX/57, 3-4 Ianuarie 1815.

13. Direcția Județeană a Arhivelor Naționale Iași, *Mitricile Ținutului Covurluiului*, Ocolul Horincei, Vol. III, 1845, 1847, 1849, 1850, 1851, 1853, 1854, 1855, 1856 și 1857.

Direcția Județeană a Arhivelor Naționale Galați, fond *Sat Crăiești*, Starea Civilă de la 1867-1895.

Primăria comunei Vârlezi – sat Crăiești, starea civilă de la 1896 până în prezent.

14. Teodor Codrescu, *Uricariul*, I, p. 111, doc. din 27 Ianuarie 1785.

15. Direcția Județeană a Arhivelor Naționale Iași, Fond *Tribunalul Covurluiului*, *Secția a II-a*, Dosar 75/1846, 12 Ianuarie 1860.

Ibidem, Dosar 18/1843, 18 Mai 1846.

Ibidem, Dosar 77/1847, Fila 345.

Ibidem, Dosar 77/1847, 3 Mai 1847, Fila 137.

16. P.G. Dmitriev, *Moldova din epoca feudalismului. Recensământul populației din anii 1772-1773*, Vol. VII, partea I, Chișinău, 1975.

Idem, Volumul VII, partea II, Recensământul din 1774.

17. Direcția Județeană a Arhivelor Naționale Iași, Fond *Colecție Litere*, doc. S/140, Fila 114, *Catagrafia din 1828*.

Idem, *Catagrafia din 1830*.

18. Preot Gheorghe Bârsan, *Schitul Zimbru - Covurlui*, Tipografia „George Jorică”, Galați, 1944, cap. 2, pp. 13-23.

19. Arhivele Naționale ale României, București, Fond *Mănăstirea Adam*, Pachet IX/86, p. 242, doc. din 30 Noiembrie 1839.

20. *Monitorul Oficial*, nr. 249, Vineri, 12 August 1860, Judecătoria Districtului Covurlui, p. 398, nr. 3833.

Monitorul Oficial, nr. 146, 2 Aprilie 1860, p. 469, nr. 1522.

21. Gh. Ghibănescu, *Surete și Izvoade*, vol. XXII, pp. 160-161 și 151. Document 7131, Martie 30 (1623), Iași.

Idem, *Surete și Izvoade*, vol. II, pp. 121-712 (5), Iași (1617).

22. Gh. Ghibănescu, *Ispisoace și Zapise*, Vol. I, Tipografia Dacia, 1914, p. 1, 106, doc. 7099 (1591).

23. Direcția Județeană a Arhivelor Naționale Iași, Fond *Colecție Litere*, doc. K. 381, Fila 121 verso, 17 Noiembrie 1823.

24. Arhivele Naționale ale României, București, Fond *Mănăstirea Adam*, Pachet IX/52, p. 231.

25.Direcția Județeană a Arhivelor Naționale Iași, Fond *Documente*, pachet 613/62, 2 Iulie 1807.

Arhivele Naționale ale României, București, Fond *Mănăstirea Adam*, VI/280, p. 162, doc. din 16 Iunie 1815.

26.Direcția Județeană a Arhivelor Naționale Iași, Fond *Colecție Litere*, p. 5., doc. K.381, 15 Februarie 1823.

27.Ibidem, pp. 108-114, doc. K.386, 1825 Iulie 6, poziția 7 din sumar nr. 58.

Arhivele Naționale ale României, București, Fond *Mănăstirea Adam*, Pachet VI/331, fila 72, doc. nr. 590, 1825 Aprilie 23.

28. Direcția Județeană a Arhivelor Naționale Iași, Fond *Colecție Litere*, doc. K.389, fila 32, nr. 105, 10 Iunie 1825.

29. Arhivele Naționale ale României, București, Fond *Mănăstirea Adam*, Pachet VII bis, doc. nr. 18 din 12 Ianuarie 1801.

30.Ibidem, Pachet II/103, doc. din 14 Iulie 1799.

31.Ibidem, Pachet II/12, doc. din 1 Ianuarie 1768.

Ibidem, Pachet II/21, p. 10, doc. din 6 Noiembrie 1793.

Ibidem, Pachet VII b./18 (f.3, nr.1), p. 202, doc. din 12 Martie 1782.

Ibidem, Pachet VII b./18 (f.3, nr. 6), doc. din 4 Aprilie 1793.

32.Ibidem, Pachet II/148a, doc. din 30 Ianuarie 1819.

Ibidem, Pachet II/148b, doc. din 26 Mai 1820.

Ibidem, Pachet II/148c, doc. din 9 Iulie 1830.

Ibidem, Pachet II/149, doc. din 20 Septembrie 1833.

33.Direcția Județeană a Arhivelor Naționale Galați, Fond *Sat Crăiești*, Starea civilă de la 1867-1895.

Primăria Comunei Vârlezi, Sat Crăiești, Starea civilă de la 1895 până în prezent.

Capitolul VI. Despre evoluția satului

1. Mișcarea populației

O caracteristică importantă care a determinat evoluția în timp a satului Crăiești o constituie dinamica creșterii populației sale, de la origini și până în zilele noastre. După cum s-a arătat la capitolele precedente, nu se găsesc documente sau indicații despre începuturile acestui sat, atât în ceea ce privește data organizării, cât și numărul și numele acelor răzeși care au fost primii așezați aici, alături de familia Craiu.

Când s-a vorbit despre originea și vechimea satului, s-a admis că prima organizare a satului s-a realizat printre anii 1550-1580, de către Dumitru Craiu (sau Ion sîn Sârbu Craiu) și urmașii lor direcți: Bogdan, Ion Proșie și Sora. Întreaga moșie răzeșeașcă cu care au fost învredniciți Craiu și cei câțiva țărani răzeși a avut o întindere de peste două mii de fălcii, constând din terenuri necultivate și nelocuite, în marea lor majoritate acoperite cu păduri și locuri pentru pășune. Toată această moșie, din toate hotarele sale, a fost stăpânită de familia Craiu și de cele câteva familii de răzeși care s-au așezat aici odată cu Dumitru Craiu sau poate chiar mai înainte.

Loturile de pământ care le-au fost acordate țăranilor răzeși au fost grupate separat de hlyzele de moșii ale celor trei urmași ai lui Dumitru Craiu, care au purtat ulterior denumirile de bătrânul Bogdan, bătrânul Ion Proșie și bătrânul Sora. Ei au primit loturi pe toate trunchiurile din moșia răzeșeașcă, situate atât în ținutul Covurluiului, cât și în ținutul Tutovei, respectându-se obiceiul pământului, ca loturile să se întindă din vale până în vale, din deal până în deal, sau din zare până în zare, astfel ca să aibă toți condiții egale, oferite de configurația terenului dintre hotarele moșiei.

Orientându-ne după acest criteriu, al grupării loturilor atribuite răzeșilor, printre hlyzele de moșii reținute de Dumitru Craiu pentru urmași

săi direcți, am constatat că, din trunchiul principal al moșiei Crăieștilor, lotul țărănesc a fost cuprins între limitele bătrânului Bogdan spre Nord și limita bătrânului Sora spre Sud, pe toată întinderea dintre hotarul cu Smulții și până în Valea Covurluiului Sec, pe direcția Est-Vest. Pe această fâșie de teritoriu se găsește așezată mahalaua din jos a satului și cam o treime din mahalaua din sus. Se cunoaște că restul mahalalei din sus a fost organizată ceva mai târziu, de către Bâlculești, cărora le-a revenit întregul bătrân Bogdan, din toate hotarele sale. Scoțând din calcul, prin eliminare, cele câteva familii care se găsesc în această parte a satului, despre care sunt indicații cum că înaintașii lor au venit ca mazili în jurul anului 1800, cum sunt familiile Huhulea și Bichir și, de asemenea, familiile Trifăilă și Crăiță, care au avut situația de răzeși boiernași și s-au așezat aici după înrudirea loc cu familia Craiu, rămâne ca, printre restul familiilor care se găsesc în această parte de sat, să căutăm și să identificăm pe cele mai vechi și cu mai multă continuitate. Indicații mai complete se găsesc, în acest sens, despre familiile: Ursu, Donie, Dumitru, Balaban, Sacu, Toma, Cărcotă, Pralea, Candrea, Oprișan, Lazăr, Mereuță, Ifrosie și Ilie. În această situație, reiese că numărul familiilor de țărani răzeși care s-au așezat printre primii în sat a fost în jur de 15-20. Ocupația lor de căpetenie a fost, la început, creșterea vitelor și viticultura. În afară de viile de pe coastele „Dohla” și „Breahna”, din fața și din spatele mahalalei din jos a satului, s-au găsit urme vizibile de sălașe și vii la „Tâmpa Bursucanilor”. Acest punct, situat într-un masiv de păduri seculare și lipsit de căi de acces sigure pentru invadatori, cu siguranță că a constituit locul cel mai sigur pentru adăpost și apărare.

***

Din punct de vedere statistic, cea mai veche situație despre numărul capilor de familie din satul Crăiești se găsește înregistrată la recensământul din anii 1772-1773 și la cel din 1774.

La recensământul din anii 1772-1773, se găsesc arătați nominal un număr de opt capi de familie în categoria ruptașilor și mazililor și, de asemenea, se găsesc înregistrați, numai numeric, doi duhovnici, nouăsprezece moldoveni și patru țigani. În total, un număr de 33 capi de familie.

În statistica anului 1774, care completează pe cea din anii 1772-1773, se află înregistrați nominal, la categoria birnicilor, un număr de 11 locuitori, doi preoți și nouă mazili și ruptași, după cum îi prezentăm mai jos:

BIRNICI:

1. Andrei Cârcoță
2. Acsinte
3. Vasile Toma
4. Sava, ginere Eftimie
5. Ștefan Cârciumar
6. Gavriliță
7. Ion Chirică
8. Ilie a Lupei
9. Constantin sîn Gheorghe
10. Ion Nichifor
11. Pascu sîn Eftimie, ce se numește volintir și n-are carte

NEPLATNICI DE BIR:

Preoți:

1. Popa Apostol
2. Popa Neculai

Mazili și ruptași:

1. Gheorghe Crăiescu - mazil
2. Ioniță Crăiescu - mazil
3. Vasile sîn Ege, mazil, feciorul lui Ioniță
4. Lupașcu Crăiescu - mazil
5. Gheorghe Sandul - ruptaș
6. Dumitru Dimofte - ruptaș
7. Ioniță Doni - mazil
8. Vasile sîn C(onstan)tin Crăiescu - ruptaș
9. Vasile Macarie - ruptaș

Aceste trei categorii însumează un număr de 22 capi de familie. Dar, din această situație din anul 1774, sunt nominalizați ca birnici numai un număr de 11 capi de familie, dintre cei 19 moldoveni, indicați numeric în anii 1772-1773. Diferența de opt capi de familie s-ar părea că reprezintă categoria

privilegiaților, care exista, în mod sigur, în sat, la acea dată, după cum s-a văzut la descrierea vechimii unor familii de răzeși din sat. Numai familiile Bâlcu, Crăiță și Trifăilă, coborâtori direcți din Bogdan și Prosie, dimpreună cu familiile Crăiescu, coborâtori colaterali din Prosie prin Crăiță, și familiile Bogdan, Grigorcea, Grecu și Donie, coborâtori colaterali din Bogdan Craiu prin Bâlculești, însumau deja mai mult de opt familii. Având însă în vedere că scopul recensământului din anii 1772-1774 era acela de a se cunoaște, de către Comandamentul armatelor rusești, pe ce contribuții se putea conta din partea populației Moldovei în războiul cu turcii, categoria privilegiaților, care era scutită de rechiziții și dări, nu prezenta interes, astfel că recenzorii, care erau slujbași de-ai cărmuirii moldovenești, au lăsat în mod deliberat să se creadă că acei opt moldoveni nominalizați în 1774 ar fi privilegiați. În spiritul acestei ipoteze, folosim unele indicații din recensământul anului 1832, primul recensământ în care locuitorii sunt indicați nominal la toate categoriile. În acest recensământ, în dreptul fiecărui cap de familie, este arătat și numele tatălui. Dintre aceștia, la poziția 18, „Birnici”, se găsește Gheorghe, fiul lui Sandu Pascu. La poziția 38, „Birnici”, se găsește Constantin, fiul aceluiași Sandu Pascu, iar la poziția 44, „Birnici”, se găsește Vasile, de asemenea fiul lui Sandu Pascu.

La poziția 6, „Nebirnici”, este înregistrat Ion, fiul Lui Vasile Pascu, adică nepot de-al acelu Sandu Pascu care nu apare înregistrat nici la birnici și nici la bătrâni, ceea ce indică că nu mai era în viață în anul 1832, dar fusese nominalizat la recensământul din 1774. Tot astfel, la poziția 33, se găsește înregistrat Moise, fiul preotului Neculai Criste care, în 1774, a fost nominalizat între cei doi preoți.

Prin analogie cu aceste două cazuri, în care părinții lor au fost nominalizați în 1774, cu siguranță că și părinții altora dintre cei nominalizați în 1832 se găseau în viață în perioada 1772-1774. Dintre aceștia, am reține pe Lazăr Vieru, fiul lui Ilie Vieru, de la poziția 4, ca printre cei mai în vârstă în 1832, deoarece la poziția 5 se găsește fiul său, Neculai. Deci Ilie Vieru, tatăl lui Lazăr, se afla în sat în 1774, dar nu a fost înregistrat. De asemenea, considerăm că și înaintașii celor din familiile Pralea, Puțanu, Lungi, Ifrosie, Paiu, Mereuță, Bălan și Ursu se aflau în sat în 1774, dar nu au fost nominalizați.

În urma acestor considerații, putem concluziona că numărul capilor de familie aflați în Crăiești în anii 1772-1774 a fost de 19 birnici, doi preoți, nouă

mazili și ruptași, zece privilegiați și doi dascăli. În total, 42 capi de familie, fără slugi și țigani.

Chiar și în această situație, numărul populației, după circa 200 de ani de existență a satului, era încă foarte mic iar aceasta nu putea să oglindească decât vitregia condițiilor în care au trăit acești oameni, înaintașii noștri, și dârzenia cu care au luptat pentru supraviețuirea în libertate a Moldovei.

***

Urmărind, în continuare, indicațiile statistice privind situația populației satului Crăiești după anii 1772-1774, în catagrafia anului 1803, cunoscută sub denumirea de „Condica Liuzilor”, se găsesc înregistrați un număr de 64 capi de familie, grupați pe 5 categorii și anume:

1. Birnici: 28
  2. Preoți: 2
  3. Dascăli: 3
  4. Privilegiați: 12
  5. Mazili și ruptași: 20
- TOTAL: 64** capi de familie

În catagrafia anului 1828, aflată la Arhivele Statului din Iași, se găsesc înregistrați ca locuitori în satul Crăiești din ținutul Covurluiului un număr de 126 capi de familie, după următoarea structură:

1. Diaconi și dascăli: 7
  2. Preoți: 5
  3. Privilegiați: 21
  4. Ruptele vistieriei: 2
  5. Mazili și ruptași: 51
  6. Slugi fără bir: 25
  7. Bresle boierești: 8
  8. Birnici și havalagii: 7
- TOTAL: 126** capi de familie

În această situație, se constată că în perioada dintre anii 1803 și 1828, numărul birnicilor scade de la 28 la 7; în schimb, crește numărul celor

privilegiați, de la pozițiile 1-5 inclusiv, și apar, în plus, categoriile „slugi fără bir” și „breslele boierești”.

La numai doi ani după anul 1828, în catagrafia anului 1830, aflată, de asemenea, la Arhivele Statului din Iași, se găsesc înregistrați un număr de 157 locuitori, capi de familie, în satul Crăiești din ținutul Covurluiului, după structura următoare:

1. Diaconi și dascăli: 11
  2. Preoți: 6
  3. Privilegiați: 21
  4. Ruptele vistieriei: 3
  5. Mazili de plasă: 56
  6. Slugi fără bir: 43
  7. Bejenari fără dare: 3
  8. Bresle boierești: 13
  9. Birnici havalegii: 1
- TOTAL: 157** capi de familie

Cea mai complicată și detaliată situație privind numărul și numele locuitorilor satului Crăiești din Ocolul Mijlociu, ținutul Covurlui, se găsește în catagrafia din anul 1832, aflată la Arhivele Statului din Iași. În această catagrafie, sunt înregistrați un număr de 196 capi de familie, grupați numeric și nominal, după cum se poate vedea din copia extrasă pe care o redăm mai jos:

Numărul locuitorilor, indicați pe 10 categorii

Trepte ce plătesc osebite dăjdii, după patente și piciori

1. Birnici: 63
  2. Mazili: 12
  3. Ruptași: 47
  4. Ruptele vistieriei: 3
  5. Oameni fără căpătâi: 4
- Total: 129** locuitori.

Osebite stări de locuitori, nesupuși la niciun fel de dări și havulele

6. Preoți: 7

- 7. Dascăli: 4
- 8. Bătrâni și nevolnici: 13
- 9. Văduve: 19
- 10. Privilegiați: 24
- Total:** 67 locuitori
- Total general:** 196 capi de familie

Iată și numărul și numele acestor locuitori, grupați pe categorii, după cum urmează:

1. CATEGORIA BIRNICILOR

- 1. Gheorghe sîn Constantin Crăiescu
- 2. Ioan sîn Gavrilă Sava
- 3. Neculai sîn Dascălul
- 4. Lazăr sîn Ilie Vier
- 5. Neculai sîn Lazăr Vier
- 6. Ion sîn Vasile Pascu
- 7. Simion sîn Ștefan Barbă Roșie
- 8. Ioniță sîn Ștefan Barbă Roșie
- 9. Toader sîn Andrei Hotnog
- 10. Constantin sîn Vasile Pascu
- 11. Ioan sîn Voicul Olteanu
- 12. Gheorghe sîn Ioan Apredei
- 13. Ștefan sîn Gheorghe Ungureanu
- 14. Gheorghe sîn Cristea Popa
- 15. Mihai sîn Ioan Pohrib
- 16. Vasile sîn Tănase Pralea
- 17. Ioan sîn Vasile Puțanu
- 18. Gheorghe sîn Sandul Pascu
- 19. Vasile sîn Antohi Pralea
- 20. Ștefan sîn Ion Pralea
- 21. Toma sîn Ioan Munteanu
- 22. Ioan sîn Gavrilă Mocanu
- 23. Vasile sîn Dumitru Butunoiu
- 24. Ioan sîn Ștefan Barbă Roșie
- 25. Vasile sîn Toader Munteanu
- 26. Ioan sîn Ștefan Lungu

27. Neculai sîn Ștefan Lungu
28. Vasile sîn Gheorghe Grecu
29. Ioan sîn Vasile Radul
30. Dumitru sîn Alexandru Munteanu
31. Neculai sîn Alexandru Munteanu
32. Ioan sîn Ifrosie Croitorul
33. Moise sîn preot Neculai Cristea
34. Vasile sîn Grigore Bejenaru
35. Gheorghe sîn Ștefan Paiu
36. Neculai sîn Stere Gavrilaş
37. Grigore sîn Ioan Ciobanu
38. Constantin sîn Sandul Pascu
39. Iordache sîn Ioan Munteanu
40. Manolachi sîn Ioan Sârbu
41. Gheorghe sîn Angheluță Roșca
42. Neculai sîn Vasile Pascu
43. Iordachi sîn Vasile Mereuță
44. Vasile sîn Sandu Pascu
45. Gheorghe sîn Vasile Nichifor
46. Lazăr sîn Gheorghe Munteanu
47. Dumitru sîn Stoica Covrig
48. Ioan Ghiță
49. Ioan sîn Vasile Decian
50. Gavrilă sîn Ștefan Melinte
51. Ioan sîn Gheorghe Melinte
52. Constantin sîn Tudorache Melinte
53. Vasile sîn Ioan Melinte
54. Mihai sîn Pătrașcu
55. Ioan sîn Iordachi Bălan
56. Ioan sîn Lupu Gabuș
57. Ion sîn Antohi
58. Mihalachi sîn Ioan Mocanu
59. Ioan sîn Constantin Ciohorean
60. Onofrei sîn Ioniță Frunză
61. Lazăr sîn Ioan Burlacu
62. Petre sîn Ioan Ungureanu

63. Niță Ursu Vicariu

2. CATEGORIA MAZILILOR

1. Gheorghe sîn Ștefan Huhulea
2. Grigoraș sîn Ștefan Huhulea
3. Grigoraș sîn căpitan Lupu Nistor
4. Dumitru sîn Toader Vârlan
5. Toader sîn Apostol
6. Ștefan sîn Anton
7. Ioniță sîn Gheorghe Oprișan
8. Gheorghe sîn Vasile Crăescu
9. Iordachi sîn Vasile Crăescu
10. Toader sîn Vasile Huhulea
11. Alexandru sîn Ștefan Foltea
12. Gheorghe sîn Pătrașcu Iancu Angheluț

3. CATEGORIA RUPTAȘILOR

1. Neculai sîn Popa Stan
2. Alexandru sîn Gavril Toma
3. Alexandru brat Gavril Toma
4. Simion sîn Manolachi Crăescu
5. Constantin brat lui Manolachi Crăescu
6. Vasile brat lui
7. Sotir Rogojină
8. Ioan sîn Costin Crăiță
9. Gavrilă brat lui
10. Andrei sîn Ștefan Ursu
11. Dumitrachi brat lui
12. Iordachi sîn Ion Crăescu
13. Gheorghe sîn Toader Tacu
14. Toader sîn Iordachi Mote
15. Vasile sîn Eftimie Ursachi
16. Ioniță sîn Ioan Cărcotă
17. Pavel sîn Ioan Sava
18. Gheorghe sîn Gavril Cărcotă
19. Ltefan sîn Vasili Macari

20. Ioniță sîn Ilie Popa
21. Gheorghe sîn Iordachi Coșniță
22. Ștefan sîn Pavel Paiu
23. Gheorghe Dumitru
24. Gheorghe sîn Ion Cărcotă
25. Enachi brat lui
26. Gheorghe sîn popa Stan
27. Gavrilă sîn Vasile Crăescu
28. Ioniță sîn popa Gh. Sava
29. Ioan sîn Gheorghe Tacu
30. Gheorghe sîn Manolachi Crăescu
31. Alexandru sîn Vasile Crăescu
32. Vasile sîn Gheorghe Tacu
33. Ioniță sîn Gheorghe Rogojină
34. Ioniță sîn Severin Sălceanu
35. Gheorghe sîn Timofti Crăescu
36. Sandu sîn Gavril Done
37. Gheorghe sîn Constantin Vătavu
38. Constantin sîn Gheorghiuță Sava
39. Iordachi sîn Ion Crăescu
40. Dumitrachi sîn Iordachi Coșniță
41. Gavrilă sîn Manolachi Crăescu
42. Vasile sîn Todiraș Macarie
43. Ioniță sîn Gheorghe Dumitru
44. Iancu sîn Gheorghe Rogojină
45. Ilie sîn Lazăr Ghiță
46. Ioniță sîn Constantin Lepădatu
47. Radu sîn Ion Ciobanu

4.RUPTELE VISTERIEI

1. Ioan sîn Manolachi
2. Vasile sîn Pintilie Brașoveanu
3. Manolachi sîn Grigore Balaban

5.OAMENI FĂRĂ CĂPĂTÂI

1. Ioniță sîn Vasile Papul

2. Neculai sîn David Olteanu
3. Neculai sîn Gheorghe Grecu
4. Iordachi sîn Andrei Rusu

6. PREOȚI

La biserica cu hramul Sfântul Neculai (Mahalaua de jos)

1. Alexandru sîn Vasile Toma
2. Todirașcu sîn preot Alexandru Toma
3. Neculai sîn căpitan Lupu Nistor

La biserica cu hramul Sfinții Voievozi (Mahalaua din sus)

4. Vasile sîn Ștefan Buhociu
5. Gheorghe sîn Ștefan Buhociu
6. Ioniță sîn preot Ștefan Bâlcu
7. Gheorghe sîn Ioan Bâlcu

7.DASCĂLI

La biserica cu hramul Sfântul Neculai

1. Toader sîn Gheorghe Sava
2. Anachi sîn Constantin Munteanu

La biserica cu hramul Sfinții Voievozi

3. Constandachi Toma
4. Constantin Sava

8.BĂTRÂNI ȘI NEVOLNICI

1. State sîn Ioan Păncescu
2. Alexandru sîn Ioan Nichifor
3. Andrei sîn Iordachi Hocestin
4. Pintilie sîn Ion Crăescu
5. Savin sîn Irimia Onu
6. Vasile sîn Ioan Mironu
7. Cristea sîn popa Ilie (Bursucani)
8. Tofan sîn Ioan Pătrașcu
9. Constantin sîn Constantin Sava
10. Vasile sîn Gheorghe Grecu

11. Stirincan Gavrilaş
12. Ipodiacon sîn Ioniță Decianu
13. Lupu sîn Alexandru Grăjdeanu

9.VĂDUVE

1. Ileana Apreposcicului Ianu sîn Angheluș
2. Marghioala căpitan Gheorghe Ilie
3. Ghinița Apreposcicului Gheorghe sîn Vasile Crăescu
4. Maria lui Alexandru Isac
5. Catrina lui Ion sîn Toderașcu
6. Catrina lui Ioniță sîn Todirașcu
7. Paraschiva lui Sandul sîn Preot Apostol
8. Maria lui Ion Argat
9. Todosia lui Lazăr Ion
10. Anița lui Ștefan Olteanu
11. Catrina lui Andoni Bălășoiu
12. Nastasia lui Ion
13. Maria lui Costachi Buzenchi
14. Ioana lui Ion Văcariu
15. Dochița dascălului Pavel sîn Ion
16. Safta lui Preot Stan Sava
17. Catrina Lupului sîn Toderașcu
18. Maria lui Ion Doja
19. Iftimia lui Tănase lui Ștefan Paiu

10.PRIVILEGIAȚI

1. Poroșnic Constantin sîn Ștefan Buhociu
2. Vel - Căpitan Vasile sîn Gheorghe Crăescu
3. Căpitan Ștefan sîn căpitan Lupu Nistor
4. Căpitan Ian sîn Toderașcu Macarie
5. Poroșnic Ioniță sîn poroșnic Vasile Crăescu
6. Poroșnic Mihalachi sîn poroșnic Vasile Crăescu
7. Poroșnic Năstăsachi sîn poroșnic Vasile Crăescu
8. Poroșnic Alexandru sîn căpitan Gheorghe Bichir
9. Poroșnic Mihalachi sîn Ilie Crăescu
10. Poroșnic Ioan sîn Navei lui Vasile Crăescu
11. Poroșnic Gheorghe Cîramu

12. Poroșnic Toader sîn Naveu Preotului
13. Poroșnic Vasile sîn preotul Mihalachi Andin
14. Polcovnic Constantin sîn Neculai Bogdan
15. Polcovnic Ștefan sîn Grigore Candrea
16. Polcovnic Gheorghe sîn Irodiacon Constantin
17. Polcovnic Tănase sîn preot Ștefan Bâlcu
18. Polcovnic Neculai sîn Ștefan Buhociu
19. Polcovnic Tudorachi sîn Ștefan Buhociu
20. Polcovnic Neculai sîn preot Ștefan Bâlcu
21. Polcovnic Gheorghe sîn Neculai Buțurca

Apăruți cu cartea ocârmuirei

22. Polcovnic Ioniță sîn Alexandru Grecu
23. Pantea sîn Covrig

24. Căpitan Iordachi Huhulea

De remarcat că, în această catagrafie a anului 1832, nu mai apar înregistrați ca o categorie aparte slugile fără bir, astfel că toți cei 196 locuitori capi de familie care au fost înregistrați, au fost considerați locuitori stabili ai satului Crăiești din ținutul Covurluiului. Față de această situație, sporul real al populației, în perioada dintre anii 1803 și 1832, a fost de 132 familii, ceea ce indică o mișcare cu caracter migrator spre satul nostru, - situație care nu se va mai întâlni de aici înainte. Creșterea populației după anul 1832 va fi pusă doar pe seama sportului natural.

La recensământul din anul 1832, se găsesc înregistrate în *Catagrafia satului Crăiești* și populațiile aflate în satele boierești: Slobozia, Tălpăloaia, proprietatea poroșnicului Costachi Leon, precum și din satul Slobozia Bălțați proprietatea banului Vasile Tudori, sate care s-au aflat în apropierea satului răzeșesc „Crăiești” și care, către sfârșitul secolului XIX, au fost desființate.

Redăm în continuare și situația populației acestor două sate. Astfel:

1. În satul Slobozia Tălpăloaia, au fost înregistrați numeric și nominal cinci birnici și doi bătrâni, după cum urmează:

BIRNICI:

1. Gheorghe sîn Ștefan Lungu
2. Petre sîn Sandu Căuș
3. Toader sîn Andrei Ungureanu
4. Ion sîn Toader Pușcă

5. Ion zăt Toader

BĂTRÂNI

1. Ion sîn [...]

2. Ion sîn [...]⁵

În total, 7 locuitori

2. În satul Slobozia Bălțați, au fost înregistrați un număr de 23 birnici, un privilegiat și un bătrân. În total, 25 locuitori, arătați și nominal pe categorii:

BIRNICI

1. Vasile sîn Vasile Bârsan
2. Toader sîn Vasile Bârsan
3. Vasile sîn Ionică Ungureanu
4. Grigore sîn Pricopchi Zehotu
5. Dumitru sîn Grigoraș Zehotu
6. Matei sîn Ioniță Nicul
7. Filip sîn Neculai Rusu
8. Axinte sîn Tănase Bârsan
9. Constantin sîn Tănase Bârsan
10. David sîn Tănase Bârsan
11. Vasile sîn Tănase Bârsan
12. Vasile sîn Gheorghe Olaru
13. Constantin sîn Toader Coșniță
14. Gheorghe sîn Vasile Svârlifus
15. Ioneanu sîn Neculai Banul
16. Ion sîn Constantin Rusu
17. Vasile sîn Tănase Boncea
18. Ioniță sîn Ion Ungureanu
19. Tănase Doncea
20. Andrei sîn Filip Rusul
21. Iftenie Cuca
22. Sava Ungureanu
23. Grigore sîn Ioniță Ungureanu

PRIVILEGIAȚI

1. Constantin sîn Iftonie Cobză - postelnic

---

⁵ Atât aici cât și mai sus manuscrisului pare să îi lipsească niște cuvinte; chiar și pe varianta dactilografiată sunt lăsate niște puncte de suspensie (nota ed.).

BĂTRÂNI

1. Tănase Bultcă

Înregistrările din catagrafia anului 1838/1839 confirmă creșterea pe baza sporului natural, deoarece, la acest recensământ, sunt arătați numeric și nominal 202 locuitori capi de familie, ceea ce reprezintă un spor de șase familii pe această perioadă de șase ani.

Extras schematic din *Catagrafia pe anul 1838-1839 a Satului Crăiești cu Slobozia Uncani ocol Horincea, din ținutul Covurlui*⁶**A. Satul Crăiești**

Osăbite stări de locuitori, nesupuși la niciun fel de dări și havalele:

- I. Preoți în slujbă: 6
- II. Dascăli: 4
- III. Preoți fără slujbă: 1
- IV. Cei cu neamuri: 2
- V. Vel căpitan: 2
- VI. Postelniciei: 8
- VII. Polcovnici: 8
- VIII. Cei apărați cu cartea: 1
- IX. Bătrâni: 6
- X. Văduve: 16
- Total: 54**

Trepte ce plătesc osebite dăjdii, după patente, peciori și altele:

- XI. Mazili: 14
- XII. Ruptași: 55
- XIII. Ruptele vistieriei: 7
- XIV. Tineri căsătoriți fără situație: 5
- XV. Birnici: 57
- XVI. Bejenari vechi hrisovoliți: 4
- XVII.: 6
- Total: 81**

TOTAL: 202 locuitori

---

⁶ Arhivele Statului Iași, „Catagrafia Ținutului Covurlui, Ocol Horincea, Sat Crăiești”, nr. 1249, Tr. 131 G, opis 1488, pp. 135 – 141.

NUMELE ȘI PORECLA LOCUIITORILOR**I. Preoți în slujbă: 6**

Biserica Sfinții Voevozi

1. Vasili Buhociu
2. Gheorghe Buhociu
3. Ioniță sîn preot Ștefan Bâlcu

Biserica Sfântul Nicolae

4. Alixandru Toma
5. Neculai sîn căpitan Lupu Nistor
6. Toderașcu sîn Alexandru Toma

II. Dascăli: 4

Biserica Sfinții Voevozi

1. Constandin sîn Gavrilă Savu
2. Constandache Toma

Biserica Sfântul Nicolae

3. Iănachi sîn Constandin Muntean
4. Toader sîn Gheorghe Sava

III. Preoți fără slujbă: 1

1. Gheorghe sîn Ioan Bâlcu

IV. Cei cu neamuri: 2

1. Iordache Huhulea
2. Vasile sîn Vel căpitan Gheorghe Crăescu

V. Vel căpitan: 2

1. Ștefan Nistor
2. Ioan sîn Toader Macari

VI. Postelnice: 8

1. Mihalache sîn Ilie Crăescu
2. Toadir sîn preot Mihai Anton
3. Ioniță sîn postelnice Vasile Crăescu
4. Năstase sîn postelnice Vasile Crăescu

5. Mihalache sîn postelnicel Vasile Crăescu
6. Gheorghe sîn postelnicel Vasile Crăescu
7. Ioan sîn postelnicel Vasile Crăescu
8. Ioniță sîn Alexandru Grecu

VII. Polcovnici: 8

1. Neculai sîn Ștefan Buhociu
2. Ștefan sîn Grigore Candre
3. Tudorache Buhociu
4. Constantin Bogdan
5. Tănăsă popa Bâlcu
6. Gheorghe sîn Neculai Buțurcă
7. Neculai popa Bâlcu
8. Ghiorghe sîn Ipodiaton Constandin Sava

VIII. Cei apărați cu cartea cârmuirii: 1

1. Alixandru sîn Căpitan Gheorghe Bichir

IX. Bătrâni: 6

1. Sotir sîn Lupașcu Rogojină
2. Gheorghe sîn Constandin Crăescu
3. Stere Gavriliță
4. Lupu sîn Alixandru Grăjdeanu
5. State Porcescu
6. Alixandru Nichifor

X. Văduve: 16

1. Paraschiva Sandului Popii
2. Iftimia lui Tănase Pavel
3. Catrina Lupului Macari
4. Catrina lui Ion Todirașcu
5. Stratia lui Gheorghe Dumitru
6. Marghioala lui Căpitan Gheorghe Crăescu
7. Ginița Popei Gheorghe Crăescu
8. Catrina lui Ioniță Todirașcu
9. Dobrița Dascălului Pavel

10. Maria lui Ioan Donea
11. Zmaranda lui Toader a lui Bociu
12. Maria lui Ioniță Cărcotă
13. Catrina lui Ioniță Prăjan
14. Sanda lui Neculai Giungănar
15. Todosia lui Ioan Moisa
16. Maria lui Constandin Buzenchi

XI. Mazili: 14

1. Iordache sîn Vasile Crăescu
2. Gheorghe sîn Vasile Crăescu
3. Ioniță sîn Gheorghe Oprișan
4. Grigore sîn Lupu Nistor
5. Ștefan sîn Anton Rusu
6. Toadir sîn Ștefan Huhulea
7. Gheorghe sîn Ștefan Huhulea
8. Alixandru sîn Ștefan Folte
9. Gheorghe și Pătrașcu Iancu Angheluță
10. Neculai sîn Polcovnic Ștefan Ghiță
11. Gheorghî sîn Căpitan Ioan Trifăilă
12. Toader sîn Dumitru Ciubureanu
13. Vasili sîn Căpitan Nistor
14. Grigoraș sîn Ștefan Huhulea

XII. Ruptași: 55

1. Pavel sîn Ghiorghiță Sava
2. Iordache sîn Ioan Crăescu
3. Ion sîn Constandin Crăiță
4. Constandin sîn Mihalache Crăescu
5. Alixandru sîn Gavrilă Crăiță
6. Radu sîn Ioan Ciobanu
7. Gavrilă sîn Vasile Crăescu
8. Ștefan sîn Pavel Paiu
9. Andrei sîn Ștefan Ursu
10. Vasile sîn Mihalache Crăescu
11. Gheorghe sîn Mihalache Crăescu

12. Iancu sîn Giorgi Rogojină
13. Constandin sîn Ghiorghiță Sava
14. Ioniță sîn Giorgi Rogojină
15. Sandu sîn Gavrilă Done
16. Alixandru sîn Vasile Crăescu
17. Ștefan sîn Vasile Macarie
18. Ghiorghi sîn Constandin Nisip sau Vătav
19. Simion sîn Manolache Crăescu
20. Ilie sîn Lazăr Ghiță
21. Toader sîn Iordachi Moti
22. Ianachi sîn Gheorghe Dumitru
23. Ghiorghi Dumitru
24. Ioniță sîn Severin Sălcianu
25. Gheorghe sîn Timofte Crăescu
26. Ioan sîn Gheorghe Tacu
27. Gheorghe sîn Toader Tacu
28. Ghiorghi sîn Preotul Stan
29. Iordachi sîn Todirașcu Crăescu
30. Ghiorghi sîn Iordachi Coșniță
31. Dumitru sîn Iordachi Coșniță
32. Vasile sîn Toader Macarie
33. Gavrilă sîn Constantin Crăiță
34. Ioniță sîn preotul Gh. Sava
35. Gavrilă sîn Manolache Crăescu
36. Ghiorghi sîn Ioan Patrochi
- 37.⁷
38. Gregore sîn State Matei
39. Gheorghe sîn Gheorghe Cărcotă
40. Gheorghe sîn Stere Rogojină
41. Gheorghe sîn Toader Mote
42. Vangheli sîn Toader Cosui
43. Todirașcu sîn preotul Gheorghe Bâlcu
44. Ioan sîn preotul Vasile Buhociu
45. Todirașcu sîn Vasile Gociu

---

¹ La poziția 1, pe manuscris nu figurează nimic (nota ed.).

46. Ghiorghe sîn Ioan Cărcotă
47. Vasile sîn Toderășcu
48. Ioan sîn Sotir Rogojină
49. Gheorghe sîn Gheorghe Sava
50. Ioniță sîn preotul Alixandru Toma
51. Neculai sîn preot Stan
52. Ioniță sîn Constandin Lepădat
53. Ianachi sîn Ioan Cărcotă
54. Mihai sîn Toader Cărcotă
55. Vasile sîn Gheorghe Tacu

XIII. Ruptele visteriei :7

1. Ioan sîn Manolache Șerban
2. Manolache Balaban
3. Ioniță sîn Constandin Lepădatu
4. Vasili sîn Constandin Ciobotariu
5. Neculai sîn Ioan Balaban
6. Ioan sîn Moisë Movariu
7. Ioan sîn Constandin Ciobotariu

XIV. Tineri căsătoriți fără situație:5

1. Neculai sîn Alexă (la ruptași)
2. Vasili sîn Mihalache Gălușcă (la mazili)
3. Ioan sîn Vasile Diacu (la ruptași)
4. Ioan sîn Popa Gheorghe Crăescu (la mazili)
5. Grigoraș sîn Gheorghe Dumitru (la ruptași)

XV. Birnici: 57

1. Neculai sîn Lazăr Vieru
2. Ioan sîn Vasile Pascu
3. Simion sîn Vasile Rusu
4. Ștefan sîn Ioan
5. Gheorghe și Cristea Popa
6. Vasili și Tănase Pralea
7. Gheorghe sîn Sandu Pascu
8. Toma sîn Ion Munteanu

9. Vasili sîn Dumitru Buhociu
10. Vasili sîn Gheorghe Grecu
11. Neculai sîn Ștefan Gavriliță
12. Iordachi sîn Ioan Mânza
13. Manolachi sîn Ioan Sârbu
14. Neculai sîn Vasili Pascu
15. Tudorachi sîn Vasili Mereuță
16. Gavril sîn Ștefan Melinte
17. Mihalache sîn Ioan Mocan
18. Niță Ursu Văcăriu
19. Ștefan sîn Ghiorghe Ungureanu
20. Ioan sîn Iordachi Bălan
21. Grigori sîn Ioan Cioban
22. Lazăr sîn Gheorghe Muntean
23. Vasili sîn Ioan Mititelu
24. Vasili sîn Toader Munteanu
25. Dumitru sîn Alexandru Rotulă
26. Ghiorghe sîn Angheluță Roșca
27. Dumitru sîn Stoica Covrig
28. Ghiorghe sîn Ioan Ungureanu
29. Ioan sîn Ghiorghe Gârlan
30. Constandin sîn Sandu Pasăre
31. Moisă sîn Preotu Neculai Criste
(ruptași Bursucani)

Negustori cu patentă

32. Ioan sîn Gavrilă Sava
33. Ioan sîn Vasile Puțunaru
34. Ioan sîn Ștefan Foltea

35. Ioniță sîn Vasile Pascu
36. Petre sîn Ioan Ungureanu
37. Mihai sîn Ioan Pohribu
38. Lazăr sîn Ilie Vieru
39. Ilie sîn Vasile Decian
40. Constandin Văcariu

41. Neculai sîn Dascălu Ioan Nistor
42. Radu sîn Andrei Bâlcu
43. Ioan sîn Ifrosia Croitoru
44. Comand sîn Vasile Paiu
45. Ioan sîn Ștefan Barbă Roșie
46. Gheorghe sîn Vasile Pascu
47. Gheorghe sîn Ștefan Pascu
48. Ștefan sîn Antohi
49. + Ioan sîn Vasile Mereuță
50. + Grigori sîn Ioan Munteanu
51. + Pavel sîn Munteanu
52. + Alixandru sîn Lazăr Vieru
53. + Ioan sîn Pătrașcu
54. + Atatii sîn Dascăl Sava
55. + Ioan sîn Lupu Gabără
56. + Melinte Munteanu
57. + Simion Munteanu (brat lui)

În catagrafia din 1939, sunt, în total, 49 birnici. Cei de la poziția 49 până la poziția 57, inclusiv, nu figurează în 1939.

Avem, în schimb, unul nou :

49. Mihai sîn Toader Coșug

XVI. Bejenari vechi hrisoloviți: 4

1. Gheorghe Ștefan Lungu
2. Ioan Babușcă
3. Ioan sîn Toader Rusu
4. Petre sîn Sandu Chicuș.

XVII. Căpătăerii, acei ce nu se vor putea uni la bir cu satele: 6

1. Ioan Macanu
2. Iancu sîn Gheorghe Munteanu
3. Banea sîn Vasile Andronache
4. Ioan Mocanar (II)
5. Vasile Ciobanu
6. Ioan si Ioan Iftimi

B.Așezări pe moșiile din jurul satului Crăiești, ținutul Covurluiului, Ocolul Horincii⁸

Satul Uncani, proprietatea Paharnicului Constandin Sion

I. Birnici: 10

1. Vasile Ciobanu Gabără
2. Ioan sîn Lupu Gabăr
3. Melinte Muntean și fratele său,
4. Simion Muntean
5. Gheorghită sîn Ștefan Lungu
6. Ioan Babușcă
7. Ioan sîn Toader Rusu
8. Petre sîn Sandu Chicoș
9. Gheorghe Bulgariu
10. Neculai Ciobanu

II. Vătavi: 2

1. Ioan sîn Pătrașcu – vătav la moșia Uncanii, a Paharnicului Constandin Sion
2. Pavel sîn Macsim – vătav la părțile de moșie Cruciu și Potroci, în hotarul Crăieștilor.

Total sat Unicani: 11 locuitori

Din punct de vedere statistic, privind mișcarea populației satului Crăiești din Covurlui, am mai reținut situația recensământului din anul 1890, când au fost înregistrați un număr de 318 capi de familie, însumând un număr de 1080 suflete, cu o structură de 559 bărbați, dintre care 225 minori, și 521 femei, dintre care 219 minore.

La acest recensământ se evidențiază și numărul de 243 locuitori știutori de carte, față de un număr de 837, neștiutori de carte.

Creșterea populației satului în perioada dintre anii 1838/1839 și anul 1890 a fost de 116 capi de familie, ceea ce, pentru cei 50 de ani, reprezintă, în

---

⁸ Slobozia Bălțați, care, în catagrafia din 1832, se găsește înregistrat în catagrafia satului Crăiești, în catagrafia din 1838/39 aparține de satul Zmulții, Ocolul Siret, ținutul Covurluiului.

medie, un spor de 2,32 pe an. Acest spor nu poate fi considerat ritmic, deoarece în această perioadă au existat multe tulburări pe teritoriul Moldovei. Au existat două epidemii grave de holeră și a avut loc Războiul de Independență a României, care toate au cerut jertfe importante din partea populației satului.

Din anii din prima jumătate a secolului nostru, am reținut înregistrările recensământului din anul 1913, unde figurează un număr de 370 de familii, cu 1569 suflete, dintre care 367 bărbați, 364 femei și 838 copii minori. La acest recensământ, se înregistrează și un număr de 354 gospodării, cu un număr de 337 clădiri locuibile și 20 nelocuite.

Recensământul din anul 1930 înregistrează 373 familii, cu 1640 suflete, din care 793 bărbați și 847 femei. Aici se arată că, din întreaga populație a satului, un număr de 1269 sunt în vârstă de peste 7 ani și, dintre aceștia, 834 sunt știutori de carte, iar un număr de 435 sunt neștiutori de carte.

Între aceste două situații, ale anilor 1913 și 1930, se constată că, în această perioadă de 17 ani, numărul familiilor nu a crescut decât cu 3, de la 370 la 373, iar numărul locuitorilor a crescut cu 71 suflete, respectiv de la 1569 la 1640. Din numărul total al populației înregistrat în anul 1930, se specifică că numărul copiilor între 0 și 7 ani a fost de 371 suflete, ceea ce reprezintă numai nașterile de după anul 1922.

De remarcat că în această perioadă de 17 ani a avut loc și Primul Război Mondial, la care țara noastră a participat între anii 1916-1918. În acest război, satul nostru a dat un tribut foarte mare de vieți omenești, răpuse atât pe câmpurile de luptă cât și de flagelul exantematicului, al gripei infecțioase și al altor boli necunoscute până atunci.

Pe monumentul din centrul satului, ridicat în anul 1922, se găsesc înscrise numele a 62 ostași Crăieșteni care și-au dat viața, luptând vitejește pentru apărarea și neatârarea patriei. Mare a fost numărul acelor rămași invalizi în lupte, dar mai mare a fost numărul acelor care au pierit dintre copiii, femeile și bătrânii satului din cauza epidemiilor necruțătoare pe care mizeria și lipsa de mijloace de trai le-au provocat.

S-a arătat că, la recensământul din anul 1930, au fost înregistrați în comuna Crăiești un număr de 1640 suflete, dintre care un număr de 371 erau copii între 0 și 7 ani. Toți acești copii erau născuți după anul 1922, astfel că, la sfârșitul războiului, populația satului, fără acești copii, era de numai 1269 suflete.

La recensământul din anul 1913, au fost înregistrați în comuna Crăiești un număr de 1569 suflete, cifră mai mare cu 300 suflete față de ceea ce se înregistra în sat la 4 ani după terminarea războiului și la 9 ani de la recensământul din 1913. Această diferență de 300 de oameni poate fi considerată, cu aproximație în minus, că a reprezentat tributul de vieți omenești pe care comuna Crăiești din județul Covurlui l-a plătit țării, în cei doi ani de război.

Este regretabil că aparatul administrativ al comunei, din acele timpuri, nu s-a îngrijit să întocmească și să păstreze o evidență a acestei situații sau să păstreze cu grijă actele de stare civilă ale comunei, din acea perioadă, ca bunuri de valoare ale comunei.

La recensământul general al României din 6 Aprilie 1941, în comuna Crăiești, plasa Bujorul, județul Covurlui, se găsesc înregistrate un număr de 1716 suflete, dintre care 825 bărbați și 891 femei, cu un număr de 385 gospodării. Din totalul de 1716 suflete înregistrate în 1941, numărul copiilor între 0-15 ani reprezintă un procent de 42%.

În perioada de 11 ani dintre 1930 și 1941, perioadă caracterizată prin liniște și desfășurarea, în condiții normale, a vieții locuitorilor, populația comunei Crăiești, a crescut cu un număr de 12 familii și cu un număr de 76 suflete. Acest spor foarte redus, de mai puțin de 0,5% pe an, se datorează creșterii numărului tineretului de la sate, care s-a îndreptat către centre urbane și industriale, în urma calificării lor la diferite școli de toate gradele.

Astăzi, problema învățământului de toate gradele și calificarea cadrelor la niveluri cât mai ridicate, în toate domeniile de activitate, a devenit problemă de stat, întrucât repartizarea și folosirea cadrelor se urmăresc la nivel de interes național iar toate documentele privind evidența mutațiilor pentru o cât mai justă repartitie teritorială, depășesc cu mult nivelul unor informări monografice.⁹ Acesta este motivul major pentru care oprim prezentarea evoluției creșterii populației satului Crăiești la nivelul recensământului din anul 1941, care corespunde sensibil cu cumpăna istorică a anului 1944, când, în țara noastră, în urma revoluției politico-sociale, s-au schimbat fundamental condițiile de viață ale întregului popor.

---

⁹ Aceasta era situația din perioada anilor 1980, când a fost redactată lucrarea (nota ed.).

Surse documentare:

1. Teodor Codrescu, *Uricariu*, vol. VII, Iași, 1886.
2. Direcția Județeană a Arhivelor Naționale Iași, Manuscris 57, aproximativ din anul 1816.
3. Direcția Județeană a Arhivelor Naționale Iași, Fond Colecție *Litere*, doc. S/143, Fila 114.
4. Direcția Județeană a Arhivelor Naționale Iași, *Catagrafia ținutului Covurlui*, Ocolul Mijlociu, Sat Crăiești și Slobozia Bălțați și Tălpăloaia, pe anul 1832, nr. 116, Tr. 885, opis 1011, Fila 144-146.
5. Direcția Județeană a Arhivelor Naționale Iași, *Catagrafia ținutului Covurlui*, Ocolul Horincea, sat Crăiești și Slobozia Uncani pe 1838/1839, nr. 1249, Tr. 1316, opis 1488, pp. 135-141.
6. Direcția Județeană a Arhivelor Naționale Iași, *Catagrafia ținutului Covurlui*, Ocolul Horincea, sat Crăiești și Slobozia Uncani pe 1846, nr. 9555, Tr. 1243, opis 1619, pp. 71-73.
7. Moise N. Pacu, *Dicționar geografic și statistic al Județului Covurlui*, Galați, 1892.
8. Direcția Județeană a Arhivelor Naționale Galați, Fond *Primăria Comunei Crăiești*, Dosar nr. 2, F. 17/1901.
9. Ibidem, nr. 56/1928.
10. Ibidem, nr. 39/1913.

Biserica din sat

Clopotnița

Creșa și cantina pentru copii

Imagini din sat

Imagini din sat**Imagini din sat**

Monumentul eroilor din Primul Război Mondial

Corul Căminului Cultural

Imagini din sat

Echipa de fotbal a Comunei Crăiești, de sub patronajul Căminului Cultural Crăiești (1927).

În imagini:

- 1.Nică al lui Ion Moti
  - 2.Ticu Buhociu, absolvent al Academiei Comerciale (căpitanul echipei)
  - 3.Ghiță Crăescu (zis „Găzaru”), elev la Școala de Arte și Meserii
  - 4.Iorgu Sava, elev de liceu
  - 5.George Buhociu, elev de liceu
  - 6.Vasile Lepădatu, maestru în marină
  - 7.Neculai Nistor, elev seminarist
  - 8.Grecu Vasile, elev la Școala de Arte și Meserii
  - 9.Neculai Lețcae, elev de liceu
  - 10.Dumitru Buhociu, elev de liceu
  - 11.Mitache Bâlcu, elev de liceu
- Grupul fără numere erau Drăgușănenii.

2. Evoluția organizării administrative a satului

Încă din timpurile celei mai vechi organizări, satul Crăiești, fiind un sat de răzeși, a fost condus de un vătaf. Către începutul secolului trecut, conducătorul satului s-a numit vornic, iar, mai târziu, primar de sat. Vornicul satului avea la început, pe lângă atribuțiile administrative, și obligațiile judecătorești și de poliție. Prin prevederile *Regulamentului Organic*, atribuțiile vornicilor se reduc numai la acelea cu caracter administrativ, în care se includeau și grija pentru gardurile țarinei și paza în câmp a țăranilor, prin jitarii satului.

Satele erau subordonate ocoalelor, care au apărut pe la sfârșitul secolului al 18-lea și au fost consfințite definitiv prin *Regulamentul Organic*. Ocoalele erau conduse de privighetorii numiți de Domn sau aleși dintre boiernași și mazili, și aveau ca atribuția de competenție asigurarea strângerii dărilor și apărarea sătenilor de năpăstuiuri.

Printre reformele Domnitorului Alexandru Ioan Cuza, mai exact prin *Legea comunală* din Martie 1864, se instituționează comunele urbane și comunele rurale și se trece la reorganizarea ținuturilor și a ocoalelor. Prin noua organizare, ținuturile iau denumirea de județe, conduse de prefecți, iar ocoalele iau denumirea de subprefecturi, conduse de subprefecți denumiți și Administratori de Plasă.

Pentru ca un sat să devină comună rurală, trebuia să aibă cel puțin un număr de 100 familii, sau 500 suflete. Comunele rurale erau conduse de un primar sprijinit în muncă de un Consiliu Comunal format din 3 persoane. Atât primarul cât și consiliul comunal erau aleși de către locuitorii satului, pentru o perioadă de 2 ani, și aprobați de prefectul județului. Pentru lucrările de cancelarie se foloseau un secretar numit, căruia i se spunea și scriitor comunal.

În comună, pricinile mai importante erau judecate de Comisia de Juri, formată din 2 juri permanenți și un supleant, aleși de cetățenii comunei. Comisia de juri funcționa sub președinția ajutorului de primar. Într-un document din 2 Martie 1885, se arată că alegătorii prezenți în Crăiești, în număr de 74, aleg 2 juri permanenți și anume pe Ioniță Bâlcu și pe Ion Ciuhureanu, iar ca jure supleant, pe Niță Bogdan. De asemenea, în Cartea de judecată a judecătoriei comunei Crăiești, se spune că pe 31 August 1887, sunt aleși ca juri Niță Bogdan și Ion Ciuhureanu, sub președinția lui Vasile Gociu,

ajutor de primar. În același dosar, se mai află o mențiunează o Comisie de judecată formată din Ion Macarie și preotul Gheorghe Buhociu, ca juri, sub președinția lui Ștefan Jerebie, ajutor de primar.

Satul Crăiești a aparținut tot timpul de ținutul Covurlui.

După indicațiile din *Dicționarul topografic și statistic al României*, întocmit de Dimitrie Frunzescu, în 1872, satul Crăiești făcea parte din plasa Horincea (cu capitala la Berești), jud. Covurlui. În această plasă, se mai găseau: Cavadineștii, Găneștii, Prodăneștii, Aldești, Mânzăteștii, Lupeștii, Măluștenii, Tuțcanii, Slivna, Berești, Bereștii Târg, Balintești, Băneasa, Jorăștii, Bursucanii, Deocheții, Drăgușenii.

În lucrarea profesorului Moise Pacu, *Istoria județului Covurlui*, din anul 1890, este menționată comuna Crăiești ca făcând parte din plasa Zimbru (cu capitala la Drăgușeni).

Comunele care aparțineau de această plasă erau:

1. Băleni, cu Zăganca
2. Bursucani, cu Schitu Zimbru
3. Crăiești
4. Cudalbi
5. Măcișeni, cu Corni și Urlești
6. Smulți, cu Gornești
7. Târgul Drăgușeni, cu Deocheții și Ghinghești
8. Vârlezi.

Dintre acestea, sunt arătate ca sate răzeșești următoarele: Bursucani, Crăiești, Cudalbi, Smulți și Vârlezi.

Către începutul secolului al XX-lea, comuna Crăiești aparținea de plasa Bujoru (cu capitala la Târgu Bujoru). În componența acestei plăși, nu mai intrau comunele Cudalbi și Măcișeni. În schimb, intrau comunele Jorăștii, cu Lunca și Târgu Bujor, cu Gălășeii și Umbrăreștii, cu Moscu.

De la arhivele statului din Galați, s-au extras unele date din registrele de stare civilă și din dosare ale primăriei Crăiești, în care sunt trecute numele unor primari, secretari, notari și preceptori din Crăiești, pe perioada anilor 1867 și până în 1915.

Astfel:

În anul 1867, sunt arătați ca primari: Vasile Mote și apoi Iamandachi Bogdan.

În anul 1868, este arătat ca primar Ion Nistor iar ca secretar, C. Gavrilescu.

În anul 1869, este arătat ca primar Neculai Bichir iar ca secretar, C. Gavrilescu.

În anul 1870, sunt arătați ca primari Vasile Gociu și Ioniță Bâlcu iar ca secretar, C. Gavrilescu.

Între anii 1871-1872, este arătat ca primar Mihalachi Sălceanu iar ca secretar, C. Gavrilescu.

În anii 1873-1874, este arătat ca primar Vasile Bichir iar ca secretar, C. Gavrilescu.

În anul 1877, este arătat ca primar Ion Macarie iar ca secretar, C. Gavrilescu.

În anul 1880, este arătat ca primar Mihalachi Sălceanu, ca notar Gh.I. Nistor și ca percepător, Costachi Buhociu.

Între anii 1880 și 1886, nu se găsesc indicații.

În anii 1886-1890, este arătat ca primar Gheorghe Buhociu și ca notar, Th. Buhociu.

În anul 1891, este arătat ca primar M. Sălceanu și ca notar, Th. Buhociu.

În anul 1892, este arătat ca primar Ioniță Bâlcu și ca notar, Th. Buhociu.

În anul 1893, este arătat ca primar Ion Ciubureanu (Pruteanu) și ca notar, Th. Buhociu.

În anul 1894, este arătat ca primar Ion Nistor și ca notar, Th. Buhociu.

În anul 1896, este arătat ca primar Tudoriță Buhociu și ca notar, Th. Buhociu.

În anul 1897, sunt arătați ca primari Ștefan Jerebie și Gheorghe Buhociu iar ca notar, Th. Buhociu.

În anul 1898, este arătat ca primar N. Trifăilă și ca notar, Th. Buhociu.

În anul 1899-1901, este arătat ca primar Ion Ciubureanu și ca notar, Th. Buhociu.

Între anii 1901 și 1906, nu se găsesc indicații. Până în 1904, notar a fost Th. Buhociu.

În anul 1906, este arătat ca primar Costică Gh. Buhociu și ca notar, N. Darie.

Proiectul de buget al comunei pentru exercițiul 1908-1909 este semnat de Ion Gociu ca președinte, avându-l ca secretar pe Costachi Bâlcu și ca

perceptor pe Costică Capotă. La întocmirea acestui proiect de buget, s-au avut în vedere veniturile comunei pe cinci ani anteriori și anume:

- Pe exercițiul 1902-1903: 6217 lei
- Pe exercițiul 1903-1904: 5909 lei
- Pe exercițiul 1904-1905: 3820 lei (anul cu seceta cea mare)
- Pe exercițiul 1905-1906: 5863 lei
- Pe exercițiul 1906-1907: 4830 lei.

Pe baza acestor date, s-a stabilit un buget mediu la venituri, pentru anul 1908-1909, în sumă de 5831 lei. Prevederile cheltuielilor pentru același exercițiu au fost de 5000 lei.

Într-un dosar al comunei, se găsesc indicații despre bugetul pe perioada 1924-1929, unde se arată că, pentru un număr de 480 contribuabili, totalul veniturilor și al cheltuielilor a fost de 227.032 lei și 91 bani, pentru anul 1924. Pentru anul 1927, la un număr de 540 contribuabili, se arată că totalul veniturilor a fost de 351.068 lei și 97 bani, iar totalul cheltuielilor a fost de 301.964 lei și 83 bani, cu un excedent de 49.098 lei și 14 bani. În anul 1928, la un număr de 560 contribuabili, totalul veniturilor a fost de 309.091 lei și 64 bani și s-a prevăzut, pentru cheltuieli, aceeași sumă. În fine, în anul 1929, la un număr de 582 contribuabili, totalul veniturilor și al cheltuielilor au fost echilibrate, la suma de 327.840 lei.

Proiectul de buget pentru anul 1928 a fost semnat de Costică Gh. Buhociu, ca primar, avându-l drept casier pe Caranfil Sava și drept secretar pe Costică Mihalachi.

Menționăm că diferența mare între sumele prevăzute în bugetul comunei, în anii dinaintea Primului Război Mondial, și cele prevăzute în anii de după război, s-a datorat deprecierei leului românesc în raport cu etalonul aur, deprecierei cauzate de cerințele războiului și de situația economică a țării de după război.

Pentru a încheia prezentarea primarilor care au gospodărit comuna Crăiești până în anul 1945, arătăm că:

- Între anii 1902-1906, a fost primar Iorgu Gh. Buhociu.
- Între anii 1907-1912 a fost primar Costică Gh. Buhociu, care, fiind și consilier județean în această perioadă, l-a avut ca înlocuitor, atunci când era reținut la județ, pe Ion Gociu.

În anul 1912, a fost ales primar Nică Nistor, care a funcționat până în vara anului 1916, când a fost înlocuit de dascălul Ghiță Buhociu, care a

funcționat până în toamna anului 1918. În această perioadă, au funcționat ca notari în comună, după plecarea lui Darie, un anume Polizu, căruia i-au urmat Eni Popa și apoi Stoianovici, până în anul 1914, când a fost transferat de la Cudalbi la Crăiești Toader Bogdan, din Crăiești. Toader Bogdan a activat fără întrerupere ca notar, până în anul 1939.

În anul 1910, s-a înființat postul de secretar la primărie, post pe care a fost numit Costică Mihalachi din Crăiești, care, de asemenea, a activat mulți ani. După retragerea sa, a fost înlocuit de Vasile Gh. Nistor.

Ca agent de percepție, a funcționat în sat, până în 1914, Costică Capotă, când, fiind avansat perceptor, s-a mutat în Drăgușeni. A rămas ca agent de percepție cumnatul său, Neculai M. Bichir. Acesta a funcționat până în anul 1919, când a fost împușcat mortal de indivizi rămași necunoscuți. După moartea sa, a urmat ca agent de percepție, câțiva ani, Caranfil Sava și apoi Dumitru M. Bichir.

În toamna anului 1918, după demobilizarea armatei, a fost numit ca primar în Crăiești un reprezentant al noului partid politic al generalului Al. Averescu, ales dintre foștii luptători, și anume Dumitru Gh. Mote, care a funcționat până în anul 1921. Între anii 1922 și 1925, a fost primar Iorgu Buhociu, după care a urmat fratele său, Costică Buhociu, până în anul 1928.

În anul 1929, a fost numit primar Toader Gh. Mote, ca reprezentant al Partidului Țărănesc, și care a funcționat până în anul 1934.

În perioada dintre anii 1935-1936, a activat ca primar Ion Gociu.

În timpul regelui Carol al II-lea, a activat ca primar Vasile Sava, până în anul 1938, și apoi Iordachi Jerebie, până în vara anului 1940.

Pe timpul legionarilor, a activat ca primar, câteva luni, Nică Rusu, până la instaurarea regimului antonescian. Pe timpul acestui regim, până în vara anului 1944, au activat ca primari următorii: Vasile Lefteriu, în anul 1941, Dumitru Gh. Mote, în anul 1942, Iorgu I. Bichir, în anul 1943, și Stelian Cărcotă, în 1944.

Ultimul primar care a activat în perioada dintre anii 1944-1945, până la preluarea puterii de către forțele comuniste, a fost Iordachi Mititelu, care, împreună cu Iorgu I. Bichir, se află încă în viață și trăiește în sat.

Satul Crăiești a devenit comună în anul 1859, după cum se arată în lucrarea profesorului Moise Pacu, *Istoria Județului Covurlui*, din 1890.

Activitățile comunale s-au desfășurat mulți ani într-un local impropriu, amplasat excentric și necorespunzător, în apropierea râpei lui

Greceanu, care avansa nestăvilită spre interiorul satului. Ca urmare a acestei situații, vechiul local al primăriei a trebui să fie evacuat și toate serviciile comunale s-au mutat, în anul 1914, în clădirea cumpărată de comună de la Ion D. Vasiliu, care a plecat din sat la Bârlad. Această clădire a fost construită în anii 1912-1913, din materiale rezistente, în stil de vilă, cu încăperi corespunzătoare pentru o locuință confortabilă la țară. Prin mutarea primăriei în acest local s-a întregit centrul civic al satului pe drumul principal de pe terasa întâia, după cum se vede și pe Schița orientativă a teritoriului satului Crăiești și a vecinătăților sale, inclusă în prezenta lucrare. În acest local a funcționat Administrația Comunală, fără întrerupere, până la reforma administrativă în urma căreia comuna Crăiești a fost redusă la nivel de sat apartenent de comuna Vârlezi. În prezent funcționează aici grădinița de copii.

Surse documentare:

1. Direcția Județeană a Arhivelor Naționale Galați, Fond *Primăria Comuna Crăiești*, Dosar nr. 12-22/1886, document din 2 Martie 1885.

2. Ibidem, Dosar 14/1896, document din 31 August 1887.

3. D. Frunzescu, *Dicționar topografic și statistic al României*, București, 1872, p. 143.

4. Direcția Județeană a Arhivelor Naționale Galați, Fond *Primăria Comuna Crăiești*, Dosar nr. 28/1908.

5. Ibidem, Dosar nr. 38/1912 - 1929.

3. Despre școală și învățământ

Școala din Crăiești a luat ființă în anul 1867, ca urmare a legii Instrucției Publice, din anul 1864. Legea Instrucției Publice din România, promulgată în anul 1864, a avut ca obiect principal răspândirea și organizarea învățământului sătesc, prin înființarea de noi școli în mediul rural. Prin lege, se prevedea învățământul primar public, gratuit și obligatoriu, pentru toți copiii de vârstă școlară, pe o durată de patru ani.

Încă înainte de anul 1860 se hotărâse introducerea oficială în scriere a alfabetului latin, în locul celui chirilic.

În anul 1867, școala a funcționat numai cu o singură clasă, adăugându-se apoi, în fiecare an, câte o clasă, până la completarea a șase clase. După anul 1873 și până în anul 1891, școala a funcționat cu 6 clase, iar, de la această dată înainte, a funcționat cu cinci clase.

În comuna noastră, nu a existat un local propriu pentru școală decât începând cu anul 1905, când s-a dat în funcțiune prima sală de clasă, „acea din dreapta”, cu sală de intrare și cancelarie. Cea de-a doua sală de clasă, „din stânga”, a fost dată în funcțiune în anul 1908, integrându-se astfel proiectul tip al ministerului instrucției publice pentru școlile de tip rural.

Până la realizarea localului propriu, cursurile s-au ținut, mai întâi, prin case particulare, cu un singur învățător pentru toți elevii, din toate clasele. În timp, a fost repartizată pentru școală una din sălile fostei clădiri în care a funcționat primăria veche. Era, de asemenea, pentru toți elevii, cu un singur învățător.

În anul 1905 s-au mutat în prima sală a noului local elevii claselor a II-a și a III-a, dimpreună cu elevii claselor a IV-a și a V-a. Elevii claselor a II-a și a III-a erau grupați în așa-zisa divizie a doua, iar cei din clasele a IV-a și a V-a erau grupați în divizia a treia. Elevii din fiecare divizie învățau doi ani consecutivi aceleași materii, având pentru ambele divizii un singur învățător.

Cursurile se țineau zilnic, pe program de dimineață și de după masă, cu excepția zilelor de joi, când se țineau numai dimineața. Toți elevii erau obligați să fie prezenți în sala de clasă pe durata întregului program, asistând astfel și la predarea diviziei din care nu făceau parte sau la divizia prin care trecuseră deja.

Când, în anul 1908, s-au mutat în local propriu și elevii din clasa I-a, s-a aprobat și un al doilea post de învățător titular, revenind astfel, pentru elevii clasei I-a, avantajul de a învăța singuri într-o singură sală, cu un învățător numai al lor. În preajma Primului Război Mondial, s-a mai construit încă o sală de clasă, anexată la celelalte două deja existente, acordându-se și un al treilea post de învățător. În această situație, avându-se trei săli de clasă și trei învățători, s-a putut separa divizia a II-a de a III-a. În fine, abia după Primul Război Mondial, s-au mai construit încă două săli de clasă, realizându-se astfel, în total, cinci săli de clasă și, prin aceasta, fiecare clasă de elevi a avut sala sa proprie. Aceste ultime două săli, fiind executate în condiții necorespunzătoare, nu au durat mult și, prin anii 1959-1960, s-a executat o altă construcție, în apropierea vechiului local.

În prezent, se află în sat șase săli de clasă, care însumează în total o suprafață utilă de 345 mp, așa cum se arată în studiul întocmit de cadrele didactice din sat. În același studiu întocmit de colectivul cadrelor didactice din sat, studiu care se găsește la arhiva primăriei comunei Vârlezi, se arată că, după anul 1867, numărul elevilor a fost destul de mic și că, dintre aceștia, ajungeau în clasa a cincea cam a zecea parte. Tot în acest studiu se arată că primul învățător în Crăiești a fost un anume I. Tutoveanu.

La Arhivele Statului din Galați, în unele dosare din fondul de documente al primăriei comunei Crăiești, se găsesc și indicații despre evoluția învățământului. Printre altele, se arată că, în perioada dintre anii 1881-1889, a fost învățător în sat „Toader Buhociu”. În anul 1889, a predat cu proces-verbal postul și școala lui „Scarlat Toderășcu”. La data predării, școala avea un număr de 98 elevi, toți băieți, de vârstă școlară.

În cele 15 dosare, registre și condici, se găsește și o situație școlară cu elevii premianți de la clasa a I-a și până la a V-a, la finele anului 1887, pe care o prezentăm:

Clasa I-a

- Premiul I: Nisip Constantin
- Premiul II: Motea Mihail
- Premiul III: Foidaș Vasile

Clasa a II-a

- Premiul I: Ciuhureanu Elena
- Premiul II: Buhociu Constantin
- Premiul III: Nistor N. Ion

Clasa a III-a

- Premiul I: Rosin Hermoni
- Premiul III: Buhociu Andrei

Clasa a IV-a

- Premiul I: Nistor M. Constantin
- Premiul II: Buhociu Ion

În *Anuarul oficial al învățământului primar* din anul 1897, se arată că, în anul 1896, activa ca învățător în Crăiești Teodor N. Teodoru, născut în anul 1875, fiind absolvent al școlii normale. Învățătorul Teodoru a activat întreaga sa carieră ca adevărat dascăl al învățământului din Crăiești și considerăm că

toți aceia care au avut fericirea să-i fim elevi îi păstrăm aceiași recunoștință și pioasă aducere aminte.

Vom da și unele indicații despre situația cadrelor didactice și a elevilor școlii primare mixte din comuna Crăiești, în anul 1933, extrase tot din *Anuarul învățământului primar*, din acel an. În această situație se remarcă că populația școlară înscrisă la recensământ, între 5 - 16 ani, a fost de 416.

Numărul celor înscriși în catalog era de 227. Ca învățători, la acea dată erau următorii:

- Gh. Gâță, în vârstă de 32 ani, încadrat în anul 1922, cu o vechime de 11 ani;

- Neculai Nistor, în vârstă de 28 ani, încadrat în 1924, având o vechime de 9 ani;

- Georgeta Caraman, în vârstă de 27 ani, numită în 1926, având o vechime de 7 ani;

- Maria Teodoru, în vârstă 24 ani, numită în 1928, având o vechime de 5 ani.

Încheiem prezentarea situației extrasă din indicații documentare în legătură cu evoluția învățământului din satul nostru, amintind și specificarea că, la recensământul populației din anul 1948, din numărul total de 1354 locuitori în vârstă de peste 7 ani, un număr de 1106 erau știutori de carte și numai un număr de 248 erau neștiutori de carte, ceea ce reprezenta un procent de 18,3%. În același recensământ, se arată că, pe întreg județul Covurlui, procentul neștiutorilor de carte era de 21,1%, iar procentul mediu pentru plasa Bujorul era de 27,3%.

Ca încheiere, redăm aici și concluziile din materialul întocmit de cadrele didactice din sat, despre care am mai vorbit, în care se arată că în anul 1957, nu se mai găsea niciun neștiutor de carte printre locuitorii satului, cu vârsta între 14-35 de ani. Tot în acest material, se arată că frecvența elevilor la cursurile școlare, după reforma învățământului din anul 1948, a crescut de la 95%, astfel că, în anul 1952, a atins procentul de 100%. De asemenea, se arată că, după reforma din 1948, dintre absolvenții a patru clase, numai un procent de circa 50% au urmat cursurile claselor 5-7 la școlile din Smulți și Vârlezi. Majoritatea dintre absolvenții a patru clase au urmat școli profesionale, tehnice medii și teoretice, devenind muncitori calificați în diverse specialități și cadre medii în industrie, în agricultură, în construcții și în transporturi.

În cele ce urmează, vom prezenta o situație nominală cu fiii satului care și-au obținut calificări prin studii secundare și superioare la diverse nivele, cât și prin studii profesionale sau practici dirijate direct în producție, în perioada de la anul 1950 încoace.

Pentru cei mai vechi, s-au folosit indicațiile documentare întâlnite în diverse ocazii sau procurate de unii membri ai familiilor respective, ei înșiși intelectuali vârstnici sau chiar foarte bătrâni.

Primii despre care s-au găsit indicații în legătură cu studiile și profesiunile avute au fost preoții Toader Gh. Buhociu și Gheorghe V. Buhociu, despre care Moise Pacu arată, în lucrarea sa din anul 1869, că au urmat școala de Catehiți de la Bârlad, în perioada dintre anii 1840-1850, după care au fost preoți în Crăiești, până la adânci bătrâneți. Tot în lucrarea profesorului Moise Pacu, se arată că, de asemenea, publicistul T. Jerebie și avocatul Mihalachi Buhociu, din Galați, erau originari din Crăiești. De asemenea, se găsesc indicații în mai multe documente, prin care se arată că, în jurul anului 1880, au absolvit seminarul din Huși, Teodor Gh. Buhociu, fiul preotului Gh. Buhociu, care a activat ca învățător în Crăiești între anii 1881-1889, când a devenit notar al comunei, funcție în care a activat până s-a stins din viață, în anul 1904. În aceeași perioadă, a absolvit seminarul din Huși și Scarlat Toderașcu, care a fost preot paroh al bisericii Sfântul Gheorghe din Huși până în preajma Primului Război Mondial.

Tot un fiu al Crăieștilor a fost și preotul Gheorghe Costin, preotul bisericii Sfânta Vovidenie din Galați până prin anul 1930, când s-a stins din viață, bătrân. Preotul Costin a fost mulți ani și protoereul județului Covurlui.

Contemporani cu preotul Costin au fost și preotul Gh. N. Bâlcu, care a trăit la Greci, în Tulcea, dimpreună cu frații Mihalachi A. Nistor și Gheorghe A. Nistor, fiii lui Andrei Nistor din Crăiești. Primul a fost inspector financiar la Galați, iar cel de-al doilea a fost ofițer de marină și a îndeplinit mulți ani funcția de căpitan al portului Tulcea, având gradul de comandor, până prin anul 1925.

- Ion C. Buhociu, născut în anul 1874, a fost profesor maestru de muzică la liceul din Galați. A făcut studiile de specialitate la Leipzig și a fost cunoscut și drept compozitor și dirijor. S-a stins din viață în anul 1944, în vârstă de 70 ani, lăsând școlii din sat o parte din pământul pe care îl avea de la părinți.

- Mihalachi Gh. Mititelu. S-a calificat ca oficiant P.T.T. și a funcționat mulți ani ca diriginte al Oficiului Poștal din Drăgușeni, până după Primul Război Mondial.

- Ion I. Bâlcu. Inginer, absolvent al școlii naționale de poduri și șosele din București, în anul 1911. A fost un inginer de valoare, specialist în probleme de drumuri și poduri. A activat la Galați, fiind conducător al Serviciului Tehnic Județean, până în anul 1939, când s-a stins din viață.

- Spiridon Gh. Nistor. A fost ofițer activ, aparținând promoției anului 1916. A luat parte, ca tânăr sublocotenent, în Primul Război Mondial. Și-a pierdut viața în cel de-al Doilea Război Mondial, având gradul de colonel.

- Ștefan A. Bâlcu. A absolvit Facultatea de Medicină din București, în anul 1920, după ce a participat în război, ca medic militar, pe front. Întors în țară după o specializare la Berlin, a activat tot timpul în București, ca medic chirurg de elită, bucurându-se de multă dragoste și considerație. Se află în viață, având respectabila vârstă de aproape 90 de ani. Ca semn de deosebită stimă și dragoste din partea noastră, a tuturor, propunem să-l alegem „Decanul de vârstă al fiiiilor satului”, cum este, de fapt.

- Gavrilă I. Crăiță. A absolvit școala normală din Bârlad în anul 1919, după ce a participat la război, ca sublocotenent de rezervă. Ca învățător, a activat la Măndrești și a decedat ca pensionar.

- Ion C. Giurgea. A fost coleg de promoție la aceeași școală normală cu Gavrilă Crăiești, după ce a participat și el, ca sublocotenent rezervist, la război. După război, s-a calificat controlor la băncile populare și a activat la Brăila, unde s-a stins din viață ca pensionar.

- Teodor I. Crăescu. A urmat cursul inferior la seminarul din Galați. În timpul războiului, a fost încorporat și a participat ca sublocotenent de rezervă. După demobilizare, s-a angajat ca funcționar prin județul Neamț, unde a trăit toată viața.

- Costachi M. Mihalachi. S-a calificat contabil pentru băncile populare și s-a angajat, în anul 1919, contabil al băncii populare din Crăiești, unde a funcționat neîntrerupt până la pensionare, când s-a retras și s-a stabilit la Galați. S-a stins din viață în anul 1979, în vârstă de 80 de ani.

- Alexandru T. Buhociu. Fiind angajat în diverse munci, s-a pregătit în particular și și-a însușit cunoștințe gimnaziale. După satisfacerea serviciului militar, s-a angajat, în anul 1921, ca funcționar la Docurile portului Galați, unde a activat până la pensionare. Trăiește la Galați, fiind în vârstă de 81 ani.

- Ștefan St. Jerebie. De asemenea, și-a însușit cunoștințe gimnaziale, fiind, în același timp, și funcționar judecătoresc la Galați. A fost promovat grefier la tribunal, în care calitate, a activat până la pensionare, prin anul 1965. A decedat prin anul 1970.

- Ioan St. Nistor. Întocmai ca Ștefan Jerebie, s-a angajat funcționar judecătoresc la Galați, continuând să acumuleze cunoștințe gimnaziale în particular. A activat mulți ani ca grefier la tribunalul din Galați, iar, după anul 1948, a fost promovat ca procuror. A decedat pensionar, prin anul 1972.

- Toader I. Tuchel. A absolvit școala de subingineri din București în anul 1920. S-a specializat drept constructor de căi ferate și poduri, participând la cele mai mari lucrări din țară. A obținut titlul de inginer în specialitatea în care s-a distins și a îndeplinit munci de răspundere, atât la calea ferată cât și la Sfatul Popular al municipiului București. Trăiește ca pensionar la București, în vârstă de aproape 80 ani.

- Dumitru C. Bâlcu. A absolvit școala normală din Bârlad în anul 1921 și a activat ca învățător la Dor Mărunt – Ialomița, unde a decedat ca pensionar.

- Nicolae M. Bichir. A absolvit școala de subingineri din București în anul 1922. A activat ca subinginer de drumuri, în cadrul județului Covurlui, până la pensionare. S-a stins din viață la Galați, în anul 1979, în vârstă de 81 de ani.

Încheiem prezentarea fiilor satului care s-au calificat pe bază de studii secundare și de specialitate, în perioada de până la anul 1922, menționându-l și pe Toader N. Bogdan, care, după absolvirea cursurilor gimnaziale, a urmat școala specială de notari și, după absolvire, a activat ca notar, mai întâi în Cudalbi; mai apoi, începând cu anul 1914, a preluat funcția de notar al comunei noastre, pe care a îndeplinit-o până la pensionarea sa.

În continuare, prezentăm situația fiilor satului, care și-au însușit calificări prin școlarizări și specializări tehnice la diverse nivele, în perioada dintre anii 1920-1922 și până în prezent. Verificarea în amănunt a situației tuturor acestora s-a realizat cu ajutorul comitetului de inițiativă care a organizat întrunirea tuturor fiilor satului, în ziua de 17 August 1980. La aceasta au participat aproape toți fiii satului aflați în viață, de pe întreg cuprinsul țării, cât și mulți urmași ai celor decedați. În total, în această grupă de fii ai satului sunt arătați un număr de 106 persoane, după cum urmează:

1. Costachi Gh. Lepădatu. Absolvent al școlii normale. A fost învățător la Brăila.

2. Ion (Nică) I. Bălan. Absolvent al școlii normale. A fost învățător la Tulcea.
3. Alexandru Iorgu Buhociu. Absolvent al școlii normale. A fost învățător la Galați.
4. Nicolae I. Nistor. Absolvent al școlii normale. A fost tot timpul învățător în satul nostru și, mulți ani, director al școlii. Pentru merite deosebite a fost distins cu titlul și medalia de „învățător emerit”.
5. Costachi I. Crăescu. După absolvirea seminarului teologic, a fost numit preot la Foltești.
6. Vasile Gh. Isac. După absolvirea seminarului, a fost numit preot în jud. Brăila.
7. Dumitru H. Lețcae. După absolvirea studiilor politehnice în București, a profesat ca inginer specialist în construcția modernă a drumurilor naționale. A condus sectorul din Moldova.
8. Constantin (Ticu) C. Buhociu. După absolvirea academiei de înalte studii comerciale și industriale, a activat ca economist contabil și inspector financiar.
9. Eugen C. Bâlcu. După absolvirea liceului din Tulcea, în anul 1925, s-a angajat ca salariat la Direcția Generală a Vămirilor din București și s-a înscris la Facultatea de Drept. A fost promovat inspector vamal și inspector general vamal.
10. Petre C. Bâlcu. S-a calificat inginer agronom, după absolvirea facultății la Iași, în anul 1932. A activat în cadrul Ministerului Agriculturii, ca specialist în problemele plantelor textile și cultura orezului.
11. Neculai H. Lețcae. După liceu, a absolvit cursurile Institutului Geografic al Armatei, secția Topografie și Cartografie. A activat în Ministerul Lucrărilor Publice, în București, și, în ultimii 12 ani, la Universitatea din Cluj, la Catedra de Geologie și Mineralogie.
12. Aurel C. Buhociu. A absolvit Facultatea de Medicină de la Cluj. S-a specializat în medicină pediatrie și a practicat la Brăila.
13. Gheorghe C. Buhociu. După absolvirea Liceului Comercial și a Academiei Comerciale din Cluj, a activat în Ministerul de Finanțe, ca inspector.
14. Costachi C. Bâlcu. După absolvirea liceului din Tulcea, s-a angajat ca secretar la acest liceu și, în același timp, a urmat și specializarea de jurist, la Facultatea de Drept din Iași. După absolvirea facultății, a intrat în magistratură, iar la sfârșitul activității a fost avocat în București.
15. Teodor (Ticuță) Th. Teodoru. A activat tot timpul ca preot în orașul Tg. Bujor.
16. Elena (Lina) Caranfil Sava. A activat ca profesoară la București.

17. Iorgu Caranfil Sava. S-a calificat ofițer activ și apoi inginer, în București.
18. Nicolae Th. Teodoru. A absolvit Facultatea de Drept de la Iași și a profesat avocatura la Bârlad.
19. Ghiță Ionică C. Nistor. S-a calificat învățător și a profesat la Galați.
20. Caranfil I. Nistor. A absolvit liceul comercial din Bârlad și a activat ca controlor financiar la Bolintinul din Vale.
21. Alecu Ghiță Nistor. Este preot la Galați, paroh al Catedralei Sfântul Nicolae. Este apreciat ca un slujitor cu largi vederi democratice.
22. Neculai Vasile Sava. După absolvirea liceului, s-a calificat pentru serviciul de mișcare-comercial la CFR.
23. Tănase Al. Bâlcu. A absolvit școala de agricultură, gradul I, în anul 1932. A activat ca tehnician agricol în cadrul Camerei Agricole a jud. Covurlui, îndeplinind diverse munci, ca șef de fermă și șef de secție.
24. Aurel V. Sava. A absolvit Facultatea de Drept și a profesat avocatura la Sebeș, Alba.
25. Buhociu Iorgu Eugen. S-a calificat în serviciile de mișcare CFR, a activat ca șef de stație și inspector la Regionala CFR București.
26. Nicolae I. Nistor. Este preot la Tulcea, paroh la una din bisericile importante din oraș.
27. Jenică Caranfil Sava. A absolvit facultatea de medicină și a profesat în București, ca un distins medic specialist.
28. Grigore Th. Teodoru. S-a calificat profesor și a activat la Galați.
29. Jeaneta H. Lețcae. S-a calificat profesoară și a activat la Râmnicu Sărat.
30. Caranfil (Filuță) C. Sava. A absolvit liceul comercial la Galați și a activat ca specialist în Galați.
31. Enuța P.V. Toma. A absolvit școala normală și a activat ca învățătoare la Stăoani – Panciu.
32. Tincuța I. Nistor. S-a calificat ca învățătoare și a profesat la Foltești.
33. Alexandru Manolachi Bâlcu. A absolvit liceul comercial și a activat ca specialist, în Galați.
34. Mitachi Manolachi Bâlcu. A urmat cursurile la Academia Comercială din Cluj. A activat ca expert în probleme economice, la București.
35. Profira I. Nistor. S-a calificat educatoare și a profesat la Galați.
36. Vasile I. Nistor. A absolvit facultatea de drept și a profesat avocatura la Galați.
37. Manolachi Gh. Lepădatu. S-a calificat învățător și a profesat în jud. Brăila.
38. Ecaterina T. Lepădatu. S-a calificat învățătoare și a profesat la Galați.

39. Costică P. Lepădatu. A fost învățător la Plenița, județul Dolj.
40. Vasile P. Lepădatu. A fost învățător la Brăila. Decedat.
41. Marghiolița Gh. Lepădatu. A fost învățătoare la Galați.
42. Maria Stelian Cârcoț. S-a calificat maestră de lucru și a profesat la Iași.
43. Vasile V. Crăescu. S-a calificat preot și a oficiat la Matca. Trăiește la Galați.
44. Elena I.V. Toma. A absolvit liceul comercial la Galați și profesează ca economistă, la București.
45. Jean I.V. Toma. S-a calificat învățător și a activat la Pechea, unde a decedat într-un accident.
46. Nina C. Motea. A absolvit în particular cursurile liceale. A activat ca salariată, la Galați.
47. Sabina P.V. Toma. A absolvit liceul comercial din Galați și activează ca economistă, la București.
48. Eugenia I. Bichir. S-a calificat profesoară și activează la București.
49. Vasile N. Lefteriu. Este calificat profesor și activează la Bujoru.
50. Maria Costachi Motea. S-a calificat ca învățătoare și a profesat la Bujoru.
51. Maria I. Bichir. S-a calificat ca profesoară și activează la București.
52. Liviu Gh. Buhociu. S-a calificat ca cercetător principal. Activează în București, la Institutul de cercetare, irigații și drenări.
53. Vasile Constantin Nistor. S-a calificat ca învățător și a activat la Gohor.
54. Andrei M.I. Nistor. A absolvit Institutul Politehnic din Timișoara. Activează ca inginer șef, la Tulcea.
55. Adela V. Bogdan. S-a calificat ca învățătoare și activează la Tulcea.
56. Felicia V. Pralea. Calificată ca educatoare, activează la Galați.
57. Claudia N. Nistor. A absolvit liceul la Galați, unde activează ca funcționară.
58. Gheorghe C. Buțurcă. A absolvit cursurile liceale și activează ca bibliotecar la Universitatea din Galați.
59. Eugen C. Buțurcă. Calificat inginer, activează ca profesor universitar la Iași.
60. Alexandru C. Buțurcă. Calificat inginer, activează la București.
61. Adela Gh. Lepădatu. Calificată inginer, activează în București.
62. Octavian C. Buhociu. Profesor universitar, cu titlul de Doctor obținut la Sorbona, a profesat în Germania, păstrându-și cetățenia română. S-a afirmat ca un eminent om de cultură. S-a stins din viață în urma unei boli necruțătoare. La cererea sa, a fost adus și înmormântat în cimitirul satului, alături de părinții săi.

63. Radu C. Buhociu. Calificat profesor, a activat la Bârlad.
64. Eugen C. Albineț. Profesor universitar la Iași.
65. Costachi Al. Bichir. Profesor de matematici la Galați.
66. Sava A Maria. Profesoară la Sebeș.
67. Maria Th. Bogdan. Economist la București.
68. Virginia Th. Bogdan. Doctoriță la Brașov.
69. Zoica Th. Bogdan. Profesoară la București.
70. Iuliu C. Buhociu. S-a calificat medic și activează la Botoșani.
71. Ion Mitachi N. Mihalachi. S-a calificat subinginer. A activat ca profesor și director al școlii de meserii din Galați.
72. Alexandru V. Ciuhureanu. Activează ca preot la Măstăcani.
73. Zoica Ghiță Nistor. S-a calificat învățătoare și a activat la Galați.
74. Corneliu T. Patrichi. Activează ca procuror la București.
75. Huhulea I. Gheorghe. S-a calificat medic. Activează ca specialist apreciat, în București.
76. Iordachi I. Rusu. S-a calificat ca arhitect. Activează în București, în proiectare.
77. Anton Mihalachi Bălan. S-a calificat inginer mecanic. Activează în cadrul Ministerului Comerțului Exterior, la reprezentanța din Paris.
78. Mihail I. Huhulea. Ofițer cu gradul de colonel, la Tecuci.
79. Vasile M. Jerebie. Ofițer cu gradul de colonel, la București.
80. Mircea Dumitru. Ofițer cu gradul de colonel, la București.
81. Bichir V. Ion. Ofițer cu gradul de maior, la București.
82. Ion V. Oprișan. Ofițer cu gradul de căpitan, la Constanța.
83. Costică I. Th. Buhociu. S-a calificat jurist. Activează ca director comercial, la București.
84. Constantin D. Bichir. Calificat ca inginer, activează la Întreprinderea de rulmenți din Bârlad.
85. Radu I. Bichir. A absolvit Liceul Comercial din Galați și a activat la Galați.
86. Vasile C. Giurgea. Inginer naval. Activează în București.
87. Gheorghe C. Lepădatu. Ofițer cu gradul de colonel. Se află la Arad, ca pensionar.
88. Traian A. Clime. Inginer, activează la Suceava.
89. Gheorghe D. Bichir. A absolvit patru clase, la Liceul Comercial din Galați. Activează la Galați.
90. Constantin C. Giurgea. A absolvit un liceu industrial. Este maestru oțelar la Galați.
91. Vasile Gh. Isac. Activează ca economist la Ploiești.
92. Victorița C. Buțurcă. A absolvit liceul. Este salariată la Brăila.

93. Nicolae I. Cărcotă. Ofițer cu gradul de locotenent colonel, la Focșani.

94. Vasile I. Huhulea. A absolvit un liceu industrial. Este maestru naval la Galați.

95. Gheorghe Th. Bogdan. Absolvent de liceu, este funcționar la Brașov.

96. Vasile Th. Bogdan. A absolvit liceul. Este funcționar la Brașov.

97. Maria I. Huhulea. Este învățătoare la Măstăcani.

98. Ruxandra Huhulea. A absolvit liceul agricol. Activează ca tehnician agricol, la Galați.

99. Sultana Susaru-Butunoiu. S-a calificat învățătoare. Activează în sat.

100. Suzana V. Buhociu. A absolvit liceul. Este funcționară la Brașov.

101. Ioan I. Huhulea. A absolvit liceul. S-a calificat asistent medical. Activează la policlinica din Galați.

102. Buhociu Gh: Dan. Ofițer de aviație la București.

103. Gociu V. Costachi. Învățător – decedat.

104. Giurgiu C. Neculai. Învățător – decedat.

105. Candrea Măndița. Învățătoare la Vameșu, Galați.

Surse documentare:

1. Direcția Județeană a Arhivelor Naționale Galați, Fond *Primăria Comunei Crăiești*, Dosar nr. 5/1889.

Ibidem, Dosar nr. 12, 1877-1879.

2. *Anuarul oficial al Învățământului primar și normal-primar*, anul 1897, București, p. 69.

3. *Anuarul oficial întocmit de serviciul statelor personale ale statisticeii la 15 oct. 1910*, București, 1910.

Învățământul primar rural, jud. Covurlui, școala din satul Crăiești, p. 69.

4. *Anuarul învățământului primar 1933*, București.

Școlile primare rurale, jud. Covurlui, pp. 213-214, comuna Crăiești.

5. *Recensământul populației din anul 1948*, Vol. VI/1948, Tabela I, clădirile – gospodăriile și populația, după grupe de vârstă și știință de carte – Crăiești, plasa Bujoru.

4.Despre religie și biserică

Locuitorii satului Crăiești au aparținut dintotdeauna de religia ortodoxă, care a fost religia de stat a Moldovei. Nu s-au găsit indicații despre data când a luat ființă prima biserică și nici despre primii preoți ai satului.

Cel mai vechi nume cunoscut, al unui preot care a trăit în Crăiești, este cel al preotului Antohe Bâlcu, care a fost fiul lui Sandu Bâlcu și nepot al Tudoasei, fiica lui Bogdan Craiu. El a aparținut de cea de-a cincea generație de la boierul Craiu, datată în jurul anului 1650. În generația următoare, se cunoaște numele preotului Gheorghe Bâlcu, care, la rândul său, era nepot de fiu al lui Grigoraș Bâlcu, fecior al aceleiași Tudoasa. Acest preot, Gheorghe Bâlcu, se face cunoscut prin actul de danie din anul 1701, prin care donează Mănăstirii Adam părțile sale de moșii din satele Pupezeni, Osiaci și Baloșești, pe care le moștenise în ținutul Tutovei de la străbunicul său. Având în vedere că acești doi preoți aparțineau familiei Bâlculeștilor, care erau cei mai înstăriți răzeși din sat și aveau gospodăriile în mahalaua din sus, cu siguranță că, prin grija și contribuția lor, s-a ridicat biserică amplasată în mahalaua din sus, cu hramul „Sfinților Voievozi”. Terenul din jurul bisericii a fost folosit ca cimitir, pentru enoriașii care aparțineau de această biserică.

În mahalaua din jos a satului, a fost ridicată o altă biserică, care a purtat hramul „Sfântul Neculai”. Probabil că această biserică s-a ridicat pe timpul aceluși preot Grigoraș (în fondul de documente al mănăstirii Adam se găsesc indicații despre un fiu al său, care era scrib sau grămătic prin anul 1677). Noi am admis ipoteza că acest preot Grigoraș aparținea de familia Crăiță, coborâtoare colaterală din Barbara, una din fiicele lui Ion Proșie. Ca fiu al lui Toader Crăiță, așa cum l-am admis, acest preot a aparținut de cea de-a cincea generație de la Dumitru Craiu, adică a fost contemporan cu preotul Antohi Bâlcu. Și la această biserică s-a folosit terenul împrejmuit din jurul său ca cimitir pentru enoriașii care aparțineau de ea.

Ambele biserici au fost construite din aceleași materiale și după același sistem, care se folosea prin părțile noastre în acele timpuri, și este foarte greu de admis că ele au durat peste 150 ani, până prin anul 1830, când se cunoaște că cele două biserici din sat au fost reconstruite pe vechile amplasamente. Cu siguranță, în această perioadă, ambele biserici au primit lucrări serioase de reparații și consolidări.

Întrucât, în anii 1828-1831, aceste biserici au fost reconstruite tot din materiale fără perspectivă de durată în timp, în loc să se fi construit o singură biserică mai spațioasă, mai reprezentativă și din materiale mai rezistente, cu siguranță, au existat mari neînțelegeri între răzeșii din sat.

Conform statisticii recensământului din anul 1828, se găseau în acest sat un număr de 5 preoți și 7 dascăli și diaconi, la o populație de 126 familii, în care se includeau și cei 21 privilegiați cu situații de vază în sat și, în același timp, rude apropiate cu numeroșii preoți și dascăli.

Tabel Anexa

Situația preoților din satul Crăiești, după indicații documentare, între anii 1650 și până după Primul Război Mondial

Anul	Biserica Sfinții Voievozi		Biserica Sfântul Neculai		Observații și Indicații Documentare
	Preoți	Dascăli	Preoți	Dascăli	
A.	1.	2.	3.	4.	5.
1650	Antohei Bâlcu	Necunoscut	Grigoraș Crăiță	Necunoscut	Spîța din 1819, a răzeșilor Coadă și Tingău. Dosar Mănăstirea Adam
1675-1701	Gheorghe Bâlcu	Necunoscut	Necunoscut	Necunoscut	Act donații moșii către Mănăstirea Adam
1772-1774	Popa Apostol și Popa Neculai, fără a se indica biserica fiecăruia				Lucrarea <i>Moldova din epoca feudalismului</i> , vol. XII, partea a II-a, Chișinău, 1975.
1803	Un preot nenominalizat	Un dascăl nenominalizat	Un preot nenominalizat	Un dascăl nenominalizat	Catagrafia din 1803
1816	Un preot nenominalizat	Doi dascăli nenominalizați	Un preot nenominalizat	Doi dascăli nenominalizați	Manuscris 57
1828	Trei preoți nenominalizați	Patru dascăli nenominalizați	Doi preoți nenominalizați	Trei dascăli nenominalizați	Catagrafia din 1828
1830	Trei preoți nenominalizați	Șase dascăli nenominalizați	Cinci preoți nenominalizați	Cinci dascăli nenominalizați	Catagrafia din 1830
1832	Vasile, fiul lui Ștefan Buhociu Gheorghe, fiul lui Ștefan Buhociu Ioniță, fiul preotului Ștefan	Constandachi Toma Constantin Sava	Alexandru Toma, fiul preotului Alexandru Toma Neculai, fiul căpitanului	Toader, fiul lui Gheorghe Sava Enachi, fiul lui Constantin Munteanu	Catagrafia din 1832

	Gheorghe, fiul lui Ion Bâlcu		Lupu Nistor		
1839	Vasile Buhociu Gheorghe Buhociu Ioniță Bâlcu, fiul lui Ștefan Bâlcu	Constantin Gavrilă Sava Constandachi Toma	Alexandru Toma Neculai Nistor Toderașcu Al. Toma	Enachi Munteanu Gheorghe Nistor, fiul preotului Neculai Nistor	Catagrafia din 1838-1839
1845	Vasile Buhociu Gheorghe Șt. Buhociu Ion Bâlcu	Ion Toma, fiul dascălului Constandachi Toma Dumitru Preda	Alexandru Toma Neculai Nistor Todărașcu Toma	Enachi Munteanu Gheorghe Nistor, fiul preotului Neculai Nistor	Catagrafia din 1845-1846
1851	Vasile Buhociu Gheorghe Șt. Buhociu Ion Gh. Bâlcu	Doi dascăli nenominalizați	Toderașcu Toma Costachi Sava	Doi dascăli nenominalizați	Mitrici
1854	Ion Bâlcu Toader gh. Buhociu	Doi dascăli nenominalizați	Toader Al. Toma Gheorghe V. Buhociu	Doi dascăli nenominalizați	Mitrici
1856	Ion Bâlcu	Doi dascăli nenominalizați	Toader Al. Toma	Doi dascăli nenominalizați	Mitrici
1857	Toader Gh. Buhociu	Doi dascăli nenominalizați	Toader Toma	Doi dascăli nenominalizați	Mitrici
1870	Toader Gh. Buhociu	Doi dascăli nenominalizați	Gheorghe V. Buhociu	Doi dascăli nenominalizați	Mitrici
1877	Toader Gh. Buhociu	Doi dascăli nenominalizați	Gheorghe V. Buhociu	Doi dascăli nenominalizați	Mitrici
1883	Toader Gh. Buhociu	Doi dascăli nenominalizați	Gheorghe V. Buhociu	Doi dascăli nenominalizați	Mitrici
1889	Toader Gh. Buhociu	Ion Ilie Sava Gh. Buhociu	Gheorghe V. Buhociu	Gheorghe N. Nistor Petrachi Sava	Arhivele Statului Galați, Dosar 5/889, Primăria Crăiești
1895	Filială	Ion Sava	Gheorghe V. Buhociu	Petrachi Sava	
Din 1900 până în 1907	Filială		Dobre Alexandru Pohrib Gheorghe	Gheorghe Buhociu Neculai Sava	<i>Anuarul casei Bisericii</i> din 1909
1909	Filială		Pohrib Gheorghe	Gheorghe Buhociu Vasile N. Bogdan	<i>Anuarul casei Bisericii</i> din 1909

După plecarea preotului Gh. Pohrib din comună și până după Primul Război Mondial s-a arătat că au mai fost preoți parohi în Crăiești preoții Zugravu, Maraloi și Cocu. Dascăli, în toată această perioadă și în continuare, au fost Ghiță N. Buhociu și Vasile N. Bogdan.

La recensământul din 1830, sunt arătați la un număr de 157 de familii, 6 preoți și 11 dascăli și diaconi.

Statistica din anul 1832 arată, nominal, un număr de 7 preoți și 4 dascăli, din care, la biserica din mahalaua din sus, 4 preoți și 2 dascăli, iar la biserica din mahalaua din jos, 3 preoți și 2 dascăli. Numărul capilor de familie, la acest recensământ, era, în întreg satul, de 196, prin care figurau și 24 privilegiați.

Am redat aici numărul mare de preoți, de dascăli și de diaconi, din acea perioadă de timp, pentru a evidenția că interesul major pentru menținerea celor două biserici din sat nu a putut fi altul decât acela de a menține și mai departe numărul mare de preoți, care aparțineau de familiile de privilegiați din sat.

Din tabelul anexă, pe care îl redăm întocmit conform datelor documentare adunate de noi, se poate vedea că, până la unificarea celor două biserici într-o singură parohie, preoții din sat au fost exclusiv fiii ai satului, aparținând de familiile fruntașe. Probabil din acest motiv, bisericile nu au fost înzestrate cu pământ sau alte bunuri și preoții nu au beneficiat de zile de clacă din partea enoriașilor. Abia în anul 1921, prin reforma agrară de împroprietărire, i s-a atribuit și bisericii din sat un lot de 3 hectare de pământ.

În ceea ce privește activitatea preoților, în trecut, în special la sate, se știe că, în afară de practica religioasă pentru menținerea credinței și a limbii strămoșești, preoților le revenea și rolul de a cultiva în cugetul sătenilor dragostea față de neam și țară, pentru apărarea libertății și independenței patriei. De asemenea, tot preoții întocmeau și păstrau documentele de stare civilă privind mișcarea populației: nașteri, decese, căsătorii etc. Acest rol al preoților din Moldova a fost întărit și prin porunca lui Constantin Mavrocordat, domnitor în Moldova între anii 1741-1743, care a cerut ca preoții de la sate să dea învățătură copiilor și să-i deprindă a scrie românește.

Nu se cunoaște dacă în urma acestei porunci domnești s-a organizat în Crăiești o școală sub îndrumarea preoților și nu se găsesc indicații că ar fi funcționat o asemenea școală, chiar și atunci când Regulamentul Organic din Moldova prevedea înființarea de școli în mediul sătesc. Se cunoaște însă că

prima școală primară a luat ființă în satul Crăiești în anul 1867, la trei ani după promulgarea legii Instrucțiunea Publice a Domnitorului Alexandru Ioan Cuza, din anul 1864. Dacă, în satul nostru, preoții ar fi organizat vreo școală după modelul celor mănăstirești, cu siguranță că s-ar fi găsit indicații documentare în acest sens. Lipsind însă orice informare referitoare la această problemă, considerăm că preoții noștri s-au străduit după posibilitățile fiecăruia să-i învețe pe copiii sătenilor să scrie și să citească românește, folosind alfabetul chirilic pe care îl învățaseră și îl cunoșteau și ei.

Se găsesc multe documente în care răzeșii din Crăiești semnează acte cu caracter juridic ca solicitanți, ca martori, ca donatori sau ca cumpărători.

Menționăm că, la Arhivele Statului Iași, în Dosarul nr. 77/1847 din Fondul Tribunalului Județului Covurlui, se găsesc liste cu un număr de până la 78 răzeși din Crăiești, ca reprezentanți ai obștei răzeșești, care au cerut Judecătorei Ținutului Covurlui să li se aleagă părțile lor de moșie, pe care le stăpâneau în hotarul moșiei Bursucani, cu dreptul de baștină sau prin cumpărări. Pe aceste liste figurează că au semnat cu semnătură proprie, ca știutori de carte, un număr de peste 20 răzeși. Cum pe această listă nu figurează toți preoții, toți dascălii și diaconii și nici toți privilegiații existenți în sat în acel timp, reiese că numărul total al răzeșilor știutori de carte se ridică în jurul cifrei de 40 capi de familie. Toți aceștia și, cu siguranță, unii dintre copii lor nu au avut în acele timpuri alte posibilități de a învăța exprimarea în scris a limbii române decât prin strădania preoților și a dascălilor din sat, care, după câte s-a văzut din tabelul anexă, erau destul de numeroși.

În legătură cu evoluția bisericii și a cultului religios, ar mai fi de adăugat că, în preajma sfârșitului secolului al XIX-lea, după unificarea celor două biserici într-o singură parohie, în Crăiești, s-a înființat și un singur cimitir pentru întregul sat. În acest scop, comuna a cumpărat un teren situat în partea de Nord a satului, la intersecția a două drumuri principale de pe platoul de creastă. Terenul, în suprafață de circa două hectare, după ce a fost împrejmuit cu garduri de uluci pe două laturi, către drumuri, a fost sistematizat după o concepție corespunzătoare scopului și îngrijit cu o vădită exprimare a respectului față de cei morți.

Nu la mult timp însă, după grija de la început, pe timpul preoților Dobre și mai ales pe timpul lui Pohrib, s-a transformat cimitirul într-un adevărat loc de pășunat vitele lor, distrugând mormintele, crucile și tot ce se amenajase la aceste morminte.

Dacă, pe terenul din jurul bisericilor, unde au fost vechile cimitire și unde nu s-au mai făcut înhumări de peste 80 de ani, livezile de pomi plantate acum sunt și frumoase și utile, pentru cimitirul existent, este recomandabil să se reconsidere problema plantării pomilor fructiferi pentru a i se reda aspectul de liniște și reculegere, și a se cultiva respectul pentru cei morți.

Clădirea bisericii existente în sat, având o vechime de circa 150 ani, nu a fost, la origine, o realizare la nivelul posibilităților și a mândriei răzeșilor din acele vremuri. Prin lucrările de reparații de pe parcursul anilor și, mai ales, prin consolidările și reparațiile după cutremurul din anul 1940, localul pare întreținut corespunzător și încă face față nevoilor satului.

Este regretabil că nici preotul actual, nici dascălii și nici vreunul dintre epitropi nu ne-au putut indica existența vreunei picturi, a vreunei icoane sau a oricărui alt obiect bisericesc, recunoscut că ar avea o valoare din punct de vedere al trecutului, al artei sau a măiestriei oamenilor. Nu se găsește o evidență a documentelor și cărților bisericesti și toată zestrea existentă ne-a fost arătată de unul din dascăli, într-un vrac, jos, pe dușumea, într-un colț mai ferit.

În asemenea condiții, nu este de mirare că nimeni nu cunoaște nimic despre trecut și nici dacă ceva din ce mai există astăzi are vreo valoare în legătură cu trecutul.

Surse documentare:

Direcția Județeană a Arhivelor Naționale Iași, Fond *Tribunalul Covurluiului*, Secția II, document din 25 Ian. 1856, fila 302.

Preotul Costin
(Galați, 1930)

Capitolul VII. Despre viața economică

Începuturile vieții economice în satul răzeșesc Crăiești de Covurlui au fost determinate de condițiile în care a luat ființă această așezare. Se știe că, prin organizarea acestor așezări răzeșești, se urmărea de către domnitorii Moldovei popularea anumitor zone care constituiau, în același timp, centre strategice în sistemul de apărare al Moldovei. La început, numărul locuitorilor care s-au bucurat de privilegiile răzeșiei a fost destul de mic față de suprafața mare a moșiei care le-a fost atribuită. În afară de aceasta, aproape întreaga moșie era formată din terenuri împădurite și necultivate. În aceste condiții de început, ocupația de căpetenie a acestor răzeși a fost creșterea vitelor la scara posibilităților oferite de existența din belșug a pășunilor. Pentru ca întreg teritoriul moșierilor, din toate hotarele sale, să poată fi valorificat cât mai eficient, răzeșii le-au organizat pe zone, sălașe pentru hergheliile de cai, pentru cirezile de bovine și stâni pentru turmele de oi.

Odată cu formarea zestrei de animale de prăsilă, din rasele superioare, pe care le achiziționau din alte ținuturi renumite, răzeșii noștri angajau și specialiștii necesari pentru îngrijirea și creșterea acestor animale.

O deosebită atenție s-a dat creșterii cailor din renumita rasă moldovenească, pe care domnitorii Moldovei s-au interesat să o păstreze și să o extindă cu ajutorul răzeșilor, din ale căror grajduri și herghelii își acopereau aproape toate nevoile pentru armata permanentă. Pe lângă aceasta, răzeșii participau la lupte, cu caii lor proprii. Calitățile acestei rase de cai sunt descrise de mulți observatori străini care au trecut prin Moldova acelor timpuri și, pentru a le actualiza, reținem și părerile altora mai noi, care compară caii moldovenești cu caii arăbești de astăzi. Mulți dintre acești observatori susțin că această rasă arăbească este o continuare a rasei moldovenești, pe care sultanii turcilor au strămutat-o în Arabia, prin jafuri, prin tributuri impuse Moldovei și prin cumpărături la prețuri ridicate.

În trecutul frământat al istoriei noastre se întâlnesc multe aprecieri față de superioritatea călăreților moldoveni, pe întreaga durată a dinastiei Mușatinilor. Considerăm suficient să reținem aprecierile asupra călăreților moldoveni trimiși de Alexandru cel Bun să lupte, sub comanda spătarului Coman, alături de regele polonez Stanislav, contra Cavalerilor Teutoni, la Marienburg. De asemenea, aprecierile unanime din epocă, asupra vitejiei călăreților lui Petru Rareș, de sub comanda pârcălabului Grozavu, care au reținut în lupta de la Feldioara o strălucită victoriei contra armatelor lui Ferdinand de Habsburg, capturându-le întreaga lor artilerie. Exceptională a fost și comportarea vitejească a călăreților lui Ion Vodă cel Viteaz, care au ținut piept și le-a cauzat pierderi mari armatelor turcești reunite cu cele ale tătarilor din Crimeea, până ce a intervenit trădarea boierilor, în frunte cu boierul Eremia.

Dar, atât timp cât au existat domnitori ca Marele Ștefan, a cărui superioritate strategică și tactică nu a mai fost egalată și care a știut cum să manevreze călăreții și convoaiele, asigurând spatele armatelor prin încăierări în viteză, nicio forță armată străină care s-a încumetat să ne calce țara nu a putut rezista în fața călăreților răzeși și niciuna nu a putut să rămână stăpână pe ceea ce, vremelnice, ocupase. În toate aceste fapte de vitejie, caii moldovenești îndeplineau, pe atunci, rolul tehnicii motorizate de mai târziu, fiind puternici, rezistenți și foarte iuți.

Rasa bovinelor din zona satului nostru a fost rasa de „Fălciu”, care era renumită mai ales pentru calitățile superioare ale boilor de tracțiune, fiind mari, puternici și foarte rezistenți la cărăușie și la plugărie. Laptele vacilor constituia alimentul de bază în gospodărie, atât sub formă de lapte proaspăt, cât și ca derivatele sale: brânză, smântână, untul și renumitul lapte acru, care se conserva în putinele pe timp mai îndelungat.

Marele eveniment anual îl constituia târgul (iarmarocul) de toamnă, care se ținea la Bârlad, între 18 și 20 August, unde răzeșii, pe lângă vânzări și unele schimburi de vite, își procurau obiectele casnice trebuincioase, mai ales pentru noile gospodării care se înfiripau de obicei toamna. În multe case din satul nostru se găsesc și astăzi covoare și cuverturi orientale, transmise de înaintași generațiilor următoare, care le-au păstrat cu sfințenie, ca podoabe de preț în gospodărie.

Oile răzeșilor noștri erau din rasa țurcană de munte, de origine de prin părțile Vrancei. Aceste oi aveau lâna cu firele lungi și aspre, pe care

gospodinele o foloseau în special ca urzeală la țesutul scoarțelor și covoarelor. Lâna de la oile țurcane era folosită de preferință la confecționarea saltelelor și plăpumilor și era căutată și la export.

Pielicelele de la miei cruzi, de culoare neagră, imitau astrahanul și se foloseau pentru căciuli și pentru gulerele de la hainele îmblănite, iar din pielicele mieilor mai mari, care se sacrificau pentru carne, se confecționau bunzi și cojocele pentru bărbați. De asemenea, cu ele se îmblăneau hainele groase scurte, trei sferturi, denumite „scurte îmblănite” la bărbați și „cațaveici” la femei.

Din cașul procurat din laptele oilor s-a păstrat obiceiul până în zilele noastre, să se facă brânză frământată, care se conservă bine în putinele sau în burdufe și care constituie un aliment gata preparat tot timpul anului.

Răzeșii noștri nu mâncau carnea de oaie. Ei o preferau numai pe aceea de miel.

Bătrânii ciobani Deju și frații Neculai și Ion Fasolă, pe care i-am apucat în viață la începutul secolului nostru, mărturiseau că știau de la bătrânii lor că aceste obiceiuri au fost dintotdeauna aici la noi, transmise din tată în fiu.

***

Alte ocupații cu care s-au îndeletnicit răzeșii noștri, încă de la început, au fost cultura de vie și minăritul. Viticultura era proprie tuturor răzeșilor din Sudul și centrul Moldovei, unde s-au dezvoltat cu timpul renumitele podgorii de la Odobești, de la Panciu, Nicorești, Huși, ca și acelea din centrul și Sudul Basarabiei. Renumitele varietăți de struguri care ridicau valoarea acestor podgorii se găseau și în viile din zona satului nostru. Bătrânii noștri cunoșteau, din tată în fiu, caracteristicile tuturor varietăților și respectau cu sfințenie tehnica de întreținere, de recoltare și de vinificare ale soiurilor de poamă galbenă, de braghină și băbească ca și de crâmpoșie, poamă verde, grasă, plăvaie și ale multor alte varietăți.

Vinificarea strugurilor o făceau pe sortimente, varietăți și culoare, iar vinul cel mai bun realizat îl vindeau cu prețuri mari la Galați, unde era căutat și pentru export.

Terenurile pe care le-au defrișat și deștelenit primii răzeși în vederea cultivării viței de vie au fost coastele adiacente vetrei satului și anume coasta „Dohla”, din fața satului, spre Apus și versantul de Răsărit al dealului

Crăieștilor în continuarea satului, până în Valea Tarinei, urcând și pe coasta „Brahna”, până în creasta dealului „Brătoiului”. Viile din preajma satului au fost delimitate între ele prin șanțuri și garduri de nuiele, cireși și vișini, păstrându-se acest obicei până în zilele noastre.

Dacă, la aceste suprafețe cu vii din preajma satului se adaugă și suprafața mai mică cultivată în masivul păduros de la Tâmpa Bursucanilor, unde, cum s-a mai arătat, răzeșii noștri și-au organizat sălașe pentru vite, cu caracter mai permanent, și adăposturi pentru ei, în caz de nevoie, întreaga suprafață cultivată cu vii de către răzeșii din Crăiești a fost de circa 100 hectare, în condițiile în care nu se aflau în sat mai mult de 30-40 familii de răzeși. Pe la începutul secolului nostru, se mai găseau la Tâmpa Bursucanilor, după mulți ani de la desființarea viilor din această zonă, mulți nuci și cireși și chiar și unii butuci de viță degenerată, a căror coarde atârnavă de copacii care au reîmpădurit această zonă.

În ceea ce privește cultivarea cerealelor, la începutul așezării răzeșilor în această zonă împădurită și necultivată, aceasta nu a putut să constituie o preocupare de căpetenie pentru ei. Cu siguranță că și aici, ca în multe alte așezări răzeșești, s-au cultivat câteva din soiurile de cereale necesare nevoilor de consum locale. În acest scop, s-au folosit unele poiene de pe văi sau de pe unele platouri mai întinse, cum au fost Poiana Persicului, Poiana Uncanilor și Lețcanilor, poiana de la Tâmpa Bursucanilor și podișul Potrocilor. Ca cereale de bază, în acele timpuri, erau grâul, secara, meiul și fasolea.

Secara avea dublă întrebuințare. Pe lângă boabele care se scuturau din spice prin bătaie cu bețele, paiete rezultate se legau în snopuri și se foloseau la acoperirea clădirilor. Pentru a mări pantele de scurgere a apei de pe acoperiș, șarpantele acoperișurilor se făceau foarte înalte. Acest tip de acoperiș se mai întâlnește și în zilele noastre prin unele sate din Maramureș și din Țara Oașului. Cu timpul, acest sistem de acoperire s-a păstrat ca formă dar mantaua acoperișului formată din paiete de secară a fost înlocuită cu șindrila.

Tot ca o ocupație de început a fost și cultura cânepei, transmisă generațiilor următoare cu întreaga tehnică de cultivare, de recoltare și de prelucrare a fuioarelor din care gospodinele țeseau în războaie ștergarele, pânza pentru strecuratul brânzei și alte pânzeturile de uz casnic iar gospodarii își confecționau sfoara și funiile de trebuință, căpestrele pentru cai, gurile de ham pentru cai și multe alte articole de folosință în gospodărie, cum erau sacii pentru cereale și sacii pentru călcatul strugurilor mustuiți.

Cu timpul, suprafețele de terenuri arabile mărindu-se de la an la an, prin defrișări, care se executau conform obiceiului pământului, din vale către deal, au crescut și cantitățile de cereale cultivate, sporindu-se și numărul sortimentelor. Astfel s-a introdus cultivarea orzului și a ovăzului, precum și a porumbului. Paiele de orz și ovăz, cu pleava lor, erau folosite pentru hrana animalelor în timpul iernii, ca și cocenii de porumb. Sporirea culturii cerealelor a fost stimulată mai ales după pacea de la Adrianopol, în urma căreia Țările Române au căpătat dreptul de a-și vinde produsele și altor state în afară de Turcia.

Odată cu creșterea suprafețelor folosite pentru cultura cerealelor, scădeau suprafețele folosite ca pășune și, prin aceasta, se împuțina economia animalieră a răzeșilor, fiind treptat redusă la strictul necesar pentru vite de muncă și pentru hrană. Nu se găsesc situații statistice din care să se poată urmări evoluția acestui schimb de raporturi în economia răzeșilor noștri decât începând cu anul 1843-1844.

În cele ce urmează, vom prezenta mai întâi înregistrările statistice din anii 1844 și 1853, pe care le-am extras din Arhivele Statului de la Iași, dosarul „Statisticești - Științe privind Ținutul Covurluiului, satul Crăiești”. În această situație, se arată că, în anul 1844, suprafața cultivabilă din întreaga moșie a Crăieștilor era de 1035 fălcii, din care 935 fălcii aparțineau locuitorilor satului și 100 fălcii erau considerate boierești. Cele 100 fălcii boierești se arată că erau cultivate cu grâu, pe suprafață de 60 fălcii, cu porumb, pe 30 fălcii, și cu orz, pe 10 fălcii.

Ca vite de muncă boierești sunt înregistrați un număr de 48 boi și 15 cai, iar ca vite de hrană boierești sunt înregistrate un număr de 200 oi.

Suprafața cultivabilă de 935 fălcii, arătată ca proprietate a locuitorilor răzeși, este prezentată ca fiind compusă din: 325 fălcii arătură, 200 fălcii imaș, 60 fălcii fâneată și 350 fălcii vie, fără a se specifica ce anume varietăți de cereale erau cultivate.

Ca vite de muncă aparținând locuitorilor răzeși, sunt înregistrați un număr de 640 boi și 80 cai, iar ca vite de hrană sunt înregistrate un număr de 450 vaci și 900 oi.

În anul 1853, se arată că întreaga suprafață cultivabilă din moșia răzeșească a Crăieștilor era de 2062 fălcii, din care 1694 fălcii aparțineau locuitorilor răzeși și restul de 368 fălcii erau boierești. Și în această situație, se arată că, din cele 368 fălcii boierești, erau cultivate cu grâu 60 fălcii, cu porumb

40 fălcii, cu secară 30 fălcii și cu orz 15 fălcii. De asemenea, se arată că mai existau 40 fălcii pentru arătură, 140 fălcii pentru imaș, 30 fălcii erau păduri mici și 13 fălcii de vie.

Ca vite de muncă boierești sunt arătați numai un număr de 52 boi, iar ca vite de hrană boierești sunt arătate un număr de 70 vaci și 200 oi.

Suprafața cultivabilă de 1694 fălcii, proprietatea locuitorilor răzeși, se arată că era repartizată astfel:

- 850 fălcii erau arabile, fără a se indica care anume cereale se cultivau;
- 420 fălcii erau cu izlaz și
- 424 fălcii erau cu vii.

Numărul vitelor de muncă ale locuitorilor răzeși erau de:

- 370 boi și
- 120 cai.

Numărul vitelor de hrană ale locuitorilor răzeși erau de:

- 500 vaci și
- 760 oi.

Din aceste două situații, se constată că, până în anul 1844, suprafața cultivabilă din moșia răzeșească a locuitorilor din Crăiești ajunsese la 935 fălcii sau la 1315 hectare, pentru ca, în anul 1853, suprafața respectivă să fie de 1694 fălcii sau 2409 hectare.

La Arhivele Statului din Iași, în dosarul nr. 5/1889, se găsește o situație mai detaliată privind cultura cerealelor și producția realizată în comuna Crăiești, plasa Prut-Horincea din județul Covurlui. Și în această situație, suprafața cultivată este exprimată în fălcii, pe care noi le-am transformat în hectare, cunoscând că o falcie este egală cu 1,428 hectare. Producția realizată este exprimată în chile moldovenești, pentru care noi dăm și echivalentul în Hectolitri, cunoscându-se că o chilă moldovenească are patru hectolitri.

Redăm, mai jos, această situație din anul 1889.

Nr. crt.	Felul cerealelor	Suprafața cultivată		Producție realizată	
		Fălcii	Hectare	Kilograme	Hectolitri
1.	Grâu	491	761	500	2000
2.	Porumb	442	631	1768	7072
3.	Secară	162	231	300	1200
4.	Orz	163	233	26	104

5.	Ovăz	135	193	35	140
6.	Mei	8	11	24	96
7.	Păriorg	25	36	Se evaluează volumetric	
T O T A L:		1426	2036		

Din cifrele de mai sus, se constată că recolta la cerealele păioase, în anul 1889, a fost foarte slabă, realizându-se numai la secară cu puțin peste 5 hectolitri la hectar, în timp ce, la grâu, s-au realizat numai 2,85 hectolitri la hectar, iar la orz și la ovăz câte 4 hectolitri. La porumb, s-a realizat o recoltă ceva mai bună, obținându-se 11,6 hectolitri la hectar.

În *Dicționarul Geografic și Statistic al Județului Covurlui*, întocmit de profesorul Moise Pacu în anul 1893, se redă o situație din anul 1890 în care se arată suprafața întregului teritoriu al comunei Crăiești și felul cum este folosit acest teritoriu.

Întreaga suprafață a teritoriului comunei Crăiești în anul 1890 era de 2736 hectare, din care:

1. Teren arabil: 2162 hectare
  2. Pădure: 50 hectare
  3. Tufăriș: 3 hectare
  4. Imaș: 280 hectare
  5. Fâneață: 15 hectare
  6. Vii: 141 hectare
  7. Vatra satului cu grădini, râpe și pământ neproductiv: 85 hectare
- Total: 2736 hectare**

În aceeași situație din anul 1890, se arată că pe întreaga suprafață arabilă s-a cultivat grâu, secară, porumb și orz iar producția agricolă realizată s-a socotit în total la 24.239 hectolitri.

Producția totală, pe fiecare specie de cereale, este arătată astfel:

1. Grâu: 1960 hl
  2. Secară Sf. Elena: 2000 hl
  3. Secară indigenă: 2956 hl
  4. Porumb: 8090 hl
  5. Porumb cincantin: 1589 hl
  6. Orz: 7128 hl
  7. Mei: 336 hl
  8. Fasole: 180 hl
- Total: 24239 hl**

Comparând recolta anului 1890 cu cea a anului 1889, se constată o creștere mai mult ca dublă în anul 1890, care, la rândul său, nu poate fi considerată ca foarte bună dar arată care era potențialul producției agricole a comunei Crăiești în condițiile mijloacelor și a metodelor folosite la acea epocă.

În continuare, vom vedea câte un extras din statistica agricolă pe anul 1913 și din cea pe anul 1928, aflate la Arhivele Statului din Galați, respectiv la dosarul nr. 39/1913 al Primăriei Crăiești și la dosarul nr. 56/1928. Din sinteza statistică a anului 1913, reiese că întreaga suprafață arabilă a comunei era de 2374 hectare, din care 2065 hectare aparțineau micilor proprietari și 309 hectare marilor agricultori. Proprietatea mică era stăpânită de un număr de 312 răzeși posesori de pământ, dintre care un număr de 23 răzeși posedau până la 1 hectar. Din totalul de 370 capi de familie aflați în Crăiești în anul 1913, un număr de 58 nu aveau pământ.

Suprafața arabilă a micilor agricultori era lucrată de proprietarii săi doar în proporție de 1620 hectare. Un număr de 414 hectare erau lucrate în dijmă de cei cu pământ puțin, iar un număr de 45 hectare erau arendate cu bani pe termen lung. În această ultimă categorie intrau, de obicei, în acea epocă proprietatea, „Zaharescu”, care locuia la oraș, proprietatea cucoanei Catinca Sălceanu, văduvă în vârstă, și cele ale câtorva minori a căror avere era administrată de consilii tutelare.

Suprafața arabilă care ținea de marea proprietate (peste 100 hectare fiecare) era acordată cu bani, pe termen lung.

Redăm mai jos situația culturilor din anul 1913:

Nr. Crt.	Felul culturii	Producția Hl/Ha	Mari agricultori		Mici agricultori		Total	
			Supr.Ha	Prod. Hl.	Supr.Ha	Prod. Hl.	Supr. în Ha	Prod. în Hl.
1.	Grâu	12	88	1056	121	1452	209	2508
2.	Secară	10	51	510	406	4060	457	4570
3.	Orz și orzoaică	11	30	330	281	3091	311	3421
4.	Ovăz	20	38	760	304	6080	342	6840
5.	Porumb		102		896		998	
6.	Cânepă				9		9	
7.	Fasole în teren propriu				20		20	
8.	Lucernă și trifoi				4		4	

9.	Alte fânețe				21		21	
10.	Fânețe naturale				3		3	
Total supraf. în dotare			309		2065		2374	

În această situație, în afară de felul culturilor și de suprafețele în hectare folosite de fiecare cultură, sunt arătate și cantitățile în hectolitri, realizate la cele patru sorturi de cereale păioase, cât și producția la hectar obținută la grâu, secară, orz și ovăz.

Ultima situație a culturilor de cereale în comuna Crăiești pe care o prezentăm este aceea din anul 1928. Și în acest caz, sunt arătate suprafețele exprimate în hectare pe care s-au cultivat grâu, secară, orz, ovăz, porumb și fasole, iar producția realizată este exprimată în kilograme la hectar și total kilograme, la fiecare sortiment. În această situație, apar din nou date în legătură cu cultura viilor și cu producția de vin, exprimată de asemenea în kilograme la hectar și în total. Însă nu se arată că de această dată ar fi vorba de vii hibride cunoscute sub denumirea de „viță de Algeria”. Această varietate de viță a fost singura la îndemână țăranilor noștri pentru a înlocui vechile podgorii cu viță indigenă românească, care au fost distruse de filoxeră prin părțile noastre, în perioada dintre 1907-1913. Cu toate măsurile administrative care interziceau cultivarea acestei varietăți de viță, mai ales în perioada dintre cele două războaie, cultivarea ei s-a extins mereu, astfel că și cei mai săraci dintre locuitorii satului aveau în preajma celui de-al Doilea Război Mondial, câteva prăjini de vie chiar și pe terenul din jurul gospodăriilor. Fenomenul, de altfel, a fost general printre țăranii din întreaga țară, deoarece cultivarea acestei vițe nu-i costa nimic iar întreținerea ei era foarte simplă.

Nici pentru acele regiuni, recunoscute ca indicate pentru cultivarea viței nobile, în care se cuprindea și zona satului nostru – administrația de stat nu a luat nicio măsură concretă de ajutor material pentru țărani, neacordându-le credite pe termene mai lungi, cel puțin până la intrarea pe rod a noilor vii.

Ce nu s-a făcut atunci s-a făcut recent și întreaga noastră zonă, în care intră Bujoru, Bălenii, Vârlezii, Crăieștii și Smulții, a devenit una dintre marile podgorii din județul Galați iar vinurile sale sunt renumite atât în țară cât și peste hotare.

Situția culturii cerealelor în anul 1928

Nr. crt.	Felul cerealelor	Suprafața în hectare	Producție în kilograme la hectar	Total producție în kilograme
1.	Grâu	350	600	210000
2.	Secară	150	600	90000
3.	Orz	530	1000	560000
4.	Ovăz	650	900	585000
5.	Porumb	800	900	720000
6.	Fasole	3	1600	4800
Total hectare:		2483	Total Kg	2139800

Concluzia care se desprinde după prezentarea datelor statistice cu privire la cultura cerealelor de către răzeșii din Crăiești nu este concludentă pentru întreaga perioadă a existenței satului. După cum s-a arătat, primele date statistice, pe surse documentare, se întâlnește abia în anul 1843-1844, astfel că evoluția acestei ocupații de bază a răzeșilor noștri va fi prezentată și comentată începând de la această perioadă. În situația din anul 1843-1844, se arată că, din întreaga suprafață a teritoriului răzeșesc al satului, a fost cultivată cu cereale numai o suprafață de 425 fălcii, respectiv 607 hectare. Zece ani mai târziu, în 1853, suprafața cultivată cu cereale era de 1035 fălcii, respectiv 1478 hectare, ceea ce reprezintă o creștere mai mult decât dublă a suprafeței cultivată cu cereale, în această perioadă de 10 ani. În anul 1889, suprafața cultivată cu cereale era de 2038 hectare, reprezentând o creștere de 560 hectare față de anul 1853. În anul 1890, respectiva suprafață cultivată cu cereale era de 2374 hectare, marcând o creștere de 124 hectare într-un singur an. În anul 1913, suprafața cultivată cu cereale era de 2374 hectare, marcând o creștere de 212 hectare față de anul 1890.

Ultima situație statistică la care ne-am oprit, aceea din anul 1928, arată că suprafața cultivată cu cereale, în acel an, a fost de 2483 hectare. În această situație din anul 1928, se arată și producția realizată, în kilograme la hectare, pentru fiecare sortiment de cereale, totalul în kilograme pe fiecare sortiment și totalul întregii producții de cereale din acel an. Cantitatea totală de cereale realizată în anul 1928 a fost de 2.134.800 kg, de pe întreaga suprafață de 2485

hectare cultivată cu cele șase soiuri de cereale arătate. Cea mai mică recoltă la hectar a fost la grâu și secară, unde s-au obținut 600 kg la hectar pentru ambele sortimente, cu 260 kg la hectar mai puțin decât media generală a întregii recolte. La orz s-au realizat 1000kg/hectar, iar la ovăz și la porumb s-au realizat câte 900 kg/hectar. Nivelul scăzut al producției de grâu și de secară la hectarul cultivat, considerăm că se datora, în primul rând, însămânțării prea târzii a acestor cereale care urmau, în mod obligatoriu, după recoltarea porumbului. Ori, datorită măsurilor pentru protecția sanitară contra pelagrei, boală foarte periculoasă, care bântuia printre țăranii consumatori de mămăligă obținută din porumb stricat, administrația a interzis recoltarea porumbului în zona noastră înainte de 26 Octombrie, pe stil vechi (Sf. Dumitru). În această situație, însămânțarea grâului și a secarei nu se putea realiza decât după 1 Noiembrie, pe stil vechi. Obligatoritatea de a se cultiva și secara numai după porumb decurgea din înțelegerea locală a răzeșilor de a nu se ara miriștele din urma păioaselor până în primăvara următoare. Prin această măsură, miriștele erau folosite ca izlaz pentru cirezile de vite ale satului și era interzisă învrastarea miriștelor cu unele culturi care ar fi fărâmițat întinderea lor unitară până la toamnă.

În ceea ce privește evoluția activității creșterii animalelor, de asemenea, nu se găsesc indicații documentare din care să reiasă situația acestei activități, în perioada de început, când baza economiei răzeșilor o constituia această activitate. Primele indicații statistice se întâlnesc în *Catagrafia Ținutului Covurlui, Ocolul de mijloc*, din anul 1830, aflată la Arhivele Statului din Iași.

În această situație, vitele apar împărțite în două categorii: vite de muncă și vite pentru hrană. În categoria vitelor de muncă sunt arătați un număr de 119 cai și 504 boi. În categoria vitelor de hrană se indică un număr de 305 vaci, 593 oi, 178 porci și un număr de 67 stupi de albine.

Tot de la Arhivele Statului din Iași, la cap. „Statisticești - Științe a ținutului Covurlui, satul Crăiești”, am obținut situația din anii 1844 și 1853.

În anul 1844, la categoria vitelor de muncă, se arată un număr de 97 cai și un număr de 730 boi, iar la categoria vitelor de hrană din același an, sunt indicate un număr de 866 vaci și 1130 oi.

În anul 1853, se arată, la categoria vitelor de muncă, un număr de 120 cai și 428 boi, iar la categoria vitelor de hrană sunt indicate un număr de 580 vaci.

Considerăm ca edificatoare și situația din anul 1877, anul Războiului pentru Independență, situație care se găsește la Arhivele Statului din Galați – Primăria Crăiești, dosar nr. 18/1877-1879. În această situație, se arată la categoria vitelor de muncă, un număr de 76 cai și 258 boi, iar la categoria vitelor de hrană, un număr de 348 vaci și un număr de 129 viței și vițele, iar numărul oilor este de numai 504 capete. Numărul mai mic de vite din ambele categorii, înregistrat în anul 1877, față de anul 1853, după o perioadă de 24 de ani, considerăm că se datorează contribuției în vite, din partea răzeșilor noștri, la efortul de război al țării.

Prezentăm și o situație extrasă din lucrarea profesorului Moise Pacu, *Dicționarul Geografic Statistic al Județului Covurlui*, din anul 1892, în care se arată că, în anul 1890, deci după 13 ani de la Războiul de Independență, situația animalelor în comuna Crăiești era următoarea:

- Cai: 158
- Boi: 308
- Vaci : 198
- Viței: 149
- Tineret între 1-3 ani: 188
- Oi: 960
- Capre: 5
- Stupi de albine: 40

În situația din 1913, Dos. 39/1913, Primăria Crăiești, de la Arhivele Statului Galați, se arată că în comuna Crăiești, situația era următoarea:

- Cai: 132
- Boi: 362
- Tauri: 3
- Vaci : 187
- Tineret între 1-3 ani: 191
- Viței: 160
- Oi: 625

În dosarul nr. 56/928, Primăria comunei Crăiești, se arată că, în anul 1928, la zece ani după Primul Război Mondial, situația animalelor era următoarea:

- Cai: 117
- Boi: 360
- Vaci : 160

- Tineret bovin: 25
- Oi: 1712
- Porci: 270.

În această situație din anul 1928, se constată o mică scădere a numărului de cai și de vite cornute, în raport cu anul 1913, în timp ce numărul oilor crește cu peste o mie de capete.

Având în vedere că, în timpul războiului, aproape întregul fond animalier din zona noastră a fost sacrificat pentru cerințele războiului, ajuns încă din toamna anului 1916 pe teritoriul Moldovei, situația din 1928 trebuie privită ca o expresie a dârzeniei cu care răzeșii noștri s-au străduit să-și refacă, în primul rând, numărul animalelor de muncă și al acelor de hrană. Cu această ocazie, și-au primenit și rasa de oi țurcane, înlocuind-o cu rasa țigae, adusă din Dobrogea sau de prin părțile Bărăganului. Însă, în ceea ce privește, calitatea fondului animalier de care dispuneau răzeșii din Crăiești, pe la începutul secolului nostru, aceasta nu mai constituia decât o palidă imagine a situației cu care se mândreau generațiile înaintașe. Atât rasa cailor cât și a bovinelor, în special a vacilor de lapte, se degenerase atât ca înfățișare cât și ca eficiență. De la o vacă se realiza în medie, zilnic, până la 2-3 kg lapte, cumulându-se cele două mulșori de dimineața și seara, iar din vițeii de la ele nu se puteau obține boii de tracțiune, pe care și-i procurau cumpărându-i din alte regiuni, de prin părțile Bârladului și ale Fălciului. Această stare de depreciere a fondului animalier era o consecință a politicii cerealiere care ajunsese necorespunzătoare din multe puncte de vedere.

În primul rând, încercarea îndelungată de a spori producția de cereale numai prin creșterea suprafețelor cultivate împuțina în fiecare an suprafețele destinate pășunatului vitelor, în timp ce necesarul de vite de muncă creștea continuu. Nu s-au evidențiat preocupări în vederea realizării unei creșteri a producției de cereale prin creșterea producției la fiecare hectar cultivat, nici prin măsuri tehnice și nici organizatorice. Arăturile se făceau puțin adânci și, fără a se face o pregătire a patului germinativ, se trecea la semănatul semințelor, direct pe brazde. Sămânța se împrăștia cu mâna; semănătorul o arunca din mers, la fiecare pas, peste mai multe brazde deodată, cât putea cuprinde prin mișcarea de arcuire a mâinii și în raport cu densitatea pe care dorea să o realizeze. În fine, ultima operație consta din grăparea brazdelor, pentru nivelarea lor și acoperirea seminței cu pământ. Această operație se realiza cu drape din lemn, confecționate din mărcini stufoși, peste care se

așezau bolovani pentru a fi mai grea. Cu o grapă se nivelau primele 15-20 brazde deodată.

S-a mai arătat în altă parte a prezentei lucrări că țărani noștri își brăzdau pământul pe direcția deal-vale, așa cum erau orientate proprietățile lor, în fâșii înguste și lungi, de la Est spre Vest. Prin acest sistem, stratul propriu-zis se făcea superficial, deoarece era greu de realizat tractarea unui plug, cu o singură pereche de boi în jug, pe direcția din vale către deal, în cazul în care s-ar fi dorit să se realizeze brazde mai adânci. Acest mare neajuns s-ar fi înlăturat dacă s-ar fi căutat să se realizeze o comasare a terenurilor în loturi cu lățimea de 300-400 m, care ar fi permis schimbarea sensului de brăzdare pe direcția curbelor de nivel. În acest caz, s-ar fi putut realiza arături de calitate mai bună, cu eforturi mai mici, pe de o parte, iar, pe de altă parte, s-ar fi protejat solul contra spălării stratului vegetal de către șuvoaiele de apă formate de-a lungul brazdelor și s-ar fi păstrat mai multă apă în solul de pe coaste.

Preocupați de grija de a-și spori recolta de cereale prin extinderea continuă a suprafețelor cultivate, puțini dintre răzeșii noștri cultivau și ceva plante furajere pentru hrana vitelor. Singura plantă furajeră cultivată în câmp era părângul. Acesta se cultiva însă la scară redusă, de către puțini dintre răzeșii mai înstăriți.

Pentru perioada muncilor de primăvară, gospodarii îmbunătățeau hrana vitelor de muncă cu nutreț verde, realizat prin cosirea ovăzului când avea bobul în lapte. De asemenea, semănau porumb des, amestecat cu mei, pe care îl coseau când începea să facă știuleți. Porumbul cosit era foarte eficient pentru vacile cu lapte, cărora li se administra cu câteva săptămâni înainte de fătare cât și celor fătate.

Acest sistem de furajare îmbunătățită avea totuși un rezultat limitat. În perioada dintre 23 Aprilie (Sf. Gheorghe) și 26 Octombrie (Sf. Dumitru), toate vitele și mari și mici intrau în cirezi, îngrămădite pe izlazuri supraaglomerate, lipsite de iarbă. Oile, tineretul bovin și o parte din boii de tracțiune se trimiteau pe suhaturi pe moșiile boierești vecine, une rămâneau până toamna. Vacile cu lapte, boii de tracțiune în general și caii erau ținuti toată vara pe izlazul din vatra satului, proprietatea răzeșilor, care era cu totul ineficient. Vitele de pe acest izlaz erau aduse seara acasă, unde li se dădea, ca hrană suplimentară, paie uscate rămase din anii precedenți.

În satul nostru, gospodarii nu cultivau lucerna și trifoiul, care asigurau recolte pe o perioadă de peste 3 ani și care dădeau până la trei coase pe an, asigurând nutreț foarte bun. Cultivarea acestor nutrețuri nu era posibilă în câmp, din cauza practicii de a se folosi miriștile ca izlaz obștesc, alternându-se din an în an miriștile, cerealele păioase cu porumbul.

Repetarea îndelungată a executării arăturilor de suprafață favoriza dezvoltarea multor vegetații dăunătoare culturilor de cereale.

Ne amintim că suprafețe întinse de pe coasta Cruciului, la Uncani și Lețicani, ca și la Potroci, erau acoperite cu covoare de rugii de mure, ale căror rădăcini nu puteau fi distruse prin arăturile de suprafață, mai cu seamă dacă ceea ce totuși se tăia cu fierul plugului (rădăcini și curpeni), nu se îndepărtau, ci se îngropau în brazde.

O altă vegetație foarte dăunătoare, mai cu seamă culturilor de orz și de grâu, era pălămida. Această buruiiană care se dezvoltă foarte repede și creștea viguroasă, întrecând în înălțime orzul și grâul, le sufoca pur și simplu, lăsându-le rare și pipernicite. Pălămida se găsea peste tot căci sămânța ei era purtată de vânt la distanțe mari, având puf ușor, ca la păpădie.

Pe coasta Jordanei, întreaga zonă era prăpădită de pălămidă, din care cauză rămâneau multe pâlcuri de cereale nerecoltate, unde secerătorii nu putea pătrunde, ferindu-se de țepii acestei buruieni, pe de o parte, iar, pe de altă parte, nu prea mai aveau ce recolta, rămânându-le doar smulgerea puținelor fire rare, care mai supraviețuiseră.

Dacă, pentru combaterea altor vegetații dăunătoare, cum era pirul, care se dezvoltă în adâncime, în special pe terenurile sărace, unii gospodari dintre cei cu pământ puțin foloseau în mod izolat gunoiul de grajd, care, în același timp, era un îngrășământ natural foarte bun, sau, pentru combaterea curcubețiceii, a hardalului și târtăvilor dăunători de suprafață, se proceda la smulgerea lor cu mâna din pământ, pentru combaterea și stârpirea radicală a tuturor dăunătorilor, printr-o acțiune continuă, la nivel de interes obștesc, nu se găsea înțelegerea necesară între răzeșii din satul nostru. Această lipsă de înțelegere se manifesta în special din partea acelor răzeși cu pământ mai mult, care erau convinși că prin asemenea acțiuni se venea în primul rând în sprijinul celor cu pământ mai puțin, cu toate că acestora li s-ar fi cerut eforturi mai mici.

Răzeșii noștri se mândreau că, alături de vârlezeni, erau recunoscuți în întregul ținut ca renumiți în ceea ce privește cultura pepenilor. În acest scop,

în fiecare an, se hotăra în comun zona în care urma să se facă această cultură și se delimita suprafața stabilită ca necesară pentru toți, incluzând și pe aceia, care nu aveau pământ în zona respectivă. Cultivarea și întreținerea culturilor se făcea de toți în același timp, iar, către sfârșitul verii, spargerea bostănăriilor se făcea iarăși de toți odată. Aceeași disciplină consimțită se respecta și în ceea ce privea baterea nucilor de prin vii și începerea culesului strugurilor în fiecare din zonele cultivate cu vii.

Considerăm însă ca un neajuns în viața sătenilor noștri faptul că nu au îndrăgit cultivarea pomilor fructiferi, prin care ar fi putut schimba întregul aspect al satului și ar fi valorificat suprafețe importante de teren din jurul gospodăriilor. Erau destui care aveau împrejmuț, în jurul caselor, peste o jumătate de hectar de teren, așa-zis de „grădină”, iar unii mai de pe la margine aveau chiar un hectar, însă erau puțini dintre ei care aveau pomi cultivați. Soirurile de pomi nu erau dintre cei altoiți. Predominau cireșii, nucii, zarzării, corcodușii și, bineînțeles, la mare cinste erau salcâmi. Salcâmi se găseau peste tot, și cultivați și necultivați. Numai acolo unde erau necesari pentru stăvilirea degradărilor provocate de întinderea râpelor – nu se găseau!

De-a lungul gardurilor, spre ulițe, salcâmi erau îngrijiți și creșteau foarte înalți și cu trunchiurile groase. Pe aceștia, sătenii îi foloseau ca lemn pentru construcții. Restul salcâmiilor, care se găseau prin grădini, erau folosiți pentru araci la vie. Acestora, la interval de 2-3 ani, li se tăiau ramurile la aceeași înălțime de la pământ, ramuri care ajungeau la o grosime de 4-5 cm și destul de lungi pentru araci. Repetarea acestei operații pe o perioadă de mai mulți ani înlesnea înmulțirea salcâmiilor prin rădăcini până la mari distanțe, astfel încât cea mai mare parte din grădini deveneau mici pădurici de salcâmi a căror densitate se completa cu tufe de pelin și alte vegetații nefolositoare răspândite din grădinile gospodarilor.

Dorind să păstrăm prezentei lucrări caracterul informativ despre anumite aspecte din viața trecută a satului, nu vom evidenția aici pe acei săteni care, prin acțiuni personale, au reușit să exemplifice cum se poate valorifica la un nivel neașteptat fondul de terenuri din jurul gospodăriilor. În copilăria noastră, pe la începutul secolului XX, puțini gospodari din sat aveau pomi fructiferi de vârstă matură, pe plin rod. Ne amintim de cireștii din grădina lui Vasile Cărcotă, de merii de vară și de cireștii din grădina lui Mihăiță Vrabie, de duzii din grădina bătrânului Tudoriță Buhociu, de nucii falnici din grădina lui Alecu Bâlcu, de zarzării din grădinile lui Ionică al lui

Caranfil Nistor și a Cucoanei Catinca Sălceanu (Alecoae), ca și de rengloții¹⁰, de prunii brumării și gutuii de toamnă din grădina lui Ion Țuchel. În restul gospodăriilor, și, în special, în gospodăriile noi, pomii fructiferi erau tineri la acea epocă. Erau însă bine îngrijiți și, odată cu dezvoltarea lor, dispărea aspectul de sălbăticipe pe care aceleași gospodării îl avuseseră cu câțiva ani în urmă. În locul bălărilor, au apărut tufe de liliac și trandafiri, iar prin coloritul variat și mireasma florilor, întreaga atmosferă era primenită și înveselită toată vara, până toamna târziu.

Cu adâncă satisfacție am constatat că astăzi, cultivarea pomilor fructiferi s-a extins la nivel de masă în satul nostru, nu numai din punct de vedere numeric, dar și din punct de vedere al calității soiurilor și al varietăților lor.

***

Tot în perioada începutului de secol, locuitorii satului au devenit receptivi față de problemele obștești și de ajutorare reciprocă. În anul 1904 a luat ființă în satul nostru „Banca Populară”, constituită și condusă de sătenii din Crăiești.

În *Anuarul* din anul 1906 al băncilor populare din România, se arată că banca avea 144 de membri, dintre care 134 erau plugari, 4 comercianți, 2 meseriași, 1 funcționar, 1 preot și 2 învățători.

- Capitalul social vărsat al băncii era de: 10.246,15 lei (aur)
- Depuneri spre fructificare: 62,20 lei
- Mobilier și diverse compturi: 421,45 lei

Banca este condusă de un Consiliu de Administrație, format din președinte, casier, contabil și mai mulți membri.

În *Anuarul Băncilor populare și Federale* din vechiul regat, pe anul 1918, apărut la București, în 1920, la pp. 24-25, se arată că, la 31 Decembrie 1918, numărul membrilor băncii populare din Crăiești era de 316, iar capitalul social vărsat era de 128.364,45 lei.

- Depuneri pentru fructificare: 29.980,21 lei
- Fondul de rezervă era de: 9.545,72 lei

---

¹⁰ Soi de prune (nota editorului).

Aceasta înseamnă că, într-un interval de 12 ani, numărul membrilor băncii populare a crescut de la 140 la 316, în timp ce și capitalul social al băncii a crescut considerabil. Cu sprijinul acestei bănci, locuitorii satului și-au procurat utilaje de muncă noi, vite, pământ și alte mijloace de trebuință în gospodărie.

În anul 1920, răzeșii din Crăiești, au realizat cea mai importantă acțiune de interes obștesc. Ei au cumpărat, constituiți în obște, o suprafață de 183 de hectare de izlaz din moșia „Tălpăloaia”, fosta proprietate a lui N. Cincu din Drăgușeni. Moșia respectivă a fost cumpărată în devălmășie și a fost folosită ca izlaz al comunei până în zilele noastre, fiind menținută și în prezent tot ca izlaz, de către C.A.P..

În anul 1921 se aprobă Legea pentru noua reformă agrară din România, hotărâtă prin Decretul nr. 3697 din 14 Decembrie 1918. Ca urmare a prevederilor acestei legi, au fost împrumăriți un număr de 155 locuitori din Crăiești, cărora li s-a atribuit în total 499 hectare de pământ cultivabil. Prin această repartizare, au revenit fiecărui cetățean împrumărit, în medie, peste trei hectare, și, de asemenea, școala și biserica din sat au primit câte trei hectare.

Din totalul de 499 hectare, o suprafață de 117,3086 hectare a fost expropriată din excedentul de pământ cultivabil al celor trei moșii răzeșești de pe teritoriul comunei Crăiești și anume:

1. Din moșia proprietatea „Polixenia Dumitrescu”, din bătrânul Bogdan, în suprafață totală de 223,6524 hectare, din care teren cultivabil 206,8293 hectare, s-a expropriat o suprafață de 41,1203 hectare.

- Conform procesului verbal din 22.II.919 al Comisiei Locale de Expropriere.

- Conform procesului verbal din 12.III.919 al Comisiei Județene în Apel.

- Conform procesului verbal din 23 Iun. 919 al Comisiei Județene de Revizuire.

- Conform procesului verbal din 11 Nov. 920 al Comisiei Centrale Județene.

Documente aflate la Arhivele Statului din Galați, la Dosar nr. 57/1919 - 1936, de reformă agrară.

2. Din moșia aflată în proprietatea generalului P. Cireșanu, din „bătrânul Sora”, în suprafață totală de 123,0588 hectare, din care teren cultivabil 113,2000 hectare, s-a expropriat o suprafață de 3,6816 hectare.

După cum se prevede în procesele verbale următoare:

- Procesul verbal al Comisiei Locale din 22 II 1919.
- Procesul verbal al Comisiei Județene de apel din 12 III 1919.
- Procesul verbal al Comisiei Județene de Revizie din 23 VI 1919 și
- Procesul verbal al Comisiei Centrale din 25 XI 1920.

3. Din moșia Călugăreasca, proprietatea numitei „Maria Dumitru”, în suprafață totală de 303,0900 hectare, din care teren cultivabil 261,8977 hectare, s-a expropriat o suprafață de 72,4977 hectare, după cum se prevede în următoarele procese verbale:

- Procesul verbal al Comisiei Locale din 22 II 1919.
- Procesul verbal al Comisiei Județene de Apel din 5 III 1919.
- Procesul verbal al Comisiei de Revizie din 23 VI 1919.
- Procesul verbal al Comisiei Centrale din 11 XI 1920.

Acestea se găsesc la Arhivele Statului din Galați, la dosarul de reformă agrară cu nr. 62, partea I - II/1921-1934.

4. Diferența de 382 hectare, dintre totalul de 499 hectare cu care au fost împrumutate sătenii din Crăiești și suprafața de 117,3086 hectare care a reprezentat suprafața expropriată de la cele trei moșii răzeșești de pe teritoriul comunei, a fost acoperită cu terenurile cultivabile expropriate de la marele moșier Cincu, din Drăgușeni, căruia i s-au expropriat, în total, 1697,5545 de hectare, teren cultivabil.

Prin legea de reformă agrară din 22 Martie 1955, se prevedea exproprierea pământurilor moșierilor fugiți din țară, a acelor vinovați de provocarea războiului antisovietic și a suprafețelor de moșii care depășeau 50 hectare. Făceau excepție de la expropriere, pădurile și viile. În același timp, legea prevedea împrumutarea țăranilor fără pământ, a acelor cu pământ puțin, a orfanilor și văduvelor de război, precum și a acelor ce au luptat pe frontul antihitlerist. La Arhivele Statului din Galați, la Dosar nr. 1/1945, „Reforma agrară”, se găsesc documentele prin care se arată că din moșia „Călugăreasca”, proprietatea Mariei Dimitriu, în suprafață de 166 hectare teren cultivabil, s-au expropriat 116 hectare, iar din moșia proprietate a Sofiei Cireșeanu, în suprafață de 110 hectare teren cultivabil plus imaș, s-au expropriat 60 hectare. Ambele moșii fac parte integrantă din teritoriul răzeșesc

al Comunei Crăiești iar partea expropriată din ele însușează o suprafață de 176 hectare. În documente se arată că, din aceste terenuri, au fost împrorietăriți, conform prevederilor legii agrare, un număr de 75 țărani, dintre care 12 nu aveau pământ, iar restul de 63 posedau între 2-3 hectare fiecare. Acești 75 țărani aveau împreună 140 copii. De asemenea, au mai fost împrorietărite 11 văduve din cel de-al Doilea Război Mondial, care aveau împreună 31 copii. Toate posedau, în medie, peste două hectare de pământ.

Prima lege rurală din „România” a fost legea din August 1864, a Domnitorului Al. Ioan Cuza și a ministrului său, Mihail Kogălniceanu, prin care țărănimea era eliberată de obligațiile feudale, boierești sau mănăstirești, și se hotăra împrorietărirea țăranilor în urma exproprierii averilor mănăstirești. Țăranii răzeși din satul nostru, ca și din toate așezările răzeșești, au fost tot timpul liberi, stăpâni pe pământul lor, cu care au fost înzestrați de la origine. Ei nu au fost atinși, în trecut, de obligațiile feudale boierești sau mănăstirești pe care legea din 1864 le-a abolit. În schimb, nu au putut fi cuprinși nici în rândul țăranilor împrorietăriți cu pământ din moșiile mănăstirești expropriate prin efectul legii din 1864. S-au găsit indicații că un număr redus de țărani fără pământ din Crăiești, în special din rândul însurățeilor, au primit ceva pământ din rezervele de stat pe moșia „Brăeștilor”, unde au cumpărat și alți răzeși din categoria celor cu pământ. La Dosarul nr. 5/1889 al Fondului Primăriei Crăiești, se arată că un număr de locuitori din Crăiești, printre care Neculai Sălceanu, Andrei Sălceanu, T.V. Crăescu, Th. C. Crăescu, Andrei Huhulea ș.a., au împrorietat de la Comitetul Agricol din județul Covurlui mai întâi suma de 8839 lei și apoi suma de 14.049 lei. Împrorieturile se acordau pentru cumpărare de pământ, pământ care devenea ipotecat până la achitarea datoriilor.

Locuitorii satului nostru, după cum s-a mai arătat, nu au avut niciun fel de obligații feudale față de boierii vecini sau față de mănăstirea Adam, care stăpânea unele fâșii de moșii, amestecate cu ale răzeșilor. În această situație, de-a lungul vremurilor, conflictele dintre țăranii noștri și boierii vecini, cât și cu mănăstirea Adam, au fost generate de problema hotărnicirilor dintre moșii sau de alegerea unor anumite părți donate de unii răzeși, în special mănăstirii.

Au fost foarte puțini dintre țăranii săraci din satul nostru care să se angajeze să lucreze ca zilieri, pentru scurt timp, pe la boieri, chiar și atunci nu în condiții impuse, de dependență față de aceștia. Toate învoielile pentru obținerea de pământ de muncă în dijmă, în arendă sau în parte, sătenii noștri

le făceau cu răzeșii înstăriți din sat, față de care erau dependenți în mare măsură.

Nu se cunosc cazuri în care sătenii din Crăiești să fi participat la marea răscoală țărănească din primăvara anului 1907 cu toate că, la o depărtare de numai de 3-4 km de satul nostru, în Târgul Drăgușeni și în satul Deocheți, țărani s-au răscolat în masă contra stăpânirii boierului Cincu și se pare că aici a fost un fel de centru al răscoalei țărănești din Județul Covurlui.

Într-un raport al Consulului Franței de la Galați se arată că, în ziua de 24 Martie 1907, autoritățile au luat măsuri severe în vederea primei pătrunderi în oraș a țăranilor din împrejurimi. El arată că un număr de 200-300 de muncitori agricoli din mahalaua orașului, mai ales din cartierul Lozoveni, s-au îndreptat neînarmați către Prefectură, manifestând pașnic, cerând mărirea salariului unei zile de muncă. Ziua de muncă era plătită cu 1,65 lei, însă țăranii își vindeau din iarnă mâna de lucru pentru vara următoare, la prețul derizoriu de 0,50 - 0,60 lei ziua muncă. În aceeași zi, de 24 Martie 1907, Consulul Franței de la Galați, printr-un nou raport, dă informații asupra agitației care domnea la Drăgușeni. El arată că aici era centrul de concentrare al rezerviștilor din județ, aduși împotriva răscolăților. Circa 600 de țărani concentrați au declarat că nu vor să participe la lupta împotriva fraților lor răzvrătiți. În de această situație, arată consulul în raportul său, a fost trimisă o unitate militară mai mică, comandată de un căpitan, care să liniștească spiritele la Drăgușeni. Dar nu s-a reușit și comandantul a fost ucis. Situația a devenit foarte îngrijorătoare, cu atât mai mult cu cât cazul nu era izolat. Raportul consulului amintește și de alte cazuri de răzvrătire ale ostașilor. Relatările consulului francez de la Galați, documente inedite privitoare la răscoalele țărănești din 1907, se găsesc la arhivele de la Paris și Bruxelles, după cum arată Gh. Ungureanu, în *Revista Arhivelor*, I, p. 263.

***

Odată cu dezvoltarea activităților principale, de crescători de vite de cultivatori de cereale și de viticultori, răzeșii noștri au simțit nevoia să practice și unele meșteșuguri gospodărești. Printre primele meșteșuguri însușite de ei au fost acelea impuse de condițiile zonei în care s-au așezat: defrișarea pădurilor și prelucrarea lemnului pentru executarea locuințelor și adăposturilor pentru vite. Aceste deprinderi au rămas în general proprii

pentru toți locuitorii satului nostru și s-au transmis, prin generații, până astăzi. Din această ramură, s-au selectat, prin calificări practice și pe baza talentului, meseriile de tâmplari, dulgheria și rotăria. Pentru dulgherie, meseriașii respectivi nu avea nevoie de ateliere. Ei lucrau când și unde erau solicitați, continuând să fie și țărani plugari la gospodăriile lor. Dintre celelalte meserii, tâmplăria se exercita în atelierele de specialitate și avea caracter permanent, pentru tot timpul anului.

Dogăria avea caracter sezonier, de toamnă, și specialiștii din sat executau numai lucrări de întreținere și reparații ale vaselor pe care gospodarii le cumpărau noi de la târguri și din orașe. Rotăria, de obicei, era practică ca anexă pe lângă atelierele de zidărie și meseriile respective erau solicitate tot timpul anului. Bătrânii satului povesteau că așa au fost orânduite treburile dintotdeauna, atât în satul nostru cât și în satele răzeșești vecine.

Până în anul 1910, se găsea în Crăiești atelierul de tâmplărie al lui Ghiță Vrabie, renumit și prin satele dimprejur, bine utilat și având în permanență calfe și ucenici. A durat până în anul 1916, când proprietarul și unul dintre lucrători au fost mobilizați și au murit în război. După război, a rămas în sat atelierul lui Tudorache Lepădatu, care a făcut mulți ani față cerințelor satului, dimpreună cu atelierul lui I. Gh. Buhociu (Nică al Dascălului), continuat prin fiul său, Ghiță (Schiță Verde - cum îl denumeau sătenii).

În aceeași perioadă, dinaintea Primului Război Mondial, singurul atelier de fierărie din satul nostru era acela al lui Aftenie Stângă (Țiganul).

Acest meseriaș era foarte bine apreciat de toți locuitorii și lăudat atât ca fierar caretaș cât și ca potcovar. Am discutat și noi în copilărie de multe ori cu dânsul și se mândrea cu înaintașii săi, țigani, de la care deprinsese această meserie. Cu dânsul s-a închis seria de fierari țigani din sat și, pentru prima dată, au apărut ca practicanți ai acestei meserii unii dintre răzeșii români. Primul a fost Tănase Oprișan, un foarte bun meseriaș, iar prin Nică C. Mote („Nică a Ruxandei”), această meserie a fost ridicată la nivel de policalificare: „fierar, lăcătuș, mecanic”, datorită pregătirii sale ca absolvent al școlii medii de meserii de la Galați.

Dintre dulgherii mai vechi din sat, menționăm pe reprezentanții familiei Vrabie, care, de-a lungul a trei generații, au exercitat această meserie. La recensământul din anul 1832, este arătat un anume Costin Vrabie, căruia în sat i s-a spus „Stolerul”, căci lucra și tâmplărie. Dintre fiii săi, Manolachi și

Mihăiță Vrabie, au fost dulgheri, iar cel de-al treilea, Ghiță Vrabie, a fost tâmplarul despre care am arătat că s-a pierdut în Primul Război Mondial. Acești frați spuneau că bunicul lor a fost tot dulgher și că a fost primul din neamul lor care a venit în satul nostru de prin părțile de Sud ale ținutului Bârladului.

Familia Cărcotă, de asemenea, a dat mai mulți meseriași în lemn, în special în dulgherie și dogărie. Între aceștia, în semn de omagiu, îl menționăm pe venerabilul Iordachi V. Cărcotă (Bădia Iordachi - cum era denumit în sat), care a profesat această meserie peste 50 de ani și a murit bătrân, încă în activitate.

Una dintre primele îndeletniciri practicate de săteni a fost și morăritul. În satul nostru, primele mori au fost morile de vânt, care au înlocuit rășnițele de mână cu care, la început, sătenii își preparau făina, bulgurul și uruiala de care aveau nevoie. Morile de vânt au dăinuit în sat până pe la începutul secolului nostru, când le-au luat locul morile țărănești acționate cu mașini cu abur, care, la rândul lor, au fost înlocuite cu motoare cu explozie. Sunt indicații statistice că, în anul 1843, funcționau în satul nostru un număr de zece mori de vânt, iar în anul 1853 se găseau un număr de unsprezece mori de vânt. După anul 1905, se mai găseau în sat numai două mori de vânt, pe dealul din mahalaua din jos a satului, care nu au putut rezista să funcționeze alături de moara țărănească acționată mecanic pe care Neculai V. Nistor a pus-o în funcțiune și care satisfăcea nevoile întregului sat. Până în anul 1912, la aceeași moară, s-a înlocuit locomobila acționată cu lemn printr-un motor cu explozie, de 24 CP, care consuma 100 litri benzină în 24 ore, și avea o capacitate zilnică de producție de 10000 kg. În anul 1928, se arată că, în afară de moara lui I.N. Nistor, menționată în 1912, mai funcționa în sat încă o moară țărănească, proprietatea lui Anton Clime, cu o capacitate zilnică de 15000 kg, acționată de un motor de 40 CP, care consuma 100 litri motorină zilnic.

Anexă Documente

În cele ce urmează, redăm copiile a două documente extrase din fondul Arhivelor Statului Iași, referitoare la:

1. Stabilirea existenței celor 3 bătrâni (Bogdan, Proșie și Sora), coborâtori din același Craiu, indicat, în documentul cu nr. 353/134 – fără dată, ca fiind Ion, fiul lui Sârbu Craiu.

2. În al doilea document, cu nr. 386, din 6 Iulie 1825, se arată că familia Crăiță este coborâtoare colateral din Ion Proșie Craiu, ca și familia Trifăilă.

Direcția Județeană a Arhivelor Naționale Iași Pachet 353/134, Fără dată

Rezumat din pachet

Răspuns la porunca domnească, despre o carte de la Vasile Vodă din 7143 (1635), în care este o danie, către boierul Ion sîn Sârbu Craiu, de niște părți de moșie, până în Valea „Murgii” și altele în legătură cu aceasta.

Document

Crăieștii ar fi fost mai dinainte hotărâtă și împărțită între răzeși.

Al doilea, ar fi înfățișat o hotarnică din 7190 Aprilie (1682), al moșiilor Mănăstirii Adam, în care hotarnică s-ar fi numit și unii din răzeșii din Crăiești și Bursucani.

Al treelea, un zăpis din 7194 (1686) Iulie 15, prin care răzeșii din Crăiești, vând boierilor Metrești, o parte dintr-acea moșie, pe care ar fi stăpânitu-o și acum și că și stăpânirea lor, nici odinioară n-ar fi fost tulburată

de către nimeni, iar împotriva Cărții Dlui Vasile Vodă, ar fi pricinuit, că n-ar fi adevărată, ci făcută de acel Alecu Crăescu Comis, pe cari întrebându-se și de către judecătoria, di unde ar fi acea Carte ar fi dat răspunsu, că ar fi luat-o de la unul Gheorghe ci se află peste Prut în Basarabia și răzeșii l-ar fi întâmpinat cu o scrisoarea a sa din 1818 Februarie 19, ce le-ar fi scris că ar fi găsit două ispisoaice pe numitele moșii la Ștefănești și cerându-i să li dea di față, numitul Comisa ar fi dat răspuns că cu adevărat au scris acea scrisoare, dar niciun ispisoc n-au găsit așa, iar din cercetările ce s-au făcut și din arătarea prin viu glas a preasfințitului Mitropolit și a Dumnelor veliților boeri, că ar fi cunoscut cartea Dlui Vasile Vodă de plastografă și din cercetarea ce prin veliții boeri s-au făcut la starea locului, încredințându-se Măria Sa însuși, au cunoscut că fără di dreptate, au fost pârâți răzeșii de către numitul Comis și la întărirea vecinică lor stăpânire asupra strămoșeștilor lor moșii, Crăieștii și Bursucanii, ca să fie dela dânsu neclintită în veci, iar pi Crăescu Comisa, ca pe un rău și răzvrățitor, l-au dat în pedeapsa criminalicească. Răzămând tot temeiul cărții aceștia, di la Dl. Scarlat Călimah Vodă, asupra scrisorilor di sus arătate, ci au înfățișat răzeșii care cercetându-li-se pe acele zapise.

Întâi Zapisul acela ce-i arătat prin carte că este din 7151 (1643), nu i să înțelegi bine vâleatul că ar fi 51, ci dicât se poate înțelegi că ar fi 53 sau 55, iar zilele luni Februarie 4, ca prin carte arată că vinde un răzeș din Crăiești partea sa, iar în Zapis se vede numele vânzătorului Grozav din Bârlad, ca să-i vândă dreaptă o cină și moșia din sat, prin cari Zapis, numile satului din care au vândut și numile cumpărătorului, lipsește cu totul, fiind o parte ruptă din zapis, cari le-au fost mai trebuincioase Cărții – însă moșia o arată tot pi Suhurlui, din Ținutul Covurlui și încredințat de câțiva martori și deasupra semnăturilor, se vede trecută cu altă slovă și cerneală zicând: Crăiești și din Cruciul să se știe. Iar zapisele către Metreș, ci este unul 7194 (1686) Iulie 15 și ultimul din [...] ¹¹ se poate a fi bune și pot avea temeiul lor. Dacă Cartea Dlui Vasile Vodă nu se va dovedi că-i plastografă, apoi zapisele acestea, niciun temei nu pot avea, fiindcă sunt din Cartea Dlui Vasile Vodă încoace și di la urmașii acelu Ioan Sîn Sârbu Craiul, din care înfățișând răzășii și [...] ¹² că s-ar fi trăgând din acel Craiu din Crăești, ci au avut trei feciori, pi unu Ioan –

---

¹¹ Cuvânt lipsă pe manuscrisul dactilografiat (nota ed.).

¹² Cuvânt lipsă pe manuscrisul dactilografiat (nota ed.).

Prosei, pi Bogdan și pi Sora, ci au ținut-o Grozavu, și a lor [...] ¹³ din care arată că se trag dintr-aceștia trii răzeși. Aceștia de acum și alții înfățișându-se de la cartea Dlui Vasile Vodă încoace, ci se mai văd pomenind di Crăiești, să socotesc că nu se pot agiuta că numele acele adevărate acestor locuri, nici Dl. Vasile Vodă, să vede că nu le-au știut, că di s-ar fi știut atuncea, s-ar fi numit în numele lor, iar nu le-ar fi numit prin cartea Dnei Sale, acea „rouă Cruci și Poiana Bursucului” și vederat că nu o știe, că acestea din Crăiești l-au cășlit după acest Ioan sîn Sârbu Craiul.

(semnătura ștearsă)

Direcția Județeană a Arhivelor Naționale Iași
Colecția Litere, K. 386 din 1825 Iulie 6

(Pp. 108 - 114)

Poz. 7 din sumar nr. 59

După jalbele pornite din partea chironomilor Metrești, asupra răzeșilor din Moșea Crăești și Cruciul din ținutul Covurluiului, pe Suhurlui, că nu ar fi îngăduiți a stăpâni părțile ce ar avea intra-ceste moșii.

Cercetându-se de către dumnealor boeri Divanului aceste pricini, la anul 1824, prin anafoaranenile cunoscut că dreptatea agiură pe clironomii Metrești, de a stăpâni în numita moșie după moșie după scrisorile ce au înfățișat „un bătrân și jumătate”, cu care socotență a Domnilor Veliților boeri, arătându-se răzășii nemulțumiți, porouncitam de s-au înfătoșat și la Domnia cea noastră Divan și atât sfatul pe amândouă părțile adică:

Sărdarul Dumitrachi Ioan deplin vechie din partea clironomilor Metrești.

Jignicier Iordache Sălceanu, Căpitan Ioan Macare, Căpitan Ștefan Nistor și Postelnicele Ioan Sandul cu alții ai lor răspunzători și din partea celorlalți răzeși.

Din scrisorile ce au înfătoșat jălbarii sunt aceste din gios arătate - adică:

---

¹³ Cuvânt lipsă pe manuscrisul dactilografiat (nota ed.).

Nr. 1) – Copie de pe o Mărturie din anul 7190 (1682) adevărită de Dumnealui Vornic Costache Conache, fiind Comis la anul 1812 – cuprinzătoare precum este trebuință într-această pricină, care dovedește marginile moșiilor megieșilor Cruciul și Crăieștii, încongiurând câteva hotarul de moșii a foastei mănăstiri lui Adam, care vine și la hotarul moșiei Uncani, în marginea din sus și mergi până la o mobilă unde se încheie în Coastele Cruciul și Crăieștii răzășești.

Nr. 2) – O scrisoare din anul 1793, de la un Miron Besa cu femeia lui și feciorii lui, precum au dat danie un „bătrân” din sat din Crăiești, Vornicului Dabijăi.

Nr. 3) – Zapis din 7194 (1686) Iunie 15, dela feciorii lui Constandin Grigorea, cu care vinde giumătate de „bătrân” din sat din Crăiești și Cruciul, ce este în ținutul Covurluiului și Suhurlui înspre hotarul Uncanilor, Slogă – Dabijeii din anul 7283 (1757).

Nr. 4) – Copie de Dumnealui Vornic Costachi Vălimachi, ce o dă nepotului său Ioniță pe lângă altele [...] ¹⁴ că de au socotit un bătrân și giumătate în Crăiești [...] ¹⁵ care încât [...] ¹⁶ și în Cruciul [...] ¹⁷ un bătrân de la tatăl său, împreună [...] ¹⁸ cu Uncanii.

Nr. 5) – O scrisoare de la un Gheorghe Crăescu din 1778, adevărint Saftei, că având două zapisă de un „bătrân și giumătate” din Crăiești, i l-au dat sub stăpânirea sa [...] ¹⁹ și o a [...] ²⁰ să [...] ²¹ din Cârломănești.

Nr. 6) – 3 Cărți Gpod, una din anul 1801 și două din anul 1803, după jaloarele Metreștilor, ca să li se aleagă părțile din moșiile Crăiești și Cruciul [...] ²²

Nr. 7) – O scrisoare din 1802 din partea unui Andrei Cheptu, către Gheorghe Mitre, că este ținutul cu alte scrisori pentru Cârломănești, n-au

---

¹⁴ Cuvânt lipsă pe manuscrisul dactilografiat (nota ed.).

¹⁵ Cuvânt lipsă pe manuscrisul dactilografiat (nota ed.).

¹⁶ Cuvânt lipsă pe manuscrisul dactilografiat (nota ed.).

¹⁷ Cuvânt lipsă pe manuscrisul dactilografiat (nota ed.).

¹⁸ Cuvânt lipsă pe manuscrisul dactilografiat (nota ed.).

¹⁹ Cuvânt lipsă pe manuscrisul dactilografiat (nota ed.).

²⁰ Cuvânt lipsă pe manuscrisul dactilografiat (nota ed.).

²¹ Cuvânt lipsă pe manuscrisul dactilografiat (nota ed.).

²² Cuvânt lipsă pe manuscrisul dactilografiat (nota ed.).

decât scrisorilor [...] ²³ și pentru zapisele din Crăești și Cruciul, când se va face cercetare la fața locului, sunt de față și le scoate.

Nr. 8) - O scrisoare din anul 1803, Aprilie 20 din partea lui Ioan Cristiean și Vasile Buța punându-și vadea pentru „bătrânul” lui Miron din Crăești, în pricina cu Postelnicul Gheorghe Mitre până - 5 - zile ca să dea răzpuns, către hotarnicii, ori că s-au primit cu giudecata lor, sau că nu vor veni și să giudece, iar când nu să va ține diligații, roaguta, să stăpânească moșia cu toată voua lor.

Nr. 9) - Răvaș din 1803 Mai 5, dela Ioan Cristiean și Vasile Buța, că sfătunindu-se cu ciialți răzeși, au găsit cu cale ca să fie stăpânitori Postelnicul Gheorghe Mitre, pe „bătrânul” lui Miron din Crăești, numai și el să răspundă cheltuiala ce i să va găsi medelnicerul Petrache Negre, iar neprimind a le întoarce cheltuiala, atunce se vor giudeca la Eș.

Nr.10) - O scrisoare din 1803 August 16 di la numiții mai sus, Ioan Cristiean și Vasile Buța cuprinzătoare, că prentu un „bătrân” din Crăești ce să numește a lui Miron din care se trag și ei, s-au învoit cu postelnicul Gheorghe Mitre ca să-l stăpânească, plătindu-le Postelnicului Gheorghe Mitre 45 lei cheltuială [...] ²⁴

Nr. 11) - O mărturie din anul 1812 Aprilie 9, di la Dumnealui [...] ²⁵ fiind Ban, cuprinzătoare ca fiin rânduit să cerceteze și să aleagă părțile Metreștilor din moșia Crăești, cu o cărăea cercetare, arătându-se rezeșii nemulțumiți, li se pune vadea să fie în giudecată Divanului.

Nr. 12) - O scrisoare din anul 1809 - Ghenar 12, din partea Părcălabilor din Galați, către Aga Petrache Negri fiind Serdar, că la alegirea ce are să facă părții din Crăești a lui Gheorghe Mitre, trebuie să fie de față și scrisorile Mănăstirii lui Adam, spre aflarea hotarelor moșiei Uncanii și Crăești și să facă și hartp de starea locului și mărturie de cercetare de a să înțelege pricina, după care nu să vor da nicio lucrare.

Nr. 13) - O adeverință din anul 1812 Mai 28, că Vântul ce-au avut partea lui în Cârломănești, au dat-o unei surori de a lui, ce a ținut-o Vidrașcu, și n-ari nicicum parte di moșie acel Vântul în Cârломănești.

Nr. 14) - O mărturie din anul 1812 Iunie 10, I. 12, iscălită de Dumnealui Vornic Costache Conachi, fiind Comis, cuprinzătoare din cercetarea ce au

²³ Cuvânt lipsă pe manuscrisul dactilografiat (nota ed.).

²⁴ Cuvânt lipsă pe manuscrisul dactilografiat (nota ed.).

făcut, pentru părțile Metreștilor, din moșia Crăești și că acele zapise a Metreștilor, trebuia să-și aibă tăria lor, de vreme ce însuși Gheorghe Crăescu, face schimbu și le ia de bune, din metreștilor părți din Cârломănești și iarși di vreme ce schimbul a eșit rău, neavând acel Gheorghe Crăescu părți în Cârломănești, trebuie să-și ei Metreștii părțile ce li să cuvine după zapsă din moșia Crăești.

Nr. 15) - Câteva jalube, din partea fiilor metrești cu porunci în dosii, prin unile, ca să li să aleagă părțile și să pue în stăpânire prin altele, ca să aducă pe răzeși în giudecată Divanului.

Aceste sunt scrisorile ce au înfățișat pârâții răzeși:

Nr. 1. - CARTE - Domniei Sale Constantin Dimitrie Moruzi Voevod, din 1779 Octombrie 18, către Părcălăbia din Galați, după jaluba lui Nistor Cristian răzeș, curgător din Miron Besa ca să cerceteze pentru părțile de moșie ce au în Crăești și în alte hotară, să pue la cale, arătând prin jalba lui, că moșul lui Gheorghe Crăescu, au fost frate cu moșul acelui Nistor Cristian.

Nr. 2. - 1797 Aprilie 20 - CARTEA Dnei Sale Alexandru Ioan Călimah Voevod, către Părcălăbia de Galați, jalube lui Ioan Cristiean, mazil de la acel ținut, tot curgător din Miron Besa, arătând că în moșiile Crăești i Bursucani i Teplai (Sianca) și în alte hotară, are și el părți, care nefiind alesă de către ceilalți răzeși, au cerut să i se aleagă părțile.

Nr. 3. - O ținută hotarnică din anul 1801 Iunie 10, de la căminarul Gheorghe Șerban, fiind serdar, corespunzătoare ca fiind rânduți să hotărască mișiea Crăești, de la ținut Covurluiului, ci să împarte pi trei bătrâni anume: Ioan Prosie i Sora și Bogdan și că din bătrânul lui Bogdan să tragi neamul Bâlculeștilor, care din vechi au stăpânit partea lor la marginea moșiei ce din sus și cum că acel bătrân să îngusteze, din pricină că neamul Grigoreștilor au vândut o parte slugarului Dabija, după cum adiverează și zapsul vânzătorilor, care parte coaste din Covurluiul Sec, până la Chiscul din Mijloc, în zarea dealului, unde s-au găsit piatră veche hotară.

Nr. 4. - CARTEA Dnei Sale Alexandru Ipsilante Voevod către vornicul Alexandru Ianculescu părcălab de Galați și către serdar Gheorghe Șerban, după jaluba lui Ioan Cristiean, Vasile Buța i Andone Cristiean și alții ai lor curgători din Miron Besa, arătând că părțile de moșie ce au baștină în Crăești,

---

²⁵ Cuvânt lipsă pe manuscrisul dactilografiat (nota ed.).

Țăpătoare, Bursucani și altele, nefiind și cu lăcuințele pe dânsele au cerut să li se aleagă și să li să hotărască părțile din numitele moșii.

Nr. 5. – Răvaș de la vornicul Alexandru Iancul Leu Pârcălab de Galați din 1801 Mai 18, către serdar Gheorghe Șerban, arătând că Ioan Cristiean (și cu alții ai lor) Vasile Buța i Andoni Cristiean și cu alții ai lor, curgători din Miron Besa, după jaloaba ce au dat pentru părțile de moșie ci au baștină în hotarul Crăeștilor i Bursucanii i Țăpătoare și altele, cerând să li se aleagă părțile din prin ceilalte răzași, au adus Cartea Dnei Sale Alexandru Ipsilante Voevod din 1801 Februarie 28, către Pârcălăbie și serdarul Gheorghe Șerban și din cartea Pârcălăbiei, au orânduit doi mazili, pe postelnicul Ioan Lazăr și pe căpitan Ioan Dumbravă, împreună cu serdarul Gheorghe Șerban, ca să meargă la fața locului și câte părți se vor dovedi jălbarilor să le hotărască...

Nr. 6. – Scrisoare de învoeală din 1801 Iunie 1 dată lui Ioan Cristiean, cu frații lui, Vasile Buța, cu frații lui, preotului Mihai cu frații lui, de la toți răzeșii curgători din spița Toader Crăiță, iscălită de mulți marturi și încredințată și de rânduții din partea Pârcălăbiei și la anul 1812 se adeverește și de vornicul Costachi Conachi, fiind atunci comis, arătăm pren aceste scrisori în învoeală că sunt drepti răzașii Crăntinești cu dânșii la acea parte de moșie, cum și la alte părți, ce trag după strămoșul lor, Toader Crăiță, după izvodul ce le-am dat, fiind în mijloc și cărți de blăstem și că trag Cristineștii partea din Miron Besa, care și Miron s-au dovedit că este nepot lui Toader Crăiță – la tragere și hotărătura ce-au făcut, s-au ales partea numiților ca să-i ia a patra parte din partea lui Toader Crăiță, din moșia Crăeștii, cum și din celelalte hotară tot cu asemenea împărțială să tragă, care părțile trag de pi Ioan Prosie bătrânul, iar pentru cheltuială ce s-au fost făcut până atunci, să fie nesupărați cum arată aceeași scrisoare.

Nr. 7. – Mărturia Dlui Vasile Costachi Conachi fiind comis, din anul 1812 Iunie 10, cuprinzătoare că zapisele Mitreștilor pe „un bătrân și giumątate” din Crăești și Cruciul nu sunt cuprinse în moșia Uncanii precum răzeșii s-au jălit și că pentru cel dintâi zapis pe giumątate de bătrân” de Grigorcești, n-au putut răzașii sta împotriva, iar pentru zapisul lui Miron Besa, acel de „un bătrân”, au rămas pricină, căci Mitreștii cer a o trece partea din trupul moșiei cu zapisul acesta și răzeșii n-au răspuns că ar avea numai o a patra parte din a treea parte „dintr-un bătrân”, arătând și o mărturie de la câțiva răzași întru-aceasta, la care se unește și Dumnealui cu socotință, precum și toți ceilalți răzași, s-au primit decât numai neamul Bâlculeștilor și a lui Done s-au arătat nemulțumiți.

Nr. 8. - Zapis de vânzare di veci din 1812 Iunie 11 - prin care vând curgătorii din Miron Besa părțile lor din moșia Bursucani de la ținutul Covurluiului și din moșia Sârbii, Dumitreăștii de la ținutul Tuva (Tutova), o partea parte, din partea lui Toader Crăiță, din bătrânul lui Ioan Prosie, răzeșilor de Crăești.

Nr. 9. - O țădulă hotarnică iscălită de Ioan din Stanca, Toader și Bărbuță, feciorii lui Ioan Prosie bătrânul, pentru părți ce s-au ales din moșia Țapătoare.

Nr. 10. - Carte preainălțatului nostru domn Scarlat Alexandru Caliman Voevod, din 1819, Iunie 13 de giudecată ce au avut cu unul Comis Alecu Crăescu, prin cari le să întărește stăpânirea asupra moșiei Crăești Cruciul și Bursucanii, pe trei bătrâni anume Ioan Prosie, Sora și Bogdan.

Nr. 11. - Mărturia de la toți răzeșii curgători din Miron Besa din 1825 Ianuarie 8 prin care răzeșii din Crăești că în moșia Crăești, Cruciul și Bursucani și pe alte hotară, trag și ei a patra parte din partea lui Toader Crăiță, curgător din Ioan Prosie bătrânul, adevărită de Ioan Giușcă vornic din partea și de alți martori.

Nr. 12. - Mărturie de la un Vasile Crăescu feciorul lui Gheorghe Crăescu, adevărintd supt a sa iscălitură, pentru o scrisoare de schimb ce ar fi făcut tatăl său cu Safta prin care arată, că pe tatăl său nu l-au apucat să aibă moșie în Cârломănești și nici în Crăești, cu zapisul ce au luat de la Safta n-au stăpânit, mărturisind acel schimb de iconomicos, aflându-se omul în vârstă de 55 ani mai bine, care mărturia este scrisă de un Panaite că toată de mazili adiverite Vasile Cernat.

Acestea sunt scrisorile ce au arătat amândouă părțile și cât pentru bătrânul orsit de jălbarii Metrești, cu scrisorile arătate de noi, s-au văzut ace scrisoare prăvălită în multe prihăneri că ei, osebit că după mărturiile înfățoșate de pârâții răzași, n-au avut lucrările, nu numai în vremea trecută, până la schimbul arătat - dar ne ei după acel schimb, cum dovedește mărturia arătată, de la însuși feciorul schimbătorului, iar apoi, după arăturile ce s-au făcut, s-au aflată surpată și dând curaj de reglăsuire li că ei partea celui Miron Besa, nu este „bătrânul întreg”, precum Dumnelor veliții boeri zice, ci este a patra parte din a treea parte, a bătrânului lui Ioan Prosăi, cum dovedește spița ce au înfățoșat pârâții, iscălită de toți părtașii acestei moșii, că acest Miron Besa este strănepot Criului di pi care se tragi aceste moșii, de la care apoi au rămas la trei curgători dintr-însul anume: Ioan Prosăi, Sora și Bogdan și acest Miron Besa este feciorul Catrinei, fata lui Toader Crăiță,

nepoată bătrânului Ioan Prosie, care se împarte pe 3 fii ai lui, anume: Bărbuță, Toader și Stanca și din Toader Crăiță sunt patru curgători anume: Ioan, Bălaș, Gregoraș și Catrina mama lui Miron Besa, care se cuvine împărțare a patra parte din a treea parte din Prosie bătrânul.

Apoi și pentru că este adevărată această spiță, iar nu precum vechiul a pritana că nu ar fi cercetate de nimeni, ne-am încredințat întâi dintr-o scrisoare însuși vechilul au înfățoșat din anul 7189 (1681), curpinzătoare, că un Bărbuță, Toare și Andușca sunt nepoții și din Toader să tragi Catrina, mama lui Miron Besa, cum să vede așezat în această spiță apoi și această dovedire, a face însuși curgătorii din Miron Besa, prin mărturia lor arătată, din anul acesta și numai puțină dovedire, face și învoeala săvârșită la anul 1801, prin care se mărturisește partaș pe acest Miron, numai pe o a patra parte, din a treea parte, după spița arătată și apoi până a nu să ivi această scrisoare de danie, curgătorii din Miron, prin toate jalobile lor, niciodată n-au cerut că au un „bătrân întreg”, ci părți din acest Miron Besa. Asemenea, din dovezile înfățoșate de pârâți, să dovedește ce au răzașii, cu curgătorii din Miron, tot a patra parte, iar nu un „bătrân” întreg și iarăși aceste spițe, osebit că au dovezile arătate se întemeiază – dar numai puțană credință a să da și din mărturisire și primiră atâta rod băștinașelor acestei moșii, ce o au iscălit, fiind mai ales că după dânsa însuși, casă partea lor de moșie care se atingă de întregul tuturor moșienășilor și însuși pentru dânsii, n-au putut măsura, sau a-și înmulți spița lor și nu să poate da nicio pricină acestei spițe.

Spiță că cu aceste deslușare, cade din glasuarei a acestei scrisori de danie și Dnelor Veliții boeri pentru că nu s-au umpus întru această cercetare au greșit în socotința ce dau, căci după aceste scrisori de danie nu pot metreștii, să tragă parte acelu Miron Besa drept numărând un „bătrân întreg” ca după ceste prihăniri ce are această scrisoare, necazul ei n-ar fi apt, dacă n-ar fi un mijloc, învoeala arătată care și pentru această învoeală, zicea că fiind săvârșite cu mulțumire amândurora părți, pentru parte acestui Miron și cele credințate și de renumitul boer Dumnealui Vornic Costache Conachi și aceea hotarnici să-i dați și urmată după cercetările făcute prin cartea de blestem, va avea statornicia ei, cu nestrămutare o donare în veci, iar cele împotriva ei – hatal lucrate, precum schimbul arătat și oareci hârtii, vor rămâne toate surpate și fără danie o lucrare și numiții răzeși nesupărați și odinioară în pricina aceasta.

Despre cliromanii Metrești, mai mult peste cuprinderea învoelii arătate și o scrisoare arătată din anii 7189 (1681), cunoscându-se că este a răzeșilor

băștinași și fără de nicio dovadă, cum se află la Metrești, s-au luat dela numitul vechil și s-au dat răzeșilor.

S-au cercetat apoi și al doilea cerire, a Metreștilor ca să li să dea giuământate de bătrân din bătrânul din Crăești sau Cruciul după zăpisul arătat din anul 7194 (1686) care și acest zăpis s-au văzut prehănet de răzași, că nici ar cuprinde giuământate de „bătrân”, nici ar fi avut la lucrarea lui, după învechime ce are 139 ani, decât numai ar propune de acest fel, că acel Dabija, pe a căreea număr este răspunzător zăpisul, acesta a vut stăpânire cu o samă de răzeși în hotarul moșiei „uncani”, măgieșită cu Crăeștii și de la o vreme, se găsiră răzașii din Uncani, mutați că stăpânirea pe o parte a trupului Crăeștilor, ce să stăpânește și astăzi acel loc poreclit sub nume care loc în propunem a fi al zăpisălor arătate (vechi), care acest fel de stăpânire, supt numele acestor zăpisă, n-au fost, precum aceasta o au dovedit prin cercetare la starea locului cu cartea de blestem, care punere înainte a răzașilor cunoscându-să cuviincioasă, hotărâm ca pi la 26 a viitoarei luni August să aducă această dovadă prin cercetarea dregătorilor ținutului după carte de blestem, de s-au făcut aceea mutare răzeșilor din (Uncani) în Crăești și supt ce dovedi anume, datori fiind și Mitreștii, a scoate și ai toate scrisorile Uncanilor la cercetare, măcar că boerii dau cuvânt prin anato că nestăpânire între răzeșii nu s-ar socoti dar acest cuvânt prinde loc numai la răzeșii băștinași, iar nu la cumpărători, precum acel Dabija, este cumpărător și străin cu totul de spița lor și dar atunci după cercetarea de la starea locului, de va rămâne bun acest zăpis, va trage Metreștii partea acestui zăpis, ca după spița i se va veni aceluși vânzător – pentru care poroncum Dlui Vel Logofăt din țara de Gios să pune în lucrare cercetarea toată precum hotărâm și întărim prin această a noastră carte, ce s-au dat răzeșilor din Crăești, cu a noastră Domnească iscălitură și pecetă.

1825 Iulie 6

Noi Ioan Sturza Voevod

(Aslam) Bivel Logofăt

(Procest)

indescifrabil

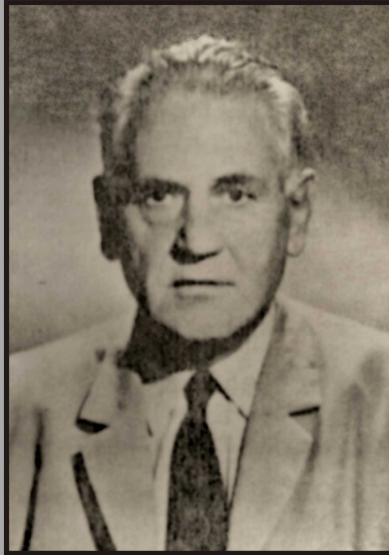
( )

Locul pecetii

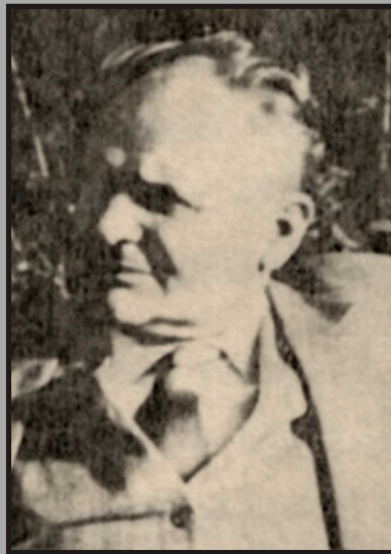
ing. Dumitru Lețcae

Cel dintâi strănepot al Polcovnicului Tănase Bâlcu și nepot al preotului Gheorghe Buhoci

ing. Teodor Țuchel

Nepot al preotului Gh. Buhociu și strănepot al Polcovnicului Neculai Bâlcu

Nicolae Lețcae

artist, cartograf, diplomat

Strănepot al Polcovnicului Tănase Bâlcu și nepot al preotului Gheorghe Buhoci

ISBN 978-606-8769-50-9

9 786068 769509